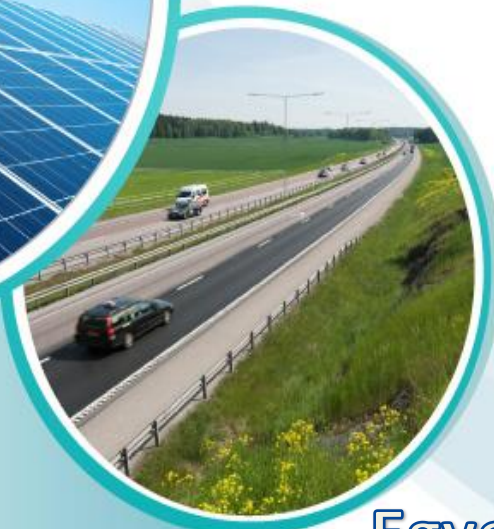

Pest Megyei Területfejlesztési Program

2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020

Egyeztetési anyag

Pest Megyei Területfejlesztési Program

Készült Pest Megye Önkormányzatának megbízásából 2014-ben.

Köszönetet mondunk azoknak a Pest megyei önkormányzatoknak, Pest megyei vállalkozásoknak, Pest megyei civil szervezeteknek, akik javaslataikkal, kérdőívek megválaszolásával segítették közös munkánkat.

Köszönetet mondunk azoknak a településeknek, akik helyet biztosítottak akár több alkalommal is azoknak a konzultációs fórumoknak, melyek során együtt alakítottuk ki és határoztuk meg fejlesztési terveinket.

Készítették: Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.
Opus Team Kft.
Pest Megye Önkormányzati Hivatalának munkatársai.

1	Vezetői összefoglaló	8
2	A tervezési folyamat eljárásainak, a tervezés tárgykörének és körülményeinek leírása	11
2.1	A területfejlesztés intézményrendszerének, valamint tervezési gyakorlatának megváltozása, a megyei önkormányzatok megváltozott feladatai	11
2.2	A tervezési előzmények bemutatása	16
2.3	A tervezésbe bevont szakmai szereplők és felelősségi körük bemutatása	17
2.4	A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció társadalmassítási folyamatának bemutatása ...	19
2.5	A Pest Megyei Stratégiai Program készítéséhez kapcsolódó társadalmassítási folyamat bemutatása	23
2.6	A Pest Megyei Stratégiai Program tervezése során figyelembe vett mérföldkövek, határidők és döntési pontok	25
2.7	A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció főbb megállapításai	27
2.7.1	Pest megye erősségei és gyengeségei - a SWOT elemzés főbb megállapításai	29
3	A célrendszer átfogó, stratégiai és horizontális céljainak ismertetése, a jövőkép bemutatása ...	31
3.1	Pest megye jövőképe	31
3.2	A megyei területfejlesztési koncepcióban rögzített célrendszer szöveges bemutatása	32
3.3	Átfogó célok jellemzése	33
3.3.1	Társadalmi megújulás	33
3.3.2	Gazdaság dinamizálása	33
3.3.3	Térszerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása	34
3.4	Horizontális célok jellemzése	35
3.5	Speciális stratégiai célok	35
3.6	A területi célokhoz kapcsolódó megyei kiemelt fejlesztési térségek kijelölésének indoklása ..	37
3.7	A megyei stratégiai programban bemutatott célrendszer külső és belső koherenciájának bemutatása	38
3.8	A Stratégiai Program illeszkedésének bemutatása a Pest Megyei Területfejlesztési Koncepcióhoz	39
3.9	A tervezési környezetet meghatározó EU 11. tematikus célkitűzésének bemutatása	41
4	Pest megye több lábbon álló gazdaságának dinamizálása – [I. Prioritás]	43
4.1	A prioritás indoklása	43
4.2	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1-intézkedés]	45
4.3	Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése [GD2-intézkedés]	49
4.4	Az I. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniói tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz	52
4.5	Indikátorok meghatározása [I. Prioritás]	52
4.6	Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [I. Prioritás]	55
5	Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése (CLLD) – [II. Prioritás]	56
5.1	A prioritás indoklása	56
5.2	Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése [GD3-intézkedés]	57

5.3	A II. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz	64
5.4	Indikátorok meghatározása [II. Prioritás].....	65
5.5	Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [II. Prioritás]	65
6	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében –[III. Prioritás].....	66
6.1	A prioritás indoklása.....	66
6.2	Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése [TF1-intézkedés].....	67
6.3	Közösségi közlekedés fejlesztése [TF2-intézkedés].....	68
6.4	Közúthálózat fejlesztése [TF3-intézkedés]	70
6.5	A III. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz	71
6.6	Indikátorok meghatározása [III. Prioritás].....	71
6.7	Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [III. Prioritás]	72
7	Települési infrastruktúrafejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért –[IV. Prioritás].	73
7.1	A prioritás indoklása.....	73
7.2	Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében [TF4-intézkedés]	73
7.3	Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása [TF5-intézkedés]	75
7.4	A IV. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz	76
7.5	Indikátorok meghatározása [IV. prioritás].....	76
7.6	Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [IV. prioritás].....	79
8	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása –[V. Prioritás].....	80
8.1	A prioritás indoklása.....	80
8.2	Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése [TF6-intézkedés]	81
8.3	Vízgazdálkodás, vízvisszatartás létesítményeinek fejlesztése [TF7-intézkedés]	83
8.4	Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése [TF8-intézkedés].....	84
8.5	Hulladékgazdálkodás fejlesztése [TF9-intézkedés]	85
8.6	Az V. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz	87
8.7	Indikátorok meghatározása [V. prioritás].....	88
8.8	Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [V. prioritás].....	91
9	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem –[VI. Prioritás]	92
9.1	A prioritás indoklása.....	92
9.2	Pest megyei humán erőforrás fejlesztése [TM1- intézkedései]	93

9.3	Pest megyei intézmények fejlesztése és építése [TM2- intézkedései]	96
9.4	Pest megyében lévő helyi értékek megőrzése és helyi identitás erősítése [TM3- intézkedés]	97
9.5	Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció [TM4- intézkedés].....	98
9.6	Társadalmi programok megvalósítása [TM5- intézkedés]	99
9.7	A VI. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz	99
9.8	Indikátorok meghatározása [VI. prioritás].....	100
9.9	Indikatív forrásallokáció prioritás szinten, intézkedésenkénti bontásban [VI. prioritás]....	103
10	Testben és lélekben egészséges Pest megye –[VII. Prioritás]	104
10.1	A prioritás indoklása.....	104
10.2	Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése [TM6-intézkedés]	105
10.3	Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése [TM7-intézkedés].....	106
10.4	A VII. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz	107
10.5	Indikátorok meghatározása [VII. prioritás].....	107
10.6	Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [VII. prioritás]....	108
11	Integrált területi beavatkozások Pest megyében (ITI -Integrated Territorial Investment)	109
11.1	Ferihegyi Gazdaságfejlesztési Övezet ITI.....	109
11.2	Homokhátság térségének komplex fejlesztése ITI	111
11.3	Pest Megyei Duna Stratégia megvalósítása ITI.....	112
11.4	Integrált Területi Beavatkozások megjelenése a Pest Megyei Területfejlesztési Programban	113
12	A VEKOP-ban és ágazati Operatív Programokban megvalósítani kívánt kulcsprojektek megnevezése.....	118
13	A végrehajtásban közreműködő szervezetek közti munkamegosztás, együttműködés és információcsere meghatározása, az érdekérvényesítés rendszere	121
13.1	Jogsabályi háttér	121
13.2	Partnerségi program.....	121
13.3	Kedvezményezettek	124
14	Érd Megyei Jogú Város Prioritásai.....	125
14.1	Településközpont megújítása, települési alközpontok kialakítása, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések megvalósítása Érd MJV területén	125
14.1.1	Települési alközpontok funkcióbővítő fejlesztése.....	125
14.1.2	Egyablakos ügyintézés kialakítása	126
14.1.3	A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz	126
14.1.4	Indikátorok meghatározása.....	126
14.1.5	Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban.....	127
14.2	A kis, -és középvállalkozások, a helyi gazdaság szerepének erősítése	127

14.2.1	A kkv-k versenyképességének fokozása, a vállalkozói szellem előmozdításával, valamint új cégek alapításának ösztönzésével	127
14.2.2	A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz	128
14.2.3	Indikátorok meghatározása	128
14.2.4	Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban	129
14.3	Testben és lélekben egészséges Érd	129
14.3.1	Egészségügyi alap és szociális ellátás infrastrukturális fejlesztése	129
14.3.2	Tömegsporthoz köthető és a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló fejlesztések ...	130
14.3.3	A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz	130
14.3.4	Indikátorok meghatározása	131
14.3.5	Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban	131
14.4	Az oktatás intézményrendszerének infrastrukturális és tartalmi megújítása, a kultúra, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése, a térségi- és helyi identitás erősítése	132
14.4.1	Érd MJV oktatási és gyermekjóléti alapintézmények (bölcsőde, óvoda, családi napközi, általános iskola) fejlesztése és építése, továbbá a középfokú oktatás fejlesztése	132
14.4.2	Érden fellelhető helyi értékek megőrzése és helyi identitás erősítése	133
14.4.3	A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz	134
14.4.4	Indikátorok meghatározása	134
14.4.5	Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban	135
14.5	A térségi nemzetközi és országos multimodális közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése a transzfer szerep ellátása és a hálózatos térstruktúra kialakulása érdekében	135
14.5.1	A térség kohéziójának érdekében a város belső közlekedési kapcsolatrendszerének magasrendű hálózatokhoz kapcsolása	135
14.5.2	A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz	136
14.5.3	Indikátorok meghatározása	136
14.5.4	Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban	137
14.6	Energiagazdálkodás, vízgazdálkodás, közmű és környezetvédelmi fejlesztések Érd MJV fejlődésének szolgálatában	137
14.6.1	Település közvilágításának energiatakarékos megújítása	137
14.6.2	A vízgazdálkodás javítása a felszíni vízelvezetés fejlesztésével, záportározók létrehozásával, ivóvízhálózat rekonstrukciójával	138
14.6.3	Az alacsony szén-dioxid kibocsátásra való áttérés támogatása minden ágazatban, az energiahatékonyság és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a közcélú infrastruktúrákban	139
14.6.4	A hulladékgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése a környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében	139
14.6.5	A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz	139

14.6.6	Indikátorok meghatározása.....	140
14.6.7	Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban.....	141
15	A Pest megyei vállalkozások fejlesztési tervei.....	142
15.1	Munkamódszer, igényfelmérés.....	142
15.2	Az építés és eszközbeszerzés továbbra is az első helyen	144
15.3	Új irányok: export, megújuló energia, IKT.....	144
15.4	Szervezet- és management-fejlesztés	145
15.5	A fejlesztésekhez továbbra is szükség van pályázati forrásra	145
15.6	Vállalkozói együttműködések.....	146
15.7	Vállalkozások fejlesztési igényei Pest megyében	147
16	Együttműködésben megvalósuló programok	148
17	Támogatás segítségével megvalósítandó programok	149
18	Az operatív program intézkedéseinek, beavatkozásainak ismertetése	151
19	A tervezéskísérő eljárások (különösen az előzetes programértékelés és a környezeti értékelés) dokumentációja.....	246
19.1	Ábrajegyzék:	248
19.2	Pest megye és a környező megyék területfejlesztési koncepciójának illeszkedése (1. sz. melléklet).....	249
19.3	Pest megye stratégiai céljai és az operatív programok illeszkedésének bemutatása (2. sz. melléklet).....	250
19.4	Érd Megyei Jogú Város fejlesztési terveinek összefoglaló táblázata (3. sz. melléklet)	253
19.5	Pest megye fejlesztési terveinek összefoglaló táblázata (4. sz. melléklet)	255
19.5.1	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása	255
19.5.2	Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése.....	256
19.5.3	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében	256
19.5.4	Települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért ..	257
19.5.5	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása	258
19.5.6	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	259
19.5.7	Testben és lélekben egészséges Pest megye	260
19.6	Prioritásokra tervezett forrás nagysága mindösszesen.....	260

1 Vezetői összefoglaló

Tisztelt Olvasó!

Ön, aki most Pest megye következő hét évre szóló területfejlesztési programját és az abban megfogalmazott prioritások megvalósítását szolgáló operatív programjainak gyűjteményét tartja kezében, belelapozva abba valószínűleg kissé megretten az anyag terjedelme és összetettsége miatt. Hiszen a közelmúltban készült már egy még vaskosabb helyzetértékelő anyag, s az arra épülő megyei területfejlesztési koncepció. Mi végre még egy újabb ekkora súlyú dokumentum?

Mi magunk, az anyag készítői, szerkesztői is elgondolkodtunk azon, hogy hogyan lehetne minél tömörebben, lényegre törőbben, átláthatóbban formába önteni mindazt a sok tennivalót, ami Pest megyében középtávon (a következő hét évben) megvalósulásra vár. A kezünk azonban meglehetősen meg volt kötve, hiszen mint sok más szakmai anyagnak, úgy a területfejlesztési programoknak is meg kell felelniük tartalmilag bizonyos jogszabályi előírásoknak, még ha azok esetleg több szempontból is idejét múltak, továbbá egyéb követelményeknek is eleget kellett tennünk, az országos, európai uniós tervezéshez való szoros kapcsolódás miatt is.

A másik, nem kevésbé meghatározó szempont a program készítésénél az a tény volt, hogy Pest megye Magyarország megyéi közül a legösszetettebb helyzetű, adottságú, problematikájú térség, hazánk egyetlen fejlett régiójának része a fővárost körülölelve, minden oldalról más megyékkel övezve. A megye lakossága három más megye lakosságát is meghaladja, a működő vállalkozások száma közel százezer. A megye sem természeti, sem társadalmi, sem gazdasági szempontból nem homogén, van Dunán túli és inneni része, északon hegyei, délen alföldi területei és homokhátsága, a főváros tözsomszédságában viszonylag jól prosperáló gazdasági övezetei, míg a megyehatárokon fejlődésben lemaradó térségei közel négyszázszáz lakosságszámmal.

Miközben Pest megye 187 települése, százezres vállalkozói köre, civil társadalma oldaláról jogos fejlesztési igények sokaságával szembesültünk a programozás során, mindvégig szem előtt kellett tartanunk a realitásokat, vagyis azt, hogy mi az, ami ezekből várhatóan finanszírozható lesz elsősorban európai uniós, másodsorban hazai forrásokból. Mivel már a koncepciókészítés időszakában eljutottunk arra a következtetésre, hogy Pest megyében a jelenlegi feltételek mellett nem várható elegendő forrás közpénzekből, ezért programjaink gazdaságfejlesztési blokkjában igyekeztünk olyan intézkedéseket is megfogalmazni, amelyek megvalósításával további, piaci források vonhatóak be a megye fejlesztése érdekében.

Nem vagyunk tehát semmivel sem könnyebb helyzetben a megyei fejlesztési program összeállításánál, mint az országos programok készítői, hiszen kisebb léptékben megjelenik mindaz, ami országosan jellemző.

Hogy megkönnyítsük ezen terjedelmes anyag feldolgozását, jelen összefoglalóban megpróbáljuk röviden bemutatni a program szerkezetét és főbb üzeneteit.

A megyei területfejlesztési program két részből áll. Az első nagy blokk a stratégiai program, amelynek alapvető célja a fejlesztési programcsomagok stratégiai megalapozása, ez kapcsolja össze logikailag a koncepcióban leírtakat és a második blokkban, az operatív programban szereplő konkrét, beavatkozások formájában megfogalmazott projektcsomagokat. A Pest Megyei Területfejlesztési Program ezen kívül tartalmazza Érd Megyei Jogú Város Stratégiai Programját, amely a város Integrált Városfejlesztési Stratégiájával illetve a megyei anyaggal összhangban, azokkal egymásra épülve került összeállításra.

A stratégiai programban röviden bemutatjuk a tervezés jogszabályi hátterét, a megyei tervezés és az országos, illetve európai uniós tervezés közötti kapcsolatrendszerét, a tervezés időbeni ütemezését, partnerségi, társadalmisítási folyamatait. Röviden bemutatjuk a megyei területfejlesztési koncepció

helyzetfeltáró részének főbb megállapításait, az azok alapján megfogalmazott jövőképet és visszautalunk a koncepcióban meghatározott célhierarchiára, majd definiáljuk a program fejlesztési prioritásait.

Az egyes prioritások azokat a főbb beavatkozási területeket határozzák meg, amelyek a koncepció célrendszerében meghatározott stratégiai célok elérését szolgálják. Egy prioritás többnyire több cél megvalósulását is segítheti, de a pest megyei programban is van olyan prioritásunk, amely kifejezetten egy térségtípus (a fejlődésben lemaradó térségeink) fejlesztését szolgálja.

A stratégia célok és a prioritások közötti összefüggéseket belső koherencia táblázatban ábrázoltuk (lásd a 40. oldalon). Az egyes prioritásokon belül intézkedésekben foglaltuk össze a logikailag, tematikusan összetartozó projektsomagokat, melyek további bontása az operatív programban történt meg konkrét beavatkozásokra, amelyek alapján majd a fejlesztési programok elindíthatóak lesznek.

Az egyes prioritásokon belül a végrehajtás keretrendszerének bemutatását követően intézkedésenként meghatároztunk indikatív (becsült) forrásigényt. Azokat a mutatószámokat (indikátorokat), amelyek majd a program végrehajtásának eredményeinek mérését teszik lehetővé jelen egyeztetési fázis során nem rögzítettük, tekintettel arra, hogy nem ismerjük az operatív programok utolsó változatát és a bennük rögzített pénzügyi kereteket, továbbá nincs tudomásunk a Közép-magyarországi Régió számára ígért átjárhatóságról sem.

A közzféra fejlesztéseit tartalmazó intézkedéseknél a forrásigényt az esetek többségében konkrét projektgyűjtés, igényfelmérés alapozta meg, míg a gazdaságfejlesztési tárgyúaknál a vállalkozói szféra becsült igényét próbáltuk meg összhangba hozni a potenciálisan rendelkezésre álló forrásokkal.

Végül, a prioritásokat követően meghatároztunk három olyan integrált programot (a FERIHEGYI Gazdasági Övezet fejlesztése, a PEST MEGYEI DUNA STRATÉGIA megvalósítása és a DUNA-TISZA KÖZI HOMOKHÁTSÁG KOMPLEX FEJLŐDÉSÉNEK PROGRAMJA), amelyeket, élve az uniós jogszabályi lehetőségekkel komplex fejlesztési programként, a fővárossal és a szomszédos megyékkel közösen szeretnénk megvalósítani.

Melyek tehát a stratégiai programban meghatározott prioritások?

A Pest megyei Területfejlesztési Koncepció célrendszerében három átfogó célt határoztunk meg, ezek: a gazdaság dinamizálása, a társadalmi megújulás és a térszerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása. Az átfogó célok célonként négy-négy stratégia célon keresztül valósulhatnak meg (lásd célrendszer ábrája a 36. oldalon).

Figyelembe véve fenti célrendszert, törekedve az európai uniós tematikus célkitűzésekhez és a hazai operatív programokhoz (elsősorban a VEKOP-hoz) való illeszkedésre, nyolc fő beavatkozási területet azonosítottunk az alábbiak szerint:

- I. Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása – [I. Prioritás];
- II. Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése (CLLD) – [II. Prioritás];
- III. Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében – [III. Prioritás];
- IV. Települési infrastruktúrafejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért – [IV. Prioritás];
- V. Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása – [V. Prioritás];
- VI. Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem – [VI. Prioritás];
- VII. Testben és lélekben egészséges Pest megye – [VII. Prioritás];
- VIII. Integrált Területi Beruházások Pest megyében – [VIII. Prioritás];

Úgy véljük, hogy fenti prioritásokkal mindazokat a szükséges fejlesztési területeket le tudjuk fedni, amelyek Pest megyében a következő hét éves fejlesztési időszakban fontosak lennének.

A gazdaság fejlesztési prioritást állítottuk a sor élére, hiszen az uniós források jelentős része is ezt a célt szolgálja (a GINOP, a TOP és a VEKOP teljes keretét erre szánja Magyarország), valamint ez az a terület, ahol gyors, határozott és jól fókuszált cselekvésre van szükség Pest megyében is (a válság első három évében megyénkben csökkent a GDP termelés a legnagyobb mértékben). Itt is fontosnak tartjuk kiemelni ugyanakkor, hogy hosszú távú gazdasági eredményeket nem lehet elérni sem gyökeres társadalmi megújulás, sem az alapvető infrastrukturális háttér (elsősorban a közlekedési hálózatok) átgondolt, tervszerű fejlesztése nélkül. Míg előbbi terén sok esetben nem is feltétlenül a források nagysága a meghatározó, sok esetben elegendő a szemléletváltás, a folyamatok, rendszerek újragondolása és reformja, addig az infrastrukturális hálózatok fejlesztése rendkívül költségigényes.

Felmérve a megye fejlesztési igényeit, összevetve azokat a következő hét évben várhatóan rendelkezésre álló forrásokkal, a legnagyobb szakadék a közlekedési hálózatok terén mutatkozik. Pusztán a települési út és egyéb közcélú infrastruktúrafejlesztési igények például meghaladják az egész Közép-magyarországi Régió számára rendelkezésre álló forrásokat. Ráadásul a fejlett régió részeként éppen ezekre a területekre tudjuk majd a legkevesebb forrást allokálni a tematikus célkitűzések megkötései miatt.

Bár jelen területfejlesztési programban igyekeztünk minden, a megye szerves fejlődése szempontjából fontos és valós igényekre, lehetőségekre támaszkodó programot nevesíteni, nyilvánvaló, hogy azok között belső prioritási sorrendet is fel kell állítanunk, figyelembe véve a rendelkezésre álló források szűkösségét. Ezt a célt is szolgálja a VEKOP-hoz és az ágazati operatív programokhoz illeszkedő kulcsprojektek (programok) nevesítése. Ezen a területen még nyilvánvalóan több egyeztetésnek kell végbemennie a következő hónapok tervezési folyamata során, hogy a ténylegesen finanszírozható programok és projektek listái összeálljanak.

Az igények és a lehetőségek közötti szakadék miatt azonban azt is kimondhatjuk: Pest megyében pusztán a VEKOP-ban jelenleg rendelkezésre álló források elégtelenek a megye kiegyensúlyozott gazdasági-társadalmi fejlődésének megalapozásához, ezeket a forrásokat a lehetőségek függvényében ki kell egészíteni egyéb, a hazai költségvetésből származó eszközökkel, illetve a kormánynak, a megyei- és települési önkormányzatoknak is mindent meg kell tenniük egy aktív gazdaságfejlesztési politika keretében a privát források eddiginél hatékonyabb bevonása érdekében.

Tisztelt Olvasó!

Reméljük, hogy jelen összefoglalóval nem elvettük a kedvét attól, hogy tüzetesebb vizsgálat alá vegye megyénk területfejlesztési programjának társadalmi egyeztetési munkaanyagját. A program készítése során igyekeztünk építeni mindarra a hasznos információra és javaslatra, amit a partnerségi folyamat keretében a társadalmi szereplőktől, illetve a szakmai egyeztetések során a különböző szakmai szervezetektől kaptunk.

A társadalmisítás során beérkező vélemények feldolgozását követően, várhatóan április végén fogja Pest Megye Önkormányzata Közgyűlése tárgyalni a területfejlesztési programot.

A munka java azonban ezután kezdődik: az év hátralévő részében ki kell dolgozni a konkrét projektcsomagokat, a következő hét év alatt pedig valóra kell váltanunk az azokban megtervezett fejlesztéseket.

Mindez csak széles körű társadalmi, szakmai összefogással tud megvalósulni, ebben éppúgy számítunk a partneri együttműködésre, mint ahogyan az a tervezés elmúlt két évében működött.

Stratégiai Program munkarész

2 A tervezési folyamat eljárásainak, a tervezés tárgykörének és körülményeinek leírása

2.1 A területfejlesztés intézményrendszerének, valamint tervezési gyakorlatának megváltozása, a megyei önkormányzatok megváltozott feladatai

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló **1996. évi XXI. törvény** 2012. január 1. napján hatályba lépett módosítása következtében a megye vált a területfejlesztés legfontosabb területi szintjévé.

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló **2011. évi CLXXXIX. törvény** 27. § (1) bekezdése szerint a megyei önkormányzat területi önkormányzat, amely törvényben meghatározottak szerint területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el. A megyei önkormányzat képviselő-testülete a közgyűlés.

A törvény alapján a területfejlesztés vált a megyék (megyei önkormányzatok) egyik legfontosabb feladatává. Fenti törvényi változások eredményeként a területfejlesztés terén a korábbi öt területi szint helyett (kistérség, megye, régió, kiemelt térség, országos szint) alapvetően két területi szint került meghatározásra, a megyei és az országos. Ennek megfelelően a korábban a térségben működő Pest Megyei Területfejlesztési Tanács, a Közép-magyarországi Regionális Fejlesztési Tanács és Budapesti Agglomerációs Fejlesztési Tanács megszűntek, jogutódjuk Pest Megye Önkormányzata illetve a két utóbbi esetben Budapest Főváros Önkormányzata és Pest Megye Önkormányzata közösen lettek. Ezzel a megye hosszú- és középtávú fejlesztését megalapozó és meghatározó dokumentumok kidolgozása is a megyei önkormányzat feladatává vált.

A Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) szolgálja elsődlegesen a Közép-magyarországi Régió, benne Budapest és Pest megye, fejlesztési programjainak finanszírozását. Magyarország többi, a konvergencia régiókhoz tartozó megyéje a Terület és Településfejlesztési Operatív Programból (TOP) tudja finanszírozni gazdaságfejlesztési programjait. Az operatív programok közül a GINOP, a TOP és a VEKOP elsődlegesen gazdaságfejlesztési célú programokat finanszíroz, így az összes európai uniós forrás mintegy 60%-a ezeken a programokon keresztül a gazdaságélénkítés, a munkahelyteremtés céljait szolgálja.

A Közép-magyarországi Régió vonatkozásában időről-időre felmerül a tervezési statisztikai régió Budapestre és Pest megyére történő szétválasztásának kérdése. Ez Pest megye szempontjából - különösen a megye peremvidékein élő emberek helyzetét figyelembe véve - mindenképpen indokolt lenne, hiszen mutatói alapján a megye egésze a konvergencia régió kategóriába tartozhatna, s ezzel lényegesen magasabb egy főre jutó támogatásra, magasabb támogatásintenzitásra és a célokat tekintve szélesebb körű forrásfelhasználásra lenne jogosult. A régió átalakításáról a következő költségvetési periódusra vonatkozóan az a döntés született a **1011/2013. (I. 16.) Korm. határozat** keretében, hogy Budapest és Pest megye közös régió marad, esetleges szétválásnak felülvizsgálata a 2016. évben esedékes NUTS rendszer felülvizsgálatát megelőzően lehetséges csak.

Fentiek miatt Pest megye a fejlett Közép-magyarországi Régió részeként a konvergencia régiókhoz tartozó megyéktől eltérő, kötöttebb célrendszer mentén tudja fejlesztési programjait megfogalmazni.

Megyei szinten a területfejlesztési programokban megfogalmazásra kerülő fejlesztési igények rendszerszerű és átlátható finanszírozhatóságának érdekében, a **1115/2013. (III.8.) számú Korm. határozat** alapján szükséges, hogy a megyei tervezés az ágazati szintű stratégiákkal és reformokkal összhangban, az országos szinten kialakított programkeretbe illeszkedve, egységes formában, összehangoltan valósuljon meg.

A 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról szóló **1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat** kijelölte az uniós források felhasználását biztosító operatív programokat.

Az alábbi táblázat tartalmazza a következő költségvetési időszak operatív programjait és az azok keretében rendelkezésre álló fejlesztési források nagyságát. A programok többsége ágazati, kettő közülük (a TOP és a VEKOP) területi megközelítésű operatív program.

Operatív Program neve	Operatív Program rövid neve	Tervezésért felelős szaktárca neve	Forrás nagysága ~ (Mrd Ft)
Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (tervezhető alapok: ERFA, ESZA)	VEKOP	NGM	~240
Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (tervezhető alapok: ERFA, ESZA)	GINOP	NGM	~2.600
Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (tervezhető alapok: ERFA, ESZA)	TOP	NGM	~1.077
Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (tervezhető alapok: ERFA, ESZA)	EFOP	EMMI	~730
Környezeti és Energetikai Hatékonysági Operatív Program (tervezhető alapok: ERFA, Kohéziós Alap)	KEHOP	NFM, VM	~985
Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (tervezhető alapok: ERFA, Kohéziós Alap)	IKOP	NFM	~913
Vidékfejlesztési Program (tervezhető alapok: EMVA)	VP	VM	~1.400
Végrehajtási Koordinációs Operatív Program (tervezhető alapok: Kohéziós Alap)	KOOP	-	~100
Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (tervezhető alapok: EHTA)	MAHOP	VM	~13

1. ábra: 2014-2020 Operatív programok jellemzői

A Közép-magyarországi Régió (továbbiakban: KMR) korántsem egységes szerkezetű térség. A két NUTS 3 szintű közigazgatási egység (Budapest és Pest megye) gazdasági teljesítménye jelentős

mértékben eltér egymástól, de Pest megyén belül is markáns egyenlőtlenségek húzódnak meg. Megállapítható, hogy az agglomeráción kívüli, a megye peremvidékein található térségek az elmúlt évtized gazdasági és társadalmi folyamatai, illetve a hazai területfejlesztési gyakorlat eredményeképpen felzárkózás helyett leszakadóban vannak.¹

Magyarország Kormánya ezeket az egyenlőtlenségeket felismerve, élve az európai uniós szabályozásban rejlő lehetőségekkel, a **1625/2013 (IX. 5.) Korm. határozat** keretében javaslatot fogalmazott meg arra vonatkozóan, hogy megváltozzon a KMR támogatási térképe oly módon, hogy a megye déli gazdaságfejlesztési térsége és a megyehatár menti elmaradottabb vagy leszakadó térségei vállalkozásai előnyben részesülhessenek a támogatás intenzitás tekintetében. A szomszédos konvergencia megyékkel megegyező nagyságú támogatás intenzitásra így a Pest megyei települések mintegy fele lesz várhatóan jogosult.

Tekintettel arra, hogy a KMR, mint fejlett régió jóval kevesebb uniós forráshoz jutna a 2007-2013 időszakhoz képest, a **1323/2013. (VI. 12.) Korm. határozat** értelmében lehetőség nyílik arra, hogy az ágazati operatív programok tartalmazzanak a KMR területén megvalósuló fejlesztéseket is, ha azok kimutatható hatást gyakorolnak a kevésbé fejlett régiókra is. Az ágazati operatív programokba így prioritásonként azok forrásainak 15%-a erejéig a KMR-ben megvalósuló fejlesztéseket is be lehet tervezni, így némileg javulhat Pest megye forráshoz jutási esélye is.

A **2018/2013. (XII. 29.) Korm. határozat** lehetőséget biztosít egy új típusú területfejlesztési eszköz alkalmazására a Közép-magyarországi régióban, amelynek angol neve (Integrated Territorial Investments) után az ITI elnevezést kapta. Az eszköz legfontosabb jellemzője, hogy több operatív programból használhat forrásokat és a térség kiválasztása felülről vezérelt módon történik. Jelen dokumentum készítésekor nem ismertek még sem az európai, sem a hazai szabályozás elemei, de Pest megye élni kíván a lehetőséggel, hogy integrált területi beruházásokat fogalmazzon meg a stratégiai programban. Három ITI típusú programot fogalmaz meg a Program: a Homokhátság fejlesztését, a Duna-menti fejlesztéseket és a Ferihegyi gazdasági övezet fejlesztését.

A fenti jogszabályi és intézményi változások az eddigi területfejlesztési gyakorlat jelentős átalakítását igénylik. A változások érintik a területfejlesztési tervezést is.

A megyei önkormányzatok tervezési feladatait a Területfejlesztésről és területrendezésről szóló **1996. évi XXI törvény** (a továbbiakban: Tftv.), és a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló **2011. évi CLXXXIX. törvény** határozzák meg.

Az elkészítendő programdokumentumok tartalmi elemeit a **218/2009. (X.6.) Korm. rendelet** a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program, és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól rögzíti.

A tervezést befolyásolják továbbá a 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról szóló **1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat**, valamint a 2014-2020 közötti források területi koordinációjának kereteiről szóló **1115/2013. (III.8.) Korm. határozat**.

Fenti jogszabályok által meghatározott módon és tartalommal **készítenek** a megyék **területfejlesztési koncepciót és programot**, valamint közreműködnek a 2014-2020-as, európai uniós forrásokból finanszírozott területi alapú fejlesztési programok összeállításában és javaslatot tesznek az ágazati operatív programok megtervezéséhez is.

A megújított területfejlesztési szabályozások szerint tehát a megyéknek két tervi műfajban kell területfejlesztési tervezést végezni: koncepciót kell készíteniük, majd ezt követően programozniuk kell.

¹ Forrás: Közép-Magyarország: fejlesztési igények és a kohéziós politika eszköztára (NFÜ)

A megyei tervezési folyamat **7 fő feladatkörből** áll:

- 1) Megyei szintű helyzetfeltáró dokumentumok elkészítése.
- 2) Megyei területfejlesztési koncepció elkészítése.
- 3) Megyei területfejlesztési program elkészítése.
- 4) A 2014-2020 közötti uniós programozási időszak tervezését segítő megyei területfejlesztési részdokumentumok elkészítése (a területi és az ágazati operatív programokhoz).
- 5) Partnerség biztosítása.
- 6) Területi koordináció ellátása.
- 7) Uniós forrásból támogatandó megyei projektötlekek gyűjtése.

Fenti dokumentumok közül Pest Megye Önkormányzata 2013 őszére elkészítette a területfejlesztési koncepciót megalapozó helyzetfeltáró dokumentumot, valamint a megye hosszú távú fejlesztési céljait rögzítő Pest Megyei Területfejlesztési Koncepciót, melyet széles körű szakmai- és társadalmi egyeztetés után az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció elfogadását követően 2013.11.29-i ülésén jóváhagyott a megye közgyűlése is.

Jelen dokumentum, a megyei területfejlesztési program, a területfejlesztési koncepción, mint hosszú távú célrendszeren nyugvó középtávú stratégia és annak megvalósítását szolgáló operatív program.

Ennek tartalmi követelményeit a fentiekben már említett, a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program, és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló **218/2009. (X.6.) Korm. rendelet** határozza meg. A jogszabály mellett a program kidolgozásához a megyék részletes tervezési segédletet kaptak, melyet a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal állított össze, ennek címe: „IRÁNYMUTATÁS a megyei és fővárosi szintű tervezési folyamat keretében a Közép-magyarországi régióban elkészítendő tervdokumentumok kidolgozásához.”

A Tftv. 5.§ n) pontja szerint a területfejlesztési program: „a területfejlesztési koncepció alapján kidolgozott középtávú cselekvési terv, amely stratégiai és operatív programokra épül.”

A megyei területfejlesztési program (stratégiai program és operatív program) tartalmi követelményeit a **218/2009. (X.6.) Korm. rendelet** 3. melléklete rögzíti az alábbiak szerint:

Stratégiai program:

- a tervezési folyamat eljárásainak, a tervezés tárgykörének és körülményeinek leírása;
- célrendszer: a jövőkép, az átfogó cél és a fejlesztési elvek alapján a specifikus, horizontális és területi célok meghatározása, viszonyrendszerének bemutatása;
- a prioritások azonosítása: a prioritások leírása; célok és prioritások eredményességi kritériumainak, illetve számszerűsített mutatóinak meghatározása, a megvalósítás lehetséges szereplőinek és a közreműködők körének megjelölése; a prioritások leírásában egyértelműen azonosítani kell a megye, azaz a tervezésért felelős szervezet saját felelősségébe tartozó beavatkozásokat és azok esetleges külső feltételeit, valamint a megye felelősségén kívül eső, a célok eléréséhez elvárt beavatkozásokat;
- a célok és a prioritások közötti kapcsolatok beazonosítása;
- a programnak jeleznie kell a különböző ágazatok felé a fejlesztési igények közül az ágazati programokban megvalósítani javasolt elemeket;
- a tervezéskísérő eljárások (különösen az előzetes programértékelés és a környezeti értékelés) dokumentációja, bemutatva a tervezéskísérő eljárások tervezési folyamatra tett hatásait és a végrehajtás várható környezeti, társadalmi és gazdasági hatásait;

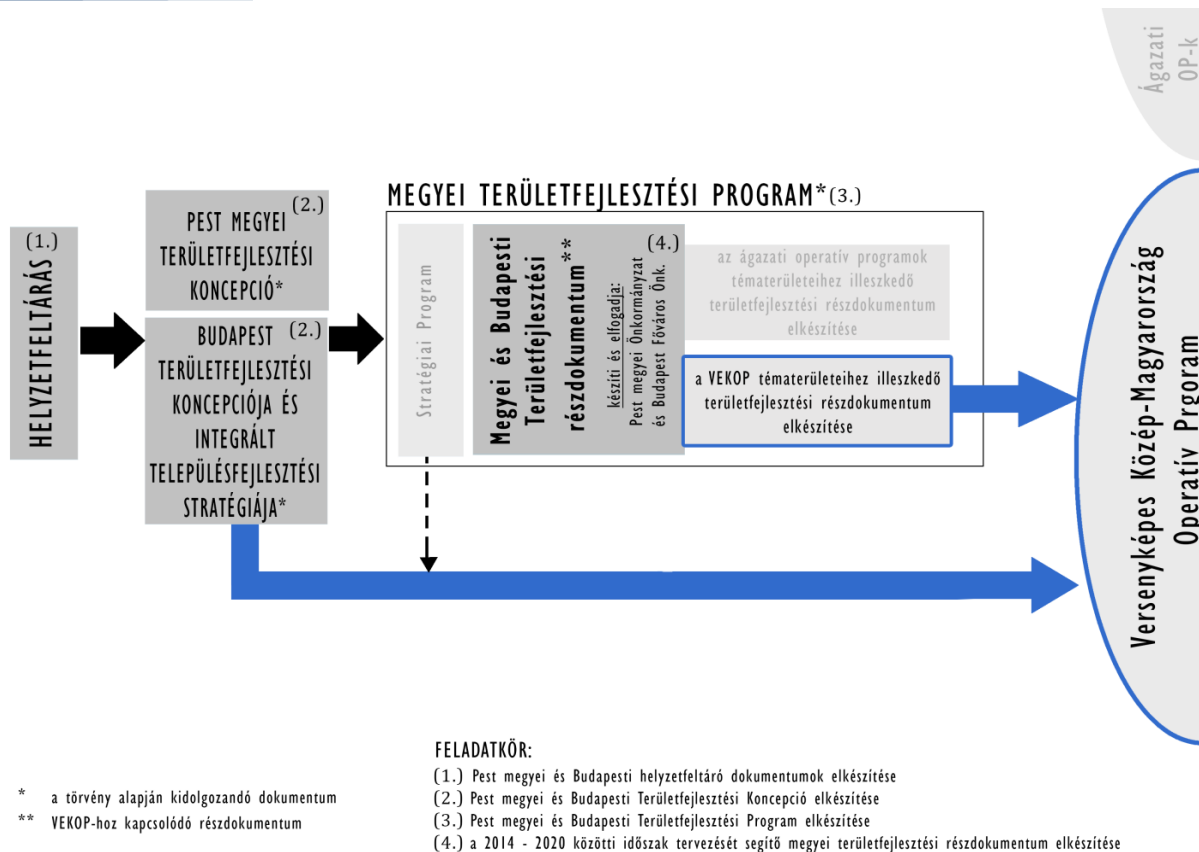
- a végrehajtásban közreműködő szervezetek közti munkamegosztás, együttműködés és információcsere meghatározása, az érdekvérvényesítés rendszere; a végrehajtásban közreműködő üzleti és civil szervezetek bevonásának módja (partnerségi program);
- a végrehajtás és a finanszírozás intézményi és eljárásrendi rendszerének átfogó bemutatása;
- monitoring és értékelési terv.

Operatív program:

- a vállalkozások fejlesztési terveinek bemutatása;
- együttműködésben megvalósítandó programok (önkormányzatok között, önkormányzat és üzleti szektor, önkormányzat és civil szektor) részletezése;
- támogatás segítségével megvalósítandó programok, ezen belül
  - uniós támogatással megvalósuló programok,
  - egyéb nemzetközi támogatással megvalósuló programok,
  - tisztán hazai támogatással megvalósuló programok meghatározása;
- prioritások szerinti csoportosításban:
  - az elérendő célok részletes meghatározása,
  - az egyes feladatok végrehajtásának intézkedési és ütemezési terve,
  - a megvalósításhoz szükséges források pénzügyi ütemterve, a végrehajtásért felelős szervezetek és közreműködők,
  - a végrehajtás módja és feltételrendszere, ellenőrzési rendszere,
  - az eredményesség vizsgálata és értékelése,
  - a környezeti értékelés,
  - a teljesítés-igazolás követelményrendszerének kialakítása;
- a megyei operatív programnak a megye felelősségén túlmutató fejlesztési igényeinek leírása: (azokat az intézkedéseket és fontosabb projekteket írja le, melyek a megye stratégiai programjának megvalósítása szempontjából fontos fejlesztési irányt képviselnek, de megvalósításuk nem a megye operatív programjának kompetenciájába esik, hanem igényként fogalmazódik meg országos vagy ágazati programok irányába.)

Az Iránymutatás 1. sz. melléklete tartalmazza a megyei, és a fővárosi stratégiai program sablonját. A sablonban leírtak részletesebben tartalmazzák a hivatkozott kormányrendeletben előírt fejezetek tartalmát, javaslatokat tesznek azok terjedelmére, és a kidolgozás módjára. A jelen dokumentumban az ott leírtakat követtük, szem előtt tartva a kormányrendeletben megfogalmazottakat is.

Az Iránymutatás 4. pontja szerint a jogszabályok által előírt tervtípusok (koncepció, és program) mellett Pest megyének területfejlesztési részdokumentumot kell készítenie gazdaságfejlesztési és településfejlesztési fókusszal, valamint részdokumentumot kell készítenie az ágazati operatív programokhoz kapcsolódó megyei fejlesztési programokról is. Ezek a részdokumentumok a megyei területfejlesztési program azon elemeit tartalmazzák, amelyek a VEKOP-hoz, illetve az ágazati operatív programokhoz kapcsolódnak.

2. ábra: A területfejlesztés folyamatának bemutatása

2.2 A tervezési előzmények bemutatása

A tervezés folyamata az NGM kérésére készített, megyei fejlesztési irányokat tartalmazó munkaanyag készítésével indult, majd a megyei területfejlesztési koncepció helyzetértékelő részének elkészítésével folytatódott. A helyzetfeltárásban igyekeztünk nagyon részletesen, a teljességre törekedve (nem csak az uniós költségvetési ciklusra való felkészülés jegyében) áttekinteni Pest megye társadalmi, gazdasági, térszerkezeti, helyzetét, továbbá az elmúlt egy-másfél évtized folyamatait vizsgálva az érvényes trendeket. A helyzetfeltárás végeredménye egy SWOT analízis keretében felvázolt megállapítás struktúra lett, mely tartalmazza a megye erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit. A SWOT analízis megállapításai alapján néhány oldalon felvázoltuk a megye lehetséges jövőképét.

A helyzetértékelés figyelembe vette a korábban készített koncepcionális-stratégiai tervekben, elemzésekben leírtakat, valamint felhasználtuk a KSH által rendelkezésünkre bocsátott anyagokat, illetve a TEIR-ből kigyűjthető területi és ágazati bontású anyagokat. A helyzetértékelésben vizsgáltuk a 2007-2012 közötti időszakban felhasznált EU-s forrásokat is, erre vonatkozóan szakmailag megalapozott elemzést készítettünk.

A minőségbiztosítási eljárás során megfogalmazott vélemények és javaslatok figyelembevételével a helyzetfeltárás átdolgozásra, kiegészítésre került. Ez az anyag képezi az új megyei területfejlesztési koncepció alapját.

A helyzetfeltárás után a Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció javaslattevő fázisa készült el. A tervezési munka folyamán a helyzetfeltárás megállapításait alapul véve elkészült Pest megye pozicionálása, kidolgozásra kerültek a fejlesztés lehetséges forgatókönyvei, megfogalmazásra került a megye kívánatos jövőképe, meghatároztuk azt a célrendszert, amely lehetővé teszi a jövőképben megfogalmazott kívánatos állapot elérését, annak megvalósítását. A célrendszer keretében egyaránt megfogalmaztunk területi- és ágazati fókuszú célkitűzéseket törekedve a „Nemzeti Fejlesztés 2020”

tervezési dokumentumban megfogalmazott országos fejlesztési célrendszerrel való összhang megteremtésére. A tervezési dokumentum úgynevezett „teljes tervezés” módszerével készült, tehát mindent tartalmaz, ami a Pest megyében élők számára fontos lehet, még akkor is, ha annak bizonyos elemeinek megvalósítására nem várható uniós forrás.

A koncepcióban megfogalmazott célkitűzések egy 2030-ra elérni kívánt jövőbeni állapotra vonatkoznak, így a következő hétéves uniós költségvetési időszak alatt nyilvánvalóan nem tudnak majd maradéktalanul megvalósulni.

Már a tervezési folyamat elején fontosnak tartottuk, hogy meghatározzuk, hogy milyen értékvalasztás melletti elkötelezettség jellemezze a következő 20 év megyei területfejlesztési gyakorlatát, hogy Pest megye jövőbeni fejlesztéspolitikája milyen elveken nyugodjon, mi az a „zsinórmérték” amely mentén a következő két évtized fejlesztési programjait meg szeretnénk valósítani. Mind a helyzetfeltáró anyag, mind a koncepció célrendszere széles szakértői közreműködői háttér bevonásával készült, a megyei önkormányzat hivatala és a Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft. koordinálásával és aktív szakmai hozzájárulásával, valamint a Pro Régió Kft. minőségbiztosítási feladatellátás terén nyújtott segítségével. A tervezés során beépítésre kerültek a tervezésbe bevont partnerek által tett javaslatok, a véleményezési eljárások során beérkezett írásos hozzászólások, a tematikus kérdőíves adatgyűjtések eredményei.

2.3 A tervezésbe bevont szakmai szereplők és felelősségi körük bemutatása

Pest Megye Önkormányzata a megyei területfejlesztési koncepció készítését nem adta ki „fővállalkozásba” egyetlen tervező cégnek sem, mivel úgy gondoltuk, hogy a tervezés folyamata rendkívül jó lehetőség a tanulásra, a kapcsolati háló kiépítésére, megerősítésére a térségi szereplők között, s az jól megalapozza a következő, végrehajtási időszak partneri együttműködését is.

Az Önkormányzat és a Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft. szakembereiből létrehoztunk egy területfejlesztési munkacsoportot, amelynek feladata egyrészt a tervezési munkák és a partnerkapcsolatok építésének koordinálása volt, másrészt a munkacsoport tagjai maguk is részt vettek a koncepció készítésében. A helyzetértékelés elkészítésébe olyan szakértők kerültek bevonásra, akik jól ismerik a megyét, illetve a Közép-magyarországi Régiót és kifejezetten specialistái egy adott tématerületnek, szakterületnek. Ez néhányuk esetében egybeesett konkrét megyei-, vagy fővárosi szakmai szervezetekhez, intézményekhez való tartozással is. (A tervezésben részt vett például a Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara Területfejlesztési Bizottságának elnöke, a Pest Megyei Munkaügyi Központ munkatársa, a KSH munkatársa, fővárosi egyetemek szakemberei, stb.) Az alábbi táblázatban foglaltuk össze, hogy név szerint mely szakértők, milyen tématerületeken működtek közre az anyag elkészítésében, hangsúlyozva azt a tényt, hogy nem egymástól elkülönülten készítette ki-ki a saját részterületéhez kapcsolódó anyagokat, hanem egy szakértői munkacsoport került felállításra az ő részvételükkel, mely munkacsoport időnként kiegészült más, a tervezésben érintett szereplőkkel is. A koncepcióban szereplő értékvalasztás, forгатókönyvek, a célrendszer alapjai a munkacsoport közös gondolkodásának eredménye. A koncepció végleges formába öntése a területfejlesztési munkacsoport keretein belül történt, amely munkához komoly segítséget nyújtott a Pestterv Kft. is.

A konkrét szakértői hozzájárulásokon kívül komoly segítséget kaptunk a véleményezési folyamatokban részt vevő intézményektől, önkormányzatoktól és gazdasági szereplőktől is.

Szakértő neve	Felelősségi kör	Szakértő neve	Felelősségi kör
Kuszák Miklós	PMTN Kft. Munkacsoport vezető, tervezésért felelős	dr. Kontra Jenő	Budapesti Műszaki Egyetem, Energetika
dr. Popovics Gábor	PMÖ TEKI irodavezető, koordináció, helyzetfeltáró dokumentum szerkesztése, koncepció egyeztetési folyamat eredményeinek beépítése irányítása	Ligeti Ádám	Liget Consulting, Turizmus
Bonyhády Elek	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Gazdaságfejlesztés	Molnár László	Közlekedés
Faragó Júlia	HACS munkaszervezet vezető, vidékfejlesztés	Obreczán Ferenc	Agrárgazdaság
dr. Fülöp Rudolf	Kórház igazgató, Egészségügy	Oroszi Zsuzsanna	PMÖ Sport
Gauder Péter	Területfejlesztési szakértő, kistérségi fórumok moderátora	Pölöskei Gáborné	Oktatás
dr. Gordos Tamás	Pro Régió Kft, szakértő munkacsoport tag, Minőségbiztosítás	Schindler-Kormos Eleonóra	PMÖ Megújuló energiák, településfejlesztés
dr. Hágen Tímea	Pest Megyei Munkaügyi Központ, Foglalkoztatás és munkaügyek	Schuchmann Péter	Pestterv Kft. Helyzetértékelés, kistérségi profilok, térképek, koncepcionálás
dr. Kása-Richlach Mónika	PMÖ, Szociális és gyermekvédelmi ügyek, társadalmi kérdések	Szabóné Pányi Zsuzsanna	PMÖ, Közlekedés, településfejlesztés
dr. Kállay László	Corvinus Egyetem, gazdaság és vállalkozás-fejlesztés	Wolf Péter	Gazdaságfejlesztés, partnerség, kommunikáció
Károlyi János	Pestterv Kft. Helyzetértékelés, kistérségi profilok, koncepcionálás, térképek	Kánai Gergely	Koordináció, szerkesztés
Kezán András	KSH, adatszolgáltatás,	Hermann Judit	Szociális és gyermekvédelmi ügyek

3. ábra: Közreműködők névsora

Alapvetően ezt a gyakorlatot folytattuk a megyei területfejlesztési program elkészítése során is, azzal a különbséggel, hogy a rendelkezésre álló idő rövidege és a nemzeti szintű operatív programokhoz való szorosabb igazodás miatt a programozási munka jelentős részét viszonylag kevesebb külső szakértői segítség igénybevételével, döntően házon belül végeztük. A programozási munka során ugyanakkor még jobban igyekeztünk feltérképezni és figyelembe venni a megye önkormányzati-, gazdasági- és civil szférája szereplőinek a jövőre vonatkozó terveit, elvárásait, esetleg előkészített projektjeit, programjait.

2.4 A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió társadalmisítási folyamatának bemutatása

A társadalmi egyeztetési folyamatot Pest Megye Önkormányzata a Helyzetfeltárás c. dokumentumban megfogalmazott „Partnerségi terv”² alapján végezte el.

A partnerségi terv céljai

A partnerség általános célja egy megyei szintű stratégiai társadalom- és gazdaságfejlesztés megalapozása, amelynek hatása kiterjed a területén működő vállalkozások, intézmények és szervezetek, illetve az itt élő emberek és közösségek irányába, amely javítja a megyében megvalósuló fejlesztések és beruházások, valamint a fejlesztési források felhasználásának hatékonyságát és eredményességét.

A partnerség konkrét célja a társadalmi és gazdasági partnerség megteremtése a megyében, a megyei fejlesztési koncepció helyzetértékelése, a megye jövőképe, a 2014-2020 fejlesztési ciklus stratégiájának és fejlesztési programjának közös elkészítése a megye jelenlegi és jövőbeni fejlődését meghatározó, vagy a trendek alakulásáról tájékozott szereplők bevonásával.

További cél: A területfejlesztés középszintjének megjelenítése és pozicionálása, Pest Megye Önkormányzatának tervezési, monitoring és koordinációs képességének – kompetenciáinak – folyamatos bővítése, a térségek és települések együttműködését támogató szerepvállalás.

A partnerség folyamata

Pest megyében a partnerség súlypontját a társadalmi és gazdasági partnerek, valamint a közösségek aktív szerepvállalása jelenti – amely kiterjed a programok tervezésére, előkészítésére, szakmai és politikai irányítására, a fejlesztési programok nyomon-követésére. A partnerség nem formális konzultáció, hanem a térségi és helyi fejlesztés, az innováció, a befektetés-ösztönzés, közszolgáltatások és a közintézmények fejlesztésének erőforrása.

A partnerség folyamatát két sajátos körülmény határozta meg:

- A megye sokszínűsége, gazdasági, társadalmi, valami táji és környezeti adottságainak sokfélesége meghaladja az átlagot.
- A megye megítélését sematikus, elnagyolt vélemények is befolyásolják, amelyek több terület, ágazat, valamint térség esetében korrekcióra szorultak. A kihívások és lehetőségek pontosabb leírása mélyebb vizsgálatot igényelt, valamint az érintett szereplők, vállalkozások, önkormányzatok, civil szervezetek bevonását.

A felsoroltak alapján Pest megyében a tervezés és a koncepció társadalmisítása párhuzamosan, illetve integrált módon történt meg, személyes és online egyeztetés formájában. Az egyeztetések módját és mikéntjét meghatározta az egyes térségekre és/vagy célcsoportokra irányuló megkülönböztetett figyelem, éppen ezért az eredetileg tervezettnél több, mintegy 50 esemény került megszervezésre. Hasonló megfontolásból született meg a döntés, hogy a tervezésbe közvetlenül bevont szakértők, stratégiai partnerek és együttműködő intézmények száma a lehető legnagyobb legyen.

² Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió - Helyzetfeltárás

A kiterjedt és mélyreható vizsgálat feladata az volt, hogy a megye társadalmát érintő kihívások és lehetőségek, valamint adottságok széleskörű reprezentációja biztosítva legyen, és így az egyes területek értékelése pontosabb, a végrehajtás rugalmasabb legyen. A tervezés során nyílt és zárt, strukturált és strukturálatlan egyeztetési formákat egyaránt alkalmaztunk a közösségek és a gazdasági, társadalmi szereplők hatékony megszólítására és bevonására, amely szintén az értékelés megalapozottságát erősítette.

A partnerség szereplői: települési és megyei önkormányzatok, gazdasági érdekképviselők, a térségben meghatározó vállalatok, vállalkozások, egyetemek, szakmai szervezetek, a turizmus szervezetei, a mezőgazdaság, vidékfejlesztés intézményei (agrárkamara és LEADER-csoportok), az egészségügy, az oktatás és a foglalkoztatás intézményei, szakminisztériumok, Nemzeti Tervezési Hivatal, Regionális Fejlesztési Ügynökség, Pest Megyei Kormányhivatal, civil szervezetek.

A partnerség kereteit a következő együttműködések biztosították: az önkormányzat hivatalán belül területfejlesztési szakmai munkacsoport, a megyei kistérségi társulások ülései, szakértői munkacsoport a területfejlesztési és ágazati szakértők bevonásával, az érdekeltek részvétele (ún. stakeholders), gazdasági kerekasztal a Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamarával, valamint a stratégiai partnerség Érd MJV és Budapest főváros önkormányzataival, kistérségi fórumok, a szomszédos megyei önkormányzatok közötti együttműködés, a LEADER munkacsoportokkal lefolytatott egyeztetések.

Pest Megye Önkormányzata 2012 és 2013 folyamán stratégiai partnerségi megállapodást kötött Budapest Főváros Önkormányzatával, a Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamarával, a Szent István Egyetemmel, a Magyar Limes Szövetséggel, szoros az együttműködés Érd Megyei Jogú Város Önkormányzatával. Az önkormányzat 2013-ban létrehozta a Pest Megyei Civil Kerekasztalt.

Mind a helyzetfeltáró anyag, mind a koncepció célrendszere széles szakértői közreműködői háttér bevonásával készült, a megyei önkormányzat hivatala és a Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft. koordinálásával és aktív szakmai hozzájárulásával, a Pro Régió Kft. minőségbiztosítási feladatellátás terén nyújtott segítségével.

A részdokumentumok véleményezésére személyesen, online és levélben is lehetőség volt. Az egyeztetések részben folyamatosan történtek, részben pedig célzott kampányok keretei között. A kampányok időpontjai: 2012. május-június, 2012. október-november; 2013. május-június.

A koncepció elkészítésén túlmutató egyeztetések, melyek szoros kapcsolatban vannak az előbb felsorolt kampányokkal: a Pest megyei települések beruházási és fejlesztési elképzeléseit összesítő projektgyűjtés – 2013. június-szeptember –, valamint a leszakadó térségek fejlesztésére irányuló programok megalapozását, továbbá a térségi munkacsoportok megalapítását célzó fórunsorozat – 2013. november-december. Mivel Pest Megye Közgyűlése további térségi programok megalapozásáról döntött 2013. év végén, ezért újabb területi munkacsoportok jöhetnek létre a megyei önkormányzat részvételével.

Fontos hangsúlyozni, hogy az érintettek bevonására már a tervezés korai szakaszában sor került, és Pest Megye Önkormányzata prioritásnak tekinti, hogy a társadalmi egyeztetés során létrejött partnerségi háló a továbbiakban is fennmaradjon a 2014 és 2020 közötti európai uniós fejlesztési ciklus időtartama alatt. A tervezés menete kifejezetten e szempontok szerint került meghatározásra; már az indító kampány célja az volt, hogy egy vitaanyag közreadásával megalapozza a párbeszédet.

A tervezésben közel 60 szakértő, intézmény és civil szervezet, stratégiai partner vett részt közvetlenül. A társadalmi egyeztetés fórumain, személyesen, illetve online, közel 500 érintett vállalkozás, önkormányzat, vagy egyéb szervezet képviselője jelent meg, illetve fogalmazott meg javaslatot a készülő koncepcióval kapcsolatban. Az eseményekkel kapcsolatos hírek a 426 ezer Pest megyei háztartás jelentős részében elérhetőek voltak, a helyi médián keresztül átvett, illetve készített híryananyagok, tartalmak révén.

A vitaanyag jól megalapozta a területfejlesztési koncepció készítésének folyamatát, a további partneri együttműködést.

A partnerség mérföldkövei

- Vitaanyag

A Pest megye gazdasága és társadalma szempontjából fontos trendek és folyamatok bemutatását összegző vitaanyag egyeztetése online közzététel és írásbeli véleményezés útján történt.

A folyamat az észrevételek és javaslatok feldolgozásán túl lehetővé tette további szakértők, valamint a megyei tervezés közös megalkotásában érdekelt, potenciálisan aktív, véleményformáló vállalkozások, intézmények és önkormányzatok felkutatását, ezáltal a következő fázisban a szakmai munkacsoport, valamint az érdekeltek fóruma – 'stakeholders' munkacsoport – létrehozását.

A Vitaanyag elkészítésével és közreadásával párhuzamosan 8 kistérségi ülésen ismertette Pest Megye Önkormányzata új feladatait, valamint a várható tervezési munka fontosabb állomásait és célját.

- Szakmai- szakértői munkacsoport

Tagjai többségükben valamely megyei- vagy regionális szakmai szervezetet, intézményt is képviselték. A munkacsoport körülbelül havonta két alkalommal ülésezett a tervezés időszakában.

- Térségi fórumok

Négy helyszínen a meghívottak tekintetében az egész megyét lefedve először a megyei helyzetértékelés készítése kapcsán, majd öt alkalommal az elkészült területfejlesztési koncepció egyeztetése céljából.

Fórum helye	Dátum
Érd	2012.10.31.
Cegléd	2012.11.08.
Pomáz	2012.11.15.
Kistarcsa	2012.11.16.
Szob	2013.04.09.
Aszód	2013.05.02.
Gyál	2013.05.09.
Nagykovácsi	2013.05.16.
Érd	2013.05.23.
Vecsés	2013.05.30.
Cegléd	2013.06.06.

4. ábra: Kistérségi fórumok

- Budapest Főváros és Érd MJV

Az önkormányzati szférán belül, kiemelt partnerünknek tekintettük Budapest fővárost, és Érd Megyei Jogú várost, akikkel nem csak a törvény alapján felállított Konzultációs Fórum keretein belül, hanem azon túl is, folyamatos szakmai konzultációt is folytattunk a tervezés során. Ugyancsak kiemelt partnerként tekintettük a szomszédos megyék önkormányzataira, több lakalommal egyeztetünk akár az általuk, akár a Pest Megye Önkormányzata által szervezett tervezési fórumokon.

- Pest Megyei Civil Kerekasztal

Az önkormányzati szereplőkön túl természetesen kiemelten fontos ügyként kezeltük a gazdasági élet és a civil szervezetek szereplőivel való partneri kapcsolatok erősítését és azok tervezésbe való bevonását is. Fontos állomás volt ezért a partnerség építésében, hogy Pest Megyei Közgyűlése úgy döntött, hogy a civil szervezetek és az egyházak bevonása céljából egy olyan párbeszédre alkalmas fórumot hoz létre, amely alkalmas lehet a civil szervezetek és az egyházak érdekeinek, az általuk képviselt értékeknek a tervezésbe, az önkormányzati döntésekbe való becsatornázására. A döntés alapján 2013 júniusában megalakult a Pest Megyei Civil Kerekasztal, amelynek célja, hogy elősegítse a civil szervezetekkel, egyházakkal való szorosabb együttműködést, a kölcsönös szerepvállalást, a civilek közötti kapcsolatok fejlődését. A civil kerekasztal feladatai, hogy részt vesz a területfejlesztési programozásban, megtárgyalja, véleményezze a megye területfejlesztési javaslatait, figyelemmel kíséri és segíti a területfejlesztés célrendszerének megvalósulását. Megtárgyalja a civil közösségi életet érintő kérdéseket, javaslatokat fogalmaz meg a megyében élők életminőségének javítására, a közgyűlés elnökének felkérésére előzetesen véleményezik, észrevételezik Pest Megye Önkormányzata feladat- és hatáskörébe tartozó, a civil szervezeteket, illetve egyházakat érintő döntéseket.

Nem csak az egyházak és civil szervezetek képviselőit kívántuk megszólítani, hanem a gazdasági élet szereplőit is. Ennek keretében együttműködve a Magyarok a Piacon Klubbal gazdasági kerekasztal beszélgetést szerveztünk 2013 márciusában. A fórum biztosította a lehetőséget, hogy a megjelent vállalkozások a jelenlegi pályázati rendszer tapasztalatai alapján javaslatot tegyenek a következő tervezési időszak prioritásaira, a célokat és lebonyolítást érintő változtatásokra elősegítve, katalizálva a majdani integrált projektek kialakítását.

Részt vettünk 2013 áprilisában a HUNGEXPO területén megrendezett URBICON konferencián, ahol a szakmai közönség előtt a metropoliszrégió fontosságáról, gazdaságban betöltött szerepéről és fejlődési lehetőségeiről tartottunk előadást.

Részt vettünk a Cegléd és Térsége Vállalkozások Szövetségének közgyűlésén, ahol ismertettük a területfejlesztési koncepciót és különösen annak gazdasági szereplőket érintő megállapításait.

Előadást tartottunk a Széchenyi Programiroda vendégeként, jelentős számú érdeklődő előtt.

A megyei területfejlesztési koncepció készítése során megtörtént a munkaverzió társadalmi vitája, azaz széleskörű közzététele és véleményezése. Tekintettel a résztvevő partnerek nagy számára, a dokumentumok, tartalmak és a feladatokkal kapcsolatos kérdések és teendők megosztása, elérhetősége valamint a hozzáférés aktív támogatása különös jelentőséggel bírt. A nyilvánosan közzétett munkaanyagok és hírek folyamatosan elérhetőek voltak a www.pestmegye.hu honlapon, az aktív résztvevők közötti kapcsolatot, munkamegosztást, közös munkafelületet ftp szerver támogatta és természetesen elektronikus levelezés is.

Pest Megye Önkormányzatának Közgyűlése 2013. április 26-án tartott ülésén vitatta meg, fogadta el, és bocsátotta véleményezésre a Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció egyeztetési anyagát.

A megyei területfejlesztési koncepciót a Pest Megyei Önkormányzati Hivatal a vonatkozó jogszabályok és kormányzati szervek útmutatói alapján, szakértők, valamint a társadalmi és gazdasági élet szereplőinek – a jogszabályban előírtaknál szélesebb körben történő – bevonásával készítette el. A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályiról szóló 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: kormányrendelet) 18. § (5) bekezdése alapján a Hivatal a dokumentumot megküldte a kormányrendeletben meghatározott véleményezőknak, illetve a széleskörű társadalmisítás érdekében az egyeztetési eljárásban korábban közreműködő Pest megyei települési önkormányzatoknak, civil szervezeteknek és gazdasági szereplőknek is.

A megkeresett véleményezők és a koncepciót ténylegesen véleményezők számát az alábbi táblázat tartalmazza:

		MEGKERESETT VÉLEMÉNYEZŐK SZÁMA	TÉNYLEGESEN VÉLEMÉNYEZŐK SZÁMA
KORMÁNYRENDELET VÉLEMÉNYEZÉSRE JOGOSULTAK	ALAPJÁN	25	13
MEGYEI ÖNKORMÁNYZATOK	TELEPÜLÉSI	187	37
EGYÉB SZERVEZETEK		95	12
NEM KÖZVETLENÜL MEGKERESETT VÉLEMÉNYEZŐ SZERVEK		–	9

5. ábra: Koncepció társadalmosítása kapcsán bevont véleményezők kimutatása

A kormányrendelet alapján megkeresett véleményezők közül a legnagyobb számban a minisztériumok és a szomszédos megyei -, illetve a fővárosi önkormányzat küldtek érdemi észrevételt, a települési önkormányzatok főleg inkább a városok, míg az egyéb szervek közül a tudományos, a turisztikai szakma- és a gazdasági élet képviselői nyilvánítottak véleményt.

A véleményezésre felkérő levelek 2013 áprilisának végén kerültek kiküldésre és a válaszlevelek mintegy 2/3-a a kért 30 napos határidőn belül 2013. június elejéig beérkezett. A véleményezők 20 %-a nem tett érdemi észrevételt a koncepcióhoz, a fennmaradó véleményezők észrevételei pedig feldolgozásra és a koncepció kereteihez és tartalmához mérten beépítésre kerültek a véglegesített dokumentumba.

Pest Megye Önkormányzata a koncepció társadalmosítási folyamatát sikeresnek ítéli meg, mivel a véleményezők közreműködése révén egy komplex, a megye életének legjelentősebb területeit érintő, a tudomány és a gazdasági élet szereplői által is véleményezett koncepciót tudott összeállítani.

2.5 A Pest Megyei Stratégiai Program készítéséhez kapcsolódó társadalmosítási folyamat bemutatása

A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepcióban megfogalmazott partnerségi folyamat nem ért véget a dokumentum elkészültével. Az ott kialakult kapcsolatoknak köszönhetően inkább egyre távol a tervezési folyamatba bevont személyek száma, valamint arra is törekedtünk, hogy az eddig megszólított személyek nagyobb aktivitást fejtsenek ki.

A partnerség bővítésének elősegítése miatt webes felületet hoztunk létre a www.pestmegye.hu honlapon, ahol a megyében aktív civil szervezetek és gazdasági társaságok tudták beregisztrálni magukat. A regisztráció lehetőségére valamennyi települési polgármesternek felhívtuk a figyelmét és kértük őket, hogy értesítsék a települések vállalkozóit. A regisztrációt népszerűsítettük a társasági weboldalakon, elektronikus és nyomtatott sajtóban.

A koncepcióban bemutatott lemaradóban lévő kistérségek esetében különösen fontosnak éreztük, hogy segíteni tudjuk a felzárkózásukat, ezért a Széchenyi Programiroda, a Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány és a Nemzeti Vidékhálózat képviselőinek bevonásával 2013 év végén minden térségbe ellátogattunk és szorgalmaztuk, hogy térségi gazdaságfejlesztési programok kerüljenek kidolgozásra a helyi szereplők által. A találkozók eredményeként gazdaságfejlesztési munkacsoportok jöttek létre, akik külső segítséggel meg tudják tervezni térségeik fejlesztési programjait.

Kistérség neve	Dátum
Aszódi kistérség	2013.11.12.
Ipoly mente	2013.11.20.
Dabasi/Ráckevei térség	2013.11.29.
Ceglédi térség	2013.12.11.
Nagykátai térség	2013.12.16.
Ceglédi térség	2014.01.15.
Nagykátai térség	2014.01.20.
Ipoly mente	2014.01.22.
Dabasi/Ráckevei térség	2014.01.28.
Ceglédi térség	2014.02.12.

6. ábra: Gazdaságfejlesztési megbeszélések térségi bontásban

A települések számára egy online felületet készítettünk, ahol 5 témában, 26 kategóriában tudtak feltölteni a bennük megfogalmazódott települést érintő fejlesztési elképzeléseket. Valamennyi település saját azonosítót kapott, mely megkönnyítette az adatok feldolgozását. 2013 őszére közel 1.900 db javaslat érkezett be 1.200 Mrd Ft értékben csak a településektől. Az ő elképzeléseik a gerincét képezik a készülő EU Részdokumentumnak, hiszen látjuk a beérkezett igények alapján azokat a súlypontokat, melyekre Pest megyében szükség van.

Az önkormányzati projektgyűjtés kapcsán elkezdtük felmérni a gazdasági társaságok igényét is. Közel 600 db online kérdőívet küldtünk ki. A célcsoport megfogalmazásánál törekedtünk arra, hogy valamennyi szektort érintsük és területi alapon is kiegyensúlyozott legyen a kérdőívek kiküldése. Ebben a megkérdezésben már részt tudtak venni a regisztrációs felületen bejelentkező gazdasági társaságok is. Közel 100 db kérdőív érkezett vissza. A kérdőívek feldolgozásának eredményét mind az ágazati és területi operatív programokhoz készülő részdokumentumok, mind a megyei stratégia és operatív program készítéséhez fel tudtuk használni, segítettek beazonosítani azokat a programokat és szükséges intézkedéseket, amelyek a Pest megyei vállalkozások megerősödését, versenyképességének javulását, piacra jutását tudják majd segíteni.

Hasonlóan online kérdőívvel megkerestük a megyei civil szervezeteket is, ennek eredménye szintén beépült az elkészült programokba.

A megye hivatalos weboldalán folyamatosan elérhetővé tettük és tesszük továbbra is a tervezéshez köthető eseményeket és tervezési dokumentumokat. Igyekszünk nem csak a saját tervezési folyamatunkhoz, hanem az országos tervezéshez is becsatornázni a megyei szereplőket. Amikor 2013 őszén megjelentek az NFÜ weboldalán az operatív programok társadalmi egyeztetésre szánt változatai, arról értesítettük a települések polgármestereit és jegyzőit, valamint elektronikus formában is megjelentettük hivatalos weboldalunkon.

A stratégiai és operatív programhoz köthető események nem értek véget a kistérségi gazdaságfejlesztési fórumokkal, illetve a kérdőíves megkeresésekkel. A Széchenyi Programirodával együttműködve több társadalmi egyeztetési fórumot fogunk tavasszal, a program társadalmi egyeztetési fázisában megvalósítani.

2.6 A Pest Megyei Stratégiai Program tervezése során figyelembe vett mérföldkövek, határidők és döntési pontok

A Tftv. hatályos 11. § (1) bekezdésében rögzítettek szerint a megyei önkormányzat az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepcióval összhangban kidolgozza és elfogadja a megyei területfejlesztési koncepciót, illetve - a megyei területfejlesztési koncepció és a megyei területrendezési terv figyelembevételével - a megyei és a fővárosi területfejlesztési programot.

Már a megyei koncepció 2013. november 29-i elfogadását megelőzően a Pest Megyei Önkormányzati Hivatal és a Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft. által szervezett, a Koncepció bemutatását szolgáló térségi fórumain (amelyre mind a gazdaság, mind az önkormányzati szféra képviselőit meghívtuk) igyekeztünk felmérni azokat a települési, illetve a helyi gazdasági szereplői igényeket, amelyek a Program stratégiai részének megalapozását szolgálják.

A Program készítésének következő mérföldkövet az előzetes megyei projektgyűjtés jelentette, amely még nem tekinthető a programban rögzítendő végleges projekt-meghatározásnak, azonban a partnerek aktivitása és az internetes felületen generált rendszerezési lehetőségek alkalmasnak bizonyultak arra, hogy a program tervezését, annak stratégiai és operatív céljait ebben a fázisban hatékonyan megalapozza.

A megyei program kidolgozása során figyelembe kellett venni azt a tényt, hogy az országos uniós operatív programok tervezése a megyei tervezéssel párhuzamosan megy végbe. A program megalkotásának előzményeként megalkotott és elfogadott megyei területfejlesztési koncepció tervezési folyamata során is követni kellett azt a gyakorlatot, amely a megyei koncepció készítésnek folyamatában megfelelő inputokat szolgáltatott a vele párhuzamosan Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióhoz, biztosítva a területi szempontok minél hangsúlyosabb megjelenését.

A Program készítése során tehát – az addig elért eredmények és megszerzett információk birtokában – iteratív módon véleményeztük és javasoltuk beépítésre a megyei területi szempontokat a megyei programokkal párhuzamosan készülő területi és ágazati operatív programokba. Ennek keretében Budapest Főváros Önkormányzata, Pest Megye Önkormányzata és Érd Megyei Jogú Város Önkormányzata a Közép-Magyarországi Területfejlesztési Konzultációs Fórum, illetve a Pest Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum 2013. július 25-i ülésén szakértői szinten megtárgyalta a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) 2.0. változatát és nyújtott be közös véleményt. 2013. augusztus 8-án a Hivatal és a PMT Kft. a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP), 2013. augusztus 13-án a Partnerségi Megállapodás tervezetére nyújtott be véleményt és javaslatokat az illetékes minisztérium részére, majd 2013. augusztus 23-án a konzultációs fórumok szakértői az Emberi Erőforrás Operatív Programot (EFOP) vitatták meg a minisztérium tervező kollegáival együtt.

Az operatív programokba történő megyei betervezés érdekében 2013. november 18-ra elkészítettük a tervezés addigi állása szerinti megyei területfejlesztési igényeket közvetítő, a VEKOP-hoz illeszkedő részprogramok bemutatását szolgáló munkaanyagunkat, amelyet az NTH/NGM részére megküldtünk, ezzel párhuzamosan a Pest Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum elkészítette a VEKOP 3.0. verziójához alkotott véleményét.

A programozás eddigi eredményeinek, illetve az operatív programok 3.0. verzióinak felhasználásával készült el a Program stratégiai részének anyaga, amelyet az NGM/NTH részére 2013. december 10-én küldtünk el.

Fontos mérföldkő a tervezésben a programozás során az ágazati operatív programokhoz készült megyei részdokumentumok munkaanyagának elkészülte, amely a VEKOP forrásait növelő – az 1323/2013. (VI. 12.) Korm. határozat szerint –, a fentiekben ismertetett többlet-forrásbevonási lehetőség elérésében játszik kiemelt szerepet.

A tervezés fentiekben ismertetett menetét és a további fázisokat az alábbi táblázat tartalmazza:

Mérőföldövek	Teljesítés megvalósult/tervezett ideje
<i>Térségi fejlesztési fórumok a stratégiai program megalapozása céljából (Szob, Aszód, Gyál, Nagykovácsi, Érd, Vecsés, Cegléd)</i>	<i>2013. április – június</i>
<i>Előzetes megyei projektgyűjtés és annak a Program megalapozása érdekében</i>	<i>2013. június - szeptember</i>
<i>Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program munkaanyagának véleményezése a megyei programozás eddigi eredményeinek felhasználásával</i>	<i>2013. július 25.</i>
<i>Partnerségi Megállapodás, Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program, Emberi Erőforrás Operatív Program véleményezése a megyei programozás eddigi eredményeinek felhasználásával</i>	<i>2013. augusztus</i>
<i>Az előzetes projektgyűjtés és a térségi egyeztetés eredményeinek feldolgozása, az uniós operatív programok újabb tervezetének megismerése, feldolgozása, egyeztetések lefolytatása az NGM/NTH-val</i>	<i>2013. szeptember-november</i>
<i>A VEKOP-hoz illeszkedő uniós részprogramok munkaanyagának megküldése a VEKOP továbbfejlesztése érdekében</i>	<i>2013. november 18.</i>
<i>A VEKOP 3.0. változatának véleményezése a programozás eddigi eredményeinek felhasználásával</i>	<i>2013. november 22.</i>
<i>Pest Megyei Területfejlesztési Program stratégiai részének munkaváltozatának elkészülte, illetve megküldése az NGM/NTH részére</i>	<i>2013. december 10.</i>
<i>Ágazati operatív programokhoz (GINOP, EKOP, KEHOP, IKOP, Vidékfejlesztési OP) részprogramok munkaanyagának megküldése az illetékes minisztériumok részére</i>	<i>2014. január 22.</i>
<i>Pest Megyei Területfejlesztési Program egyeztetési változatának kidolgozása</i>	<i>2014. január 30.</i>
<i>Társadalmisítás (egyeztetés) folyamata</i>	<i>2014. január.31 - 2014.március 25</i>
<i>A társadalmisítás eredményeinek beépítése a Program egyeztetési változatába</i>	<i> folyamatosan 2014. március 28-ig</i>
<i>A Program miniszter részére történő megküldése (elfogadás céljából)</i>	<i>2014. március 28.</i>
<i>Pest Megyei Területfejlesztési Program közgyűlés általi elfogadása</i>	<i>2014. április</i>

7. ábra: Stratégiai program tervezésének főbb határidői

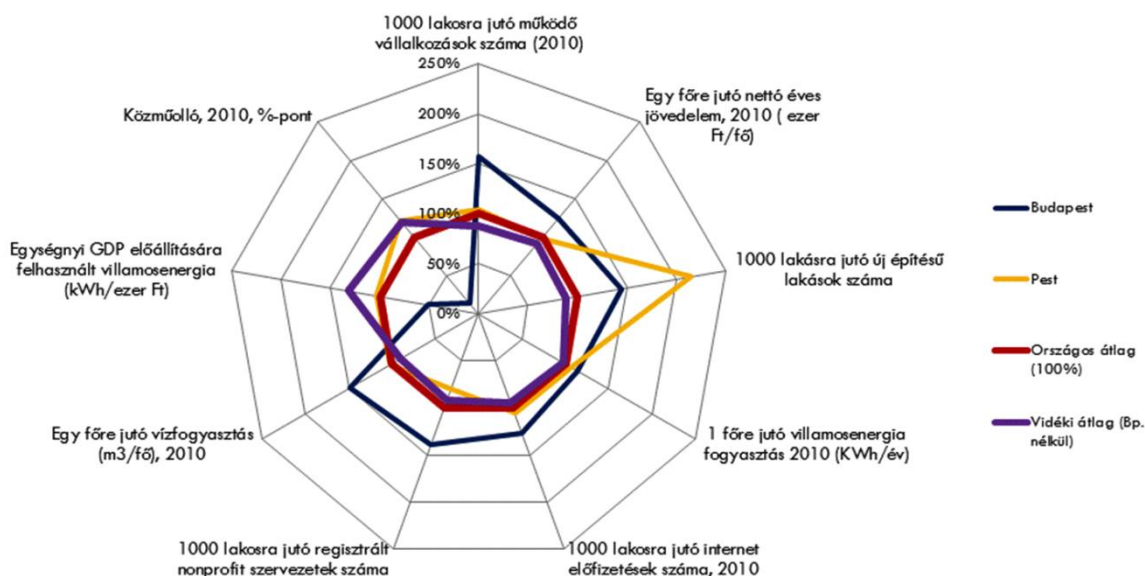

2.7 A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció főbb megállapításai

Pest megye hazánk legdinamikusabban fejlődő megyéje, a fővárost körülölelve, azzal a gazdasági- és társadalmi élet terén ezer szálon összefonódva, mégis önálló területi egységként Kelet-Közép-Európa egyik legjobb adottságokkal rendelkező térségeként. A megye, ahogy a térség egésze, nem a többi hazai megyével, hanem közép-európai és ázsiai térségekkel versenyez.

Az agglomerációban az országos átlaghoz képest jelentősen nagyobb a népsűrűség és továbbra is dinamikusan nő a lakosságszám. A szuburbanizációs folyamatot elsősorban a fiatal és képzett népesség betelepülése táplálja, ugyanakkor az agglomeráción kívüli térségek mutatói az országos átlaggal megegyezők, vagy annál rosszabbak.

A térszerkezet az országban egyedülálló: a főváros központi szerepe, a centrális hálózati elemek, az M0-ás körgyűrű, a nemzetközi repülőtér jelenléte, a Duna, a kisvárosokkal átszótt tér, a környező megyékhez hasonló adottságú peremvidékek nagy fejlődési potenciált hordoznak, ugyanakkor számos megoldandó problémát is jelentenek.

Forrás: KSH

8. ábra: Pest megye jellemzői (forrás: KSH)

Pest megyét a sokszínűség jellemzi mind természeti, földrajzi, mind gazdasági, társadalmi- és kulturális szempontból. Kiválóak az adottságok a turisztika, a feldolgozóipar, a kereskedelem és logisztika, a kulturális- és kreatív ipar területén. A megye gazdasága nagyban függ a fővárosétól, ugyanakkor bizonyos területeken attól függetlenül fejlődik, döntően a főbb útvonalak mentén, részben a nemzetközi vállalatok kereskedelmi, logisztikai, feldolgozóipari fejlesztései eredményeként.

A mezőgazdasági termelés, az élelmiszer-feldolgozás az elmúlt másfél évtized során jelentősen visszaesett, növelve a leszakadó térségekben a munkanélküliséget. A helyi gazdaság – bár a vállalkozások száma igen magas – nem nyújtja azt a teljesítményt, ami az adottságokból következhetne.

Pest megye Budapesttel szoros kapcsolatban fejlődik. A fejlődés motorja a koncentrált vásárlóerő, valamint a nemzetközi versenyképesség szempontjából fontos ágazatok – gyógyszeripar, informatikai szolgáltatások, egyéb csúcstechnológiai és tudás intenzív szolgáltatások – tekintetében kimutatható együttműködés, a városhatárt átlépő beszállítói és értéklánc-kapcsolódás. Pest megyében létezik

regionális innovációs rendszer – ezzel egyedülálló az országban – az egyes kistérségek K+F+I aktivitása összekapcsolódik.

Pest megye, illetve azon belül a budapesti agglomeráció- és a főváros fejlődése tehát szorosan összefügg; ugyanakkor nem tekinthető és nem kezelhető egységes funkcionális várostérségként. A főváros körül történelmi léptékben is jelen volt a nagy- és kisvárosok sűrű, de decentralizált hálózata, amelyek működése szoros kapcsolatban volt Budapesttel, de különböző gazdasági, társadalmi és kulturális profil határozta meg fejlődésüket. A földrajzi, társadalmi és kulturális rétegzettség mintái ma is jelen vannak, kézzelfoghatóak az egyes kistérségek működésében, fejlődésében, külgazdasági kapcsolataiban és innovációs teljesítményében.

Pest megye Magyarország nemzetközi versenyképességének egyik meghatározó térsége. Bár az egy főre jutó export és külföldi működő tőke értéke nem kiemelkedő, a nemzetközi gazdaságba beágyazódott ipari, feldolgozóipari agglomerációja még így is a legnagyobbak között van Magyarországon, és a külgazdasági aktivitása folyamatosan növekszik. A megye GDP termelő képessége még mindig a legnagyobb a megyék között Budapest után, bár 2008-2010 között a legnagyobb mértékű visszaesést ezen a téren Pest megye gazdasága szenvedte el. A belföldi piacra termelő és/vagy szolgáltató cégek jelentős része nem csak a Fővárosban, hanem az ország egészében értékesít.

A befektetések terén szintén jelentős visszaesés könyvelhető el a válság évei alatt, kimondható, hogy Pest megye jelenleg nem vonzó befektetői célterület, ezért is fontosnak tartjuk, hogy a befektetés ösztönzésre jöjjön létre a megfelelő térségi szervezeti háttér.

Pest megye sem társadalmi, sem gazdasági szempontból nem homogén térség. Az agglomerációs öv kistérségeire gazdasági szempontból a magas vállalkozói aktivitás, a szolgáltató ágazatok, illetve az innovatív termelési szektor meghatározó jelenléte, a magasabb jövedelemtermelő képesség, a nagyobb együttműködési készség jellemző, míg a peremvidék kistérségeiben lényegesen alacsonyabb a működő vállalkozások száma, azok inkább a hagyományos ágazatokban (agrárium, építőipar, élelmiszergazdaság) tevékenykednek és jóval alacsonyabb jövedelmezőségűek.

Ilyen mértékű különbségek indokolatlannak tűnnek a régió belül, hiszen a megye fejlődésben lemaradó térségei is mindössze néhány tucat kilométernyi távolságra vannak a fővárostól.

E térségeknek azonban közös jellemzőjük, hogy vagy a régió belüli megközelíthetőségük nehéz, vagy a térségen belüli közlekedési viszonyuk, infrastruktúrájuk elégtelen állapotú, hiányos.

A megye egészére nézve igaz, hogy miközben a makro regionális közlekedési hálózatok viszonylag jó minőségben, néhány hiányzó elemtől eltekintve rendelkezésre állnak, a megye belső közlekedési rendszere, úthálózata, jelenlegi állapotában nem tud megbirkózni a rá terhelődő nyomással. Rendkívüli az igénybevétel a napi több százezer régió belüli ingázó utazásai miatt, de legalább ekkora, ha nem nagyobb terhet jelent a térségen keresztüláramló tranzit forgalom.

Az elégtelen belső közlekedés, a leromlott állapotú úthálózat, a hiányzó haránt irányú elemek nemcsak a megyében élők és az azon átutazók életminőségét rontják, hanem a térben is egészséges szerkezetű gazdaságfejlődésnek is akadályát jelentik. Különösen a lemaradó térségek esetében nem képzelhető el hatékony gazdaságfejlesztés a közlekedési hálózati elemek, utak fejlesztése nélkül, hiszen ennek hiányában nemcsak új befektetők nem investálnak ezeken a területeken, hanem még a jelenleg ott lévők is odébb állhatnak.

Míg a megyehatár-menti térségekben a lakosság alacsonyabb képzettséggel rendelkezik, munkaerőpiaci pozíciói rosszabbak, a társadalom elöregedő, a fiatalokat nehéz helyben tartani, addig az agglomerációban jellemzően az aktív, fiatalabb, képzettebb korosztályok vannak túlsúlyban, s ez meghatározza a térségek jövőre vonatkozó kilátásait is.

Ehhez társult az elmúlt közel egy évtized során, hogy sem a hazai, sem az uniós támogatáspolitikák nem foglalkoztak ezen belső periféria kialakulásának megfékezésével. Pest megye fejlett régiós

státusza magával vonta ugyanis, hogy a szűkös források és az alacsony támogatás intenzitás miatt nemhogy külföldi befektetések nem érkeztek ezekbe a térségekbe, hanem még a hazai vállalkozásoknak is sokkal inkább kifizetődő volt a mindössze néhány kilométerrel távolabbi szomszédos megyében fejleszteni, beruházni. Ezzel elindult egy olyan ördögi kör kialakulása, amelyből kitörni csak alapvető támogatáspolitikai szemléletváltással lenne lehetőség.

Az innováció, a technológia és a puha infrastruktúra mutatói, valamint a vállalkezési, népesedési, jövedelmi értékek és folyamatok arra engednek következtetni, hogy eltérő gazdasági (egyben társadalmi, kulturális és feltételezhetően innovációs) szerkezet jellemzi a Budaörs, Érd, Pilisvörösvár, Szentendre kistérségei alkotta innovációs-vállalkozói öv közösségeit, illetve a Veresegyház-Gödöllő versenyképességi pólust. De sajátos a kitörési pontokat kereső Ceglédi, vagy a „Gateway” (Ráckeve, Gyál, Monor kistérségei) nyomában érkező – „feltörekvő” – Dabasi kistérség fejlődése is. Bizonytalan a helyzet az „átalakuló” Vác, valamint kisebb mértékben Dunakeszi térségében – ahol a technológiát, tudást hasznosító iparágak teljesítménye, a 2-es főút alkotta tengely növekedési perspektívája kérdéseket vet fel. Végül mindenképpen át kell gondolni az innováció és a versenyképesség szempontjából „fehér folt” Ipoly mente, Nagykáta és Aszód kistérségeinek jövőjét.

Területfejlesztési szempontból tehát teljesen más megközelítést kívánnak a megye jobb adottságú, agglomerációs térségei és mást a peremvidékek fejlődésben lemaradó területei.

Ennek megfelelően, a következő, 2014-20-as Európai Unió költségvetési időszak programjainak tervezésekor is figyelemmel kell lennünk ezekre a sajátosságokra

2.7.1 Pest megye erősségei és gyengeségei - a SWOT elemzés főbb megállapításai

A következő bekezdés a SWOT elemzés főbb megállapításait foglalja össze. Elsősorban abban segít ezek áttekintése, hogy a helyzetértékelés során összegyűjtött adatok és megállapítások szisztematikus átgondolásával meg tudjuk a későbbiekben fogalmazni Pest megye következő fejlesztési időszakokra vonatkozó céljait, és az azok elérését segítő programokat.

Erősségek: Pest megye kis területre kiterjedő, de átlagot meghaladó sokszínűsége minden tekintetben helytálló megállapítás. Természeti és települési környezetét jelentős mértékű táji-, természeti változatosság jellemzi: például a Duna, a hegyvidékek erdőkkel, jelentős kiterjedésű védett területekkel és értékekkel, az alföldi tájak, stb. A megyében átlagon felüli a rendelkezésre álló építőanyag, nyersanyag. Javul a környezetminőség – a szennyező iparágak termelésének csökkenésével, a tehermentesítő közlekedésfejlesztés, a hulladékgazdálkodás, a csatornázás és a tisztított szennyvizek arányának növelésével. A gáz- és áramellátás kiépítettsége közel teljes. A megye műemlékekben gazdag, a megyét meghatározó kisvárosok központjai megújultak, zöldterületeik megfelelően szolgálják a rekreációt, az intézményhálózat építményei, valamint a lakóépületek száma, minősége jó.

A makrohálózati (elérhetőségi) adottságai kiválóak az – elsősorban sugárirányú – közlekedési szerkezetnek köszönhetően. Pest megye specifikus erőssége a nemzetközi kapcsolódás (reptér), és a közösségi közlekedés kiépítettsége. A megyében az országosnál kedvezőbb a demográfiai helyzet – életkor, státusz, aktivitási arány – és a munkáltatók összetétele. Sűrű az iskolahálózat, működik a szociális ellátórendszer. Kiemelést érdemel a szakmai háttér erőssége, valamint a képzési kínálat, a viszonylag komplex szolgáltatást nyújtó kezdeményezések a szociális ellátásban.

Pest megye gazdaságát erős és folyamatosan, az országos átlagot meghaladó módon növekvő nyitottság, teljesítmény jellemzi (ipari export, turizmus). Magas a működő vállalkozások száma, jelentős a külföldi működő tőke befektetések nagysága. Specifikus erőssége a viszonylag fejlett gazdasági infrastruktúra, a kis és közepes méretű vállalkozások piaci versenyben szerzett tapasztalata, érettsége, a fejlődő menedzsmentkultúra és pénzügyi tudatosság, a növekvő integráció, betagozódás a nemzetközi értékláncokba, valamint az üzleti környezet, a kereslet viszonylagos kiszámíthatósága. Megjelent a megkülönböztetés igénye, a helyi értéken (innovációs és tudásközponton, kompetencián és márkaértéken) alapuló tudatos stratégia. Nemzetközi és hazai

összehasonlításban a megye, illetve a metropoliszrégió kedvező pozíciókkal rendelkezik az egészségiparban (gyógyszeripar, biotechnológia), a szállítmányozásban és a logisztikában, az informatikai szolgáltatásokban, az oktatásban és a tudásgenerálásában – a regionális innovációs rendszer működésében.

Gyengeségek: A kisvárosok sajátosan nagy aránya miatt a térség központjai és a közöttük lévő kapcsolatok hiányosak, gyengék, fizikai értelemben (haránt-irányú közlekedés) és térségi menedzsmentben, koordinációban, szolgáltatásokban egyaránt. A kapcsolatok, a hálózatos rendszerek hiánya minden szinten gondot jelent – így a szakképzés és a gazdaság, vagy az önkormányzatok között is. A művelhető, illetve biológiailag aktív területeken a klímaváltozás, a beépítés, az erózió, a területi potenciálba nem illeszkedő művelés jelent kockázatot.

A közműöllő záródásának üteme elmarad az országos átlagtól, a beépítettség jellemzői magas költségszintet eredményeznek a társadalmi ellátások megszervezésében. A hatékonysági problémákat gazdagítja a nagytérségi potenciálok kihasználását akadályozó versenyhelyzet Budapest és Pest megye között, valamint a környezeti (és más) monitoring-rendszerek hiánya. A specifikus adottságokon – Duna, repülőtér, intermodalitás – alapuló előnyök kihasználatlanok. A strukturális problémák meghatározó jelentőséggel bírnak: munkaerőhiány, pályakezdők munkanélkülisége, a szakiskolák, szakmunkásképzés és a felnőttképzés iránti érdeklődés alacsony szintje, valamint csökkenése. Az óvodai és bölcsődei ellátás hiányos. Az intézményi feladatellátásban a fejlesztések és az igények nincsenek összhangban, az erőforrások szétaprózódtak, a szolgáltatási szemlélet hiányzik. A közellátás intézményrendszerének infrastruktúrája energetikai szempontból elavult, pazarló. Az intézményrendszer rugalmatlan, miközben az igények gyorsan, illetve nehezen kiszámíthatóan változnak. A strukturális problémák mellett új kockázatot jelent az, hogy a megye egyes térségei a tartós lemaradás pályájára álltak.

A Pest megyei gazdaságra komoly kockázatot jelent, hogy általánosságban hiányoznak a termelékenység és a jövedelemtermelő képesség fenntartható növekedésének alapjai. Alacsony a tőke, a külföldi működő tőke, a K+F és az innováció fajlagos szintje. Nemzetközi összehasonlításban elmaradnak a felzárkózáshoz szükséges mértéktől a technológiai fejlesztések, és a nemzetközi piacra kilépő kkv-k aránya, hiányosak továbbá a vezetési és vállalatirányítási ismeretek. A megye fejlődését akadályozza a duális gazdaság jelensége, a nagy számú hazai kkv-ra alacsony jövedelmezőség, tőke és kapacitáshiány, kedvezőtlen piaci pozíció, termelési és tulajdonosi szerkezet a jellemző. E tulajdonságok a turizmusban és az agráriumban is megfigyelhetők, mint ahogy az is, hogy a termelés, a feldolgozás és a szolgáltatások nem épülnek egymásra és nem hoznak létre megkülönböztető erővel bíró portfóliót. A metropoliszrégió nemzetközi pozíciói kedvezőtlenek. A nemzetközi HUB szerepvállalás tekintetében viszonylag jól teljesítő klaszterek mellett az üzleti és a pénzügyi szolgáltatások, a telekommunikációs szektor, az építőipar, a kreatív ipar (média, filmipar, ékszergyártás, alkotó-, művészeti- és szórakoztatóipari tevékenység), valamint a könyvtári, levéltári, múzeumi, egyéb kulturális tevékenység tekintetében mérhető egyfajta átlagon felüli teljesítmény – ugyanakkor ez a teljesítmény jelentősen elmarad attól, ami megkülönböztető erővel bírna.

Lehetőségek: A fenntartható mezőgazdasági művelés előtérbe kerülése, a kedvezőtlen termőhelyi adottságokkal rendelkező területek művelésbe vonása kihasználatlan tartalékokat tud aktivizálni a mezőgazdaságban. A Duna közlekedésben, turizmusban, márkaértékben kifejezhető értéke, a helyi karakter erősítése, valamint a területi adottságokba illeszkedő fejlesztések hangsúlyosabbá válhatnak.

A gazdasági fejlődés erősítheti az üzleti központ szerepet, az uniós politika támogatja a kötöttpályás fejlesztéseket, valamint a K-Ny és É-D irányú logisztika fejlődését.

A közellátás és a közszolgáltatások fejlődésére kedvező hatással van a kereslet folyamatos mennyiségi és minőségi növekedése – a tudás iránti kereslet, az alternatív foglalkoztatási formák bővülése –; a meglévő intézményi infrastruktúra jobb kihasználása, a verseny és az együttműködés

egyidejű erősödése a felsőoktatásban és a K+F területén. A járási rendszer, az egyablakos ügyintézés mellett a jelentősebb civil szerepvállalás teremtheti meg a továbblépés lehetőségét.

Különleges lehetőséget jelent a metropoliszrégió vásárlóereje, valamint kulturális és tudásbázisa, egyetemei és innovációs központjai, üzleti szolgáltatásainak kínálata, az elérhető humán erőforrás koncentrációja és sokfélesége. A világgazdaság globalizációjával tovább bővülnek az elérhető javak és erőforrások. A vállalkozások működését és új beruházásait, fejlesztéseit megkönnyítheti a pénzügyi szolgáltatások, a tudásközpontok, hálózatok és klaszterek szolgáltatásainak fejlődése. Az új vállalkozások alapítását és a forrásszerzést segítheti, ha a nemzetközi tőkeáramlás új erőre kap, valamint az uniós támogatáspolitikán belül a vállalkozásfejlesztés előtérbe kerülése. Különösen az agrárium fejlődését segítheti a tudatosabb fogyasztói magatartás, a klímaváltozás jelentette innovációs és technológiai ösztönzés, a minőségi termények előállítás. A pozícionálásból adódó lehetőség határozza meg a turizmus jövőjét is (a Duna, a Dunakanyar és Budapest márkaereje, a termálvizek és a vízi turizmus különleges adottságai) – valamint rámutat a piaci rétegzettség erősödésére, az adekvát szolgáltatási stratégiák kialakításának szükségére. A megye földrajzi elhelyezkedése és az üzleti infrastruktúra kifejezetten kedvez a logisztikai szolgáltatások fejlődésének – európai léptékű KAPU szerep betöltésének.

Veszélyek: Súlyos gondot jelent a természeti erőforrások – erdőterületek, talajvíz és ivóvíz készlet – csökkenése, veszélyeztetése; továbbá az ár- és belvízveszély, a parlagterületek növekedése. Specifikus problémák jellemzik a megyét az urbanizációval, a koordinálatlan szuburbanizációval, a tranzitforgalom erősödésével, a bányászati tevékenységgel kapcsolatban – beleértve a tömegesen épített lakóparkok, a közlekedési hálózat, fenntarthatóságát (leromlás, értékcsökkenés, degradáció), a települések gazdasági és közlekedési töredezettségének fennmaradását, vagy a dezintegrációt. A területi és társadalmi kohéziót gyengíti a diplomások, vagy a szakképzett aktív munkaerő ki- és elvándorlása, a kereslet és a szolgáltatott képzések közötti olló nyílása, a szociális ellátásban megfigyelhető területi különbségek.

A dezintegráció veszélye a gazdaságban is jelen van. Pest megye üzleti és fizikai infrastruktúra hiányosságai – és a szükséges fejlesztések esetleges jövőbeni elmaradása – mellett az elhúzó európai gazdasági válság különösen nagy kockázatot jelent a megye gazdaságára. Annak ellenére, hogy Pest megye az egyetlen olyan térsége az országnak, ahol az innováció kistérségek közötti kapcsolódása viszonylag fejlett, e relatív fejlettség csak országon belüli összehasonlításban jelentős, már európai méretekben nem az, és nem generál automatikus fejlődést, nem alapozza meg a megcélzott nemzetközi szolgáltató HUB szerepét. A metropolisztérség klasztereinek törekenysége, valamint a helyi gazdaság integrációja és a kistérségek közötti gazdasági, szolgáltató szerep, a haránt-irányú kapcsolódás hiánya miatt a növekedés és a foglalkoztatás jelentős romlása is elképzelhető, különösen egy kedvezőtlen, inkonzisztens szabályozási, támogatási, adópolitikai helyzetben. Ez esetben Magyarország növekedési célkitűzései nem teljesülhetnek.

3 A célrendszer átfogó, stratégiai és horizontális céljainak ismertetése, a jövőkép bemutatása

3.1 Pest megye jövőképe

A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepcióban megfogalmazott jövőkép a következő: **„Európai térben versenyképes, minőségi életfeltételeket biztosító Pest megye”**. Ez a jövőkép több folyamat megvalósulása esetén válik valósággá.

„³Pest megye szerves és alkotó módon része a Budapest, valamint a hazai „csapágyvárosok”, a kapcsolódó megye (és ország) határon túli területek alkotta metropolisztérségnek, amely fejlett termelési és szolgáltató központja az európai gazdasági térnek, s azon belül motorja, illetve

³ Forrás: Pest Megyei Területfejlesztési koncepció

csomópontja a feltörekvő kelet-európai országok gazdasági növekedésének és társadalmi megújulásának.”

„A metropolisztérség versenyképessége az itt élő emberek tudásán, szorgalmán és kreativitásán, az itt tevékenykedő közösségek együttműködésén, valamint a térség vállalkozásai és a rendelkezésre álló természeti és kulturális háttér által megalapozott – sokszínű, innovatív és dinamikusan fejlődő – üzleti környezetén alapszik....” „...A metropolisztérség erős márkaértékkel, kiegyensúlyozott térszerkezettel és az erőforrások hatékony felhasználására vonatkozó képességgel rendelkezik.”

„...A megyén belüli térségek megkülönböztető erővel bíró technológiai és gazdasági profillal rendelkeznek; a gazdasági és intézményi városközpontok fejlett vállalkozási övezetet, hatékonyan összekapcsolódó városhálózatot alkotnak. A megye kulturális- és tudásközpontjai, valamint a technológiai-, ipari-, és a növekedési pólusai jelentős mértékben hozzájárulnak a metropolisztérség növekedéséhez, erősítik nemzetközi versenyképességét és innovációs teljesítményét.”

„Gazdasága kiegyensúlyozott, urbánus és vidéki térségeiben is több lábbon áll. Hatékonyan kihasználja a helyi adottságokra alapozható, valamint a főváros közelségéből adódó lehetőségeket; biztosítva így a kiterjedt foglalkoztatást, valamint a jövedelmek növekedését....”

3.2 A megyei területfejlesztési koncepcióban rögzített célrendszer szöveges bemutatása

A megyei helyzetértékelés alapján, az elmúlt évtizedben és különösen a 2008 óta tartó gazdasági válság során végbemenő folyamatokat elemezve, a fővárossal és a tágabb környezettel való kapcsolatrendszert értékelve, figyelembe véve a lehetséges jövőképek átgondolása során felvázolt forgatókönyveket, Pest megye átfogó- és stratégiai célok kitűzésével és azok megvalósításával tartja lehetségesnek a jövőképben vázolt társadalmi, gazdasági és térszerkezeti „célállapot” elérését.⁴

A gazdasági környezet „megújítása”, mint általános cél, tehát azt a következtetést fejezi ki, hogy Pest Megye Területfejlesztési Koncepciójának átfogó, valamint stratégiai és horizontális célkitűzései eléréséhez jelentős hatékonyságnövelésre van szükség az endogén erőforrások, valamint a térszerkezeti adottságok kihasználásában, valamint a vállalkozások és intézmények együttműködésében, ami alapvető változást feltételez a gazdaság működésében. Pest megye, valamennyi célkitűzésében érvényre kívánja juttatni azt a törekvését, hogy a gazdasági, társadalmi és területi fejlődéshez alapvető gazdasági szerkezetváltásra van szükség.

Arra a megállapításra jutottunk, hogy a jövőképben felvázolt, „Európai térben versenyképes, és minőségi életfeltételeket biztosító Pest megye” célkitűzés megvalósításának alapja az, hogy a térség gazdasági környezetét megújítsuk, ezért a megyei koncepció alapvetően a versenyképesség és a hatékonyság javítására fókuszál. Természetesen a gazdasági megújulás nem mehet végbe sem a megye társadalmában megvalósuló megújulás, sem a makro- és mikroregionális térszerkezetben szükséges átalakítások végrehajtása nélkül.

Mindazok a változtatások, amelyeket a koncepció célrendszerén alapulva a következő nagyjából két évtizedben, de azon belül is a 2014-2020 közötti európai uniós költségvetési időszakban térségünkben végre szeretnénk hajtani, együttesen fogják eredményezni reményeink szerint a térség gazdasági megerősödését, egy egészségesebb és hatékonyabb társadalom épülését és a természeti környezetével összhangban lévő organikus élettér, fenntartható környezet megvalósítását.

A célrendszer struktúrájának felépítése során három nagy átfogó célt határoztunk meg.

- i. **Társadalmi megújulás** (Testben és lélekben egészséges, együttműködő egyén és közösségek);
- ii. **Gazdaság dinamizálása** (Az értékteremtő képesség növelése a térség adottságaira építve);
- iii. **Térszerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása** (A lokális és makrotérségi érdekeket kiszolgáló tudó, fenntartható környezet);

⁴ 1. sz. melléklet: Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció átfogó, stratégiai és horizontális céljai

Az átfogó célokon belül ágazati és területi stratégiai célokat egyaránt kitűztünk. A stratégiai célok teremtik meg a Stratégiai Program gerincét. Minden átfogó cél alá négy stratégiai cél került meghatározásra, valamint két speciális stratégiai cél a Pest Megyei Duna Stratégia megvalósítása és a Homokhátság térségének komplex fejlesztése.

Horizontális célok is megfogalmazásra kerültek, melyek olyan jellegű kitűzések, melyeknek jellegüknél fogva szükséges valamennyi stratégiai célt áthatniuk, hatásuk nem korlátozódhat egyetlen szegmensre sem önállóan. Ezért itt jelenik meg például a partnerség, a kohézió és felzárkóztatás és az értékmegőrzés.

3.3 Átfogó célok jellemzése

3.3.1 Társadalmi megújulás

Az egyén a közösségek, a társadalom egészének megújulása, megújítása nélkül nem várható a gazdaság fellendülése sem. Ezért meggyőződésünk, hogy minden további fejlődés alapja az, hogy gyökeres változások induljanak el a megye társadalmában az egyén, a család és a nagyobb közösségek szintjén egyaránt. Ahogy a koncepcióban megfogalmaztuk: *az egyén szintjén nem csak a testi, hanem a lelki egészségi állapot javítása is célunk, sőt ez utóbbi megelőzi az előbbit. Fentiekkel összefüggésben elengedhetetlen az erkölcsi-etikai fejlődés és nevelés is. Azok a személyek képesek egészséges, jól működő családokat alkotni, társadalmat építeni, akik testi és lelki egészséggel rendelkeznek, vagy valamilyen betegség, fogyatékoság mellett megfelelő ellátásban részesülnek, kiegyensúlyozottak, megfelelő öntudattal és önértékeléssel bírnak.*

Értékrendünkben a család, a családi értékek nagyon fontosak. Fontos családpolitikai szempontból, hogy a további népességcsökkenést képesek legyünk megállítani és fontos az egyén biztonsága szempontjából is, hiszen a kiegyensúlyozott érzelmi- és tudati háttérrel biztosító család minden esetben és élethelyzetben támaszt tud nyújtani a tagjainak.

A családok megerősítése után a közösségek erősítése, a közösségi értékek középpontba helyezése jelenti számunkra a következő feladatot. A jövőben az együttműködésekre, azok építésére, azok intézményesítésére szeretnénk nagyobb hangsúlyt fektetni. Az együttműködések nagyban javíthatják a szociális biztonság megerősítését is. A közösségek megerősítésében támaszkodni szeretnénk a civil szervezetek és egyházak munkájára is. Általános tapasztalatunk, hogy mai társadalmunkban a rászorultság egy szégyellnivaló, megvetendő állapotot tükröz, amely gondolkodást gyökeresen meg kell változtatni. Az önmaga sorsáért felelős egyén fogalmából következik, hogy önhibáján kívül kerül olyan helyzetbe, amelyben a szolidaritást és egyenlőséget valló közösségek segítséget tudnak nyújtani.

Az egyén megújulásának része a saját maga iránt való növekvő igényesség, saját maga tudásának és képességeinek fejlesztése. Ebben szeretnénk segítséget nyújtani úgy, hogy támogatjuk az egész életen át való tanulást, a felnőttképzést, a duális képzés fejlesztését a korszerű gyakorlati tudás és versenyképes munkavállalói készségek, kompetenciák érdekében és általában a humántőke fejlesztését.

3.3.2 Gazdaság dinamizálása

Pest megye gazdasága rendkívül összetett, egyszerre vannak jelen benne a múltat és a jövőt képviselő vállalkozások és ágazatok, a fejlett és a fejletlen térségekre jellemző tevékenységek, a csak néhány főt foglalkoztató, forráshiánnyal küszködő egyéni vállalkozások és a tőkeerős multinacionális nagyvállalatok. A megyének ez a tulajdonsága a tervezés során azt jelentette nekünk, hogy nem tudtunk egyféle választ adni a felmerülő problémákra éppen azok összetettsége miatt.

Vannak innovatív termelésre és szolgáltatásokra épülő gazdaságú húzóterületeink, ahol a jó adottságoknak köszönhetően a vállalkozás intenzitás is igen magas, és vannak a fejlődésben leszakadó térségeink, ahol az erőforrások szűkösebben állnak rendelkezésre, döntően a

hagyományos gazdasági tevékenységek a jellemzőek és még a meglévő adottságok sincsenek megfelelően kihasználva.

Gazdaságfejlesztési elképzeléseinkben, egyrészt a megye gazdasága szempontjából meghatározó súlyú és jelentőségű, stratégiai ágazatok fejlesztésére kívánunk kiemelten fókuszálni, másrészt viszont a speciális adottságú és helyzetű térségeink gazdaságfejlesztését szeretnénk komplexen, területi programok keretében megvalósítani. Javasataink között megjelenik az „új gazdaság” fejlesztése (technológia és tudás intenzív, az innovációra, a kreativitásra építő gazdaság) mellett, a hagyományos (feldolgozóiparra, mezőgazdaságra, építőiparra építő) ágazatok fejlesztése is. Pest megye fejlődésében kiemelt szerepet szánunk **kreatív ipar, a gépipar, fejlett feldolgozóipar a gyógyszeripar, valamint a biotechnológia** fejlesztésének.

Fontos körülmény, hogy a Pest megyei K+F ráfordításokhoz, vagy egyéb K+F alapon számított indikátor által mért innovációs teljesítményt lényegesen meghaladja azon vállalkozások aránya, akik saját meghatározásuk szerint terméket, szolgáltatást terveznek fejleszteni, és több mint harmaduk tervezi, hogy új piacokon jelenik meg a tervezett beruházással. Megállapítható az is, hogy a Pest megyei vállalkozások erőssége kifejezetten az új, vagy korszerű tudás alkalmazása, adaptálása. A vezető technológia-felhasználó vállalkozások hozzájárulása ezért kimagasló a gazdaság termelékenységének növekedéséhez, valamint fontos szerepük van a foglalkoztatás bővítésében.⁵

A gazdaság dinamizálását területi és ágazati programokkal kívánjuk elérni, valamint jelentős hangsúlyt szeretnénk fektetni a befektetés ösztönzésre, a vállalkozásfejlesztésre és a foglalkoztatottság növelésére.

3.3.3 Térszerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása

Pest megye, a Metropolisz Térség centrális elhelyezkedésénél fogva Magyarország és Közép-Európa térszerkezetének jelentős csomópontja, azonban annak makrotérségi közlekedési elemeinek, nemzetközi és országos multimodális kapcsolati elemeinek megtervezésére és megvalósítására nincs hatáskörünk. A terület kiegyensúlyozottabb fejlődését, annak európai pozícióinak betöltését jobban szolgáló hálózatos térstruktúra kialakítására vonatkozóan azonban határozott elképzeléseink vannak és azt a megye szempontjából is stratégiai célnak tekintjük.

Ugyancsak stratégiai célunk a térség kohéziójának javítása érdekében a megye belső közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése, kiemelten kezelve a térségközpontok és vonzásokörzetük közlekedésének és az elővárosi közlekedés fejlesztését.

Budapest központi szerepét nem megkérdőjelezve, hanem inkább megerősítve olyan policentrikus térben gondolkodunk, ahol koordinált térségfejlesztéssel, takarékos területhasználatot valósítunk meg, az épített és környezeti értékek megóvásával és fejlesztésével pedig vonzó életteret alakítunk ki. Ebben a policentrikus térben fontos szerepük van a kisvárosok és térségeik összekapcsolásának, a nagyterület és Budapest kapcsolatainak közös menedzselésének. Szakítani kívánunk a határtól határig való tervezéssel, mert egyre összetettebb világunkban csak így tudunk folyamatokat komplexen kezelni. Ebben a nagyobb kontextusban tudunk például a klimatikus változásokra megfelelően reagálni.

A társadalmi egyeztetés folyamán többször megjelent annak az igénye, hogy a településeken további infrastruktúrafejlesztésekre van szükség. Erre utal a települési szereplők nagyszámú és még nagyobb összegű javaslatcsomagja is. Azt gondoljuk, hogy fontos települési szintről fentebb lépni és térségi szinten vizsgálni a szükségleteket és lehetőségeket, hogy kiegyensúlyozott fejlesztés tudjon megvalósulni.

⁵ forrás: Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft. Pest megyei vállalkozások körében végzett igényfelmérő kutatás 2013

3.4 Horizontális célok jellemzése

A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptióban megjelenő horizontális célok olyan speciális szempontok, melyek értékválasztásban-, szemléletmódban minden megfogalmazott cél esetében áthatják a fejlesztési elképzeléseket.

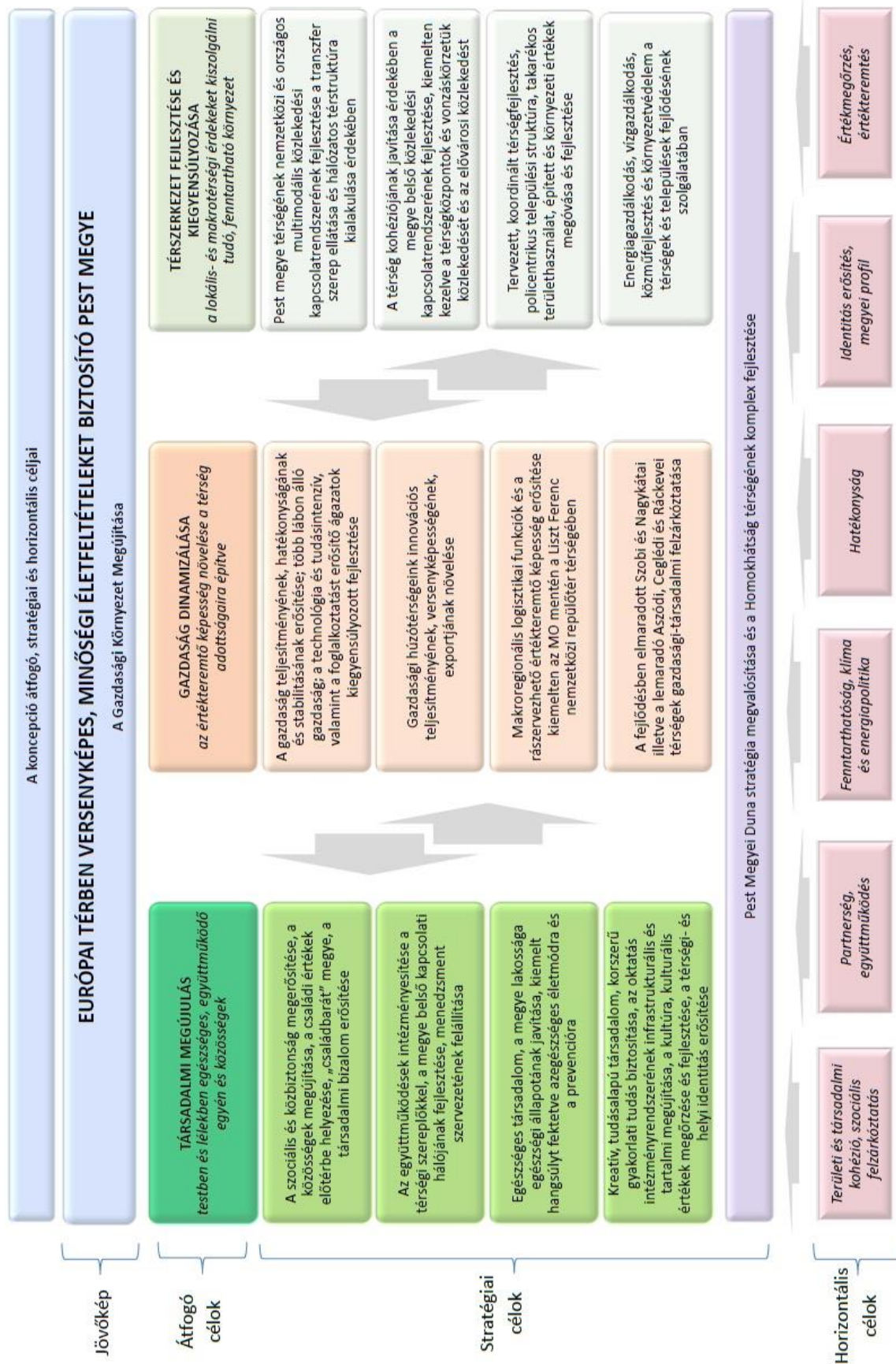
Horizontális célként jelenik meg a területi és társadalmi kohézióra való törekvés, a fenntarthatóság szempontja valamennyi fejlesztés esetében, a klíma és energiapolitika, valamint a hatékonyság figyelembe vétele, hogy a rendelkezésre álló erőforrásokat ésszerűen használjuk fel. Fontos horizontális célunk a partnerség és együttműködés fenntartása, sőt elmélyítése, mert azt gondoljuk, hogy a fejlesztések akkor tudnak igazán hasznosulni, ha az érdekelt szereplők között megfelelő a párbeszéd, folyamatos a kapcsolat, a térségi szinergiák működnek.

Amennyiben a horizontális célokat lehetséges fontossági sorrendbe rendezni, akkor biztosan előkelő helyen szerepelne a térségi identitás megőrzése és fejlesztése. *„A rendkívüli mobilitás, a népesség növekedése, illetve a népességcsere, továbbá a gazdasági és társadalmi változások gyors üteme és nem utolsósorban a főváros „gravitációs ereje” komoly kockázatot jelent a hagyományosan erős nemzetiségi-, kulturális és gazdasági gyökerekkel rendelkező települések számára.”*⁶ Véleményünk szerint a helyi értékek,- identitás-, közösségek fejlesztésének gazdasági haszna egyértelműen meghatározható.

3.5 Speciális stratégiai célok

Speciális stratégiai célunk a Pest Megyei Duna Stratégia megvalósítása és a Homokhátság térségének komplex fejlesztése. A fejlesztés teljesítéséhez mindhárom átfogó célban rögzített intézkedésekből használunk elemeket, de mégsem tekinthetünk a két célra horizontális célként, hiszen nem szükséges, hogy minden döntésünket befolyásolják a célban rögzített szempontok. Azért is speciális célokként gondolunk a két fenti célkitűzésre, mert csak megyehatáron átnyúló módon lehetséges kezelni beavatkozásait.

⁶ forrás: Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió 2013

9. ábra: Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció célrendszere

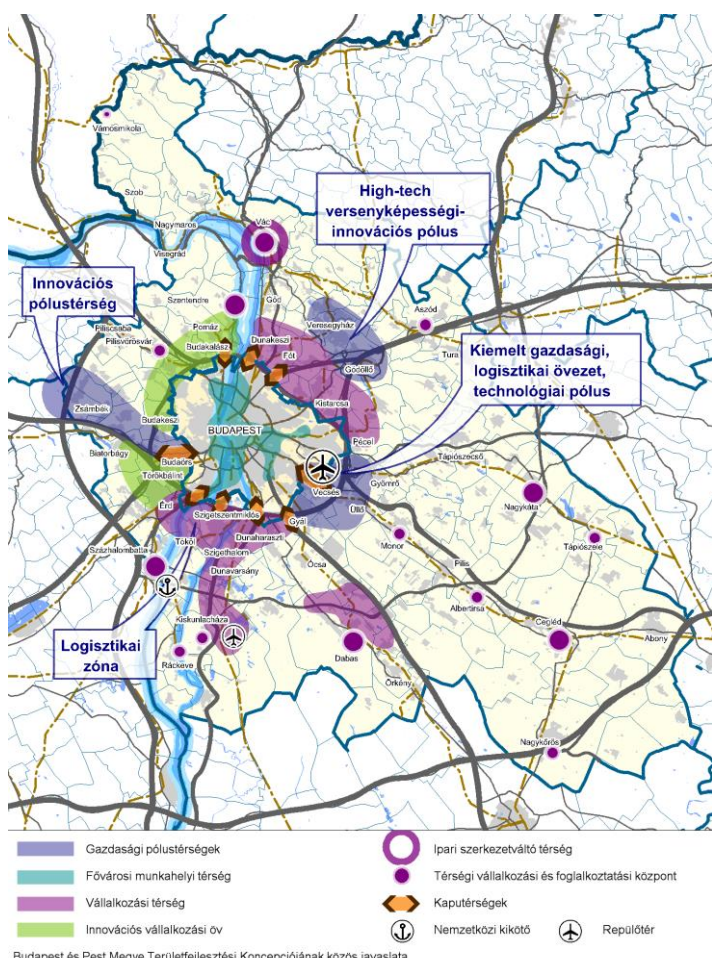

3.6 A területi célokhoz kapcsolódó megyei kiemelt fejlesztési térségek kijelölésének indoklása

Pest megye korántsem egységes szerkezetű és fejlettségű térség. Gazdasági fejlettségében elkülönül egymástól az agglomeráció övezete, mely kissé lemaradva helyezkedik el Budapest mögött és az agglomerációtól távolabbi, megyehatár menti kistérségei, melyek inkább a szomszédos megyék fejlettségi szintjén állnak.

A megyén belül megtalálhatóak olyan magasan fejlett központok is, mint a Budaörsi kistérség, mely az ország „leggazdagabb” kistérsége az egy főre jutó jövedelem tekintetében.⁷ Továbbá országos jelentőséggel bíró pólusképző térségek is jelen vannak (Gödöllő – Veresegyház, Érd - Százhalombatta), ahol a népesség, a gazdasági erő és az innovációs teljesítmény együttesen meghaladja számos magyar nagyváros hasonló mutatóit.

A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepcióban több pólustérséget is kijelöltünk, melyek élenjárnak bizonyos szegmensek terén.

10. ábra: A gazdaságfejlesztés speciális célterületei Pest megyében

- **Logisztikai zóna:** Érd, Százhalombatta, Szigetszentmiklós, Gyál, Dunakeszi, Fót, Kistarcsa, Dabas,
- **Kiemelt gazdasági-logisztikai zóna:** Vecsés, Gyömrő, Üllő, Pécel,
- **High-tech versenyképességi-innovációs pólus:** Veresegyháza, Gödöllő,
- **Innovációs zóna:** Budaörs, Zsámbék, Budakeszi, Budakalász,

A koncepcióban rögzítettük, melyek a leszakadóban lévő térségeink. A népesség összetételének (korosztályok, képzettség, aktivitás) tekintetében kimutatható hátrányban van az Ipolymente, Aszód és Nagykáta kistérsége. Átlag alatti vállalkozásűrűség jellemzi a Szobi, Nagykáta, Ceglédi, Aszódi, Monori, Gyáli, Dabasi kistérségeket. Ezekben a kistérségekben magasabb a mezőgazdaság, ipar és építőipar aránya, alacsonyabb a szolgáltató szektor aránya. Különösen Cegléd, Nagykőrös, Abony térségére jellemző a hagyományos mezőgazdaság és élelmiszeripar útkeresése. Mivel ezek a térségek Pest megyén belül nem rendelkeznek megfelelő közlekedési

kapcsolattal, ezért elmaradtak a külföldi működő tőke beruházások is. A legkedvezőtlenebb közlekedési kapcsolatok az Ipoly mentét jellemzik, de a centrum elérhetősége gondot jelent a Ráckevei és Nagykáta kistérségben is. A hátrányos térségekre általánosan igaz, hogy a munkaerő jelentős része alacsonyan iskolázott, vagy elavult képzettséggel rendelkezik. Ezt a folyamatot erősíti, hogy mivel a piacképes képzettséggel rendelkezők elvándorolnak a településekről, tovább csökken az aktív keresőképes lakosság aránya. A folyamat a települések demográfiai megújuló képességének esélyét is visszaveti.

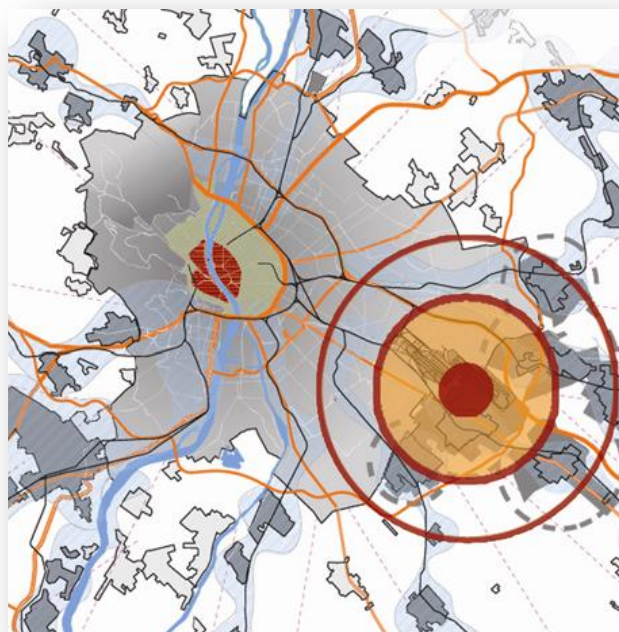
⁷ forrás: NAV

A leszakadás irányába mutató folyamatokat a helyi erőforrásokra alapozva, célzott módon kívánja megállítani Pest Megye Önkormányzata. Meghatározásra került a leginkább érintett 5 térség. A Szobi kistérség, az Aszódi kistérség, a Tápió-mente térsége, a Cegléd-környéki térség, valamint Dabas és Ráckeve térsége.⁸

Pest megye rendelkezik olyan térségekkel is, melyek fejlesztésével jelentős tovaryűrűző hatást lehet elérni közvetlenül a velük szomszédos leszakadó területeken, de fejlesztésüknek országos kihatásai is lehetnek. A térségek egyike az ország gazdaságfejlesztésének egyik legnagyobb fejlődési potenciállal rendelkező térsége az általunk Ferihegyi Gazdasági Övezetnek elnevezett, a repülőtér tágabb környezetét magába foglaló térség. A nemzetközi repülőterek és vonzaskörzetük minden országban kiemelt jelentőséggel bírnak a gazdaságfejlesztés szempontjából, hiszen rendkívül nagy személy-és áruforgalmat bonyolítanak le, ehhez a szolgáltatások széles skálája kapcsolódik, s az értékteremtési folyamatok közül egyre több termelő- és feldolgozó kapacitás is ezekbe az övezetekbe összpontosul.

Pest megye esetében ezeket a lehetőségeket bővíti, hogy a Budapest és a megye határán lévő repülőtér egy egyébként is rendkívül dinamikusan fejlődő logisztikai övezet, intermodális csomópont része, hogy a vasúti és közúti kapcsolatrendszer, az autópályák, az M0-ás körgyűrű rendkívül kedvező fejlesztési és elérhetőségi feltételeket biztosítanak.

11. ábra: Ferihegyi gazdasági övezet közvetlen hatásterülete

3.7 A megyei stratégiai programban bemutatott célrendszer külső és belső koherenciájának bemutatása

Pest megye és a határos megyék koherenciájának vizsgálatát a 1. sz. melléklet tartalmazza, míg az Operatív programokhoz való illeszkedést a 2. sz. melléklet mutatja be.

Megállapítható,⁹ hogy Budapest és a szomszédos megyék átfogó céljai is tartalmaznak humán, gazdasági és a természeti erőforrásokkal kapcsolatos fejlesztési elképzeléseket. Pest, Bács-Kiskun, Fejér és Komárom-Esztergom megye átfogó célkitűzései között megjelennek a periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása, ill. egyedi térséghez sajátos, adottságaikhoz igazodó fejlesztési célok is. Pest megye a szomszédos megyékkel egyeztetve készítette el fejlesztési koncepcióját, mely egyeztetés megelőzte a társadalmi vitát. Így olyan koncepciók készültek minden megyei szereplő részéről, melyek koherenciában állnak egymással.

A 2014-2020 uniós ciklushoz készülő operatív programokhoz való kapcsolata kimutatható a megyei stratégiai programnak. Ugyanakkor fontos megállapítanunk, hogy fejlesztési elképzeléseink nem az uniós tematikából, hanem a térség valós igényeiből fogalmazódtak meg. Emiatt Pest megye stratégiai programjának valamennyi fejlesztési célkitűzése nem tud beleférni az Unió által a régióra meghatározott tematikus célkitűzések struktúrájába. A Közép-Magyarországra meghatározott tematikus célkitűzések a fejlett régiók fejlődését segítik elő. Pest megye azonban nem tartozik ezek

⁸ forrás: Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció (2013)

⁹ 2. sz. melléklet: Pest megye és a határos megyék koherenciájának vizsgálata

közé. A fejlettség fokmérője a régió GDP adata, mely Budapesttel alkotott közös régió miatt meghaladja ugyan az uniós átlagot (együtt 105%), melyet, azonban ha szétbontunk a két szereplőre, akkor látható, hogy Budapest ebből 140%, míg Pest megye 56%-al részesedik. Kijelenthető, hogy az uniós célrendszer nem felel meg Pest megye szerves fejlődési igényeinek, mert nem a térség fejlődését elősegítő súlypontok kerültek meghatározásra.

A helyzetfeltárásban megállapított, majd a koncepcióban kibontott területi jellegzetességek okán a stratégiában megjelenítjük azokat a stratégiai programelemeket is, melyeket a következő 7 éves ciklusban Uniós forrásból nem lehetséges finanszírozni, tehát már középtávon is számítunk a hazai források megjelenésére, illetve a Kormány által ígért kompenzációra. Pest megye így fogja tudni betölteni azt a szerepet, melyet a hosszú távú országos vonatkozású fejlesztési tervek rögzítenek. (pl: Wekerle terv).

Mindezek ellenére a Pest Megyei Stratégiai Program lefedi¹⁰ a területi operatív program (VEKOP) prioritásait, az indikatív források kereteket pedig többszörösen leköti.

Pest megye számára nagyon fontosak az Ágazati Operatív programok is, hiszen a **1323/2013. (VI. 12.) Korm. határozat** értelmében lehetőség nyílik arra, hogy az ágazati operatív programok tartalmazzanak a Közép-magyarországi Régió területén megvalósuló fejlesztéseket is. A négy legfontosabb ágazati operatív program számunkra a GINOP, KEHOP, EFOP és IKOP. Mindegyik ágazati operatív programra fogalmazzunk meg konkrét fejlesztési elképzeléseket, melyeket az ő keretükből szeretnénk megvalósítani a megyében. Ezek a fejlesztések illeszkednek az ágazati operatív programok prioritásstruktúrájához, valamint kimutatható hatással lennének a környező konvergencia régiók számára is (a konkrét javaslatunkat a Pest Megyei Operatív Program tartalmazza).

A célrendszer kapcsolata a területi és ágazati operatív programhoz való kapcsolódás mellett a Nemzeti Vidékstratégiához, a Duna Régió Stratégiához, III. Nemzeti Környezetvédelmi Programhoz, a Nemzeti Fenntartható Fejlődési keretstratégiához, Nemzeti Éghajlat változási Stratégiához, Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervéhez is kimutatható.¹¹

3.8 A Stratégiai Program illeszkedésének bemutatása a Pest Megyei Területfejlesztési Koncepcióhoz

A Pest Megyei Stratégiai Program prioritásai a Pest Megyei Területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott stratégiai célokon alapulnak, továbbá megjelenik Érd Megyei Jogú Város, mint önálló prioritás. Így összesen 7 prioritást fogalmazzunk meg, 1 prioritást a speciális stratégiai célok alapján és 1 prioritást Érd MJV fejlesztési tervei alapján.

A Prioritások meghatározásánál arra törekedtünk, hogy - tekintettel a megye sokszínűségére - valamennyi Pest megye fejlődését meghatározó, a megye szereplőinek fontos kitörési lehetőséget rögzítsünk. Mivel a VEKOP egy alapvetően gazdaságfejlesztést szolgáló operatív program, ezért a koncepciótól eltérve nem a társadalmi szempontokkal kezdtük a fejezetek kidolgozását, hanem a gazdaság dinamizálását szolgáló prioritásokkal. Ugyanakkor fontosnak tartjuk, hogy gazdasági fejlődés nem jöhet létre kiegyensúlyozott társadalom nélkül, a fejlődéshez nélkülözhetetlen a testileg és lelkileg egészséges lakosság, a családok összetartó ereje.

A Stratégiai Program mégis fókuszáltabb a beavatkozás irányait tekintve, mint a koncepció, a két dokumentum illeszkedését a következő ábrán láthatjuk:

¹⁰ 3. sz. melléklet: VEKOP-hoz és ágazati operatív programokhoz való illeszkedés bemutatása

¹¹ forrás: Pest Megye Területfejlesztési Koncepció, területi (Társadalmi, gazdasági) hatásvizsgálat és Környezeti értékelés

Stratégiai Program munkarész

Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció Célrendszere	Stratégiai Program Prioritások						
	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása	Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése (CLLD)	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében	Települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása	Társadalmi innováció, megújulás, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	Testben és lélekben egészséges Pest megye
A szociális és közbiztonság megerősítése, a közösségek megújítása, a családi értékek előtérbe helyezése, „családbarát” megye, a társadalmi bizalom erősítése	☑	☑		☑		☑☑☑	☑☑☑
Az együttműködések intézményesítése a térségi szereplőkkel, a megye belső kapcsolati hálójának fejlesztése, menedzsment szervezetének felállítása	☑☑	☑☑	☑			☑	
Egészséges társadalom, a megye lakossága egészségi állapotának javítása, kiemelt hangsúlyt fektetve az egészséges életmódra és a prevencióra	☑	☑	☑	☑	☑	☑☑	☑☑☑
Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása, az oktatás intézményrendszerének infrastrukturális és tartalmi megújítása, a kultúra, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése, a térségi- és helyi identitás erősítése	☑☑☑	☑		☑	☑	☑☑☑	☑☑
A gazdaság teljesítményének, hatékonyságának és stabilitásának erősítése; több lábon álló gazdaság; a technológia és tudásintenzív, valamint a foglalkoztatást erősítő ágazatok kiegyensúlyozott fejlesztése	☑☑☑	☑☑	☑☑	☑	☑	☑☑☑	☑☑
Gazdasági húzóterseink innovációs teljesítményének, versenyképességének, exportjának növelése	☑☑☑	☑☑	☑☑	☑		☑☑☑	☑
Makroregionális logisztikai funkciók és a rászervezhető értékteremtő képesség erősítése kiemelten az MO mentén a Liszt Ferenc nemzetközi repülőtér térségében	☑☑☑	☑☑	☑☑☑	☑☑	☑	☑☑☑	☑
A fejlődésben elmaradott Szobi és Nagykatái illetve a lemaradó Aszódi, Ceglédi és Ráckevei térségek gazdasági-társadalmi felzárkóztatása	☑☑☑	☑☑☑	☑☑☑	☑☑	☑		☑
Pest megye térségeinek nemzetközi és országos multimodális közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése a transzfer szerep ellátása és hálózatos térszerkezet kialakulása érdekében	☑☑	☑☑	☑☑☑	☑	☑	☑	☑
A térség kohéziójának javítása érdekében a megye belső közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése, kiemelten kezelve a térségközpontok és vonzáskörzetük közlekedését és az elővárosi közlekedést	☑☑	☑☑☑	☑☑☑	☑	☑	☑	☑
Tervezett, koordinált térségfejlesztés, policentrikus települési struktúra, takarékos területhasználat, épített és környezeti értékek megővése és fejlesztése	☑	☑	☑☑	☑☑☑	☑☑☑	☑☑	☑
Energia- és vízgazdálkodás, vízgazdálkodás, közműfejlesztés és környezetvédelem a térségek és települések fejlődésének szolgálatában	☑	☑☑	☑	☑☑☑	☑☑☑	☑	☑

3.9 A tervezési környezetet meghatározó EU 11. tematikus célkitűzésének bemutatása

Az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája. Célja nem csupán az, hogy segítségével leküzdjük a válságot, amely számos uniós gazdaságot továbbra is kedvezőtlenül érint. A stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és inkluzívabb növekedés feltételeit kívánja megteremteni.

Az EU az alábbi öt legfontosabb területre vonatkozóan tűzött ki 2020-ra elérendő, ambiciózus célokat:

- a 20-64 éves népesség foglalkoztatási rátájának 75 százalékra emelése, többek között a fiatal, az idősebb, illetve az alacsony képzettségű munkavállalók nagyobb mértékű foglalkoztatása, valamint a legális migránsok fokozottabb integrációja révén;
- a kutatás-fejlesztés feltételeinek javítása úgy, hogy ezen a területen a köz- és a magánszféra beruházásainak együttes mértéke elérje a GDP 3 százalékát;
- az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának az 1990-es szinthez képest 20 százalékos csökkentése, a megújuló energiaforrások arányának 20 százalékra való növelése a teljes energiafogyasztásban, illetve az energiahatékonyság 20 százalékkal történő növelése;
- a képzettségi szint javítása, különösen törekedve arra, hogy kevesebb mint 10 százalékra mérséklődjön a korai iskolaelhagyás aránya és egyidejűleg legalább 40 százalékra nőjön a felsőfokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkező 30-34 éves korúak aránya;
- a társadalmi befogadás elősegítése, mindenekelőtt a szegénység csökkentése révén, legalább 20 millió ember kiemelésével a kirekesztődés fenyegetettségéből.

A célok elérésének érdekében az Európai Bizottság javaslata alapján a jövő kohéziós politikája a jelenleginél **hatékonyabb** és **eredményorientáltabb** lesz a közös és program specifikus indikátorok és ellenőrzési-értékelési rendszer alkalmazásával, a programokhoz fűződő teljesítmény-keretrendszer egyértelműen mérhető mérföldköveinek alkalmazásával, a 7%-os teljesítménytartalék beiktatásával, az ex ante feltételek és a makrogazdasági feltételek alkalmazásával, a pénzügyi és tematikus determinációk beépítésével.

Az Európai Unió 2014–2020-ra vonatkozó kohéziós politika megvalósítását szolgáló rendelet tervezete határozza meg azt a **11 ún. tematikus célkitűzést**, amelyek elérésének támogatásával a kohéziós politika hozzájárul az Európa 2020 stratégia céljaihoz, és amelyek egyben a támogatáspolitikai alapját is képezik.

ERFA	ESZA	KA	Tematikus célok
			kutatás, technológiafejlesztés és innováció erősítése;
			információs, kommunikációs technológiák hozzáféréseinek elősegítése, minőségi javítása;
			kkv-k az agrár- és halászati szektor versenyképességének növelése és a vízkultúrák támogatása
			az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való átállás támogatása minden szektorban;
			a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás és kockázatmegelőzés és -kezelés ösztönzése;
			környezetvédelem és erőforrás-hatékonyság ösztönzése;
			fenntartható közlekedés megteremtése és a hálózati infrastruktúrák szűk keresztmetszeteinek feloldása;

			foglalkoztatás növelése és munkaerő-piaci mobilitás támogatása;
			társadalmi befogadás ösztönzése és szegénység elleni küzdelem;
			oktatási beruházások, készségfejlesztés és élethosszig tartó tanulás elősegítése;
			intézményi kapacitás és hatékony közigazgatás megteremtése

12. ábra: EU tematikus célok a Strukturális Alapok kapcsolata (forrás Dr. Nyikos Györgyi)

A 2014-2020 közötti uniós programozási időszak Közép-magyarországi régió vonatkozásában meghatározott tematikus koncentráció elvei a tervezés jelenlegi szakaszában, a bizottsági rendelet-tervezetek nem végleges tartalma alapján a következők:

- A. A Közép-magyarországi régióban az ERFA által finanszírozott támogatások 80%-át kell az alábbi tematikus célokra fordítani:
  - minimum 20%-ot az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra (4. tematikus cél);
  - kutatás, technológia-fejlesztés és innováció (1. tematikus cél);
  - kkv-k versenyképességének fokozása (3. tematikus cél),
  - infokommunikációs technológiák fejlesztése és hozzáférhetőségük javítása (2. tematikus cél).
- B. Az ERFA források maradék 20%-a használható fel a további tematikus célkitűzések finanszírozására.

4 Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása – [I. Prioritás]

4.1 A prioritás indoklása

Miközben Pest megye gazdaságának súlya az országban betöltött pozícióit tekintve még mindig jelentős, abban az elmúlt évtizedben számos negatív folyamat indult el. A GDP előállítás volumene a válság évei alatt országosan itt csökkent a legnagyobb mértékben és jelentősen visszaesett a térségbe érkező befektetések nagysága is. A megye gazdaságára minden szempontból jellemző a kettősség: jelen vannak az innovatív, húzó ágazatok és a hagyományos gazdasági tevékenységek egyaránt, miközben teljesen más a Budapest környéki agglomerációs övezet gazdaságának összetétele, lehetőségei, erőforrásai, és más a határ menti térségeké.

Összességében elmondható, hogy a megye gazdasága messze nem tudja jól kiaknázni a fővárosi régió és a centrális elhelyezkedés adta lehetőségeket és ehhez nagyban hozzájárul, hogy hiányoznak az együttműködés kialakult intézményei, hiányos a közösségi tervezés és megvalósítás, s hátrányos az uniós szabályrendszerből adódó korlátozott forráshoz jutás is.

Pest megye gazdasági szerkezete összetett és változatos képet mutat. Léteznek olyan központok, (Gödöllő - Veresegyház; Budaörs - Érd) ahol a népesség, a gazdasági erő és az innovációs teljesítmény együttesen meghaladja számos magyar nagyváros hasonló mutatóit. A töbttényezős vizsgálatokon alapuló mérések szerint Pest megye vállalkozói övezete, és különösen a Budaörsi kistérség (fejlesztési központ) élenjár a tudás generálásában és fogyasztásában – köszönhetően az általános társadalmi és gazdasági teljesítménynek, valamint a tudásintenzív termelő és szolgáltató tevékenységek jelenlétének.

Pest megyében nemzetközi összehasonlításban is számottevő az informatikai vállalkozások és foglalkoztatottak száma, valamint erőteljes a telekommunikációs vállalatok központjainak jelenléte, illetve általában a tudás intenzív tevékenységek és azon belül a tudás intenzív üzleti szolgáltatások aktivitása. A program készítése során több partnerségi egyeztetésen is felmerült az IKT szektor fejlődésének egyik problémájaként a képzett humán erőforrás hiánya.

Az egyik legfontosabb célkitűzésünk a kkv-k szerepének növelése. Bár jelenlétük meghatározó részarányú és nagyságú a régióban, jó részük számos problémával küzd. Nem megfelelő a termelékenységük, aktivitásuk a megyére korlátozódik csupán, nem rendelkeznek megfelelően képzett munkaerővel, alacsony a menedzsment ismeretük, alultőkésítettek, vagy egészében véve gyenge az üzleti modelljük. Sokan még mindig lakóövezetben tevékenykednek és nincs esélyük ipari parkba költözni. A KKV-k jó része az adóelkerülésben látja bevételeinek optimalizálását, fejlesztéseiket emiatt visszafogják.

Véleményünk szerint számukra az üzleti modell átalakítása, beszállítói pozíciók megszerzése és különösen a feldolgozóipari értékláncokhoz kapcsolódó szolgáltatások nyújtása jelenthet kitörési pontot. Fontos a rendelkezésre álló munkaerő képzettségi szintjének emelése a humán erőforrás minőségi javításával, a generációváltás végrehajtása és a megfelelő telephelyekre való költözés. Nehéz, de nem lehetetlen egy tanácsadói program megvalósítása, amely pont a kkv-k számára nyújt magas minőségű személyre szabott szolgáltatást pl: külpiacokra való kijutás, a szervezet hatékonyságának növelése, vagy a termékstruktúra átalakítás kapcsán.

A növekedési stratégiák támogatása ismét rámutat az üzleti modellek jelentőségére. A 2007-2013 időszak tapasztalatai megerősítették, hogy vállalkozások növekedésével bővülnek a gépbeszerzést és az alapvető infrastruktúra fejlesztését meghaladó igények, továbbá fontossá válnak az oktatás, a stratégiai K+F+I együttműködések, vagy a termékfejlesztés. Az energiahatékonyság például kifejezetten a középvállalatok számára releváns. Ezt az igénybeli változást egy személyre szabott, mentor viszonyon alapuló támogatási rendszerben szükségszerűen figyelembe kell venni.

A vállalati megkérdezésünk szerint a piacbővítéshez elsősorban technológiai fejlesztésekre, másodsorban pénzügyi támogatásra (eszközökre) van szükség, valamint kisebb jelentőséggel a marketing támogatására.

Szintén fontos célkitűzésünk a helyi gazdaság erősítése, melyben olyan működőképes rendszert kívánunk kialakítani, melyben a helyi identitásra alapozva, a szereplők jövedelemtermelő képessége erősödik, különösen az agrár-és élelmiszertermelés, a könnyű- és építőipari termelés és a turizmus tekintetében. Pest megye sajátos helyzetét jellemzi, hogy a központi régió koncentrált és erős piaci kereslete ellenére, a kis- és nagykereskedelmi csatornák, illetve üzleti modell megváltozásával, valamint az erős nemzetközi versenynek kitett agrár- és élelmiszeripari termelés visszaesésével a megyei vállalkozások igen jelentős pozíciókat vesztek. A helyi gazdaság megújítása azon múlik, hogy az új termékfejlesztések, valamint az újonnan alapított vállalkozások képesek lesznek-e megfordítani a trendet.

A változáshoz fejleszteni kell a még mindig jelentős feldolgozóipari kapacitásokhoz kapcsolódó ágazatokat, a kutatási, felsőoktatási és szakképzési infrastruktúrát, az üzleti infrastruktúrát, például az ipari és logisztikai parkokat, inkubációs és egyéb üzletfejlesztési szolgáltatásokat, klasztereket és együttműködéseket. A vállalkozások közötti együttműködés viszonylag gyakori, de még így is a vállalkozások fele nem működik együtt más vállalkozással. Másrészt még a fejlesztésekben aktív vállalkozások 57%-ának sincsen érdemi kapcsolata a székhely, vagy telephely szerinti települési önkormányzattal, kétharmadának a térségi szakképzéssel, 70%-ának felsőoktatási intézménnyel, vagy más tudásközponttal. Figyelemreméltó megállapításnak tekinthető, hogy a vállalkozók visszajelzései alapján az együttműködés hiányának leggyakoribb oka még mindig az információ hiánya, a tájékoztatatlanságból fakadó érdektelenség.¹²

A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció helyzetfeltárás munkarészében több olyan ágazatot érintő megállapítást tettünk, melyek vagy jelentős fejlődésre képesek és ebben segítenünk kell őket, vagy fejlesztésre szorulnak az ágazati, vagy világgazdasági válság miatt. Mindkét esetben igaz, hogy ezekben az esetekben a fejlesztés nem a további lemaradást állítja meg, hanem a szektor helyzetbe, vagy újra helyzetbe hozásával jelentős foglalkoztatás és nemzetgazdasági bevétel realizálódik.

Pest megye jelentős agrárpotenciálja korábban egy hatalmas piac a főváros kiszolgálása mellett exportra is képes volt termelni, majd erről a szintről jelentős mértékben visszaesett. Fontosnak tartjuk az agrárium termelésben betöltött szerepének erősítését, a termelés fokozását, az élelmiszer feldolgozóipar erősítését, valamint a rövid ellátási láncok térnyerésének elősegítését, beleértve a specifikus logisztikai és nagy-, illetve kiskereskedelmi tevékenységek támogatását.

Pest megye látszólag irigylésre méltó helyzetben van a makroregionális közlekedési hálózatok általi érintettség tekintetében. A térséget átszövik a nemzetközi közút és vasúti útvonalak, rendelkezik egy nemzetközi folyammal, a Dunával, továbbá a megyében található az ország legnagyobb forgalmat lebonyolító nemzetközi repülőtere. A Közép-magyarországi Régió részeként csomóponti helyet foglal el Európán belül, s a belső piac szempontjából is kitüntetett helyzetben van.

A helyzeti előny alapján valóban képes lehetne a térség makroregionális KAPU szerepkör betöltésére.¹³ Azonban a fejlesztések, akár a logisztika, akár a közlekedés terén nem lépik át azt a kritikus tömeget, amely igazán generálná és öngerjesztővé tudná tenni a fejlődést, ami majd feljogosítja a térséget a KAPU, vagy HUB szerep betöltésére. A prioritás komplex módon kívánja eljuttatni a fejlesztések kritikus tömegéig a szűkebb övezetet, amely megvalósul az érintett önkormányzatok, a megye és a főváros összefogásával, a gazdasági szereplőkkel történő intenzív együttműködéssel, kiemelt nemzeti szintű támogatással. Figyelmeztető, hogy a hazai logisztika az elmúlt évtizedben pozíciót veszített térségbeli versenytársaihoz (elsősorban Bécshez) képest, ugyanis a növekvő forgalomból csökkent a részesedése. Látható, hogy Magyarország elhelyezkedése nem

¹² forrás: Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft, Vállalkozói közvélemény kutatás 2013

¹³ Wekerle terv

jelent automatikus előnyt, változásokra van szükség, a befektetések összpontosítására, az értéktartalom növelésére, a támogató üzleti környezet fejlesztésére.

Fentiek miatt szükségesnek látjuk a közlekedési hálózat gazdaságfejlesztést is akadályozó elemeinek pótlását, a VO vasútvonal logisztikai zónát erősítő módon történő fejlesztését, a Duna bekapcsolását az áruszállításba.

A magán- és közszféra szereplőinek összefogásával a Ferihegyi Gazdasági Övezetben célszerű egy komplex térség- és gazdaságfejlesztési program (akár integrált területi beruházás - ITI) elindítása. Ez nem csak Pest megye, hanem a Közép-magyarországi Régió és egész Magyarország érdeke. A fejlesztés továbbgyűrűző hatása Pest megye szempontjából többek között a megye déli-keleti leszakadó területeinek felzárkóztatását is jelentheti.

A törvényi változások alapján a magyarországi megyék a területfejlesztés középszintjét alkotják. Ők tolmácsolják felfele az alulról érkező igényeket és ők koordinálják az alsóbb szintek területfejlesztési tevékenységét. A területfejlesztés megyei szintjeként olyan stratégiai jelentőséggel bíró területen kívánunk szerepet vállalni, mint a megyei befektetés-ösztönzés.

Pest megye aktív fejlesztéspolitikát kíván megvalósítani, melynek része Pest megyével, illetve a metropolisztérsséggel kapcsolatos specifikus tudás gyűjtése, elemzése, a régiós folyamatok értékelése a társadalom, a gazdaság, az innováció területén. Ezt a tudást nem kívánjuk magunkban tartani, hanem támogatjuk a tudás generálását és megosztását, „terítését” támogató szolgáltatásokat, amelyek a megye fejlődését meghatározó szereplők, illetve kezdeményezések számára nagy jelentőséggel bírnak.

Részben a hiányzó uniós fejlesztési források pótlása miatt, de nagyobb tekintetben Pest megye fenntartható fejlődése miatt szükséges befektetés ösztönzési program indítása. A megyei befektetés-ösztönző szervezet felállítása egyszerre orvosolhat több hiányosságot, hiszen:

- a régióban nem működik HITA iroda,
- a csökkent eu fejlesztési forrásokat célzottan és hatékonyan kell felhasználni,
- a csökkent eu fejlesztési forrásokat csak a magánszektor befektetéseivel lehet ellensúlyozni,
- a helyi önkormányzatoknál nincs meg minden készség és képesség saját területeik helyzetbe hozására, meglévő adottságaik kihasználására,
- a megyei területfejlesztési koncepció kiegyensúlyozott, fenntartható, élhető térszerkezetre vonatkozó célkitűzéseinek megvalósítását is segítené.

4.2 Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1-intézkedés]

a) beavatkozás: Megyei befektetés-ösztönző szervezet létrehozása és működtetése [GD1.a]

A helyzetértékelés alapján kijelenthető, hogy a privát szféra beruházásai döntően meghatározzák Pest megye gazdasági teljesítményét. 2009-ben 302 Mrd Ft beruházás valósult meg a megyében. Ha csak a VEKOP keretösszegéhez hasonlítjuk, mely a jelenlegi tervek szerint hét évre 260 Mrd Ft, látható, hogy óriási jelentősége van a térség gazdasági teljesítményében a magánszektor befektetéseinek. Még nagyobb a jelentősége a befektetések ösztönzésének annak fényében, hogy hosszabb időszoron megvizsgálva az adatokat¹⁴ láthatóan csökken Pest megye részesedése az ország beruházásaiból. Mára kijelenthető, hogy Pest megye lecsúszott a vele szomszédos konvergencia régiók szintjére, az Uniós finanszírozást tekintve pedig hátrányban van.

Eredmény: A piaci szereplők olyan térségi, illetve specifikus technológiai és piaci információkhoz jutnak, amely más forrásból nem érhető el. A települések visszajelzést kapnak a trendekről és a lehetőségekről. Az uniós forrásokat meghaladó hazai és nemzetközi befektetés volumen jön létre. Ezen kívül, a térségi fejlesztések összehangolásával egészségesebb térszerkezet, fenntartható területhasználat valósulhat meg, továbbá erősíti az intelligens szakosodást, különösen a nemzetközi

¹⁴ forrás: Pest Megye Területfejlesztési Koncepció – Helyzetértékelés 32. oldal

versenyképesség megtartásához, erősítéséhez szükséges koncentrációt, klaszterek fejlődését, amely jelentősen csökkenti a termelési és fejlesztési költségeket a nemzetközi piacokon versenyző ágazatokban, illetve értékláncokban.

Potenciális kedvezményezettek köre: Pest Megyei Önkormányzat, Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.

b) beavatkozás: Vállalkozások foglalkoztatásának ösztönzése [GD1.b]

A 2008-2009 közötti időszakban az országos átlagot meghaladó módon romlott a Pest megyei lakosok foglalkoztatottsága, amely már közelíti, vagy bizonyos térségekben el is éri a konvergencia régiók mutatóit. Olyan ösztönző rendszereket kívánunk alkalmazni, melyek hozzájárulnak a vállalkozások munkahelyeinek megőrzéséhez és új munkahelyek teremtéséhez, javítják a munkaerő-mobilitást. Kívánatosnak tartjuk az atipikus és családbarát foglalkoztatási formák alkalmazását, annak elősegítését, valamint a munkavállalók képességeinek javítását. A fenti intézkedések hozzá tudnak járulni a szociális gazdaság erősítéséhez.

Eredmény: A fejlesztés hatékonyabbá teszi a termelést, növeli a foglalkoztatottak létszámát.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok

c) beavatkozás: Vállalkozások telephely feltételeinek javítása [GD1.c]

Pest megyében a kkv-k jelentős része lakóövezetben folytatja tevékenységét, ezért szükségessé vált olyan ipari-, vállalkozói parkok, inkubátorházak fejlesztése, ahová ezek a cégek ki tudnak települni. A befektetés-ösztönző tevékenység eredményeképpen várhatóan további igények fognak keletkezni a meglévő területeken. A beavatkozás támogat olyan kis léptékű infrastruktúra fejlesztéseket is, amelyek meglévő telephelyek, üzemek energia ellátásának javítását, közúti megközelíthetőségének javítását szolgálják.

Eredmény: Az ipari parkokban letelepült cégek működését támogató infrastruktúra minősége javul, továbbá helyben juthatnak hozzá olyan üzleti és innovációs szolgáltatásokhoz, amelyeket maguktól nem finanszíroztak volna meg. Az ipari parkokba tudnak költözni olyan cégek, melyek önerőből ezt még nem tudták volna megtenni. A beavatkozás közvetve elősegíti új termelési eljárások és új termékek bevezetését, illetve egyedi technológiák és technikák kifejlesztését.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok, helyi önkormányzatok

d) beavatkozás: Vállalati technológia fejlesztések [GD1.d]

Pest megye vállalkozásainak jelentős része elveszítette belső piacainak meghatározó részét, külső piacokat pedig nem tudott szerezni. A Pest megyei vállalkozások által 2007 és 2013 között megvalósított fejlesztések mintegy 60%-a gépbeszerzésre irányult. A versenyképesség erősítésének egyik alapvető eszköze a technológia vásárlásával végrehajtott fejlesztés, a kapacitások bővítése valamint új termelési/technológiai ágak indítása. A Pest megyei vállalkozások körében megfigyelt problémák miatt indokolt a támogatások alkalmazása, különösen azokban a szegmensekben, ahol célzott és integrált módon kapcsolható össze a telephely fejlesztésével, a foglalkoztatás bővítésével, a külgazdasági orientáció bővítésével. A 2007 és 2013 közötti időszakkal összehasonlítva szorosabb kapcsolatra van szükség a technológiai fejlesztések és az üzleti eredményesség között.

Eredmény: A vállalkozások technológiai színvonala és termelékenysége jelentősen javul. (Beleértve a készletszintek változását, a szervezet rugalmas alkalmazkodási képességét, a beszállítói kapcsolatokban elérhető hatékonyságot, a működés folyamatosságát, a stratégiai partnerségekben elérhető megtakarításokat, stb). Az értékesítés bővítésével új munkahelyek keletkeznek, elsősorban a nagyobb hozzáadott értékkel bíró munkakörökben. Az új kapacitások színvonalával a vállalkozások munkaerő iránti kereslete sokszínűbbé válik, gazdasági tevékenysége több lábon áll.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok

e) beavatkozás: Pénzügyi eszközökhöz való hozzáférés feltételeinek javítása [GD1.e]

A magyar vállalkozások alulfinanszírozottságának javítása érdekében a szükséges finanszírozási források rendelkezésre állását hitel-, faktoring-, lízing-, illetve tőkeprogramokkal, továbbá nagyobb kockázatvállalást ösztönző garanciatermékek működtetésével javítani. A beavatkozás során alkalmazhatóak visszatérítendő támogatástípusok is.

Eredmény: Javul a vállalkozások versenyképessége.

Potenciális kedvezményezettek köre: pénzügyi intézetek, vállalkozásfejlesztést segítő szervezetek

f) beavatkozás: Üzleti környezet fejlesztése [GD1.f]

Inkubátorházak, technológiai parkok létesítésével a vállalkozások indulásának ösztönzése valósulhat meg egy olyan környezetben, amely szolgáltatásaival, üzleti környezetével elősegíti a kezdést és megerősíti a kritikus szakaszban lévő kezdő vállalkozások fejlődését. Támogatjuk egy adott szektorhoz kötődő tematikus inkubátorházak létrehozását, különösen felsőfokú oktatási intézmények környezetében, az egyetemhez kötődő induló vállalkozások fejlesztése kapcsán.

Eredmény: A helyben elérhető termékek és szolgáltatások minősége, valamint a fejlődéshez szükséges tudás elérhetőségével felgyorsul az ismeretek adaptációja, elterjedése és alkalmazása, így a kezdeti életszakaszon gyorsabban lendülnek át az induló vállalkozások, üzleti modelljük kiforrott lesz, a hasonló vállalkozások jelenléte multiplikátorhatással bír, valamint csökkenti a működési és fejlesztési költségeket.

Potenciális kedvezményezettek köre: egyetemek, helyi önkormányzatok, gazdasági társaságok

g) beavatkozás: Vállalkozásokat segítő tanácsadói program indítása [GD1.g]

A beavatkozás olyan szakértőt rendel a vállalkozáshoz, mely tanácsadással tudja segíteni a vállalkozás tevékenységét. A tanácsadás lehet életszakaszhoz, új technológia bevezetéshez, exportképesség fejlesztéséhez (marketing kompetenciák és megfelelő üzleti modell kialakítása) vagy pénzügyi eszköz alkalmazásához rendelt.

Eredmény: A vállalkozás „átlépi saját árnyékát”, új fejlődési ciklusba tud lépni. Hatékonyan menedzseli a technológiai fejlesztéseit, humán erőforrásait és szervezetét, nő a jövedelmezősége, képes lesz kilépni külső piacokra, illetve nagy hatékonysággal lesz képes specifikus keresletet, vagy kifejezetten egyedi termelési és fejlesztési igényeket kielégíteni. A program után a többletbevételnek köszönhetően képes lesz saját bevételből megfinanszírozni speciális munkaerő igényeit.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok, vállalkozást segítő szervezetek

h) beavatkozás: Vállalkozói együttműködések ösztönzése [GD1.h]

A beavatkozás keretében beszállítói hálózatok, klaszterek valamint egyéb vállalati együttműködések kialakulását és továbbfejlődését támogatjuk. Különös tekintettel a területi jó gyakorlatok alapján meghatározható megoldásokat a következő területeken: közös piaci fellépés; a stratégiai partnerségen, beszállítói kapcsolatokon alapuló, illetve értékesítési együttműködések; innováció és közös fejlesztés; export.

Eredmény: Javul a nemzetközi piacra kilépni képes vállalatok száma, kkv-k képessé válnak beszállítóként megjelenni a magyar és nemzetközi piacon.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdálkodó szervezetek, valamint egyesületek, köztestületek, alapítványok és vállalkozásfejlesztést segítő szervezetek

i) beavatkozás: Vállalati K+F tevékenység erősítése [GD1.i]

A beavatkozás fő célkitűzése, hogy a kutatás-fejlesztési ráfordítások Pest megyében is növekedjenek (az elmúlt időszakban a K+F források 95%-át Budapest szívta fel). Támogatja a szolgáltatások fejlesztését, valamint az innováció menedzsment humán kapacitásának folyamatos készsége és

kompetenciafejlesztését, helyben tartását. A beavatkozás támogatja a kisvállalatok, nagyvállalatok és egyetemek közötti stratégiai együttműködések létrejöttét, a tudás- és technológiatranszfer hatékonyságának növekedését. A beavatkozás célja az innovációs értéklánc különböző szakaszainak támogatása, a célzott alapkutatótól kiindulva akár a létrehozott termék piacra vitelének elősegítéséig.

Eredmény: Javuló K+F tevékenység.

Potenciális kedvezményezettek köre: K+F+I tevékenységet végző vállalkozások, kutatóintézetek, egyetemek, gazdasági társaságok, K+F együttműködések, technológia transzfer és tudásmenedzsment irodák

j) beavatkozás: Vállalatok és kutatóhelyek közötti együttműködés támogatása [GD1.j]

A megyei termelő és szolgáltató vállalatok, valamint a kutatásokat végző cégek, vagy egyetemek közötti kapcsolat nem megfelelő. Emiatt rossz az új technológiák adaptációja. A fordított információáramlás sem megfelelő, hiszen a vállalatok irányából is nehezen jutnak el információk a kutatás-fejlesztés irányában. A beavatkozás ezt a kapcsolati szakadékot törekszik áthidalni.

Eredmény: Javuló K+F tevékenység.

Potenciális kedvezményezettek köre: K+F+I tevékenységet végző vállalkozások, kutatóintézetek, K+F együttműködések, technológia transzfer és tudásmenedzsment irodák.

k) beavatkozás: Start-up, Spin-off, Spin-out vállalkozások fejlesztése [GD1.k]

A Pest megyében a frissen induló Start-up, Spin-off, Spin-out vállalkozások tőkeellátottsága nem megfelelő. Szükséges a finanszírozási lehetőségeik szélesítése pénzügyi eszközök, magvető tőke bevonásával. Szükséges a kapcsolódó innovációs ökoszisztéma fejlesztése is.

A Pest megyei start-up ökoszisztéma fejlesztése szükségszerűen kapcsolódik a Runaway Budapest 2.0.2.0 keretében megfogalmazott célokhoz, illetve annak végrehajtásához. A program részleteinek kidolgozásától függően lehet szükség annak esetleges kiegészítésére a megye számára specifikusan fontos célcsoportok tekintetében (pl. vállalati spin-off és spin-out, valamint növekedési szakaszba lépő vállalkozások célzott telephelyfejlesztése és letelepítése, Pest megyei tudásközpontokban fejlesztett inkubációs központok).

Eredmény: Javuló K+F tevékenység, növekszik a Pest megyei telephelyt választó tudás- és technológia intenzív vállalkozások száma, a K+F+I klaszterek mérete.

Potenciális kedvezményezettek köre: start-up, spin-off és spin-out vállalkozások, egyetemek

l) beavatkozás: Kutatóintézeti infrastruktúra fejlesztése [GD1.l]

A Nemzeti kutatás-fejlesztési és innovációs stratégia 2020 alapján a kutatók és kreatív szakemberek képzése, valamint nemzetközileg versenyképes kutatóbázisok fejlesztése fontos célkitűzése Magyarországnak. A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció helyzetfeltárása megállapítja, hogy Pest megye a lehetőségeihez képest jelentős lemaradásban van kutatás-fejlesztés tekintetében az európai átlagtól és Magyarországon belül sincs az élmezőnyben.

A beavatkozás további célja a Pest megyében lévő kutatóhelyek K+F eszközállományának fejlesztése új műszerek/infrastruktúra beszerzése, valamint a meglévő K+F eszközök korszerűsítése révén.

Eredmény: A kutatói munkahelyek száma növekszik, a munkahelyek, eszközök fejlesztésével, az új berendezések révén új tevékenységek folytathatók.

Potenciális kedvezményezettek köre: K+F+I tevékenységet végző kutatóintézetek, egyetemek, gazdasági társaságok

4.3 Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése [GD2-intézkedés]

a) beavatkozás: Kiemelt jelentőségű ágazatok (járműgyártás, elektronikai, híradástechnika, gyógyszeripar) fejlesztése [GD2.a]

A beavatkozás középpontjában különösen a járműgyártás, elektronikai, híradástechnikai és gyógyszeripari iparágak versenyképességének fokozása áll, azok üzleti környezetének, termelési feltételeinek javításán keresztül. A beavatkozás beruházásaihoz szorosan kapcsolódik a kutatás-fejlesztés, innovatív megoldások alkalmazása, így egyetemi együttműködések, K+F tudásbázis létrehozása, ipari kutatóközpont kiépítése valósul meg. Támogatjuk a fejlett technológiák széleskörű alkalmazásán (bionika, 3D nyomtatás, szenzorok és méréstechnológia, nanotechnológia, robottechnológia, automatizálás, precíziós gépek alkalmazása, csomagolóstechnológia, stb.) alapuló új megoldások, vállalkozások, valamint kapacitások fejlesztését. Beleértve az egyedi, személyre szabott gyártási, fejlesztési képességek és kapacitások erősítését is, úgy a gyártási technológia, mint az üzleti modellek oldaláról.

Eredmény: Javul a vállalkozások versenyképessége, termelékenysége, működési hatékonysága és innovációs képessége.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok, vállalkozásfejlesztési szervezetek

b) beavatkozás: Mezőgazdaság és élelmiszeripar növekedésének biztosítása [GD2.b]

A meglévő tudásra, egyetemi bázisra alapozva modern technológiák és megoldások elterjedésével a termelékenység fokozását és bázisának kiszélesítését szükséges elérni. Fontos az élelmiszeripar szakosodása a korábbi hagyományoknak megfelelően, de magas minőségű, feldolgozott termékek előállítására kell koncentrálni az egyes tájegységekre jellemző sajátosságok figyelembevételével.

Eredmény: Nő a szektor kibocsátása, egyes lemaradó térségekben feldolgozóipari kapacitások tudnak ismét működni, melyhez kapcsolódni tud az alapanyag termelés is.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok, vállalkozásfejlesztési szervezetek

c) beavatkozás: Életmód, egészségipar és alkonygazdaság fejlesztése [GD2.c]

Az egészségiparhoz kapcsolódóan a megyei gyógy- és termálfürdők szolgáltatásainak fejlesztése, azok összekapcsolása és egységes csomagként való megjelenítése történik meg. Budapesttel közösen megvalósul a Duna vízfelületének jobb kihasználása. Az egészségipar kiegészül továbbá a biogazdálkodás, gyógynövénytermesztés és feldolgozás kapacitásainak fejlesztésével. A Börzsöny vidékén lehetőséget kívánunk adni az alkonyipar fejlesztéseinek is.

Eredmény: Térségi specializáció valósul meg egészségügyi szolgáltatások tekintetében. Olyan gyógyító környezet alakul ki, mely a hagyományos eljárásokat a legmodernebb technológiákkal ötvözve éri el hatását.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok, vállalkozásfejlesztési szervezetek

d) beavatkozás: Turizmus, mint stratégiai ágazat fejlesztése [GD2.d]

A beavatkozás keretében a megyében található turisztikai attrakciók infrastruktúrájának, tematikus kínálatának, szolgáltatási palettájának fejlesztése valósul meg, a természeti látnivalók, kulturális és épített örökség (kiemelten a megyében található kastélyok), valamint rekreációs-szabadidős kapacitások kiépítésével. A rekreációs turizmus keretében elsősorban a lovas túra útvonalak és annak infrastruktúrájának fejlesztése (lovardák) épülnek ki. A beavatkozás a kiegészítő jelleggel bíró szálláshely-kapacitásfejlesztést, műszaki háttér fejlesztését, valamint a szolgáltatások és kapcsolódó tevékenységek minőségét, egyedi jellegét támogató egyéb fejlesztéseket is támogat.

Pest megye fontosnak tartja az országos tematikus túraútvonalakhoz (Mária-út) kapcsolódó megyei szakaszok megvalósítását.

Eredmény: Turisztikai csomagok alakulnak ki, növekszik a térségben eltöltött órák száma. A rekreáció fejlesztésével a hagyományos tájgazdálkodás elemei megőrizhetők.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek, vállalkozásfejlesztési szervezetek, TDM irodák, Tourinform irodák

e) beavatkozás: Kreatív ipar fejlesztése [GD2.e]

A Pest megyei kreatív ipar több szegmense is jelen van a nemzetközi piacokon, illetve szorosan beágyazott a nemzetközi trendekbe. Nem csak a filmgyártásban, de például a kézművesiparban is jellemző a kkv szereplők kiterjedt aktivitása, illetve törekvése, hogy ott legyenek a nemzetközi vásárokon, közvetlenül is elérjék a határon túli fogyasztói piacot. A kreatív ipar ágazatai: elektronikus és nyomtatott sajtó, reklám- és hirdetési ipar, film és videó, szoftverképzés és digitális játékfejlesztés, építészet, könyvkiadás, zene, előadó-művészet, képzőművészet, iparművészet, formatervezés és divattervezés, művészeti és antik piac, kézművesség. A kreatív ipar fejlődését gátolja a duális gazdaság, a kifejezetten nemzetközi trendekbe beágyazott és a helyi közösséget szolgáló intézményrendszer elkülönülése, a művészetoktatás körüli bizonytalanság és finanszírozási nehézségek, a Pest megyei térségek és a települések alacsony márkaértéke, identitásának, valamint a védjegy, illetve minősítési rendszerek elfogadottságának hiánya.

Eredmény: A metropolisztérség nemzetközi központi szerepe megerősödik, a kreatív ipar nemzetközi jelenléte bővül, általában a külgazdasági orientáció, partnerség, beágyazottság erősödik. A kreatív ipar sajátos üzleti modelljének megfelelő szakmai és vállalkozási képzési tartalom jön létre, a közoktatás helyi specifikus tartalma bővül.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok, vállalkozásfejlesztési szervezetek

f) beavatkozás: Versenyképes IKT szektor fejlesztése [GD2.f]

Az infokommunikációs technológiák, különösen az informatika világában kiemelt jelentősége van a folyamatos tanulásnak, a technika és technológia folyamatos nyomon követésének, mivel a tudás itt évül el leggyorsabban, emiatt támogatni kívánjuk a felnőttképzést ebben a szektorban. Szükséges továbbá az IKT humán kapacitásának vállalkozói igényeknek megfelelő létrehozása, a szakosodás megvalósítása, vállalati képzőhelyek és oktatási rendszer együttműködése. (kompetencia központok, kutatási együttműködések, oktatási kabinetek létrehozása)

A beavatkozás során a Pest megyei kkv-k és közszféra hatékonyságának növelése is megvalósul, komplex szervezeti infokommunikációs megoldások beszerzésével (integrált vállalatirányítási rendszer, ERP és CRM, kereskedelmi célú platformok és alkalmazások, térinformatikai megoldások, döntéstámogatási alkalmazások, stb). Az IKT technológiák alkalmazásának támogatása szorosan kapcsolódik a gyártási folyamatok hatékonyságát és/vagy a piaci jelenlétet jelentős mértékben javító fejlesztésekhez.

Eredmény: Nő az IKT vállalkozások versenyképessége, valamint az általuk foglalkoztatottak száma. kkv-k és közszféra IKT használata erősödik, a termelékenység javul, a vállalkozások új piacokon jelennek meg; a közszféra szolgáltató képessége, valamint a működési hatékonysága javul, az ellátottak köre bővül, az egy helyen nyújtott szolgáltatások és ellátások száma nő.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok, vállalkozásfejlesztési szervezetek, oktatási intézmények, települési és megyei önkormányzatok

g) beavatkozás: Ipari-, logisztikai-, szolgáltató területek kialakítása és fejlesztése [GD2.g]

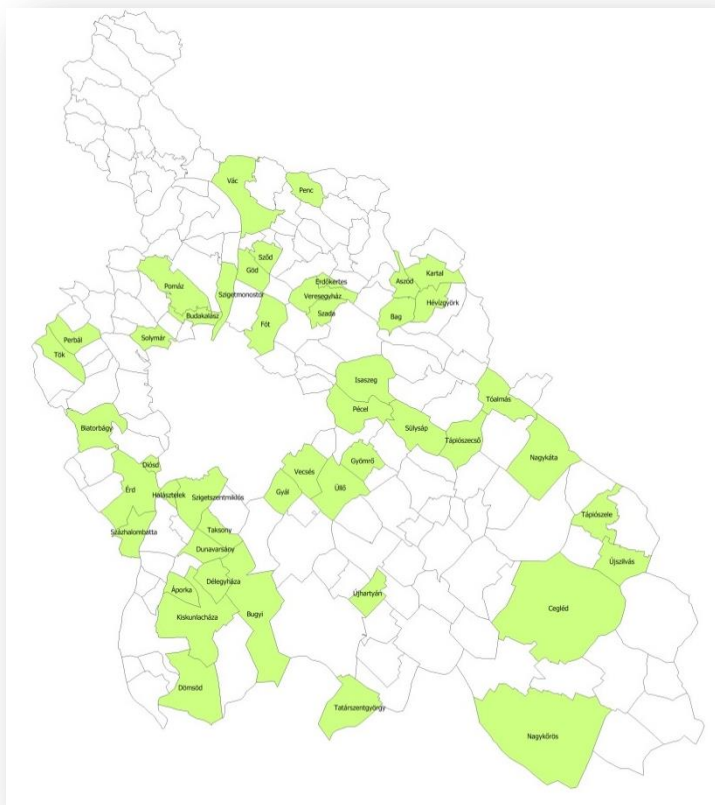
A beavatkozás keretében inkubátorházak, ipari, illetve tudományos és technológiai parkok, ipari területek, valamint logisztikai központok építése, megújítása, továbbfejlesztése történik (szállítmányozási és telephelyi technológiai fejlesztések, beruházások, innovációs megoldások). A hiányzó infrastrukturális elemek, vagy szolgáltatói környezet komponenseinek pótlása javítani képes a vállalkozói aktivitást, hozzájárul a kkv-k versenyképességének növeléséhez.

Új iparterületek fejlesztését azokban a térségekben tartunk lehetségesnek, amelyek esetében a fejlesztés összhangban van a környezet és táji értékek védelmével, ahol a fejlesztés lemaradó Pest megyei térségben valósul meg, vagy azok felzárkóztatását is szolgálja. Nem elsősorban a multinacionális cégek nagyléptékű fejlesztéseit kívánjuk előnyben részesíteni, hanem a munkahelyteremtés központú, kisebb mértékű vállalkozói parkok fejlesztését.

Budapest déli határán három Európai Közlekedési Korridor, a IV. (Észak Németország – Fekete-tenger), V. (Adria térsége – Kijev) és a VII. (Duna) metszi egymást, amelyek közül a IV. és az V. közötti és vasúti útvonal is egyben, valamint innen indul Dél-kelet Európa irányába a X. közlekedési folyosó is. A projekt a V4 és V5 európai vasúti tengelyeket összekötő V0 vasúti körgyűrű nyomvonalának 15 kilométeres vonzáskörzetében található. Ez a térség nyújtja tehát a legjobb hálózati feltételeket egy intermodális forgalmi csomópont létrehozásához és az ezzel járó nemzetgazdasági előnyök kiaknázásához. A DILK projekt a hazánkban még rendelkezésre álló logisztikai célú fejlesztési területek között több kritérium alapján is a legjobb pozícióval bír. A fejlesztéssel az elérendő cél az adott régióknak a befektetések számára történő vonzóbbá tétele, ezen keresztül regionális gazdaságélénkítés. Pest megye transzfer és megálló szerepe csak magas minőségű szolgáltatást nyújtó, valamint megbízható és kiszámítható kapcsolati, elérhetőségi, közlekedési feltételek, illetve a feltételeket hordozó multimodális infrastruktúra megléte mellett lehetnek kiterjedtek és hatékonyak. A Balkán és Kis-Ázsia felől érkező áru jelentős része folyón is el tud jutni Budapestig. A Hajó/Vasút/Közút transzfer szerepre alkalmas a DILK multimodális logisztikai központ megvalósítása. A fejlesztés nem ütközne a jelenlegi logisztikai funkciókkal. (DILK: nagytérségi funkció és logisztika, Szabad kikötő: city logisztika).

Eredmény: Növekvő foglalkoztatás, logisztikai funkciók és képesség erősödése, KAPU szerep növekedése.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok, helyi önkormányzatok

13. ábra: Új és meglévő iparterületek lehetséges fejlesztési területei (forrás: Projektgyűjtés)

4.4 Az I. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz

Kapcsolódó EU célkitűzés:

- a foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (8);
- a kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EVMA esetében) és a halászati és az akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) verseny-képességének javítása (3);
- beruházás az oktatásba és az egész életen át tartó tanulásba (10);
- a kutatás, technológia fejlesztés és innováció erősítése (1);
- az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás (4);

Kapcsolódó EU beruházási prioritás:

ERFA rendelet 5. cikk (8) (b) a foglalkoztatás barát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése révén, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint a konkrét természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását.

ERFA 5. cikk (3) a): A vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével, üzleti inkubátorok segítségével is.

ERFA 5. cikk (3) c) a termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló fejlett kapacitás megteremtésének és kiterjesztésének elősegítése.

ERFA 5. cikk (1) b) A vállalatok innovációba, kutatásba, a vállalatok közötti szinergikus kapcsolatok kialakításába, a K+F központokba és felsőoktatásba irányuló beruházásai révén, különös tekintettel a termék- és szolgáltatásfejlesztése elősegítésére, a technológiaátadásra, társadalmi innovációra, öko-innovációra és közszolgálati alkalmazásokra, a keresletélénkítésre, a hálózatépítésre, a klaszterekre és a nyílt innováció keretében megvalósuló intelligens specializációra, a technológiai és alkalmazott kutatásokra, a kísérleti programokra, a korai termékhitelítési intézkedésekre, az alapterméktechnológiák fejlett gyártási kapacitásának és az első gyártás támogatására, illetve az általános célú technológiák terjesztésére.

4.5 Indikátorok meghatározása [I. Prioritás]

Azonosító (intézkedések)	Indikátor	Mérték- egység	Az adat forrása	Célérték
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	A prioritástengely keretében létrejött beruházás ösztönzést támogató szervezet	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	A befektetés ösztönző tevékenység által generált fejlesztések nagysága	EUR	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	A tevékenység eredményeképpen fejlesztett területek nagysága	ha	EMIR	n.k.*

Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	Tanácsadói programban részt vevő vállalkozások száma	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	Befektetés ösztönzés hatására betelepült vállalkozások száma	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	Létrejött családbarát foglalkoztatást elősegítő infrastruktúra	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	A támogatott inkubátorházak, ipari, illetve tudományos technológiai parkok, ipari területek, valamint logisztikai központok által nyújtott szolgáltatásokat igénybevevő vállalkozások száma	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	Támogatott vállalkozói parkok, inkubációs parkok száma	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	Megújult/új honlapok száma	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	Támogatott minőség-, környezet- és egyéb irányítási, vezetési, hitelesítési rendszerek szabványok bevezetés, tanúsítás száma	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	Pénzügyi eszközöket igénybe vevő vállalkozások száma	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	Pénzügyi eszközöket nyújtó pénzügyi intézetek száma	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1) Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	A támogatott klaszterekben, beszállítói hálózatokban és vállalati együttműködésekben résztvevő vállalkozások száma	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	A támogatott K+F együttműködésben résztvevő vállalkozások száma	db	EMIR	n.k.*

Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	A támogatott kutatási intézményekkel együttműködő vállalkozások száma	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1) Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	A támogatott vállalkozások száma	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1) Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	A támogatott vállalkozások által teremtett új munkahelyek száma	fő	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1) Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	A támogatott vállalkozások által megtartott munkahelyek száma	fő	EMIR	n.k.*
Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	Létrejött egészségipari központok száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	Támogatott turisztikai attrakciók száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	Támogatott turisztikai szolgáltatások száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	Fejlesztett szálláshelyen eltöltött vendégéjszakák száma	éj	EMIR	n.k.*
Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	Kialakított új TDM turisztikai információs szolgáltatások száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	Létrejött időskorba lépő népesség ellátását szolgáló intézmények, központok száma	db	EMIR	n.k.*

Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	Ellátott időskorú emberek száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	Támogatás által indukált beruházások nagysága	EUR	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1) Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	Támogatott kkv-k száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	A fejlesztés eredményeként korszerű infrastruktúrával ellátott ipari parkok, ipari területek és telephelyek nagysága	ha	EMIR	n.k.*

n.k.* Nem Kalkulálható a végleges VEKOP és végleges forrásmegosztás ismerete nélkül

4.6 Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [I. Prioritás]

Intézkedés neve	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)
Vállalkozások versenyképességének javítása	42,7
Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése	43

5 Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése (CLLD) – [II. Prioritás]

5.1 A prioritás indoklása

A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió (2013) helyzetfeltárás anyaga több helyen tartalmaz kistérségi összehasonlító adatokat, melyekből világosan látszódnak a megyén belüli törésvonalak. Miközben az agglomerációs zónához tartozó térségekben, településeken valóban egy fejlett régióra jellemző folyamatok az inkább jellemzőek (annak minden pozitív és negatív összetevőjével), a megyehatár-menti kistérségekben egyértelműen a lemaradás-leszakadás negatív tendenciái érzékelhetők.

Kijelenthető, hogy az elmúlt időszak hazai támogatáspolitikája, Pest megye fejlett régiós státusza, illetve a gazdasági válság közösen azt eredményezték, hogy nem javult a régió belüli kohézió, és inkább nőttek a távolságok a centrum és a periféria között. Miközben a többi, konvergencia régióban jelentős erőforrások álltak-állnak rendelkezésre a fejlettségbeli lemaradás visszafordítására, a fővárostól mintegy 30-50 km távolságban hagytuk, hogy egy fejlett régió belüli periférikus térség alakuljon ki. Ezek a térségek mintegy „vákuumba” kerültek, mind a támogatáspolitikai, mind a privát befektetések elkerülik azokat.

Ezekben a térségekben egy átlagos magyar megyényi, közel 400 ezer ember él, és helyzetük semmivel sem kedvezőbb, mint a szomszédos konvergencia régiókban lakóké. Az ezekben a térségekben végbemenő gazdasági, demográfiai változások alapvető kihívások elé állították a térségek településeit, közösségeit, az ott élő embereket, ott működő vállalkozásokat. Az ipari tevékenységek és a helyi gazdaság leépülése, az agrárium és élelmiszeripar termelésének csökkenése, a helyi vásárlóerő csökkenése, mindegyik térségben bekövetkezett. A térségek már nem képesek önerőből megállítani lemaradásukat, ahhoz külső segítségre is szükségük van. A térségek felzárkóztatását olyan körülmények között kell megtennünk, hogy a fejlett régióhoz való tartozás miatt a rendelkezésre álló források jóval szűkösebben állnak rendelkezésre, mint a hasonló helyzetű, de konvergencia régiókhoz tartozó térségek esetében, valamint a KMR esetében az uniós támogatási célrendszer nehezíti az ilyen típusú fejlesztések megvalósítását.

A térségekben általában jellemző a települések közúton történő rossz megközelíthetősége (kivételek a Dabasi térség), a fizikai és az üzleti infrastruktúra hiányossága, a gazdaság szerkezeti problémái (a vállalkozások alacsony száma, a nagyfoglalkoztatók hiánya, a termelő és szolgáltató cégek klaszteresedésének elmaradása), valamint az agrárium és az élelmiszeripar termelésének jelentős csökkenése. Jelenleg a növekedés és a munkahelyteremtés több feltétele is hiányzik. Erősségnek tekinthető, a Szobi és a Nagykáti kistérség kivételével, a humán infrastruktúra viszonylagos fejlettsége, illetve az egyelőre még kedvezőnek mondható demográfia, és a közösségek viszonylagos integritása. A rekreációs szolgáltatások és a turisztika adottságai kedvezőek, de térség mélyen a lehetőségei alatt teljesít; a helyszínek és programok nem kapcsolódnak hálózatba és minőségi fejlesztésre szorulnak.

A térségben jelenlévő foglalkoztatók, vállalkozások, és szakemberek száma nem elégséges, a szakképzés szerkezete és minősége fokozottan kedvezőtlen, a munkaerőpiacra belépő fiatalok és inaktívak gyakorlatszerzésének nem adottak a feltételei, s mindenekelőtt a kistérségek jelenlegi státusza nem teszi lehetővé a megfelelő adókedvezmények, támogatási intenzitás, és egyéb más kistérségek számára elérhető eszközök alkalmazását.

A prioritásban a helyi gazdaság és növekedés beindítása a cél, térségre szabott beavatkozási eszköztárral. Sajátos feladatot jelent az új vállalkozások alapítása, a vállalkozások fejlesztése, a tudatosabb inkubáció és telephelyfejlesztés, a termékfejlesztés ösztönzése, az ipari parkok helyzetének és szerepének újragondolása, a nagyfoglalkoztatók letelepítése és megtartása, a kistérségek adottságainak megfelelő szakképzés és felnőttképzés minőségi újjászervezése, a térség márképítését, valamint pozíciószerezését támogató marketingtevékenység kiemelt felkarolása. Nem

mellékes a helyi identitás erősítése – a helyi közösségi alapú kezdeményezésekkel, a partnerség elvével összhangban.

A prioritás egészére igaz, hogy komplex programokban gondolkodunk, melyek térségi gazdaságfejlesztési stratégiákra támaszkodnak, reményeink szerint ehhez élni tudunk majd az uniós CLLD (közösségek által irányított helyi fejlesztések) programjának lehetőségével, kihasználva a multi founding eszköztárban rejlő lehetőségeket.

A prioritás keretében támogatott intézkedések és beavatkozások fő kiválasztási elvei a következők:

- a prioritás keretében jellemzően programszerű, integrált beavatkozások támogatására kerül sor, a megyei és térségi gazdaságfejlesztési részprogramokhoz illeszkedően;
- a támogatott projektek egymásra épülő fejlesztési elemeket foglalnak magukban, amelyek fő célja a munkahelyteremtés, tehát a fejlesztéseknek egyértelműen a foglalkoztatási helyzet javítására kell irányulniuk;
- a prioritás célzottan a helyi érdekű gazdaságfejlesztési igényekre orientál. Ezért a prioritás kifejezett célja a helyi érdekű kis- és középvállalkozások foglalkoztatás-bővítési akcióinak támogatása.

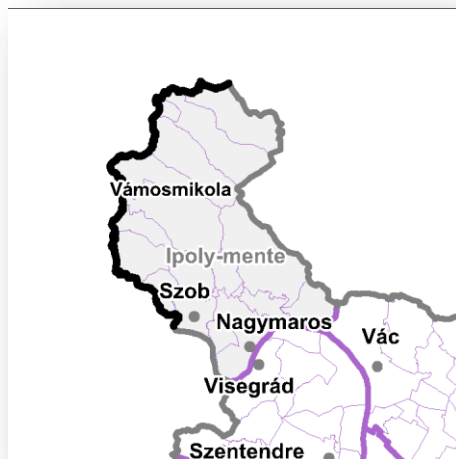
A prioritás további megerősítését szolgálja, hogy a 1805/2013. (XI. 12.) Korm. határozat alapján a RAG (Regionális Támogatási Térkép) ezen pest megyei térségek felzárkóztatásának, az ott működő kvv szektor megerősítésének szándékát szem előtt tartva került meghatározásra.

Rendkívül fontos lenne, hogy ezek a pest megyei térségek, bár nem halmozottan hátrányos helyzetűek, a szabad vállalkozási zónákhoz hasonló státuszt kaphassanak.

5.2 Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése [GD3-intézkedés]

a) beavatkozás: *Ipoly-mente (Szobi) térség fejlesztése [GD3.a]*

A Szobi-térség komplex fejlesztésre véleményünk szerint hat program egy időben történő alkalmazásával lehetünk jelentősebb hatással:

- Térségi szintű, foglalkoztatás-bővítési célú turizmusfejlesztés;
- Alternatív helyi, térségi és hálózati gazdaságfejlesztés;
- Határ mentiségből adódó hátrányok felszámolása;
- Települések energia önellátó képességének fokozása;
- Alkonygazdaság (Silver economy) megtelepedésének elősegítése;
- Fiatalok helyi kulturális sportolási és szórakozási lehetőségeinek fejlesztése;

A **térségi szintű, foglalkoztatás-bővítési célú turizmusfejlesztés** célja integrált, térségi szintű, a GINOP-ból támogatott országosan kiemelt hálózatos és egyedi fejlesztésekbe nem tartozó – lehetőség szerint azokra tematikusan ráfűződő – turisztikai termékcsomagok és kisléptékű tematikus turisztikai fejlesztések támogatása, amelyekkel a megyei szintű turisztikai vonzerő elemekre épülő, koordinált fejlesztések valósíthatóak meg és amelyek révén új munkahely-teremtés is elérhető az idegenforgalmi szektorban.

Az **alternatív helyi, térségi és hálózati gazdaságfejlesztés** során a helyi gazdaságfejlesztési kezdeményezések felkarolása és a térségek célzott, specifikus támogatása, ezáltal a helyi gazdaságban működő vállalkozások megerősítése, foglalkoztatási helyzetük javítása, új vállalkozások alapítása, a helyi termékek és szolgáltatások fogyasztási szintjének növelése, új termékek fejlesztése a cél. A program eszközei:

- közösségi alternatív gazdaságfejlesztési kezdeményezések és együttműködésekhez kapcsolódó komplex beruházások támogatása;
- helyi termékek (bogyós gyümölcsök) termelését és piacra jutását elősegítő együttműködések kialakítása;
- helyi termékek, termékcsomagok térségi, megyei szintű értékesítésének, piacra vitelének támogatása;
- helyi termékek fogyasztásának ösztönzése;
- térségi/megyei szintű helyi vállalkozási szolgáltatások fejlesztése és szolgáltatók együttműködésének támogatása;
- megyei/térségi szintű helyi termékminősítő rendszerek kialakítása;
- helyi termékek előállítását és piacra juttatását támogató tanácsadói programok lebonyolítása.

A beavatkozás fontos jellemzője, hogy a helyi gazdaság fejlesztését összekapcsolja a regionális tudásközpontokkal, valamint a tudásintenzív vállalkozásokkal, kísérleti kutatásokkal. Például, génbankból származó specifikus fajták kísérleti termesztése, új nemesítésű haszonnövények (pl. gyümölcsfajták) nemesítése, növényvédelmi technológiák kidolgozása, gyógynövénytermesztés. Támogatja ezen kívül az ilyen háttérrel folytatott termékek piacra-jutását.

A **határ mentiségből adódó hátrányok felszámolása** során megye és országhatáron átnyúló együttműködést kívánunk kialakítani Nógrád megyével és Nyitra és Besztercebánya megyékkel. Az együttműködések a közlekedési kapcsolatok javítására, azok közös fejlesztésére, a közösségi közlekedés fejlesztésére, a táji-, természeti potenciálok megőrzésére és fejlesztésére irányulnak.

A **települések energia önellátó képességének fokozásával** a térségben nagymértékben rendelkezésre álló biomassza felhasználásának növelése valósul meg mintaprojekt megvalósításával. A mintaprojekt keretében megvalósított beruházás bemutatja, hogy a lokális energiaellátó, vagy előállító rendszerek létrehozása és üzemeltetése versenyképes alternatívája a „falugáz” programnak.

Az **alkonygazdaság (Silver economy) megtelepedésének elősegítése** az időskorba lépő népesség speciális ellátórendszerének kialakítására, fejlesztésére irányul. Nem kifejezetten a térségben létező előregedő népességet értve ez alatt, hanem olyan időseket, akik a térség környezeti adottságaira alapozva kellemes környezetben, az igényüknek megfelelő szolgáltatást választva kívánják idős napjaikat eltölteni. Speciális gazdasági szegmensben rejlő lehetőség kiaknázása valósul meg. A szolgáltatások javíthatják az lpoly-mente térségére egyébként jellemző előregedési folyamat kapcsán a helyi idősök ellátását is.

Fiatalok helyi kulturális, sportolási és szórakozási lehetőségeinek fejlesztése rendkívül fontos egy előregedő, lakosságát egyre inkább elvesztő térség számára, különösen a szakképzett, vállalkozó szellemű korosztály megtartása. A megvalósuló fejlesztések a helyi lakosok kulturális, szórakozási és sportolási lehetőségeinek bővítését célozzák meg, fókuszálva a fiatal generáció igényeire, szabadidejének hasznos eltöltésére. Kulturális rendezvények, klubok, helyi termék bemutatók rendezése, fejlesztése mellett a sportolási feltételek (köztéri gyakorló pályák, tornatermek infrastrukturális és eszközfejlesztése) javítása, kialakítása kerül támogatásra.

b) beavatkozás: Tápió mente (nagykátai) térség fejlesztése [GD3.b]

A Nagykátai-térség komplex fejlesztésre véleményünk szerint hat program komplex alkalmazásával lehetünk hatással:

- Agrárvertikum jövedelemtermelő képességének növelése;
- A turizmus dinamikus pályára állítása;
- Térségi kapcsolatok megerősítése;
- A térség humán erőforrásának fejlesztése;
- Alkonygazdaság (silver economy) megtelepedésének elősegítése;
- Fiatalok helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése;

Az agrárvertikum jövedelemtermelő képességének növelése

a térség egyik legfontosabb fejlesztési iránya. A mezőgazdaság termelékenységének fokozásával, a feldolgozóipar fejlesztésével, rövid ellátási láncok kialakításával, a helyi alapanyagok használatával olyan közös agrárvertikum alakítható ki, mely összefogja a termelési struktúra egészét. Szükséges a termelés mennyiségi és minőségi mutatóinak javítása, az élelmiszer-feldolgozóipari kapacitások fejlesztése a piacra jutás támogatása (főleg export esetén), továbbá helyi ellátási láncok kialakítása.

Eszköztár:

- modern technológiák és fajták alkalmazása,
- a termelés kiszámítható, mennyiségi és minőségi fejlesztése,
- termelőhálózat kialakítása, szövetkezeti kör, gazdák közti együttműködés, közös értékesítés,
- raktár- és hűtőkapacitás növelése (termék előkészítés, rövid idejű tárolás, stb.),
- helyi feldolgozás fokozása,
- élelmiszeripari szakosodás: piaci rések, speciális igények, hagyományos kereslet, új termékek,
- alternatív kultúrák (energianövény, ipari növény, vetőmagtermesztés, erdősítés),
- különleges, helyi termékek terjesztése,
- helyi termékek márkáértékének kialakítása;
- piacbővítés, külföldi megjelenés, beszállítói és értékláncokban való részvétel,
- beruházás- és befektetés-ösztönzés.

A turizmus dinamikus pályára állításával a térség gazdag természeti potenciáljára építve az ökoturizmus különböző ágainak (lovak, horgász, kerékpáros turizmus), illetve a vadászat fogadókörülményeinek fejlesztése valósul meg, mely magában foglalja a szolgáltatások és szálláslehetőségek bővítése mellett az attrakciók (pl. tanösvények, tematikus útvonalak, stb.) komplex csomagban történő összefogását is. Kiemelt jelentőségű a térség gazdag termásvíz kincsére épülő fürdőkultúra erősítése, kapcsolódva a rekreációs szolgáltatásokhoz, elsősorban a nagykátai fürdő fejlesztésével.

Térségi kapcsolatok megerősítésével a fővárosi gazdasági térhez fűződő kapcsolatok erősítése érdekében a közúti tengelyek fejlesztése (31. sz. út) történik meg, melynek hatására a kistérség lakossága rövid időn belül érheti el a fővárost, annak magasabb fokú intézményeit, szolgáltatásait, illetve munkaerő-piacát. Az elérhetőség javulása hozzájárul a térség népességmegtartó-erejének

növeléséhez, versenyképességének fokozásához. Továbbá szükséges a térségi központ elérhetőségének javítása vonzáskörzete számára.

A térség humán erőforrásának fejlesztése valósul meg a térségben lakók képzettségének javításával az oktatási-képzési intézmények (kiemelten: felnőttképzés) fejlesztésén keresztül. Ez jelenti egyrészt a gyakorlati képzések kialakítását, a tananyag és a képzési struktúra piaci igényekre reagáló átalakítását, vállalati és oktatási intézmények közti együttműködések mellett vállalati gyakorlólhelyek felállítását is. Szemléletformáló és ösztöndíj programokkal kerülnek támogatásra a tehetséges diákok, illetve ösztönzésre kerül a lakosság, hogy tudását, képzettségét folyamatosan fejlessze. Cél, hogy nőjön a lakosság képzettségi szintje, valamint beépüljön az újabb technológiák és módszerek megismerésének, a hatékonyabb munkavégzés iránti igény már fiatal korban. Támogatásra kerül a munkaképes korú lakosság át- és továbbképzése annak érdekében, hogy a munkavállaló sikerebben szerepeljen a munkaerőpiacon. A munkaadók számára támogatjuk új technológia bevezetése mellett a munkavállalók felkészítését, kompetenciáik fejlesztését is.

Alkonygazdaság (silver economy) megtelepedésének elősegítése során a megvalósítandó beruházások az idősebb korú lakosság számára nyújtanak nyugodt környezetet és lehetőséget a munkában eltöltött évtizedek után. Olyan az idősebb lakosság speciális igényeihez igazított ellátórendszer kiépítését támogatjuk, mely különböző szolgáltatásokat, kulturális, sport és egyéb tevékenységeket biztosít a szabadidő hasznos eltöltésére. A fejlesztés nem a térségi idősekre fókuszál, de a beruházások kedvező hatással lesznek a helyben lakó idősök életére is.

Fiatalok helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztésével a fiatalok lehetőségei, életkörülményei jelentősen javulnak, melynek hatására csökken a térségből elvándorló képzett és fiatal szakemberek száma. Ennek érdekében a közösségi párbeszéd gyakorlására, közösségi és szabadidős programok szervezésére, kulturális rendezvények megtartására kell lehetőséget biztosítani. Az egészséges életmód szempontjából fontos rendszeres testmozgás feltételeinek megteremtése is kialakul, növekszik a kistérség életszínvonala.

c) beavatkozás: Galga mente (aszódi) térség fejlesztése [GD3.c]

Az Aszódi-térség specifikus irányai a következők, melyek figyelemmel vannak a meglévő hagyományokra és térségi tudásra is:

- Magas hozzáadott értéket előállítani képes élelmiszeripar kialakítása;
- Komplex turisztikai kínálat kialakítása;
- Közúti és közösségi közlekedési hiányosságok felszámolása;
- Ipari telephelyfejlesztés támogatása;
- Fiatalok helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése;
- Geotermikus energia felhasználásának növelése;

Magas hozzáadott értéket előállítani képes élelmiszeripar kialakításával a kiváló termőadottságokra épülő mezőgazdasági szektor fejlesztése valósul meg új technológiák és módszerek,

vetőmagok és a hévízkincs alkalmazásával a gödöllői Szent István Egyetem innovációs bázisának tanácsadásával. Fontosnak tartjuk a fiatal gazda program folytatását, így garantálva a vállalkozó kedvet, újítások iránti nyitottságot az aktív piackeresést és a családi hagyományok továbbélését. Szükséges ezen kívül a termelők összefogása, akár szövetkezeti jellegű együttműködése is a hatékony

piacra lépés érdekében. A beavatkozás keretében a feldolgozóipari kapacitások fejlesztését is támogatjuk, hogy alapanyag helyett feldolgozott termékek kerüljenek kibocsátásra a térségből.

A térség jelentős kulturális és építészeti, történelmi értékkel rendelkezik, ezek megújítása, fogadási és szolgáltatási feltételeinek javítása valósul meg **Komplex turisztikai kínálat kialakítása** keretében. Kiemelt fontosságú a térségben található kastélyok és kúriák megóvása, csatlakozva az országos programhoz. Ezen kívül a térség termálpotenciáljára építve javíthatóak az egészségturizmushoz kapcsolódó kapacitások, többek között fürdők és wellness/rekreációs részlegek kialakításával, a meglévő attrakciók és szolgáltatások minőségi fejlesztésével. A térség gazdag természeti adottságait a lovas és kerékpáros szegmens fejlesztése használja ki, a lovardák mellett a kerékpáros útvonalak térségi hálózatának kialakításával.

Az Aszódi kistérség sugaras közúthálózattal rendelkezik, ezért a középpontjában fekvő centrum, Aszód elérhetősége minden település számára kedvezővé válik a **Közúti és közösségi közlekedési hiányosságok felszámolásával**. A fejlesztések eredményeképpen fokozódik a forgalom ráhordása az M3 autópályára, illetve a 3. sz. főútra, így javítva a térség kisebb településeinek elérhetőségét. A belterületi utak felújítása, a közösségi közlekedés fejlesztése keretében a menetrendek harmonizációja mellett az utasforgalmi létesítmények modernizációja várható. A kerékpáros útvonalak hálózatba kapcsolása is javítja az elérhetőséget.

Az **Ipari telephelyfejlesztés keretében** a kistérség üzleti környezetének fejlesztése valósul meg elsősorban az ipari termelés kedvező feltételeinek biztosítása érdekében. Az ipari parkok és telephelyek háttér infrastruktúrája mellett akár új területek is bevonhatók a fejlesztésekbe (az aszódi laktanya területének hasznosítása) továbbá meglévő technológia és eszközpark is megújul, illetve kiegészül, így jelentős termelő kapacitás alakul ki. Támogatásra kerül a már meglévő kapacitások fejlesztése (Iklad műszergyár), valamint a jelenlegi együttműködések elmélyülése. A térségben aktív piackeresés, beruházás- és befektetés-ösztönző tevékenység, vállalkozásfejlesztési és tanácsadási programok szükségesek a vállalkozások minél több fejlesztési forráshoz, megrendeléshez jutásához, illetve beszállítói hálózatban való részvételéhez.

A **Fiatalok helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése** során a fiatalok lehetőségei, életkörülményei jelentősen javulnak, csökken a térségből elvándorló képzett és fiatal szakemberek száma. Ennek érdekében a közösségi párbeszéd gyakorlására, közösségi és szabadidős programok szervezésére, kulturális rendezvények megtartására lehetőséget kell biztosítani. Az egészséges életmód szempontjából fontos rendszeres testmozgás feltételeinek megteremtése is kialakul, növekszik a kistérség életszínvonala.

A **Geotermikus energia felhasználásának növelése** természetes kitörési pont egy olyan térségben, mely települései egy részének nevében szerepel a „hévíz” szó. A fejlesztések erre a geológiai adottságra alapozva támogatni kívánják a geotermikus energiatermelés növelését, a hévíz és intenzív kertészeti tevékenység összekapcsolását és fejlesztését.

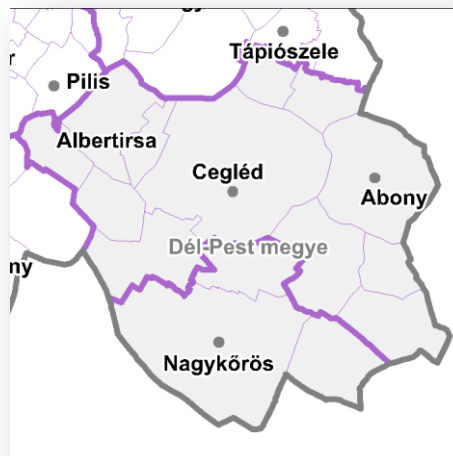

d) *beavatkozás: Ceglédi térség fejlesztése [GD3.d]*

A ceglédi kistérségben öt olyan kitörési pontot fogalmazzunk meg, melyek segíthetnek újrapozicionálni a kistérség gazdaságát.

- Agrár, -öko potenciálra épülő feldolgozóipar fejlesztése;
- Rekreációs, regenerációs egészségmegőrzés keretfeltételeinek erősítése;
- Vállalkozások nagytérségi kapcsolatának megerősítése;
- Oktatás, szakképzés képzési struktúrájának megújítása;
- Fiatalok helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek javítása;

Cegléd térségének adottságaira és termelési hagyományaira épülő mezőgazdaság megújítása a környezeti feltételeknek megfelelő tájhasználat kialakításával, a környező agrár innovációs és tudásbázisok tapasztalatainak felhasználásával valósul meg az **Agrár,- öko potenciálra épülő feldolgozóipar kialakítása**, fókuszáltnan a fiatal gazdák bevonásával. A hagyományos termékstruktúrán túl új, piacképes, innovatív termékek gyártásának ösztönzése, különösen a speciális (bio-, funkcionális, egészséges élelmiszer) szegmensben, kihasználva a fogyasztói trendeket. A feldolgozóipari kapacitás fejlesztésével új termékek előállítására, nagyobb mennyiségű alapanyag feldolgozása hatékonyabban mehet végbe. Szükséges komplex termelői rendszerek felállítása, a termelők összefogása az élelmiszeripar alapanyaggal történő ellátása érdekében, valamint ehhez kapcsolódóan modern technológia kerül kiépítésre, pl. hévíz felhasználása a kertészetekben.

A **Rekreációs, regenerációs egészségmegőrzés keretfeltételeinek erősítése** a kistérség rendkívül gazdag termálpotenciáljának felhasználásával az egészségmegőrzés, egészséges életmód programok erősítésén keresztül valósulhat meg. A vízkincsre épülve újulhatnak meg Abony, Albertirsa, Ceglédbercel, Cegléd, Nagykőrös fürdőintézményei, valamint bővíthetnek szolgáltatásaik. Meg kell valósulnia a gyógyfürdők specializációjának. A gyógy tényezőre alapozva a rekreációs, regenerációs és rehabilitációs gyógyítás is előtérbe kerül a Ceglédi Kórház, illetve a Nagykőrösi Rehabilitációs Rendelőintézet infrastruktúráján keresztül. A kínálatot az öko-, aktív, kerékpáros- és lovas turizmus színesíti, melyek fejlesztése a meglévő kapacitások és lehetőségek bővítésére törekszik.

A ceglédi **Vállalkozások nagytérségi kapcsolatának megerősítése** fejleszthető a beszállítói kapcsolatok javulásával, hiszen a fontos közlekedési folyosók mentén fekvő kistérség több gazdasági-ipari körzethez is csatlakozhat, illetve kapcsolhat össze: Cegléd-Nagykőrös-Kecskemét (Szeged) tengely mellett Budapest-Ferihegy-Cegléd-Szolnok folyosó is komoly potenciált hordoz magában, különösen annak tekintetében, hogy országos jelentőségű főútvonalak, autópályák (tervezett M4-M8) és vasúti vonalak (tervezett V0) csomópontja a térség. Kiemelkedő logisztikai potenciálja (Budapest keleti kapuja) összehangolásával a helyi vállalkozások ipari-gazdasági övezetek termelési rendszereire fűződhetnek fel beszállítóként (járműipar, gépgyártás, elektronika), illetve együttműködések ösztönzésével (klaszterek) nagyvállalati befektetéseket hozhatnak a térségbe. Ennek érdekében fejlesztésre kerülnek a térség ipari területei, telephelyei.

A Ceglédi kistérségben fontos az **Oktatás, szakképzés képzési struktúrájának megújítása**. Az alap- és középfokú oktatás, valamint a szakképzés átalakítása a térségi specifikumokra (pl. agrárium, turizmus, logisztika, informatika) reagálva történik meg, így a piaci-vállalati igények is kielégíthetőek. A fejlesztés keretében a tananyagok modernizálása, igények szerinti alakítása mellett a gyakorlati

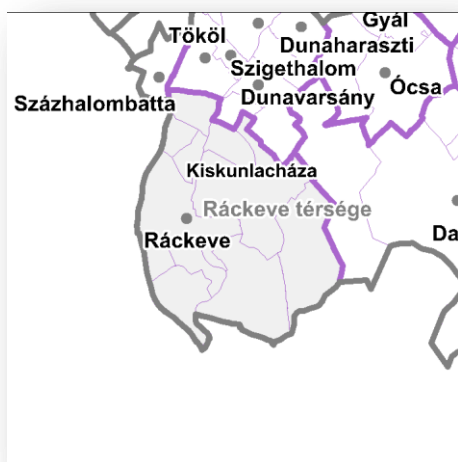

képzések feltételei kerülnek fejlesztésre, többek között vállalati-iskolai együttműködések keretében, aminek célja a duális, gyakorlatorientált képzés meghonosítása. Az intézményi struktúra is megújul, szem előtt tartva a népesedési trendeket.

Fiatalok helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek javításával a fiatalok lehetőségei, életkörülményei jelentősen javulnak, csökken a térségből elvándorló képzett és fiatal szakemberek száma. A közösségi párbeszéd gyakorlására, a közösségi és szabadidős programok szervezésére, a kulturális rendezvények megtartására a megfelelő kínálatot biztosítani szükséges. Az egészséges életmód szempontjából fontos rendszeres testmozgás feltételeinek megteremtése is kialakul, növekszik a kistérség életszínvonala.

e) beavatkozás: *Dabas/Ráckevei térség fejlesztése [GD3.e]*

A Dabas/Ráckevei térség összetettsége miatt hat fejlesztési csomagot határoztunk meg, melyek a következők:

- A mezőgazdaság struktúrájának piaci viszonyokhoz való alakítása;
- Több lábon álló turizmus vonzókéességének fokozása;
- Helyi, térségi foglalkoztatás bővítő és technológiafejlesztő gazdaságélénkítés;
- Vállalkozások hálózatosodása és logisztikai potenciáljának fejlesztése;
- Piacorientált oktatási-képzési programok biztosítása;
- Helyi kultúra-, és közösségek fejlesztése;

A mezőgazdaság komplex fejlesztése valósul meg a **Mezőgazdaság struktúrájának piaci viszonyokhoz való alakításával**. Teljes termelői rendszer kerül

kialakításra az ágazatban magas hozzáadott értékű termékek térségbeli előállítására, a piacok növelése érdekében. Előtérbe kerülnek az intenzív kultúrák (kertészet, zöldség és gyümölcsstermesztés), valamint a legújabb technikák és termelési módok a természeti adottságok maximális kihasználása érdekében (gyógy- és energianövények). A hagyományos feldolgozóipar termékstruktúrájának és kapacitásának megújítása mellett kiemelten fontos a piaci résekre, speciális igényekre reagálva új (kézműves-, bio-, egészséges és funkcionális) termékek előállítására. Ehhez mindenképpen szükséges a feldolgozóipar infrastruktúrájának és eszközparkjának fejlesztése, vertikális és horizontális együttműködések keretében az alapanyag folyamatos mennyiségi és minőségi biztosítása. A térségben lehetőség adódik kiegészítő iparágak kapcsolódására is (csomagolóipar), mely további innovációk kidolgozásában működhet közre.

A **Több lábon álló turizmus vonzókéességének fokozása** illeszkedik a térségi elképzelésekhez és eddigi fejlesztésekhez. A térség a főváros és agglomerációja üdülőkörzete, így leginkább erre a célpiacra fókuszált fejlesztések valósulnak meg a térségben. Cél a hétvégi üdülések kiterjesztése hosszabb időszakokra, illetve a szezon meghosszabbítása tavaszi és őszi szabadidős lehetőségekkel. Fontos a természeti adottságokon alapuló öko-, aktív-, lovas és kerékpáros, horgász turizmus feltételrendszerének, infrastruktúrájának bővítése, ezek hálózatba kapcsolása. Továbbá az ezeket kiegészítő szolgáltatások kiépülése (lovardák, kerékpár kölcsönzők stb.). Indokolt a vízi és horgászturizmus hátterének (kikötők, kölcsönzők, Duna-ág kotrása, partok rendezése, esetleges infrastruktúrális hiányosságok kiépítése) fejlesztése, valamint a fürdőturizmus bányatavakra irányuló ágának biztonságos kiépítése. A térségben egyre inkább hangsúlyosabbá válik a felértékelődő falusi

turizmus szálláshely és szolgáltatási kínálatának bővítése is a kulturális és építészeti értékek megőrzésével párhuzamosan. Támogatni szeretnénk az attrakciók csomagba szervezését, turisztikai koordináló szervezet működésének biztosítását.

A Dabasi térségben különösen fontos a **Helyi, térségi foglalkoztatás bővítő és technológia fejlesztő gazdaságélénkítés**. A növekedés megalapozásaként szerkezetváltás, intenzívebb, fejlettebb technológiák kerülnek alkalmazásra a térségi vállalkozások termelési struktúrájában, mely egyrészt növeli hatékonyságukat, aktivitásuk is kiterjed, valamint kedvezőbb pozíciókat érhetnek el beszállítóként különböző értékláncokban. A telephelyek fejlesztésére, ipari parkok környezetének és szolgáltatásainak bővítésére is adódik lehetőség. A fejlesztések hatására élénkülő gazdaság javuló foglalkoztatási lehetőséget kínál a térség lakosságá számára.

Vállalkozások hálózatosodása és logisztikai potenciáljának fejlesztése. Az M0 autópálya mentén létrejövő, Budapest és az agglomeráció piaca által generált prosperáló ipari-logisztikai tengely jelentős potenciált rejt magában, amire több ipari és logisztikai park települt. A zónák azonban az autópálya környezetén nem terjednek túl, ezért lehetőséget kell teremteni, hogy a térségi vállalkozások beszállítóként, vagy különböző szolgáltatások biztosításával kapcsolódni tudjanak az intenzíven növekvő gazdasági zónához. A program végrehajtása során vállalkozások hálózatosodása, klaszteresedése valósul meg, komplex beruházás- és befektetés-ösztönző programok, vállalkozásfejlesztés kerülnek támogatásra. A fejlesztés célja a térségi vállalkozások termékeinek jelentősebb piacra jutásának elősegítése, nemzetközi tevékenység beindítása üzleti modellek kialakításával, feldolgozóipari és logisztikai értékláncokhoz való kapcsolódással.

A térségben kiemelkedő a vállalkozások száma Budapest és az agglomeráció pozitív hatásának, valamint az M0 utópálya mentén kialakuló ipari-logisztikai zónának köszönhetően. A folyamatosan változó és emelkedő vállalati igények kielégítése érdekében **Piacorientált oktatási-képzési programok biztosítása**, át- és továbbképző programok szükségesek a lakosság képzettségének fejlesztése, újabb kompetenciák megszerzése érdekében, hiszen a rugalmas, modern technológiákat ismerő és használó munkavállalók irányában van kereslet. Lehetőség nyílik a munkavállalók ismereteinek fejlesztésére, akár új technológia beszerzéséhez kapcsolódóan is. Ezek mellett az oktatási rendszer gyakorlati központú átalakítása, gyakorlóléhelyek rendszerének kialakítására kerül sor vállalatok bevonásával, melynek célja a piaci igényeknek leginkább megfelelő, speciális képzettség biztosítása.

Különösen a Ráckevei kistérségben fontos a **Helyi kultúra-, közösség fejlesztése**. A helyi kultúra, helyi értékek, különösen a nemzetiségi kultúra megőrzése, az identitás erősítése kerül támogatásra a helyi értékekhez köthető rendezvények, fesztiválok, illetve hazai és anyaországbeli kapcsolatok elmélyítése formájában. Ezenkívül falu- és tájházak, helyi (kisebbségi) kultúrát bemutató múzeumok, kiállítások kialakítására nyílik lehetőség. A Dabas/Ráckevei térségben élő kisebbségek, értékeinek megőrzése, hagyományainak továbbörökítése kiemelten fontos a térség életét illetően.

5.3 A II. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz

Kapcsolódó EU célkitűzés:

- *A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (8);*
- *Az oktatásba és az egész életen át tartó tanulásba beruházás (10);*
- *Kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása (3);*
- *Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás (4);*
- *A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (9);*

Kapcsolódó EU beruházási prioritás:

ERFA 5. cikk (3) a) a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével, többek között üzleti inkubátorházak segítségével.

ERFA 5. cikk (8) b) Munkavállalást ösztönző növekedés támogatása, a belső lehetőségek kiaknázásával, egy területfejlesztési stratégia részeként beleértve a hanyatló ipari területek átalakítását, a specifikus természeti és kulturális erőforrások elérhetőségének javítását és fejlesztését A részprogram elhelyezkedésének bemutatása a részprogramok hierarchiájában.

ERFA 5. cikk (8) c) Helyi fejlesztési kezdeményezések és szomszédos szolgáltatásokat nyújtó struktúrák támogatása új munkahely teremtés érdekében.

ERFA 5. cikk (9) b) A rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint a gazdasági és társadalmi fellendülésnek támogatása.

5.4 Indikátorok meghatározása [II. Prioritás]

Azonosító (intézkedés)	Indikátor	Mérték- egység	Az adat forrása	Célérték
Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése (GD3)	Komplex programok által érintett lakosság száma	fő	EMIR	n.k.*
Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése (GD3)	A megyében végrehajtott komplex térségi fejlesztési programok száma	db	EMIR	n.k.*
Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése (GD3)	Beavatkozás hatására indukált magánérs beavatkozás nagysága	EUR	EMIR	n.k.*
Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése (GD3)	Teremtett munkahelyek száma	db	EMIR	n.k.*
Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése (GD3)	Támogatott kkv projektek száma	db	EMIR	n.k.*
Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése (GD3)	A támogatásban részesülő gazdasági társaságok által bevezetett új helyi termékek száma	db	EMIR	n.k.*
Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése (GD3)	Minőségi fejlesztésen átesett közösségi és szabadidős terek és létesítmények nagysága	m2	EMIR	n.k.*

n.k.* Nem Kalkulálható a végleges VEKOP és végleges forrásmegosztás ismerete nélkül

5.5 Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [II. Prioritás]

Intézkedés neve	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)
Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése	16

6 Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében –[III. Prioritás]

6.1 A prioritás indoklása

A nagyvárosi régió makroregionális szerepkörének eléréséhez, a versenyképességi előny megszerzéséhez elengedhetetlen a közlekedési kapcsolatok erősítése, a térszerkezet kiegyensúlyozott fejlesztése, a négyzethálós kapcsolatrendszer kiépítése és bekapcsolása a határokon átnyúló közlekedés – értékteremtés – folyamatába, a térségi elosztó szerep infrastrukturális hátterének kiépítése. Az elérhetőség javulása a tökevonzó-képesség növekedését fokozza, mely a szerepkörök erősödését, újabb ágazatok megjelenését és a gazdasági struktúra bővülését eredményezik. A prioritásban a nemzetközi főközlekedési hálózatokhoz kapcsolódó hiányzó közlekedési kapcsolatok kiépítése, fejlesztése történik Pest megyében, a megye-, illetve az országhatáron átnyúló kitekintéssel.

A tervezés során figyelemmel voltunk arra, hogy ne egyedi szakaszokat emeljünk be az uniós tervezési ciklusba, hanem az egyes makroregionális hálózati elemek egymásra épüljenek és egy nagytérségi multimodális közlekedési hálózat jöjjön létre. A stratégiai program egészére igaz, hogy infrastruktúra és gazdaságfejlesztés nem válik szét egymástól, hanem egymást erősítő hatást gyakorolnak a fejlesztendő területre.

Pest megyében rendkívül koncentráltan jelennek meg nemzetközi főközlekedési utak. Ezeket nem csak a helyi lakosok, hanem az országon áthaladó tranzitutasok és szállítmányok is használják. A sugaras útszerkezetnek köszönhetően a megyei alközpontok elérhetősége nem mindig megfelelő, sőt bizonyos térségekben (Szob, Ipoly mente) erősen hiányos. A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció egyik fontos megállapítása, hogy a további sugárirányú közlekedésfejlesztést fel kell váltania a négyzethálós kialakításnak, vagyis az eddig elhanyagolt települések közötti közutak fejlesztésének is hozzá kell fogni.

A járási rendszer kialakítása a város és vonzáskörzete kapcsolatra épül, azonban ezeknek a központi településeknek a megközelítése közösségi közlekedéssel, illetve közúton (főleg az agglomerációtól távolodva) jelenleg rossz minőségű mellékúthálózaton történhet csak. A prioritásban ezért a leromlott úthálózati elemek felújítása és közlekedésbiztonsági beavatkozások is szerepelnek.

Nem csak a járási központok elérhetőségén érdemes javítani, hanem Budapest és térsége viszonylatában is. Már nem jelenthető ki egyértelműen, hogy az ingázás csak Budapest irányú, hiszen az agglomerációban is jelentős termelő, szolgáltató kapacitások épültek ki. Intézkedésként emiatt megfogalmaztuk a közösségi közlekedés tengelyei mentén a multimodális csomópontok, P+R, B+R parkolók fejlesztését.

Napjaink egyik jellegzetessége, hogy a nemzetközi úthálózatok, TEN-T hálózat hiányzó szakaszainak kiépítéséig a két számjegyű főutak vannak rendkívül leterhelve, az országon belüli, települések közötti forgalmon túlmenően a nemzetközi forgalom is ezeken az utakon bonyolódik. Az autópályák építésforgalma is ezeken az útvonalakon történik, majd az új hálózatok átadása után a tönkrement két számjegyű főutak felújítására már nem jut elegendő forrás.

Pest megye egyes térségeiben a meglévő főutak túlterheltsége miatt jelentős mértékben megnőtt a közlekedés idősüksége, a hivatásforgalom kiszolgálása a hosszú és kiszámíthatatlan utazási idő miatt bizonytalanná vált, balesetveszélyes útszakaszok keresztezik a településeket.

A prioritásban szeretnénk lehetőséget adni továbbá a települések belterületi útjainak fejlesztésére is.

Pest megyét több nemzetközi, vagy regionális kerékpárút hálózat is átszelné, ha a hálózat elemei összefüggően kerülnének megépítésre. Korábban ezek a beavatkozások nem kerültek összehangolásra, ezért pontszerűen történtek a fejlesztések. A 2014-2020 uniós ciklusban a kerékpárút hálózatok építését kifejezetten regionális összefogáshoz rögzítjük. További fontos

szempont, hogy a kerékpárútnak a hivatásforgalomban is fontos szerepet kell játszania, tehát gazdaságfejlesztési szerepének kimutathatónak kell lennie.

6.2 Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése [TF1-intézkedés]

a) beavatkozás: Nemzetközi közúti kapcsolatok fejlesztése [TF1.a]

Pest megye centrális, Budapestet övező elhelyezkedésének köszönhetően számos, nemzetközi szinten jelentős főút keresztezi, érinti. A gyorsforgalmi és főutak hálózata azonban nem folyamatos, helyenként csak szakaszosan kiépített. A sugaras-gyűrűs hálózat gyűrű irányú elemeinek hiányzó szakaszai a fővároson áthaladó utak telítődéséhez, állandó közlekedési konfliktusokhoz vezet, amely a megyei útszakaszok zsúfoltságának is egyik okozója. A torlódások csökkentéséhez, megszüntetéséhez és a térség geostratégiai pozíciójának jobb kihasználása érdekében elengedhetetlen a nemzetközi közúti közlekedési hálózat hiányzó szakaszainak mielőbbi megvalósítása. A gazdaságfejlesztési operatív céljainkhoz kapcsolódva kiemelten fontosnak tartjuk a transzkontinentális kapcsolati szerepre is alkalmas M11 gyorsforgalmi út ütemezett megvalósítását. Szükségesnek tartjuk, hogy a Ploce – Szarajevo – Budapest V/C Helsinki folyosó, illetve a Léva – Krakko – Gdansk irányú VI. Helsinki folyosó Budapest Léva közötti szakasza a TEN-T hálózat részeként, az Esztergom és Párkány határ menti várospár érintésével kapcsolódjon össze, és Budapestet valamint a környező településeket Pest megye nyugati határa közelében elkerülve Ercsi térségében csatlakozzon rá az M6 autópályára.

Az észak-déli irányú nemzetközi kapcsolatok másik fontos nyomvonala az M2, amelynek a Budapest és Vác között húzódó, jelenleg 2*1 sávós szakaszain a 2*2 sávós kiépítés megvalósítása szükséges, Váctól északra pedig az út 2*1 sávós kiépítése tervezett.

Pest megye számára kiemelten fontos az M8 autópálya Veszprém – Szolnok közötti szakaszának, e nagyjelentőségű – TEN-T útvonalakat összekapcsoló, kiegészítő – hálózati elemnek az ütemezett megvalósítása, amely a megye kelet-nyugati irányú tranzitforgalomtól való részleges mentesítésének alapja. Az M8 gyorsforgalmi út megvalósításáig a regionális forgalmon túlmenően a nemzetközi forgalmat is a 4-es főút vezeti le. Elengedhetetlen az M4 autópálya (Üllő – Szolnok közötti szakasz) fejlesztése.

Eredmény: Makroregionális elérhetőség javítása, a megye nemzetközi áruszállítási, kereskedelmi folyamatokba való aktív, árumegállítást, hozzáadott érték termelést indukáló bekapcsolódása, szétválasztható nemzetközi és országon belüli közlekedés, kiszámíthatóbb utazási idő, csökkenő baleseti statisztikák, csökkenő közlekedéshez köthető káros anyag kibocsátás.

Potenciális kedvezményezettek köre: NIF Zrt., a Belügyminisztérium, az Országos Rendőr-főkapitányság, illetve meglévő szakaszoknál az ÁAK Zrt., a Magyar Közút Nzrt, illetve előbbiek esetleges jogutódai.

b) beavatkozás: Nemzetközi vasúti kapcsolatok fejlesztése [TF1.b]

A beavatkozásban a fővárost délről elkerülő V0 tehervonal és nagyobb távon a transzkontinentális nagysebességű vasútfejlesztés (NSV) megvalósítása szerepel. A meglévő vasúti nyomvonalakon a lassújelek megszüntetése, a kapcsolódó korszerű vasúti infrastruktúra kialakítása szükséges. Feladatot jelent a megyét keresztező két kiemelt európai vasúti áruszállítási folyosó környezetkímélő fejlesztése és a jelenleginél magasabb szolgáltatási színvonal elérése.

Eredmény: Makroregionális elérhetőség javítása, vasúti közlekedés ütemezettségének javulása, a közlekedésre fordított időráfordítás csökkenése, környezetkímélő fuvarozási mód szerepének növekedése.

Potenciális kedvezményezettek köre: NIF Zrt., MÁV Zrt., Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., MÁV-START Zrt., GYSEV Zrt. vagy a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ illetve előbbiek esetleges jogutódai.

Potenciális kedvezményezettek köre: NIF Zrt., MÁV Zrt., Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., MÁV-START Zrt., GYSEV Zrt., BKK., a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ illetve előbbiek esetleges jogutódai.

b) beavatkozás: Közösségi közlekedés kisléptékű fejlesztése [TF2.b]

Az ingázók helyzete nem irigylésre méltó. Naponta egy-két, vagy több órát töltenek közösségi közlekedési eszközön. Az utazás körülményei pedig sokszor kívánni valót hagynak maguk után. A beavatkozás kifejezetten az agglomeráción túli települések, közösségi közlekedés megállóinak fejlesztésére irányul. A fejlesztések lehetnek egyszerű buszváró építés, vasúti állomás modernizálás, de javasoljuk a fejlesztésbe egy további közlekedési eszköz becsatornázását (P+R, B+R)

Eredmény: Egészségesebb életmód, utazási komfort növekedése, az utazási stressz csökkenése. A fejlesztések hatására növekedni fog a közösségi közlekedést igénybe vevők száma.

Potenciális kedvezményezettek köre: NIF Zrt., MÁV Zrt., Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., MÁV-START Zrt., GYSEV Zrt., a Közlekedésfejlesztési Koordinációs, helyi önkormányzatok, Volán társaságok.

c) beavatkozás: Kistérségi és járási központok elérhetőségének javítása [TF2.c]

A megye és a főváros kapcsolatrendszerén túl a megye egyes településein belül a közlekedési kapcsolatok térségi, környezeti, gazdasági sajátosságok szerinti differenciált fejlesztése, a kistérségi és járási központok időben és eszközben (közösségi közlekedés) való jobb elérhetőségének biztosítása, a közlekedésbiztonság javítása történik meg.

Évtizedek óta súlyos közlekedési problémákat okoz a 10-es főút településeken átvezető szakaszainak terheltsége, ezért kiemelt fontosságú az M10 gyorsforgalmi út 2*2 sávú megyei szakaszának mielőbbi megvalósítása, a 10-es számú főút jelenlegi nyomvonalának kiváltása egy, a településeket elkerülő regionális jelentőségű kiemelt főút új nyomvonalú megépítésével.

Meg kell valósítani az M0 körgyűrű hiányzó északnyugati és nyugati szakaszát. Az M11, mint új gyorsforgalmi út kiépítése esetén az M0 nyugati szakasza kiemelt főútként valósítandó meg a környezeti problémák enyhítése érdekében a Budapest környéki haránt irányú forgalom levezetésére.

Pest megye keleti térségében a Tápió-menti feltáró út ütemezett megvalósítása szükséges a 31-es út településeket súlyos környezeti terheléssel és balesetveszéllyel érintő szakaszának új nyomvonalú megépítésével.

Elengedhetetlen a Csepel-szigeti gerincút déli szakaszának ütemezett megépítése.

Meg kell valósítani a Zsámbéki-medence településeinek elkerülésére tervezett 2*1 sávú 100-as út kiépítését.

Nagyobb távon megvalósítandó a Duna váci ágát keresztező új, a térségi átjárhatóságot javító Duna-híd építése Vác térségében.

Eredmény: A fejlesztések hatására a települések belső úthálózata mentesül az átmenő forgalom környezeti terhelésétől, a balesetveszélyes útszakaszok száma csökken, gyorsabbá és kiszámíthatóbbá válik a térségi forgalmat bonyolító útszakaszok forgalma, növekedni fog a közösségi közlekedést igénybe vevők száma.

Potenciális kedvezményezettek köre: NIF Zrt., MÁV Zrt., Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., MÁV-START Zrt., GYSEV Zrt., BKK., a Közlekedésfejlesztési Koordinációs, helyi önkormányzatok, Volán társaságok.

6.4 Közúthálózat fejlesztése [TF3-intézkedés]

a) beavatkozás: Belterületi utak fejlesztése [TF3.a]

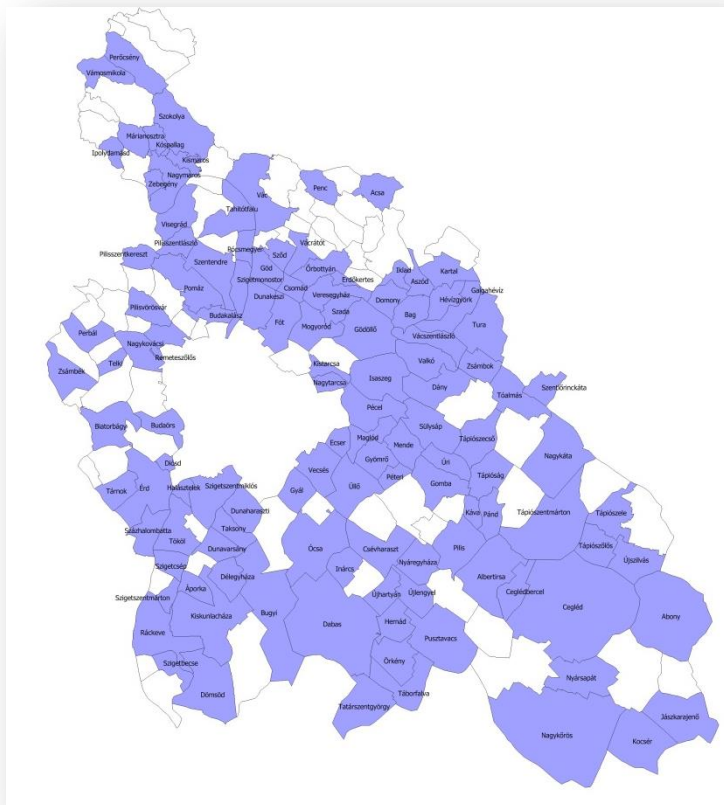
A települések belterületi útjainak fejlesztése, felújítása történhet meg. A földutak burkolása, vízvezetése, az utak mentén járdák, kerékpársávok kialakítása, a burkolt utak elavult szakaszainak megújítása valósulhat meg e beavatkozás keretein belül.

Eredmény: Közlekedésbiztonság javulni fog, az életminőség emelkedik, a szolgáltatások igénybevételi lehetőségei javulnak.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, útkezelők

b) beavatkozás: Külterületi utak fejlesztése [TF3.b]

A városok közötti úthálózat fejlesztése, a települések megközelíthetőségének javítása, térségi úthálózatba történő bekötése valósulhat meg. Ide sorolható a települést, településeket elkerülő utak építése is a meglévő utak nagy forgalma miatt a lakóterületeken keletkező zaj, por- és rezgésterhelés csökkentése. Ide értendők olyan ipari, logisztikai területek megközelítését szolgáló közútfejlesztések is, melyek gazdaságélénkítő szerepe kimutatható.

15. ábra: Települések úthálózat fejlesztési igényei (forrás: Projektgyűjtés)

Eredmény: A közlekedés feltételei, a közlekedésbiztonság javulása az érintett szakaszokon, munkába járás körülményei fejlődnek, további beruházások telepedhetnek le a térségekben, kiemelten a hátrányos helyzetű térségekben.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, útkezelők,

c) beavatkozás: Kerékpárút hálózat fejlesztések [TF3.c]

Szakítani kívánunk attól a gyakorlattól, hogy kerékpárút fejlesztések pontszerűen valósultak meg egyes településeken. A kerékpáros turizmus és hivatásforgalom egyre jelentősebb igényeket támaszt megfelelő minőségű, az úttettől elválasztott és rendszerbe szervezett kerékpárutak felé. A települések együttműködésben megvalósított, hálózatba szervezett projektjei véleményünk szerint megfelelő garanciát jelentenek a fenntartható hálózat kialakítására.

Eredmény: Csökken a halálos balesetek száma, a környezettudatosság fejlődik,

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, útkezelők

d) beavatkozás: Közlekedésbiztonsági beavatkozások [TF3.d]

A települések belterületi szakaszain, főleg a kétszámjegyű utakon rendkívül sok baleset történik. Meg kell említeni az 51-es út, 4. sz. főút és 3. sz. főút szakaszait. Ezeken az utakon kerékpársávok, gyalogos

átkelő, forgalomlassító, forgalomtechnikai beavatkozások segítségével növelni kell a közlekedés biztonságát. A biztonságos közlekedési lehetőségek kialakítását kell elősegíteni korszerű csomópontok kiépítésével, körforgalom kialakításával, a meglévő csomópontok korszerűsítésével.

Eredmény: Csökken a halálos balesetek száma a kritikus szakaszokon.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, útkezelők

6.5 A III. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz

Kapcsolódó EU célkitűzés:

- A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (8);
- A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása (7);
- Kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása (3);
- Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás (4);

Kapcsolódó EU beruházási prioritás:

KA rendeletervezet 3. cikk d) i) pont „Multimodális egységes európai közlekedési térség támogatása a transzeurópai közlekedési hálózatba való beruházás révén”

KA rendeletervezet 3. cikk d) ii) pont „Környezetbarát és karbonszegény közlekedési rendszerek kifejlesztése...”

6.6 Indikátorok meghatározása [III. Prioritás]

Azonosító (specifikus cél)	Indikátor	Mérték- egység	Az adat forrása	Célérték
Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése (TF1)	Felújított utak hossza	km	EMIR	n.k.*
Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése (TF1) Közúthálózat fejlesztése (TF3)	Megépült/új utak hossza	km	EMIR	n.k.*
Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése (TF1)	Megépült Ipoly hidak száma	db	EMIR	n.k.*
Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése (TF1)	Felújított vasútvonal hossza	km	EMIR	n.k.*
Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése (TF1)	Megépült/új vasútvonalat hossza	km	EMIR	n.k.*

Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése (TF1)	Folyón szállított áru mennyisége	t	EMIR	n.k.*
Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése (TF1)	Fejlesztéssel érintett kikötők száma	db	EMIR	n.k.*
Közösségi közlekedés fejlesztése (TF2)	Fejlesztett elővárosi közlekedéssel érintett lakosság száma	fő	EMIR	n.k.*
Közösségi közlekedés fejlesztése (TF2)	Megépített P+R és B+R parkolók száma	db	EMIR	n.k.*
Közösségi közlekedés fejlesztése (TF2)	Megújult közösségi közlekedést szolgáló állomások száma	db	EMIR	n.k.*
Közúthálózat fejlesztése (TF3)	Létrehozott önálló kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km	EMIR	n.k.*
Közúthálózat fejlesztése (TF3)	Végrehajtott közlekedésbiztonsági fejlesztések száma	db	EMIR	n.k.*
Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése (TF1) Közösségi közlekedés fejlesztése (TF2) Közúthálózat fejlesztése (TF3)	Fejlesztéssel érintett lakosság száma	fő	EMIR	n.k.*

n.k.* Nem Kalkulálható a végleges VEKOP és végleges forrásmegosztás ismerete nélkül

6.7 Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésekenkénti bontásban [III. Prioritás]

Intézkedés neve	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)
Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése	Nem ismert
Közösségi közlekedés fejlesztése	103,5
Közúthálózat fejlesztése	214,5

7 Települési infrastruktúrafejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért –[IV. Prioritás]

7.1 A prioritás indoklása

Pest megyét egy olyan kisvárosokkal átszótt térként képzeljük el, amely gazdaságilag prosperáló, közben pedig kiemelkedő környezeti feltételeket és életminőséget biztosít az itt lakóknak. A helyzetértékelés alapján kijelenthető, hogy a megye „spontán” fejlődése nem ebben az irányban indult el. Különösen az agglomerációs településekre igaz, hogy gombamód szaporodtak a lakóparkok a nagy kiköltözési boom idején, amelyek hirtelen okoztak jelentős népességnövekedést az erre egyébként nem kellően felkészült településeken. A válság kitörésével ezeket a lakóterületeket nem mindig látták el a szükséges infrastruktúrákkal, mert a beruházó elsősorban a telkek értékesítésben volt érdekelt. Így hiányzik néhol a burkolt út, vagy a megfelelő közösségi közlekedés, illetve egészében kapacitáshiányok mutatkoznak a közszolgáltatások terén.

Hasonló problémát jelent, hogy a települések jelentős része alakított ki iparterületeket, ipari parkokat, melyek egy része alacsony kihasználtsággal működik.

Mindezek eredménye, hogy jelentős termőterületek kerültek kivonásra, melyek gazdasági/ipari/lakóterületként vannak nyilvántartva. Egy része ezeknek a területeknek csak rendezési tervben jelenik meg, más részük kiépítése részben el is kezdődött. Koordinált térségfejlesztésen azt értjük, hogy a korábbi összehangolatlan, vagy nem kellően megalapozott fejlesztések helyett a térségre vonatkozó hosszú távú tervek figyelembe vételével, (területrendezés és településfejlesztés) valósulhassanak meg fejlesztések, a térségi koordinációt pedig Pest Megyei Önkormányzata valósítsa meg.

A népességnövekedés által térben is szétterjedő települések közül sokan kisvárosok lettek, valódi városi funkció, városi szerepkör, városi mag, vagy alközpont nélkül. A településeken pedig igény mutatkozik erre, ugyanis a megnövekedett számú népesség szeretne a lakóhelyéhez minél közelebb megfelelő színvonalú ellátást, vagy szolgáltatást kapni.

A prioritásban olyan fejlesztések megvalósítását fogalmazzuk meg, amelyek a városi funkciókat bővítik, a közszolgáltatások megújítására irányulnak, településközpont, vagy település alközpont kialakításához kötődnek, illetve élhetőbb kisvárosi környezet kialakításához járulnak hozzá. Meg kívánjuk tartani a kedvező táji adottságokat, vagy ahol ezek már erodálódtak, ott rehabilitálni szeretnénk őket. A települési környezet megújításánál horizontális szempontként a gazdaságfejlesztési szerepnek is kimutathatónak kell lennie.

Pest megye törekszik Budapesttel való folyamatos párbeszédre és támogatjuk a települések együttműködését, városok és térségeik együtt gondolkodását is. Látjuk, hogy az Európai Unió is kezdi előtérbe helyezni a térségi együttműködések alapuló programozást (CLLD, ITI).

7.2 Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében [TF4-intézkedés]

a) beavatkozás: Járásközpontok fejlesztése, funkcióbővítő településfejlesztési beruházások [TF4.a]

A beavatkozás során a funkcióhiányos városrészekben a településközpont új funkciókkal való bővítéséhez, települési alközpont kialakításához köthető fejlesztések valósulhatnak meg a kapcsolódó zöldterületi, zöldfelületi fejlesztésekkel, illetve a közlekedési elemek fejlesztésével. Előtérbe kerül a családok számára vonzó és biztonságos feltételek megteremtése, és a klímaadaptáció. Az intézkedés keretében a városokban fenntartható köztér-rehabilitáció és közterület-felújítási fejlesztések valósulnak meg. A beavatkozások eredményeként vonzó városi környezet és infrastruktúra alakítható ki. A jobb és biztonságosabb települési környezet hozzájárul a településszerkezet javításához, megteremtődnek a helyi közösségi élet előfeltételei.

Eredmény: Új települési funkciók jelennek meg magas zöldfelületi aránnyal. Az ingázás mértéke csökken, emiatt a közutak leterheltsége nem romlik tovább. Megnövekedik a helyi vállalkozások és a helyben maradó munkavállalók száma, erősödik a helyi gazdaság.

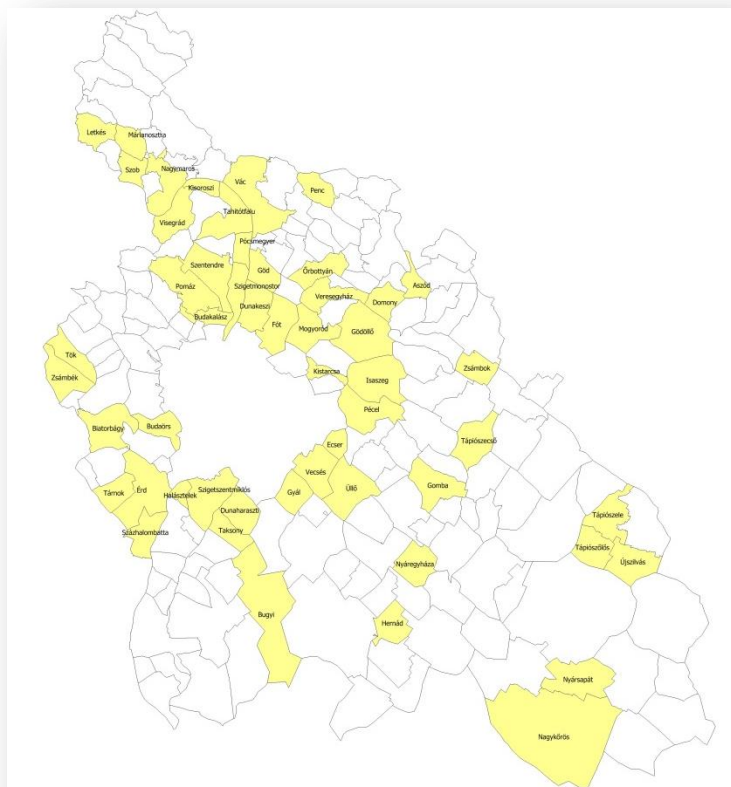
Potenciális kedvezményezettek köre: önkormányzatok, gazdasági társaságok, egyházak, nonprofit szervezetek, városfejlesztő társaságok, szövetkezetek, kormányhivatal

b) beavatkozás: Önkormányzati szolgáltatások javítása [TF4.b]

Az helyi önkormányzatok feladatellátásának terén az ügyfélközpontú, hatékony ügyfél kiszolgálás személyi paramétereinek, eszközszükségletének, szoftverigényének, továbbá a kötelező feladatellátáshoz kapcsolódó egyéb fejlesztések valósulhatnak meg.

Eredmény: A települési közszolgáltatások elérhetősége és minősége javul. Gyorsabbá válik az ügyintézés, amely a gazdasági szereplők mindennapi életében is kedvező változást fog jelenteni. A „bürokrácia” immár nem akadály lesz egy-egy beruházás megvalósításának, hanem hatékony közreműködésével elősegítője.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, önkormányzati társulások, gazdasági társaságok

16. ábra: Települések funkcióbővítő fejlesztési elképzelései (forrás: Projektgyűjtés)

c) beavatkozás: Szociális városrehabilitációs beavatkozások [TF4.c]

Pest megye városaiban megjelent szegregátumok megszüntetése a beavatkozás célja. A rehabilitáció eszközével a leromlott környezet megújítása történik, miközben kiemelt hangsúlyt helyezünk a szegregátum lakosságának képzettségbeli fejlesztésére is. A beavatkozás önkormányzati tulajdonú területeken valósulhat meg.

Eredmény: A társadalmi szempontból szegregálódó és környezeti szempontból kockázatot jelentő területek megújulnak, csökkennek a társadalmi feszültségek, erősödik a társadalmi kohézió. Javul az élet minősége.

Potenciális kedvezményezettek köre: önkormányzatok, gazdasági társaságok, egyházak, nonprofit szervezetek, városfejlesztő társaságok, szövetkezetek

7.3 Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása [TF5-intézkedés]

a) beavatkozás: Települési környezet megújítása, a települések zöldfelületeinek növelése [TF5.a]

A szélsőségesebbé váló időjárás hatásaira városépítészeti szempontból is szükséges felkészülni. Fontos a városszerkezet tagolása beépítetlen területekkel, zöldterületekkel és a természetes szellőzést biztosító zónákkal. A városi zöldterületeket minőségileg is bővíteni szükséges. A közterületek, parkolók esetében az árnyékolt felületeket növelésével a burkolt felületek kevésbé fogják további hőhatásnak kitenni környezetüket.

Eredmény: Fenntarthatóbb városi-, települési környezet valósul meg

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, önkormányzati társulások, nemzeti parkok, gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek.

b) beavatkozás: Természeti területek és értékek megóvása, a megye ökológiai térszerkezetének fejlesztése [TF5.b]

Pest megye természetvédelmi területeinek (a Duna-Ipoly Nemzeti Park, a tájvédelmi körzetek, NATURA 2000 és egyéb védett és nem védett, ökológiai területek) biológiai sokféleségének megóvása, a fajok és élőhely típusok hosszú távú fennmaradásának biztosítása, természetes elterjedésük szinten tartásával vagy növelésével úgy, hogy a területek ismertsége, népszerűsége, látogatottsága növekedjen. Támogatandó a biodiverzitás megőrzését szem előtt tartó turisztikai szolgáltatások fejlesztése.

Eredmény: Tudatformálás, szemléletváltás valósul meg. Megnövekedik a helyi vállalkozások és a helyben maradó munkavállalók száma, erősödik a helyi gazdaság.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, önkormányzati társulások, nemzeti parkok, gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek.

c) beavatkozás: Környezet-, levegőtisztaság-, zaj-, talaj- és földvédelem [TF5.c]

Pest megyében a legnagyobb környezeti terhelést a közlekedési ágazat gerincvonalai okozzák a szállópor megjelenése mellett. Ezt a kedvező állapotot tovább lehet javítani az ipari létesítmények, depóniák, bányák, mezőgazdaság poremissziójának – a reális lehetőségeken belüli – csökkentésével az ipari, növénytermesztési és állattenyésztési szagmissziók mérséklésével. A FERIHEGYI Gazdasági Övezet fejlesztése kapcsán már a kezdetektől támogatni szükséges a légiforgalom biztonságos lebonyolíthatóságával összeegyeztethető, racionálisan kidolgozott zajcsökkentő eljárások további bevezetését.

A megye termőföldjeit több veszély is fenyegeti, ami a kiszáradásban, a felszín alatti vizek mélyebbre húzódásában, a nem megfelelő területhasználatban, a jó minőségű termőföldek művelés alóli kivonásában jelentkezik legfőképp. Emiatt fontosnak tartjuk a parlagterületek visszaszorítását, újra művelés alá vonásának támogatását. Nem csak Pest megyében jelentkező speciális probléma a suvadás és csúszásveszélyes partfalak (löszfalak) jelenléte, mely komoly gazdasági károkat képes okozni és emberéleteket is veszélyeztet. Ezért támogatni szeretnénk a löszfalak állékonyságának települési szintű talajmechanikai vizsgálatát, veszélyességének meghatározását, településrendezési tervekbe való integrálását.

Eredmény: Tudatformálás, szemléletváltás valósul meg. A városi települések élhetőbbé válnak, a tartós hőség elviselhetőbb valamennyi korosztály, de különösen az idősek és gyerekek számára. A rekreációs terek egyben találkozóterekké válnak, a társadalmi kapcsolatok javulni fognak.

Magyarország egyik legnagyobb kincse a termőföld hosszú távon biztosítja majd utódaink megélhetését is és nemzetgazdaságilag továbbra is kiemelt ágazat marad.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, önkormányzati társulások, NIF Zrt., MÁV Zrt., gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek

d) beavatkozás: Barnamezős területek megyei kataszterének elkészítése, kármentesítési-, hasznosítási tervek elkészítése [TF5.d]

Az ésszerű területhasználat kapcsán nem kerülhető ki a barnamezős területek felmérése és állapotának rögzítése, ugyanis a városi és zöldmezős beruházások helyett a barnamezős területeken (használaton kívüli ipari területek) megvalósuló beruházásokat előnyben kívánjuk részesíteni. A Pest megyében lévő barnamezős területekről jelenleg pontos információk, adatbázis nem áll rendelkezésre.

Eredmény: Nem változik a termőföldi művelés alól kivont területek mennyisége, a települések „szétterülése” nem növekszik tovább.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, önkormányzati társulások, gazdasági társaságok, Pest Megyei Önkormányzat

7.4 A IV. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz

Kapcsolódó EU célkitűzés:

- A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (8);
- Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás (4);
- A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (9);
- Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése (5);

Kapcsolódó EU beruházási prioritás:

ERFA 5. cikk (9) b): A rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint a gazdasági és társadalmi fellendülésnek támogatása.

7.5 Indikátorok meghatározása [IV. prioritás]

Azonosító (intézkedés)	Indikátor	Mérték- egység	Az adat forrása	Célérték
Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében (TF4)	Elkészült, felülvizsgált ITS dokumentumok száma	db	EMIR	n.k.*
Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében (TF4)	Funkcióbővítő beavatkozások által érintett terület nagysága	ha	EMIR	n.k.*
Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében (TF4)	Funkcióbővítő beavatkozások által érintett lakosság száma	fő	EMIR	n.k.*

Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében (TF4)	Fejlesztéssel érintett épületek száma	db	EMIR	n.k.*
Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TF4)	Megnövekedett/megújított zöldfelületek nagysága	ha	EMIR	n.k.*
Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TF4) Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TF5)	Megvalósult akciók, programok száma	db	EMIR	n.k.*
Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében (TF4)	Fejlesztéssel érintett önkormányzati szolgáltatások száma	db	EMIR	n.k.*
Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében (TF4)	Fejlesztéssel elért energia megtakarítás	TJ	EMIR	n.k.*
Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében (TF4)	Szociális városrehabilitációs beavatkozással érintett terület nagysága	ha	EMIR	n.k.*
Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében (TF4)	Érintett lakosok száma a rehabilitált településrészen	fő	EMIR	n.k.*
Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében (TF4)	Szociális városrehabilitációs beavatkozással érintett szegregátum, szegregációval terület nagysága	db	EMIR	n.k.*

megyében (TF4)				
Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TF5)	Fejlesztéssel érintett természetvédelmi terület	ha	EMIR	n.k.*
Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TF5)	Fejlesztéssel érintett NATURA2000 terület	ha	EMIR	n.k.*
Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TF5)	A NATURA2000 fogalmát ismerő állampolgárok aránya	%	közvélemény kutatás	n.k.*
Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TF5)	Megépült zajvédelmi létesítmények száma	db	EMIR	n.k.*
Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TF5)	Elkészült megyei kataszter	db	EMIR	n.k.*
Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TF5)	Kármentesítési, hasznosítási tervvel érintett terület nagysága	ha	EMIR	n.k.*
Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TF5)	Elkészült kármentesítési, hasznosításai tervek száma	db	EMIR	n.k.*

n.k.* Nem Kalkulálható a végleges VEKOP és végleges forrásmegosztás ismerete nélkül

7.6 Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [IV. prioritás]

Intézkedés neve	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)
Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében	75,3
Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása	21,4

8 Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása –[V. Prioritás]

8.1 A prioritás indoklása

„A földet nem apáinktól örököltük, hanem unokáinktól kaptuk kölcsön.” Talán ez a közmondás jellemzi leginkább ezt a prioritást, melyben széleskörű energiatakarékossági intézkedéseket, megújuló energiára alapozott fejlesztéseket, a hulladékgazdálkodás fejlesztését, a közműhálózatok modernizálását és a felszíni vizekkel kapcsolatos vízgazdálkodási beavatkozásokat terveztünk megvalósítani a klímaváltozásra való felkészüléssel összefüggésben is.

Magyarország az EU felé tett vállalásaival összhangban a megújuló energiaforrások (nap, szél, földhő, termálvíz és biomassza) arányának növelését vállalta. Pest megye gazdasági súlya és magas lakosság száma miatt ebben a vállalásban fokozott szerepet játszik. Megyei adottságainkra építenünk kell, figyelembe véve a Nemzeti Energiestratégiai Tervben meghatározott célkitűzéseket is, melyeket 2020-ig teljesíteni szükséges. Az eseti beruházások mellett (helyett) a térségi adottságokat és lehetőségeket egységben kezelő megoldásokat helyezünk előtérbe, továbbá egy hosszabb távra tekintő stratégiai menedzsment szemléletet kívánunk megvalósítani.

A megyei adottságok a napenergia termeléshez, a geotermikus energiatermeléshez kiválóak, továbbá a gyenge minőségű mezőgazdasági területeken energianövények termesztése valósulhat meg, a Börzsöny vidékén pedig lokális energiatermelést tesz lehetővé a biomassza potenciál. Különösen akkor, ha a fejlesztések nem szigetszerűen, hanem integrált módon, térségi tervezésben valósulnak meg.

A célkitűzésekhez vezető úton jelentős szemléletbeli változás szükséges az egyének és a közösségek szintjén is. A fejlesztések nem történhetnek társadalmi programok nélkül, az infrastruktúra fejlesztése csupán önmagában nem fogja meghozni azt a társadalmi változást, hogy megtanuljunk az erőforrásokkal és javakkal takarékosan bánni.

Pest megyében a lehulló csapadék két módon is kockázatot jelent. A hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadék számszerűsíthető károkat okoz, mely károk fedezésére 2006 és 2009 között ötszáz millió forintnál magasabb összeg került kifizetésre a Vis maior alapból Pest megyében. A kockázatok csökkentésére felszíni vízelvezetés javításával kapcsolatos intézkedést kívánunk végrehajtani, továbbá a vízvisszatartás terén is fejlesztéseket kívánunk végrehajtani. A belvíz ellen az elvezető csatornák felülvizsgálata és felújítása is szükséges. A megye déli területei a Homokhátság tájegységhez tartoznak. Ebben a térségben a csapadékmennyiség csökkenése okozza a problémát. A homokhátság vízgazdálkodásának javításában Bács-Kiskun és Csongrád megyével együtt kívánunk részt venni. A homokhátság fejlesztésére ITI típusú fejlesztést kívánunk végrehajtani.

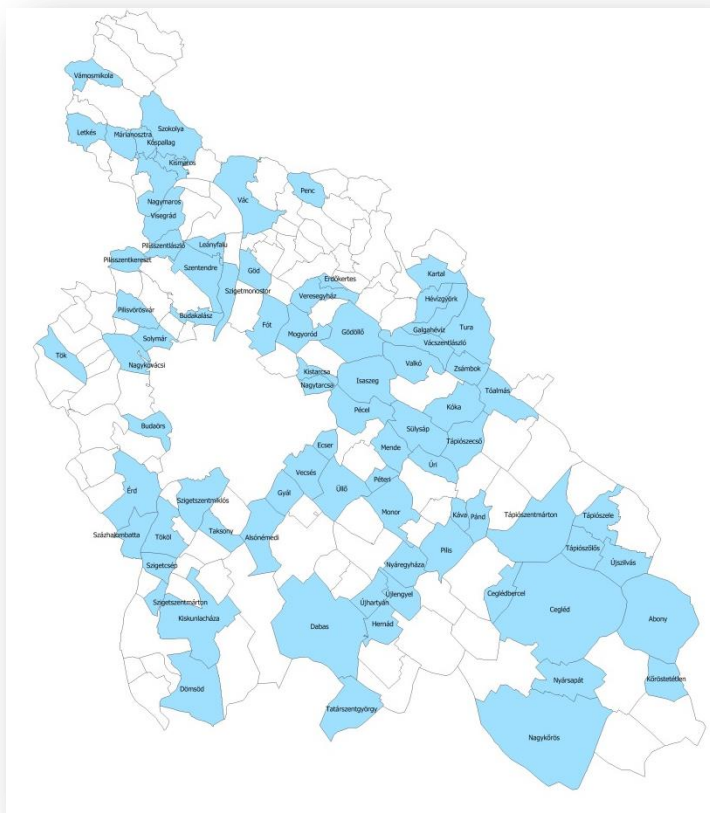
A térségben teljes körűen megvalósult a hulladékgyűjtés. Azonban a hasznosítás, a szelektív hulladékgyűjtés rendszerének kiépítése, a hulladék szétválogatás technológiájának felhasználása nem halad a megtervezett módon. A legfontosabb a keletkezett hulladék mennyiségének csökkentése és az utóhasznosítás módjainak alkalmazása. A lakosság szemléletformálása itt is elengedhetetlen. A zöldhulladék hasznosítása települési, vagy regionális komposztáló beüzemelésével valósulhat meg.

Az egészséges ivóvízhez való hozzáférés állampolgári jog. Az elmúlt években jelentős fejlesztések történtek a közműhálózat záródásának elősegítése érdekében, azonban a vízminőség és szolgáltatásbiztonság nem kielégítő valamennyi településen, továbbá az előregedett vezeték kiváltása is megvalósítandó feladat a települések számára.

8.2 Energiahatékonyság növelése, a CO₂ kibocsátás csökkentése [TF6-intézkedés]

a) beavatkozás: Önkormányzati tulajdonú intézmények és bérlakások energetikai megújítása [TF6.a]

A beavatkozás során a Pest megyei gyermekjóléti alapellátást nyújtó intézmények (bölcsőde, óvoda, családi napközik) infrastrukturális fejlesztése, az alap- és középfokú oktatási intézmények infrastruktúrájának fejlesztése, korszerűsítése, a szociális szolgáltatást nyújtó intézmények infrastrukturális fejlesztése, az egészségügyi ellátást nyújtó intézmények infrastrukturális fejlesztése, valamint a helyi önkormányzat kötelező feladatait ellátó intézményrendszer infrastrukturális fejlesztései valósulnak meg. A felsorolt esetekben energia és környezeti hatékonysági beruházások és megújuló energia együttes alkalmazásának elősegítése történik. A fejlesztésbe beleértjük az épületgépészeti rendszerek fejlesztését, alternatív energia alkalmazását, valamint a hőszigetelést érintő fejlesztéseket, illetve a kifejezetten jelentős megtakarítást eredményező kísérleti és bevezetés alatt álló megoldások támogatását, adott esetben pilot projektek keretében. Az egyes beruházások hatékonyságát jelentős mértékben javítja a térségi tervezés és tanácsadás, illetve menedzsment.

17. ábra: Települések energiahatékonyságot célzó beruházás javaslatai (forrás: Projektgyűjtés)

Eredmény: Települési energiahatékonyság növekszik, a klímavédelmi és energiahatékonysági szempontokat előtérbe helyező közszolgáltatások fejlődnek, példát mutatva a lakosság felé. Az ökológiai lábnyom csökken, fenntarthatóbbá válnak az intézmények, csökken az energiatartósság mértéke. Az egyedi fejlesztésű, illetve komplex, egymásra épülő rendszerek alkalmazása ösztönzi a megyében működő és a hazai vállalkozások fejlődését, a környezettudományi és energetikai fejlesztéseket, innovációt, valamint segítheti a helyi gazdaság fejlődését, stabilitását és jövedelemtermelő képességét. A hatékonyabb működés és kedvezőbb költség szerkezet elősegíti a szolgáltatásokkal elért emberek és az ellátottak számának növelését. A beruházás legjobb megtérülését az egyedi, valamint térségi adottságok figyelembevétele és az érintettek közreműködése biztosítja.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, egyházi és civil szervezetek, intézményfenntartók

b) beavatkozás: Lakossági fejlesztések támogatása [TF6.b]

A község által működtetett közszolgáltatások energetikai fejlesztései mellett a lakossági használatban lévő épületek, rendszerek energetikai korszerűsítésére is kiemelten kell fókuszálni. A Pest Megyei Területfejlesztési Kon koncepció egyik fontos megállapítása, hogy a legnagyobb energiatartósságúak megújításában is a háztartások bizonyulnak. „Többször megerősített kormányzati

cél az épületállomány fűtési energiaigényének 30 százalékos csökkentése 2030-ra, amivel a hazai primerenergia igény több mint 10 százalékkal szorítható vissza.” Fontos a lakóépületek, nonprofit szektor által használt épületek energiahatékonysági korszerűsítésének támogatása. A lakosság a saját bőrén tapasztalja, mennyire drágán lehet télen fenntartani az épületeket. Az energiatakarékos beavatkozások, de különösen a megújuló energiák alkalmazása azonban hosszú távon térül meg. A lakosság számára ezért fontos megadni azt a kezdő lökést, azt a kis támogatást, mely belátható időn belülre közelíti a befektetett költségek megtérülését.

Eredmény: Az ökológiai lábnyom csökken, az épületállomány korszerűbbé válik, csökken az energiafüggőség mértéke. Tudatosul az energiahatékonyság szükségszerűsége, növekszik a környezettudatosság, a klímaváltozás hatásainak mérséklésének szükségessége.

Potenciális kedvezményezettek köre: lakosság (magánszemélyek, társasházak, lakásszövetkezetek), nonprofit szervezetek

c) beavatkozás: Gazdasági társaságok energiahatékonysági beruházásai [TF6.c]

A beavatkozás során megtörténik a gazdasági szektor energiahatékonyságának növelése, a vállalkozások megújuló energiafelhasználását és energiahatékonyság növelését célzó fejlesztések támogatása. Támogatjuk kisléptékű energiatermelő rendszerek fejlesztését és helyi felhasználás ösztönzését. A lakosság jelentős része olyan lakásokban él, amelyek távfűtési rendszeren keresztül kapják a meleg víz és fűtési szolgáltatást. Ezért a távhő rendszerek komplex energetikai korszerűsítésének támogatását is meg kívánjuk valósítani. Gazdasági társaságok esetén a verseny része az energia racionalizáció, akár telephely energiafelhasználása, akár a technológia működése közben megtakarítható energia tekintetében. Támogatni kívánjuk ezeket a fejlesztéseket.

Eredmény: Az ökológiai lábnyom csökken, az épületállomány korszerűbbé válik, csökken az energiafüggőség mértéke. Tudatosul az energiahatékonyság szükségszerűsége, növekszik a környezettudatosság, a klímaváltozás hatásainak mérséklésének szükségessége.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok

d) beavatkozás: Települések közvilágításának energiatakarékos megújítása [TF6.d]

A települési közvilágítás energia racionális felújítása történik a lámpatestek, fényforrások, előtettek és az energia-megtakarítás szempontjából indokolt vezetékek felújítása, vagy cseréje útján. A közvilágítás energiatakarékos megújítása az önkormányzatok számára kedvezőbb energiaköltségek mellett üzemeltetést tesz lehetővé. Mindemellett az energetikai hatékonyság fokozását célzó valamennyi beavatkozás, hozzájárul az energiaellátás biztonságának a növeléséhez, az igen magas, (75%-ot is meghaladó) magyarországi energiaimport-függőség mérsékléséhez és a környezeti ártalmak csökkentéséhez, ezzel pedig az ország nemzetközi kötelezettségvállalásainak teljesítéséhez.

Eredmény: Csökken az energiafüggőség mértéke, megtakarítás érhető el a fenntartási költségekben

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, energiaszolgáltatók, önkormányzati gazdasági társaságok

e) beavatkozás: Szemléletformálás az energiatakarékos tekintetében [TF6.d]

Olyan szemléletformáló programokat kívánunk megvalósítani, melyek az TF6.a-TF6.d beavatkozásokhoz kapcsolódnak, azok hatását, társadalmi megismerését erősítik. A jó példa megismerése mellett önálló kampányok megvalósítását is támogatjuk.

Eredmény: Az energiatakarékos különböző megoldásai, helyes alkalmazása szélesebb körben elterjedtté válik, a szemléletváltozás újabb és önerős fejlesztéseket fog generálni.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi és megyei önkormányzatok, energiaszolgáltatók, egyesületek

8.3 Vízgazdálkodás, vízvisszatartás létesítményeinek fejlesztése [TF7-intézkedés]

a) beavatkozás: Megyei ár-és belvízvédelmi program(ok) kidolgozása [TF7.a]

Pest megye szinte valamennyi településén komoly gondokat okozott az elmúlt másfél évtizedben a klimatikus és csapadékviszonyok megváltozása, azok kiszámíthatatlansága. A jelentős új beépítések többnyire nem jártak együtt a vízvezetési rendszerek újragondolásával, megépítésével. A korábbi időszak csapadékszegényebb időjárása miatt a meglévő csapadékvíz elvezető rendszerek is elhanyagolt állapotba kerültek, illetve a belvízvezető rendszerek egy része is hiányos, gondozatlan, továbbá vízjárta területek is beépítésre kerültek. A vízgazdálkodás és vízvisszatartás beavatkozásait program alapon, térségi szemlélettel kívánjuk megvalósítani, mivel ezeken a területeken csak rendszerként megtervezett beavatkozások vezethetnek tartós megoldásra. A programok megtervezése előkészíti a későbbi fejlesztéseket.

Eredmény: Rendelkezni fogunk azokkal az ismeretekkel, melyek tudatában meg fogjuk határozni a legfontosabb beavatkozási pontokat. Olyan programokat tudunk megvalósítani, melyek egy-egy térségre kiterjedően komplex módon kezelik az ár és belvízvédelmet.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi és megyei önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, egyesületek, nonprofit szervezetek

b) beavatkozás: Felszíni csapadékvíz elvezetés létesítményeinek fejlesztése [TF7.b]

A klímaváltozás miatti szélsőséges időjárás szükségessé teszi a hiányzó csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítését, a meglévők felújítását, karbantartásának elvégzését, a szükséges kapacitások újraméretezését és megvalósítását.

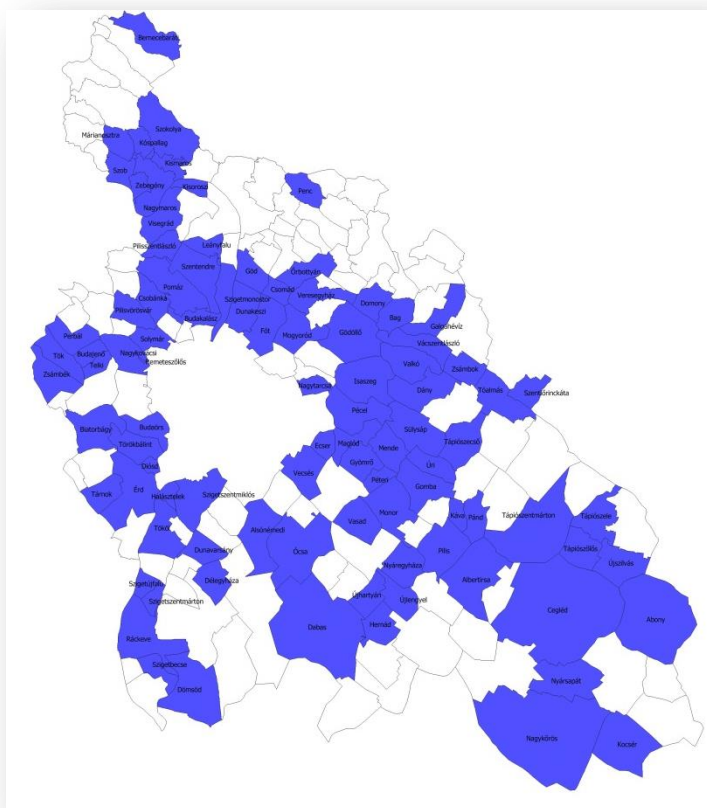
Eredmény: Program alapon megvalósítható, ütemezhető fejlesztések.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, lakosság

c) beavatkozás: Vízvisszatartás, vízpótlás létesítményeinek kialakítása [TF7.c]

A felszíni vizek egyenlőtlen területi és időbeni eloszlása miatt kiemelten fontos a vízkészletekkel való tervszerű gazdálkodás térségi, települési és lakossági szinten is. Részben záportározók kialakítása támogatott a beavatkozásban, továbbá programok indítása a lakossági csapadékvíz-gyűjtés és hasznosítás hatékony és biztonságos körülmények közötti elterjedésének támogatása.

Növényfedettség intenzitásának növelése a tájra jellemző potenciális növényfajokkal (gyepesítés, fásítás) különösen a lejtős területeken. Gyepgazdálkodás, illetve a gyümölcsös és szőlőművelésű

18. ábra Települések vízgazdálkodáshoz, vízvisszatartáshoz kapcsolódó projektjavaslatai (forrás: Projektgyűjtés)

területek gyepesített felületének növelésére irányuló támogatás. A Duna-Tisza közti Homokhátság területe a globális éghajlati változások által leginkább érintett magyarországi térség. A talajvízszint tartós csökkenése, a víz gazdasági és ökológiai célokból történő hozzáférése egyre komolyabb gondokat okoz, és a térség felzárkóztatása, adottságainak kihasználása, természeti értékeinek megőrzése szempontjából.

Eredmény: A kiszámíthatatlan csapadékeloszlást és mezőgazdasági kockázatokat felváltja egy kiszámítható, öntözésen alapuló termelés.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, lakosság

d) beavatkozás: Belvizek elleni védekezés [TF7.d]

Pest megye településeinek egy részét a belvizek is veszélyeztetik. Részben a vízelvezetési rendszerek hiányosságából, részben a gyorsforgalmi utak megépítésével kialakult zárványterületek vízfolyásának lassulásából adódóan növekedtek a belvízzel sújtott területek, amelyek a belvízi károkon túl a talaj szikesedéséhez vezetnek. A beavatkozás érinti a településrendezési eszközökkel történő helyzetfeltárást és kockázatkezelés kialakítását, továbbá a belvízelvezető csatornák és létesítmények felújítását és karbantartását.

Eredmény: A rendszeresen belvízjárta területek csökkenek.

Potenciális kedvezményezettek köre: lakosság, helyi önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, lakosság

e) beavatkozás: Élővizeink (folyók, tavak, patakok) és környezetük rendbetétele, revitalizációja [TF7.e]

A beavatkozás hatására megújulnak élővizeink. Olyan projektek valósulnak meg, mint a Rákos patak, vagy Hosszúréti patak újraélesztése és vízgazdálkodásának rendbetétele. Kiemelt figyelmet szeretnénk fordítani a bányatavak rekultivációjának, mely a horgászturizmus számára is kedvező feltételeket teremt.

Eredmény: Az „ökológiai folyosók” megmaradnak és újratelítődnek étellel. Értékes rekreációs területek alakulnak ki.

Potenciális kedvezményezettek köre: lakosság, helyi önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, gazdasági szervezetek

f) beavatkozás: Szemléletformálás az ésszerű vízgazdálkodás tárgyában [TF7.f]

Olyan szemléletformáló programokat kívánunk megvalósítani, melyek az TF7.a-TF7.e beavatkozásokhoz kapcsolódnak, azok hatását, társadalmi megismerését erősítik. A jó példa megismerése mellett önálló kampányok megvalósítását is támogatjuk.

Eredmény: A megvalósított beruházások fenntartása könnyebbé válik.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi és megyei önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, nevelési/oktatási intézmények, nonprofit szervezetek, egyházak

8.4 Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése [TF8-intézkedés]

a) beavatkozás: Megyei Megújuló Energia Stratégia kidolgozása [TF8.a]

Pest Megye III. Környezetvédelmi Programjában (2009-2013) stratégiai programként szerepelt a megújuló energiaforrások felhasználásának elterjesztése és az energiahatékonyság (MEF) növelése, amihez két fontos intézkedést fogalmazott meg a Program. Az egyik a Megyei Megújuló Energia Stratégia kidolgozása lett volna azzal a céllal, hogy a megújuló energiaforrások hasznosítását elősegítse Pest megyében, valamint a Stratégia koncepcionális kereteit, a megújuló energiaforrások stratégiai, jogi, pénzügyi, műszaki, környezetvédelmi feltételrendszerét határozta volna meg annak

érdekében, hogy az önkormányzatok és vállalkozások nagyobb figyelmet fordítsanak a megújuló energiaforrások felhasználására. A beavatkozás a stratégia kidolgozását támogatja.

Eredmény: A pontszerű fejlesztések helyett stratégiai szemlélet kialakítása

Potenciális kedvezményezettek köre: Pest Megyei Önkormányzat

b) beavatkozás: Megújuló energiatermelő rendszerek kialakításának támogatása [TF8.b]

Pest megye területén belül nem egyformán állnak rendelkezésre a megújuló energiatermelés lehetőségei. Ezért térségi helyzeti előnyökre alapozva támogatjuk a közvetlenül hálózatra termelő geotermikus energia, napenergia, szélenergia, biogáz, egyéb alternatív megújuló energiatermelő rendszerek kiépítését a helyi energiapotenciálok kiaknázása érdekében. Kis- és térségi léptékű energiatermelő rendszerek fejlesztése és helyi felhasználás ösztönzése.

Eredmény: Az energiafüggőség csökkentése, települések CO₂ kibocsájtásának csökkentése.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, gazdasági társaságok

c) beavatkozás: Szemléletformálás a megújuló energiák felhasználása tekintetében, mintaprojektek megvalósításával is. [TF8.c]

A hazai és uniós környezetügyi célok, így az energiatakarékosságra törekvés csak a társadalom széles és aktív részvételével, az erőforrások megőrzéséhez, a környezetterhelés megelőzéséhez szükséges eszközrendszer sokfélesége révén valósíthatóak meg, amelyhez kapcsolódóan elengedhetetlen a szemléletformálás. Programokat kívánunk rendelni a megvalósult beruházásokhoz, melynek keretében bemutatásra kerül az alkalmazott technológia és „nyitott napok” kerülnek megtartásra a létesítményben. Támogatjuk, hogy mindenki számára elérhető adatokat lehessen kapni azokról a mintaprojektekről, melyek megvalósításához uniós támogatás kapcsolódik.

Eredmény: Az alkalmazott technológiák széles körben ismertté válnak, a lakosság, vagy gazdasági szereplők maguk dönthetnek milyen technológiát, vagy energetikai megoldást alkalmaznak.

Potenciális kedvezményezettek köre: települési és megyei önkormányzatok, nevelési/oktatási intézmények, nonprofit szervezetek, egyházak

8.5 Hulladékgazdálkodás fejlesztése [TF9-intézkedés]

a) beavatkozás: Hulladék újrahasznosítás növelése [TF9.a]

A szelektív gyűjtés megerősítése és a gyűjtött hulladék továbbkezelése és felhasználása hiányos. Szükséges a válogatás és hasznosítás infrastruktúrájának fejlesztése is. Jelenleg a rendszeres szelektív hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya jóval az Európai Unió átlag alatt van.

Eredmény: A hasznosított hulladék mennyisége nő.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, gazdasági társaságok

b) beavatkozás: Zöldhulladék újrahasznosítás szerepének növelése [TF9.b]

A településeken keletkező zöldhulladék gyűjtését, feldolgozását és hasznosítását támogatja a beavatkozás. A környezettudatosság a lakosság széles rétegeiben igen alacsony szinten áll. Magyarország célkitűzése, hogy 2020-ig a jelenlegi közel 200 ezer tonna/év biológiai hulladékkezelő kapacitást meg kell kétszerezni.

Eredmény: biogáz hasznosításának erősítése, helyben termelődött komposzt felhasználása a települések zöldfelületének fenntartásában, melioráció a mezőgazdaságban

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, gazdasági társaságok

c) beavatkozás: Újra nem hasznosítható hulladék energiatermelő szerepének növelése [TF9.c]

A településeken keletkező, újra nem hasznosítható hulladék energiatermelésre való hasznosítását támogatja a beavatkozás.

Eredmény: Az energiafüggőség csökkentése, település CO₂ kibocsátásának csökkenése, foglalkoztatás növelés, gazdasági szektor energiahatékonyságának növekedése

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, gazdasági társaságok

d) beavatkozás: Az illegális hulladéklerakás megakadályozása, meglévő lerakók felszámolása [TF9.d]

A szemléletformálás (melyet a következő TF9.e beavatkozás részletez) mellett hatékonyabban szükséges fellépni az illegális hulladéklerakás ellen. A beavatkozás jogszabályi változtatások mellett hatékonyabb hatósági ellenőrző és megelőző rendszer létrehozását támogatja modern infokommunikációs eszközök beszerzésével. Fontos lépés a meglévő lerakók felszámolása is.

Eredmény: Kevesebb illegális hulladék fog keletkezni, élhetőbb, kulturált települési környezet jön létre.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, gazdasági társaságok, egyesületek, rendvédelmi szervezetek, polgárőrség

e) beavatkozás: Szemléletformálás a hulladékhasznosítás kapcsán [TF9.e]

A hazai és uniós környezetügyi célok csak a társadalom széles és aktív részvételével, az erőforrások megőrzéséhez, a környezetterhelés megelőzéséhez szükséges eszközrendszer sokfélesége révén valósíthatóak meg, amelyhez kapcsolódóan elengedhetetlen a szemléletformálás. Olyan programokat kívánunk megvalósítani, melyek az TF9.a-TF9.d beavatkozásokhoz kapcsolódnak, azok hatását, társadalmi megismerését erősítik. A jó példa megismerése mellett önálló kampányok megvalósítását is támogatjuk.

Eredmény: Kevesebb hulladék fog keletkezni, a létrejött hulladék gyűjtése szelektív módon fog történni, a hulladék újrahasznosításának aránya jelentősen megnövekszik. A deponált hulladék mennyisége csökkenni fog, amely kevesebb környezeti terhelést is jelent.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, nevelési/oktatási intézmények, nonprofit szervezetek, egyházak

8.5.1.1 Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében [TF10-intézkedés]**a) beavatkozás: Közcsatorna rendszerek fejlesztése, szennyvíztisztító művek korszerűsítése [TF10.a]**

Ugyan a csatornázottság meghatározó részben kiépült a településeken, azonban még mindig maradtak ellátatlan területek. A fejlesztésekkel javítani kívánjuk a tisztított szennyvíz arányát, a tisztító művekben keletkező iszap elhelyezését és feldolgozását. A megye csatornázottsága a 2001-es évi 38 %-ról 2005-re 55 %-ra, 2010-re pedig 67,3 %-ra nőtt. Az elmúlt évtizedekben kiépített vezetékes ivóvízellátással párhuzamosan lényegesen megnőtt a fajlagos vízfelhasználás, s ezzel együtt a keletkező szennyvíz mennyisége is.

Eredmény: A környezet terhelése csökken, a vízháztartás javítása történik. A tisztítók kapacitása tervezhetővé válik.

Potenciális kedvezményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati társulások, gazdasági társaságok,

b) beavatkozás: Az egészséges ivóvízhez való hozzáférés javítása [TF10.b]

Az egészséges ivóvízhez való hozzáférés állampolgári jog. Az elmúlt években jelentős fejlesztések történtek a közműellátás záródásának elősegítése érdekében, azonban a vízminőség és szolgáltatásbiztonság nem kielégítő valamennyi Pest megyei településen: az egészségügyi határértéket meghaladó a szennyező anyag mértéke az ivóvízben. Sok településen a közműhálózat elöregedése okoz komoly gondot az ellátásbiztonságban és a hatékonyság terén. Azokban a településekben, ahol a hálózat kapacitásai már nem megfelelőek, ott pedig a kapacitásnövelésre lesz lehetőség a beavatkozás keretében.

Eredmény: Az egészséges ivóvízhez való hozzájutás biztonságossá válik.

Potenciális kedvezményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati társulások, gazdasági társaságok,

c) beavatkozás: Szemléletformálás az egészséges ivóvíz felhasználás kapcsán [TF10.c]

A hazai és uniós környezetügyi célok, így a víztakarékosságra törekvés csak a társadalom széles és aktív részvételével, az erőforrások megőrzéséhez, a környezetterhelés megelőzéséhez szükséges eszközrendszer sokfélesége révén valósíthatóak meg, amelyhez kapcsolódóan elengedhetetlen a szemléletformálás. Olyan programokat kívánunk megvalósítani, melyek a TF10.a-TF10.b beavatkozásokhoz kapcsolódnak, azok hatását, társadalmi megismerését erősítik. Önálló kampányként támogatjuk a háztartások esővízgyűjtési kapacitásának és felhasználásának fejlesztését.

Eredmény: Az ivóvíz értéke társadalmi szempontból növekszik.

Potenciális kedvezményezettek köre: önkormányzatok, nevelési/oktatási intézmények, nonprofit szervezetek, egyházak

8.6 Az V. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz

Kapcsolódó EU célkitűzés:

- Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése (5);
- Kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása (3);
- Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás (4);
- Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése (6);

Kapcsolódó EU beruházási prioritás:

KA rendelet-tervezet 3. cikk b) i.: Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó beruházások támogatása;

KA rendelet-tervezet 3. cikk b) ii.: Bizonyos kockázatokkal, katasztrófa-elhárítással és katasztrófavédelmi rendszerekkel foglalkozó beruházások támogatása;

KA rendelet-tervezet 3. cikk c) ii.: A vízgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése az uniós környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében

KA rendelet-tervezet 3. cikk c) i.: A hulladékgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése az uniós környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében,

KA rendelet-tervezet 3. cikk c) iv.: A városi környezet javítása, a szennyezett talajú területek helyreállítása és a levegő-szennyezés csökkentése,

ERFA rendelet-tervezet 5. cikk 6. e): A biológiai sokféleség védelme és helyreállítása, talajvédelem és -helyreállítás és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, ideértve a NATURA 2000-t és a zöld infrastruktúrákat is,

KA rendelet-tervezet 3. cikk a) iii.: Az infrastrukturális létesítményekben és a lakásépítési ágazatban az energiahatékonyság és a megújuló energia támogatása,

ERFA rendelet-tervezet 5. cikk 4. a): A megújuló energiaforrások előállításának és elosztásának támogatása

8.7 Indikátorok meghatározása [V. prioritás]

Azonosító (intézkedés)	Indikátor	Mérték- egység	Az adat forrása	Célérték
Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése (TF6)	A támogatott projektek keretében megújult intézmények száma	fő	EMIR	n.k.*
Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése (TF6)	A fejlesztések eredményeként elért energia megtakarítás	TJ	EMIR	n.k.*
Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése (TF6)	A fejlesztéssel érintett intézményekben ellátottak száma	fő	EMIR	n.k.*
Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése (TF6)	A jobb energiafogyasztási osztályba sorolt háztartások száma	db	EMIR	n.k.*
Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése (TF6)	A támogatott projekt keretében megújuló energiatermelő rendszerek száma	db	EMIR	n.k.*
Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése (TF6)	A támogatott projekt keretében megújuló energiatermelő rendszerek által foglalkoztatottak száma	fő	EMIR	n.k.*
Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése (TF6)	Energiatakarékos közvilágítással rendelkező települések száma	db	EMIR	n.k.*
Vízgyűjtő, vízszennyezés, vízviszátartás létesítményeinek fejlesztése (TF7)	Elkészült ár- és belvízvédelmi program(ok) száma	db	EMIR	n.k.*
Vízgyűjtő, vízszennyezés, vízviszátartás létesítményeinek fejlesztése (TF7)	A támogatott projektek keretében bel- és csapadékvíz károktól megvédett lakosság	fő	EMIR	n.k.*

Vízgyűjtőterület, vízviszatarthatóság fejlesztése (TF7)	Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítésével megvédett terület nagysága	ha	EMIR	n.k.*
Vízgyűjtőterület, vízviszatarthatóság fejlesztése (TF7)	Megépült víztározó kapacitás	m ³	EMIR	n.k.*
Vízgyűjtőterület, vízviszatarthatóság fejlesztése (TF7)	A fejlesztések eredményeként visszatartható víz mennyisége	m ³	EMIR	n.k.*
Vízgyűjtőterület, vízviszatarthatóság fejlesztése (TF7)	Belvízelvezető csatornák felújításával és karbantartásával csökkent belvizes területek nagysága	m ²	EMIR	n.k.*
Vízgyűjtőterület, vízviszatarthatóság fejlesztése (TF7)	Fenntartható térségi vízszétosztás fejlesztést célzó projektek száma	db	EMIR	n.k.*
Vízgyűjtőterület, vízviszatarthatóság fejlesztése (TF7)	Élővizek ökológiai állapotmegőrzését, vízgyűjtőterületének javítását célzó projektek száma	db	EMIR	n.k.*
Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése (TF8)	Megyei Megújuló Energia Stratégia száma	db	EMIR	n.k.*
Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése (TF8)	A támogatott projektek keretében megújuló energiatermelő rendszerek száma	fő	EMIR	n.k.*
Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése (TF8)	A támogatott projektek keretében megújuló energiatermelő rendszerek villamos energiatermelése	watt	EMIR	n.k.*
Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése (TF8)	A támogatott projektek keretében megújuló energiatermelő rendszerek által foglalkoztatottak száma	fő	EMIR	n.k.*
Hulladékgazdálkodás fejlesztése (TF9)	Hasznosított települési szilárd hulladék aránya az összes	%	OKIR vagy HIR	n.k.*

	keletkezett mennyiségből			
Hulladékgazdálkodás fejlesztése (TF9)	Kialakított hulladék újra használati központok, gyűjtőpontok, gyűjtőudvarok száma	db	EMIR	n.k.*
Hulladékgazdálkodás fejlesztése (TF9)	Biogáz elállítását célzó projektek száma	db	EMIR	n.k.*
Hulladékgazdálkodás fejlesztése (TF9)	Újra nem hasznosítható hulladék energiatermelő rendszerek villamos energiatermelése	watt	EMIR	n.k.*
Hulladékgazdálkodás fejlesztése (TF9)	Újra nem hasznosítható hulladék energiatermelő rendszerekben foglalkoztatottak száma	fő	EMIR	n.k.*
Hulladékgazdálkodás fejlesztése (TF9)	Felszámolt illegális hulladéklerakók száma	db	EMIR	n.k.*
Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében [TF10]	Épített/felújított csatornahálózat hossza	km	EMIR	n.k.*
Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében [TF10]	Épített/felújított szennyvíziszap kezelők száma	db	EMIR	n.k.*
Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében [TF10]	Épített, felújított szennyvíztisztító művek	db	EMIR	n.k.*
Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében [TF10]	Megépült, felújított ivóvízhálózat hossza	km	EMIR	n.k.*
Valamennyi intézkedés (TF6-TF10)	Megvalósult szemléletformáló programok száma	db	EMIR	n.k.*
Valamennyi intézkedés (TF6-TF10)	A fejlesztéssel érintett lakosság száma	fő	EMIR	n.k.*

n.k.* Nem Kalkulálható a végleges VEKOP és végleges forrásmegosztás ismerete nélkül

8.8 Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [V. prioritás]

Intézkedés neve	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)
Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése	64,2
Vízgazdálkodás, vízvisszatartás létesítményeinek fejlesztése	94,7
Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése	86,2
Hulladékgazdálkodás fejlesztése	19,2
Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében	40,2

9 Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem –[VI. Prioritás]

9.1 A prioritás indoklása

A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció helyzetfeltárás anyagában megállapításra került több olyan hiányosság mely rámutat az itt élő humán erőforrásban, képzési szerkezetben és intézményekben jelen lévő problémákra. A megye egyértelmű lemaradóban van a hasonló régiókhoz képest a felsőfokú végzettségűek arányában. Rendkívül alacsony a felnőttképzésben részt vevők aránya, az élethosszig tartó tanulás jelenleg a pest megyei emberek igen szűk csoportjára jellemző. A szakképzés és készségfejlesztés nem követi elég rugalmasan a piaci igényeket. Az oktatásban nem, vagy alig jelennek meg a helyi tartalmak, ismeretek, értékek. Mindezek markánsan hozzájárulnak a versenyképességünk csökkenéséhez, hiszen azok a régiók versenyképesek Európában, ahol növekedni tud a magas hozzáadott értékű, tudás-intenzív szolgáltató vállalkozások száma és teljesítménye. Ezek a vállalkozások a magasan képzett munkaerőt keresik, valamint sokat költenek szervezetfejlesztésre, képzésre és általában a termelékenységet javító tudás megszerzésére. A prioritás egyik beavatkozási területe a szűk keresztmetszetek felszámolására irányul az iskola rendszerű és felnőttképzés esetében, a megyei lakosság képzettségi szintjének emelésével, illetve megújításával. Fentiek mellett még mindig komoly infrastrukturális hiányosságok is jelen vannak a megye oktatási intézményeinek egy részében, s szinte mindenhol indokolt az épületek kisebb-nagyobb energetikai korszerűsítése.

A képzési-oktatási rendszert olyan rendszerré szükséges átalakítani, mely a munkaerő-piaci igényekre rugalmasan tud reagálni, segíti a domináns foglalkoztatási területek munkaerő igényének teljesülését és a magasan képzett, gyakorlati tudással is rendelkező utánpótlás folyamatos biztosítását. Másrészt a felnőttképzés piaci igényekhez való illeszkedésének megteremtése javítja a munkavállalók képzettségi szintjét, ami javítja az elhelyezkedési lehetőségeket és növeli a foglalkoztatottságot, munkáltatói oldalról pedig csökkenti a vállalkozások fluktuációját és javítja a fejlesztési, innovációs képességét. Az IKT iparban, logisztikában, gyógyszeriparban nincs megfelelő utánpótlása a térségi munkaerőnek, az ilyen profilú cégeknek képzett munkaerőre van szüksége. A prioritás szorosan összekapcsolódik a mikro, kis-, középvállalkozások fejlesztésével, az iparterületek fejlesztésével, hiszen önmagában a humán erőforrás fejlesztése azt is eredményezheti, hogy a képzettebb rétegek elvándorolnak a hátrányosabb helyzetű térségből.

Minőségi képzés nincs felkészült oktatási intézmények és adott esetben gyakorlati képzőhelyek nélkül. Az oktatáshoz kapcsolódóan a képzési-, nevelési-, oktatási intézmények infrastrukturális megújítását, hatékonyságának növelését is szükséges fejleszteni, továbbá meg kell teremteni a kapcsolatot a képző intézmények és potenciális gyakorlati képzőhelyek között. A duális képzés erősítése jó a képzésben résztvevőnek és jó a vállalkozásnak is, hiszen utóbbi a munkaerő szükségletét az általa „felnevelt” szakemberekkel tudja kielégíteni.

A humán erőforrás fejlesztése erősíti Pest megye gazdasági potenciálját, a képzett munkaerő ösztönzően tud hatni új befektetőkre, illetve meglévő kapacitások bővítésére, mely a termelési paletta színesítését is eredményezi.

A tudás megszerzésének, elmélyítésének további eszközei a közművelődési intézmények, a könyvtárak és a múzeumok. A Közép Magyarországi Régió (KMR) területén ezek az intézmények erősen Budapest túlsúllyal helyezkednek el. A főváros kiemelkedő szerepe az országban a könyvtár-fejlesztés területén háttérbe szorította a Pest megyei települések lehetőségeit. Azonban ezeknek a lokális „önképző” helyeknek nem szabad megszűnniük, hiszen az a tény, hogy jelen vannak, feljogosítja őket arra, hogy országos programokhoz kapcsolódóan olyan szolgáltatásokat alakítsanak ki, mely segíti a tudás megszerzését mind fiatal, mind felnőtt korban.

Hasonló jelentősége van a helyi értékek megőrzésének. A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció tervezése során értékválasztásunk egyik fontos elhatározása „Pest megye a megye márkásítása”,

mint többszínű, polifonikus megye előmozdítja, „márkáját” építi, és a marketingkommunikációt irányítja, szervezi.” A metropolisztárség márkaerejének javítása Pest megye érdeke. Azok az értékek, azok a jellegzetességek, melyek a sokszínű településekben jelen vannak, extra hozzáadott értéket képviselnek, különösen a turizmus, az örökségvédelem területén és általában a helyi gazdaságban.

Az értékvédelem speciális területe a Pest megyei kastélyok megőrzése, sőt ezen túlmenően a kastélyok megjelenítése a turisztikában és a gazdaságfejlesztésben, akár kiemelt turisztikai attrakcióként, akár tematikus módon felfűzve „kastélyprogramként”. Ezek a csomópontok, a helyi gazdaság, a kreatív és kézműves ipar színre lépésének terei lehetnek.

Pest megye különleges értéknek tekinti a Magyarországon – és azon belül a megyénkben – található római kori történeti örökséget, az épített és tárgyi emlékeket, kulturális hagyatékot. Ez az érték összeköti a mai magyarságot a Római Birodalom egykori Pannonia provinciájával, s általában az antik világgal. Egyben jelképe is annak a szerteágazó, mély gyökerekkel bíró integrációnak, amely különösen itt, a Duna-mentén meghatározza a települések és térségek fejlődését, közösségeink jövőjét. A világörökségi címre pályázó térség a római korban egységes módon felépített komplex erődítmény- és településhálózatot foglalja magába, ahol megfelelőek a feltételek ahhoz, hogy a turisztikai és turisztikához kapcsolható beruházások megtérülő, valamint hosszabb távon is fenntartható befektetésnek bizonyuljanak. Az eredményekhez azonban változásra van szükség: a világörökségi helyszínekhez kapcsolódó turisztikai tevékenység – múzeumi és egyéb kulturális szolgáltatások fejlesztésének, valamint egyéb tematikus és attrakciófejlesztések – szisztematikus és térségi integrált tervezésére, a kulturális örökség aktív, menedzselt hasznosítására, az ágazati és térségi programok területi összehangolására. A térségi befektetések gazdasági megtérülésének biztosításához szükséges, hogy mind nagyobb részarányban kerüljön sor olyan beruházásokra, amelyek hosszabb távon is fenntartható, több lábbon álló tevékenységeket alapoznak meg, és hozzájárulnak a helyi gazdaság erőteljes diverzifikációjához, új munkahelyek teremtéséhez.

Pest megyében a hagyományos közösségek átalakulóban vannak. Ugyan a Budapestről kiköltözők létszáma nem nő tovább és ezzel nem terhelődnek az agglomeráció települései még jobban, azonban megfigyelhető egy másik tendencia, az ország egyéb részeiből való beköltözés Pest megyébe. Pest megye nem egyértelmű nyertese a népességcserének, hiszen közben a képzett rétegek egy része elhagyja az országot és külföldön vállal munkát. A közösség, mint összetartó erő megszűnt, nő a bizalmatlanság és közömbösség.

A közösségek szerepének országosan tapasztalt gyengülése, az egyéni érdekek előtérbe helyezése, a családi értékek háttérbe szorulása az egész társadalom megújulásának akadályát jelenti, amelynek következményei kihatnak a megye és települései fejlődésére, de különösen a lakosság szemléletmódjára. A közösségek megújulásának sokoldalú támogatása – kiemelten a „családbarát” megye létrehozása – a megye fejlődésének, az itt élők szemléletváltásának és pozitív hangulatának nélkülözhetetlen feltétele.

Kedvező adottság, hogy a térségben megtalálhatóak azok a szereplők, melyek részt tudnak vállalni a szociális munkában, a közösségek kialakításában, megvannak azok a helyi igazodási pontok, amik orientálni tudják a fejlődést, továbbá többségben vannak még a megye legtöbb településén, akikre nem kell szociálisan rászorultként tekinteni.

Ez nem jelenti azt, hogy akár el is lehet siklani a hajléktalan ellátás, gyermekjóléti szolgáltatás, bölcsődei ellátás, gyermekvédelmi szakellátás, pszichiátriai ellátás körében jellemző területi egyenlőtlenségek felett. Valamennyi ellátás tekintetében alapvető az igény, hogy a rászoruló személyek egyenlő feltételek mellett juthassanak hozzá.

9.2 Pest megyei humán erőforrás fejlesztése [TM1- intézkedései]

a) beavatkozás: Duális képzés erősítése [TM1.a]

A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy azok a diákok, akik szakmai gyakorlati ismereteiket vállalkozások képzési helyein szerzik meg, sokkal jobb eséllyel helyezkednek el a munkaerőpiacon,

alaposabb szakmai ismeretekkel rendelkeznek. A szakmai képzés mellett erősíteni szükséges egyes készségeket, kompetenciákat is. Fentiek miatt ösztönözni szeretnénk a duális képzésben résztvevők számának növekedését, valamint a duális képzésben együttműködő vállalkozások közreműködését.

Eredmény: A javul a megyében a szakképzés minősége és piacorientáltsága, erősödik az oktatási intézmények és a vállalkozások együttműködése nő a termelő vállalatok szakképzésben betöltött részaránya, bővül a tanműhelyek száma, javul a tanműhelyek és a gyakorlati képző helyek infrastrukturális háttere és eszközparkja.

A szakmában nagy gyakorlattal rendelkező vállalkozások szakképzésbe való szélesebb körű bevonásával korszerű gyakorlati ismeretekkel rendelkező, a termelésben jártas fiatal és motivált munkaerő kerül kibocsátásra, mely megkönnyíti a fiatalok elhelyezkedését, illetve javítja az őket alkalmazó vállalkozások hatékonyságát, versenyképességét. A beavatkozás közvetve a kis- és közepes vállalatok, és azon belül is elsősorban az 50 főnél többet foglalkoztató közepes vállalkozások helyzetére gyakorol kedvező hatást.

Potenciális kedvezményezettek köre: közép- és felsőoktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, vállalkozások, Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara.

b) beavatkozás: Térség- specifikus igények biztosítása az oktatásban [TM1.b]

A beavatkozás keretében az alap- és középfokú oktatás során megszerezhető tudást szeretnénk kiegészíteni a helyi, települési, kistérségi speciális ismeretekkel. Ösztönözni szeretnénk a pályakezdő fiatalok vállalkozóvá válását is. Szükséges, hogy a szakképzés jobban reagáljon Pest megye gazdasági szereplőinek speciális szakember igényeire. (Pl.: IKT ipar, logisztika, gyógyszeripar, építőipar, gépipar, fejlett feldolgozóipar, szociális szféra) Fontosnak tartjuk a megyében működő KKV-k számára nyújtott képzések biztosítását, a menedzsmentismeretek, informatikai ismeretek, marketingtechnikák terén, segíteni szeretnénk, a KKV vezetők generációváltását képzési programokkal. A beavatkozás támogatja a munkavállalók további, speciális képzését az új technológiákhoz, módszerekhez, termelési folyamatokhoz kapcsolódóan, illetve az álláskeresők át és továbbképzését.

Eredmény: Biztos megélhetés, kiszámítható életpálya az iskolapadot elhagyók számára. Pest megye gazdasága olyan ágazatokban tud további pozíciókat szerezni, mely elsősorban a humán erőforrás minősége miatt telepedik meg egy-egy térségben. A helyi gazdaság erősítését segíti a térség-specifikus ismeretekkel rendelkező munkaerő. A térségben már jelen lévő vállalatok szakember ellátottsága jobban biztosított lesz, a hiányszakmákban megfelelő utánpótlás áll rendelkezésre. A pályaválasztás előtt álló fiatalokban a vállalkozóvá válás pozitív jövőképpé válik, nem elrettentő példa lesz, mint sok esetben jelenleg. A vállalkozások vezetői korszerű management, marketing, IKT ismeretekkel rendelkeznek, a generációs vezetők váltásra történő felkészülésben is segítséget kapnak.

Potenciális kedvezményezettek köre: közép- és felsőoktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, vállalkozások, Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, KKV-szektor, nagyvállalatok, ipari parkok.

c) beavatkozás: Pályaválasztási orientáció fejlesztése [TM1.c]

A szakképzésben intézményenként eltérő mértékben, de rendkívül nagy a lemorzsolódás. Ennek egyik valószínűsíthető oka az, hogy sem a pályaválasztás előtt álló diákok, sem az ő szülei nincsenek tisztában az egyes szakmák mibenlétében, a képzés tartalmát, annak követelményrendszerét illetően, a tanulót érő fizikai és szellemi hatások tekintetében. Ezen túl, az oktatási rendszer folyamatosan termeli ki azokat a végzős diákokat, akik a munkaerőpiacra kilépve találják magukat szembe azzal a ténnyel, hogy nem tudnak elhelyezkedni. Az iskolai szakképzés rendszerében nem feltétlenül a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő képzések indulnak, illetve a rendszer rugalmassága igen kicsi, reakcióideje lassú a valós gazdasági folyamatokban bekövetkező változásokhoz képest. A pályaválasztást sokszor a szülők döntése határozza meg szubjektív alapon, sok esetben az iskola fizikai közelsége és elérhetősége fontosabb választási szempont, mint a megszerzett tudással való elhelyezkedési lehetőség reális számbavétele, illetve a gyermek

adottságaihoz, képességeihez igazodó képzés választása. Amennyiben a szülők és tanulók a megfelelő időben kapják meg azt a segítséget, szerzik meg azt a tájékozottságot, hogy az egyes képzéseknek pontosan mi a tartalmuk, azok elsajátításához milyen készségek és képességek kellenek, hogy melyik szakmával hol lehet elhelyezkedni, milyen fizetésre lehet számítani, tehát egy aktív pályorientáció valósul meg, akkor el lehet érni, hogy ott és annyi szakember álljon rendelkezésre amennyi szükséges. Mivel jelenleg a Pest megyei vállalkozások legalább kétharmada nem áll kapcsolatban a térségi szakképzési rendszerrel, ezért a vállalkozások és a szakképzés közötti együttműködés erősítése alapvető előfeltételnek tekinthető.

Eredmény: Az iskolaelhagyás csökkentése, a pályakezdő munkanélküliek számának csökkenése, a gazdaság munkaerő ellátásának javulása, a tőkevonzó képesség növelése megyei, illetve regionális szinten. Kiszámítható életpálya a fiatalok számára, a családok életminőségének javulása

Potenciális kedvezményezettek köre: alapfokú és középfokú oktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, gazdasági szervezetek

d) beavatkozás: Egész életen át való tanulás ösztönzése [TM1.d]

Pest megye egyaránt lemaradóban van a versenytárs nagyvárosi régiókhöz képest a felnőttképzés és a felsőfokú végzettségűek arányában is. A beavatkozás ezt a lemaradást kívánja megszüntetni közvetlenül a munkavállalók támogatásával.

Eredmény: A lakosság szakmai képzettsége javul, a munkaügyek tekintetében „válságállóbbá” válik. Növekszik a felsőfokú képzettséggel rendelkezők aránya. Olyan vállalatok fognak megtelepedni a térségben, melyek működésük során a képzett munkaerőt részesítik előnyben. Végső soron a lakosság jövedelmi viszonyai javulnak.

Potenciális kedvezményezettek köre: alapfokú és középfokú oktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, gazdasági szervezetek

e) beavatkozás: Vállalkozóvá válás ösztönzése az iskolarendszerben történő képzés részeként [TM1.e]

Az oktatás tartalmi megújításának részeként Pest megyében támogatni szeretnénk a vállalkozói ismeretek-, vállalkozóvá váláshoz köthető ismeretek oktatását. Az oktatásban sikeres vállalkozók bevonásával vonzóbbá kívánjuk tenni a vállalkozói életformát, az önálló felelősségvállalást. Továbbá olyan ismereteket kívánunk oktatni, melyek segíthetnek egy induló vállalkozás létrehozásánál.

Eredmény: Javulni fog a működő vállalkozások aránya.

Potenciális kedvezményezettek köre: alapfokú és középfokú oktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, gazdasági szervezetek

f) beavatkozás: Helyi közszolgáltatásokat nyújtó humán erőforrás fejlesztése [TM1.f]

A közszolgáltatások intézményi kapacitásának és hatékonyságának növelése szükséges megyei, járási és helyi önkormányzati szinteken is, hiszen a gyors és hatékony kiszolgálás tudja elégedetté tenni a közigazgatási eljárások során az ügyfeleket.

Eredmény: Gyorsabb ügyintézés, LLL a közigazgatásban, az elektronikus ügyfél kapcsolattartások elterjedésének növekedése. A gyorsabb ügyintézés hatására javul a befektetési környezet, a bürokrácia nem lassítja, hanem előmozdítja a hatósági, engedélyezési folyamatokat.

Potenciális kedvezményezettek köre: önkormányzati, megyei, járási hivatalok, helyi, járási és megyei tisztviselők

g) beavatkozás: Egészségügyben dolgozók kompetencia fejlesztése [TM1.g]

Az egészségipar jelentős szerepet tölthetne be a megye gazdasági ökoszisztémájában. Az egészségturizmus növekvő magyarországi lendülete szükségessé teszi az ágazatban és kapcsolódó

területeken foglalkoztatottak tudásának fejlesztését, képzési rendszerének továbbfejlesztését a magas minőségi szolgáltatások bevezetésére és nyújtására irányuló kezdeményezések eredményes bevezetése érdekében. A beavatkozás keretében ezért a képzési rendszer kialakításával foglalkozunk, mely az egészségügyben dolgozók általános, szakirányú, valamint speciális képzettségi szintjének emelését irányozza elő.

Eredmény: Az egészségügyi ellátórendszer fenntarthatóbbá válik, gazdasági szerepe megnő, tovagyrúzó hatások lépnek be a KKV-k felé, innovációs környezet javulni fog.

Potenciális kedvezményezettek köre: Egészségügyi dolgozók, egészségügyi képzést nyújtó szervezetek, gazdasági társaságok, önkormányzatok.

9.3 Pest megyei intézmények fejlesztése és építése [TM2- intézkedései]

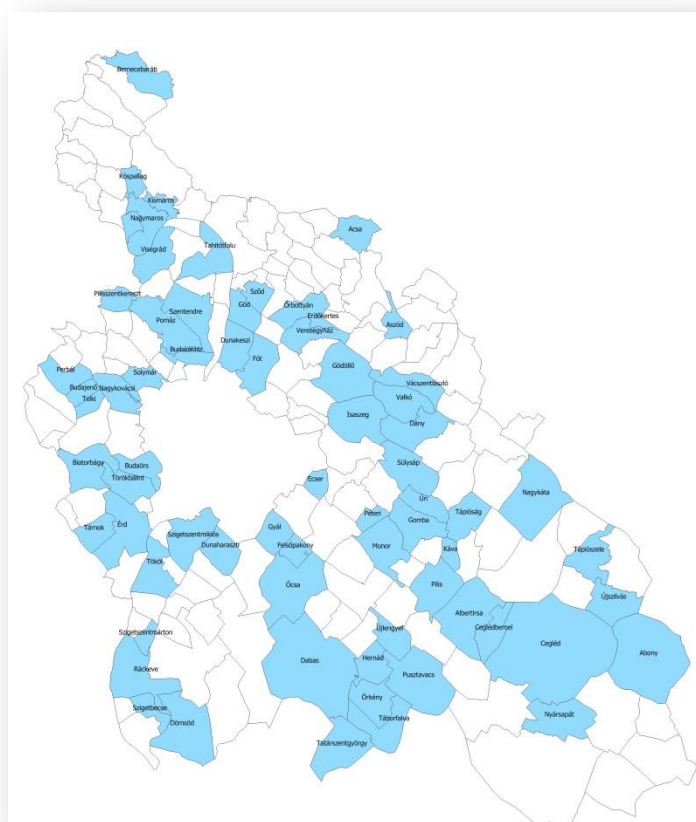
a) beavatkozás: Oktatási alapintézmények (bölcsőde, óvoda, családi napközi, általános iskola) fejlesztése [TM2.a]

Pest megye településeinek mintegy negyedében egyáltalán nincs bölcsődei ellátás, az óvodák különösen az agglomerációban túlterheltek, kevés a családi napközi. Az intézmények rossz energiahatékonyságú épületekben működnek, fenntartásuk energiapazarló és fenntartóikra komoly terheket ró. A beavatkozás keretében javul a pest megyei gyermekek magas minőségű a kor követelményeinek megfelelő oktatási-nevelési feltételekhez, infrastruktúrához való hozzáférése, ezzel családjaik életkörülményei és a munkavállalás, munkába állás feltételei is jobbakká lesznek, vagyis a fejlesztések közvetve a gazdaság erősödéséhez is hozzájárulnak.

Megtörténik a bölcsődei, óvodai kapacitáshiányok felszámolása új intézmények építésével, megújul az alap- és középfokú oktatási intézmények infrastruktúrája, eszközállománya, új alap és középfokú intézmények épülhetnek indokolt esetben. Energiatakarékos beruházásokkal fenntarthatóbbá válnak az intézmények, kisebb terhet jelentenek fenntartóiknak és a nemzetgazdaságnak. Különösen akkor, ha a beruházások és fejlesztések integrált módon, valamint térségi szemlélettel és tervezésben valósulnak meg.

Eredmény: Fenntarthatóbb intézmények jönnek létre, mely hozzájárul az EU hosszú távú céljához, az energiatartósság csökkentéséhez, valamint a CO2 mentes gazdaság eléréséhez. Örömet okoz majd dolgozni és tanulni ezekben az intézményekben, a lakosság pszichológiai és egészségi állapota javul.

Potenciális kedvezményezettek köre: a nevelési, oktatási intézmények intézményfenntartó szervezetei.

19. ábra Települések javaslatai óvodafejlesztés tárgyában (forrás: Projektgyűjtés)

b) beavatkozás: Kulturális intézmények szolgáltatásainak és infrastruktúrájának fejlesztése [TM2.b]

A közművelődési intézmények, a könyvtárak és a múzeumi intézmények szerepe az iskolán kívüli képzésben, felnőttképzésben és a lakosság kulturális igényeinek kielégítésében is rendkívül fontos, így azok tartalmi és infrastrukturális megújítása az oktatási intézmények fejlesztéséhez hasonló fontossággal bír. Ezen intézmények képesek lehetnek a munkaerő-piacon lévők, illetve az oda belépni kívánó munkavállalók esélyét növelni a jobb foglalkoztatási feltételek eléréséhez képzéseik és a tudás megszerzését támogató szolgáltatásaik révén. A beavatkozás keretében olyan országos programok megvalósítását támogatjuk a Pest megyei intézményekben, melyek az iskolarendszeren kívüli tanulásban, tanításban nyújtanak segítséget.

Eredmény: Iskolarendszerű képzésen kívüli oktatás, képzés, önképzés elfogadottabbá válik, a kultúra és képzés összekapcsolódik, a képzésekben résztvevők elhelyezkedési esélyei javulnak.

Potenciális kedvezményezettek köre: közművelődési intézmények, a könyvtárak és a múzeumi intézmények

c) beavatkozás: Szociális intézmények fejlesztése [TM2.c]

Pest megyében a szociális ellátások terén tapasztalható területi egyenlőtlenségek csökkentése. A szociális intézmények infrastrukturális, és tárgyi feltételeinek javítása, a férőhelyek bővítése, mellyel több ember számára válnak elérhetővé a kínált szolgáltatások. Pest megyében a szociális és gyermekvédelmi ellátások területi egyenlőtlenségének csökkentése, a tárgyi és személyi feltételek fejlesztése, annak érdekében, hogy minden rászoruló személy egyenlő feltétel mellett juthasson hozzá a szükséges szolgáltatáshoz.

Eredmény: A szociális ellátások területén tapasztalható területi egyenlőtlenségek csökkennek, bővülnek a férőhelyek, a fenntartás költségei mérséklődnek.

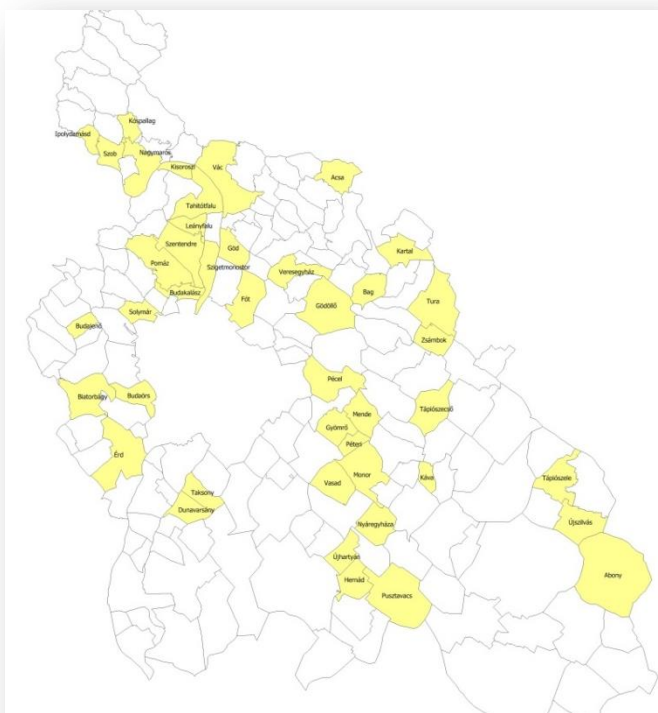
Potenciális kedvezményezettek köre: önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak,

9.4 Pest megyében lévő helyi értékek megőrzése és helyi identitás erősítése [TM3- intézkedés]

a) beavatkozás: Helyi és megyei identitás erősítése [TM3.a]

A helyi értékek segítenek a helyi identitás megőrzésében, erősítésében, a helyi márkásításban, turisztikai jelentőségük van, továbbá a gazdaságra is kihatásuk van. A beavatkozás két módon támogatja a helyi értékek megőrzését, egyrészt segít az épített örökség értékmegőrzésében, másrészt támogatja a helyi értékhez köthető rendezvények, identitást erősítő fesztiválok megtartását.

Eredmény: Az értékek ismerete, szeretete, felismerése annak, hogy tartozunk valahova horgonyt ad a mai multikulturális világban. Ezek az értékek jelentik a lokális márkát. A helyi kreatív ipar ezekre alapozva tud olyan hozzáadott értéket megjeleníteni, ami gazdasági előnyt is jelent.

20. ábra Települések helyi értékmegőrzési javaslatai (forrás: Projektgyűjtés)

Potenciális kedvezményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok, egyházak, civil szervezetek, amelyek helyi értéknek minősülő épülettel, szokással rendelkeznek, azt a helyi értéktárba felvették¹⁵.

b) beavatkozás: Pest megyei kastélyprogram megvalósítása [TM3.b]

A Pest megyében található nemzeti értéket képző kastélykincseket (Gyömrő, Ráckeve, Martonvásár, Pécel, Aszód, Tura, Fót, Vácrátót stb.) egy rendszerbe szükséges foglalni, a gödöllői kastélyprogram következő ütemét megvalósítani. A program nem csupán az épületek megújítását jelenti, hanem megjelenési lehetőséget a helyi kézművesipar, vagy KKV-k számára, tematikus programok bevonását, a fejlesztések helyszínt biztosítanak oktatási programokhoz, kulturális és szakmai rendezvényekhez, az turizmus és egészségipar számára.

Eredmény: Megújult műemlékek, melyek nem folyamatos kiadást jelentenek fenntartójuknak, tulajdonosuknak, hanem bevételt is. Növekszik a turizmus, munkahelyeket, bevételt jelent olyan helyi szereplőknél, melyek nem tudtak volna megjelenni a piacon a turisztikai látványosság nélkül.

Az épített örökség következő generációk számára történő megóvása nemzetünk történelmi ismeretei, identitástudata megőrzése miatt is kötelességünk.

Potenciális kedvezményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok, egyházak, gazdasági társaságok, alapítványok

9.5 Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció [TM4- intézkedés]

a) beavatkozás: Pest megye térségmenedzselési kapacitásainak kialakítása és működtetése [TM4.a]

Ahhoz, hogy Pest megye érdekérvényesítő szerepe és forrásadaptációs képessége növekedjen nem elegendő csupán a külső partneri együttműködési viszonyok kialakítására, erősítésére fókuszálni. Azokat a képességeket és készségeket is fejleszteni szükséges, amelyek egy hatékony térségmenedzselési struktúra és szervezet felállításához és működtetéséhez szükségesek. A beavatkozás keretében hatékony térségmenedzselési struktúra és szervezet felállítása tervezett a megyei területfejlesztési, területrendezési, vidékfejlesztési feladatok ellátása érdekében. Cél, hogy a menedzseléshez, megfelelő struktúrában rendelkezésre álljanak a szükséges szaktudások, képességek, az intézményrendszer segítse elő a tudás generálását és megosztását, adaptálását az érintettek irányába.

Eredmény: A fejlesztési forrásokért való versenyben megszűnik a versengés, a befektetési környezet javul, a nagyvárosi régió végre kihasználja térségi potenciálját. A képzési központok és a termelés elkülönülése megszűnik.

Potenciális kedvezményezettek köre: Pest Megyei Önkormányzat

b) beavatkozás: Partneri kapcsolatok intézményesített fejlesztése [TM4.b]

A Pest Megyei Önkormányzat hivatalán és a Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.-n keresztül az elmúlt két év folyamán igen intenzív munkát folytatott egy együttműködési rendszer kiépítésén, jelentősen javult a kommunikáció a térségi szereplők között. A térségi fejlesztési programok eredményes végrehajtása még inkább igényli a partnerkapcsolatok, együttműködések erősítését. A beavatkozás célja a térségi szereplőkkel (Budapest, Érd, önkormányzatok, civil szervezetek, gazdasági szereplők szomszédos megyék stb.) való intézményesített partnerkapcsolat kiépítése, működtetése a komplex programok tervezése és megvalósítása érdekében.

Eredmény: Közös megvalósított térségi fejlesztési programok.

¹⁵ A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény.

Potenciális kedvezményezettek köre: Pest Megyei Önkormányzat, Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft., önkormányzatok, önkormányzati társulások, civil szervezetek, gazdasági szereplők.

9.6 Társadalmi programok megvalósítása [TM5- intézkedés]

a) beavatkozás: Családbarát Pest megye [TM5.a]

Pest megyében bár összességében nem csökken a lakónépesség száma, ez a megyébe való beköltözőknek köszönhető. Jól működő társadalomhoz kiegyensúlyozott családok szükségesek. A nők számára a munka és a család összehangolását biztosítani szükséges. Ennek érdekében meg kell indítani a családdal kapcsolatos szemléletváltást, ösztönözni kell a gyermekvállalási kedvet. A beavatkozással a munkaerő-piaci rugalmasságot és alkalmazkodóképességet kívánjuk javítani atipikus és családbarát foglalkoztatási formák működésével, (pl. távmunka, részmunkaidős, illetve alkalmi munkavállalás, bedolgozók, munkaerő-kölcsönzés, intézményi és vállalati gyermekfelügyelet infrastrukturális háttérének biztosítása), valamint a munkaerő-mobilitás javítását célzó fejlesztésekkel (pl. munkavállalók utazási, szállítási, illetve lakhatási feltételeit javító eszköz- és infrastrukturális beruházások).

Eredmény: Bővülő foglalkoztatás, a nők munkába állása és szülés utáni munkafelvétele könnyebbé válik.

Potenciális kedvezményezettek köre: gyermekjóléti és/vagy családsegítő szolgálatok, civil szervezet, egyházak, gazdasági társaságok, természetes személyek

b) beavatkozás: Közösség építése és társadalmi bizalom erősítése [TM5.b]

A közösségek szerepének országosan tapasztalt gyengülése, az egyéni érdekek előtérbe helyezése az egész társadalom megújulásának akadályát jelenti, amelynek következményei kihatnak a megye és települései fejlődésére, de különösen a lakosság szemléletmódjára. A társadalmi tőke egyik legfontosabb eleme a társadalmi bizalom. A beavatkozás keretében a civil szféra és egyházak részvételét ösztönözzük a szociális és gyermekvédelmi ellátások területén.

Eredmény: A leszakadó társadalmi rétegek számára szélesíteni tudjuk a felzárkózás lehetőségeit.

Potenciális kedvezményezettek köre: egyházak, civil szervezetek, önkormányzatok,

c) beavatkozás: Szegénység elleni küzdelem, más leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása [TM5.c]

Pest megyében jelentős azoknak a száma, akik nem megfelelő lakhatási körülmények között élnek, jövedelmi, nemi, etnikai hovatartozás, lakóhely, illetve fogyatékoság miatt hátrányosabb helyzetben vannak embertársaiknál. Az alapvető közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférésük nem megfelelően biztosított.

Eredmény: A szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés esélye javul.

Potenciális kedvezményezettek köre: egyházak, civil szervezetek, önkormányzatok,

9.7 A VI. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz

Kapcsolódó EU célkitűzés:

- Kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása (3);
- Alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás (4);
- A foglalkoztatás bővítése és a munkavállalói mobilitás ösztönzése (8);
- A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (9);
- Beruházás az oktatásba és az egész életen át tartó tanulásba (10);

Kapcsolódó EU beruházási prioritás:

ESZA rendelet 3. cikk (1) c) i: a korai iskolaelhagyás megelőzése és a korai iskolaelhagyók számának csökkentése és a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés ösztönzése mind a koragyermekkorai nevelésben, mind az alap- és középfokú oktatásban;

ESZA 3. cikk (1) c) ii.: a felsőfokú vagy annak megfelelő szintű oktatás minőségének, hatékonyságának és hozzáférhetőségének javítása az oktatásban való részvétel növelése és a végzettségi szintek emelése érdekében;

ERFA 5. cikk (4) c): Az energiahatékonyság, az intelligens energiamedzsment és a megújuló energiák használatának elősegítése a köztulajdonú infrastruktúrákban, beleértve (ERFA esetében a középületeket) és a lakásépítési ágazatot;

ERFA 5. cikk (8) b) Munkavállalást ösztönző növekedés támogatása, a belső lehetőségek kiaknázásával, egy területfejlesztési stratégia részeként beleértve a hanyatló ipari területek átalakítását, a specifikus természeti és kulturális erőforrások elérhetőségének javítását és fejlesztését;

9.8 Indikátorok meghatározása [VI. prioritás]

Azonosító (specifikus cél)	Indikátor	Mérték- egység	Az adat forrása	Célérték
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Oktatási intézmények fejlesztéssel érintett telephelyeinek száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Duális képzésben résztvevő tanulók száma	fő	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Duális képzésben résztvevő vállalkozások száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Duális képzésben résztvevő oktatási/képző intézmények száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Teremtett új munkahelyek száma	fő	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Programból való kilépéskor magasabb munkaerő piaci státuszban lévők száma	fő	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Programból való kilépéskor foglalkoztatott	fő	EMIR	n.k.*

	részvevők száma			
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Felsőfokú végzettségűek aránya	fő	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Pályaválasztási orientációs programban részt vett tanulók száma	fő	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Létrejött vállalati képzőhelyek száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Létrejött vállalati-oktatási intézményi kapcsolatok száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Térség specifikus oktatásban részt vett tanulók száma	fő	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Képzési programokban részt vett EÜ dolgozók száma	fő	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	LLL közigazgatásban résztvevők száma	fő	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Új elektronikus ügyfélkapcsolattartási rendszerek kiépítésének száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Már meglévő elektronikus ügyfélkapcsolattartási rendszerek fejlesztésének száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megyei intézmények fejlesztése és építése (TM2)	Nevelési, oktatási, szociális intézmények fejlesztéssel érintett telephelyeinek/feladat-ellátási helyeinek száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megyei intézmények fejlesztése és építése (TM2)	Fejlesztéssel érintett intézményben ellátott/tanuló gyermekek átlagos létszáma	fő	EMIR	n.k.*
Pest megyei intézmények	Fejlesztett közművelődési	db	EMIR	n.k.*

fejlesztése és építése (TM2)	intézmények, könyvtárak és múzeumi intézmények száma			
Pest megyei intézmények fejlesztése és építése (TM2)	Fejlesztett szociális intézmények száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megyei intézmények fejlesztése és építése (TM2)	Szociális intézmények férőhelyeinek növekedése	%	EMIR	n.k.*
Pest megye kulturális értékeinek megőrzése, helyi és megyei identitás erősítése (TM3)	Felújított védelem alatt álló épületek, építmények száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megye kulturális értékeinek megőrzése, helyi és megyei identitás erősítése (TM3)	Megvalósult programok, akciók, rendezvények száma	db	EMIR	n.k.*
Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció (TM4)	Megyei területfejlesztési program végrehajtás menedzsméntjében részvevő munkatársak száma	fő	EMIR	n.k.*
Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció (TM4)	Megyén belül együttműködésben megvalósuló programok	db	EMIR	n.k.*
Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció (TM4)	A megye közigazgatási határát átlépő komplex programok száma	db	EMIR	n.k.*
Társadalmi programok megvalósítása (TM5)	Közösségépítést célzó programok, rendezvények száma	db	EMIR	n.k.*
Társadalmi programok megvalósítása (TM5)	Felzárkóztató programok száma	db	EMIR	n.k.*

n.k.* Nem Kalkulálható a végleges VEKOP és végleges forrásmegosztás ismerete nélkül

9.9 Indikatív forrásallokáció prioritás szinten, intézkedésenkénti bontásban [VI. prioritás]

Intézkedés neve	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése	5,85
Pest megyei intézmények fejlesztése és építése	98,3
Pest megye kulturális értékeinek megőrzése, helyi és megyei identitástudat erősítése	37
Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció	0,7
Társadalmi programok megvalósítása	7,7

10 Testben és lélekben egészséges Pest megye –[VII. Prioritás]

10.1 A prioritás indoklása

Pest megye lakosságának egészségi állapota messze nem kielégítő, a vezető halálokok (szív- és érrendszeri, daganatos betegségek) jellemzően jelen vannak a megyei statisztikában. Pest megyében élni egyben fokozott stresszt és napi több óra utazással eltöltött időt is jelent a lakosság jelentős része számára, mivel sem a munkahelyek, sem a közszolgáltatások, sem az egyéb szolgáltatásokhoz való hozzáférés nem biztosított kielégítően a lakóhely közelében.

Ugyan az egészségügyi fejlesztési programok alapvetően az ellátórendszer fejlesztésére fókuszálnak - és részben tesszük ezt mi is- emellett, az élet számtalan területén tennivalónk van az egészséges életmód megtanulása-, kialakítása- és gyakorlása terén, a szemléletváltoztatás elindításában, ami az egészség megőrzésére, a prevencióra, az egészséges táplálkozásra, a sport, a testmozgás rendkívüli jelentőségére irányítja a figyelmünket. Vitathatatlan, hogy a legjobb megelőzni a hosszú és költséges betegségeket, amihez egy fejlett prevenció eszközraktár alkalmazása a legmegfelelőbb beavatkozás. A szűrővizsgálatok szerepének növelése ennek az eszközraktárnak fontos része.

Más országokban újra kultúráját éli az egészséges testmozgás, Magyarországon ezzel szemben a test karbantartása gyakran kimerül az edzőteremben végzett gyakorlatokkal. A tömegsportra nem áll rendelkezésre megfelelő minőségű és mennyiségű terület, a települések sportlétesítményeit sok esetben kisajátítják maguknak különböző egyesületek, intézmények, oda átlagos sportolni vágyó nem tud bejutni. A sport, különösen a tömegsport infrastruktúrájának megteremtése széles közeg számára tud hasznos és egészséges szabadidő eltöltést biztosítani. A gyermekek megnyerése, a diáksport támogatása, az iskolai testnevelés feltételeinek megteremtése ennek a prioritásnak fontos feladata.

A települések egészségügyi intézményének, az önkormányzatnak, az oktatási intézményeknek, a helyi sportegyesületeknek együtt kell működniük, rendszeres közös programokat szervezniük, ahol szemléletesen bemutatják a lakosoknak az egészség és a sport viszonyát, azok egymásra épülését.

A prevenció programok hosszú távon érnek be, emiatt nem célszerű elhanyagolni a fekvő és járóbeteg ellátást sem. Az elmúlt években különböző indokokkal jelentős kapacitáscsökkenések történtek a fekvőbeteg ellátás területén, emellett folyamatos volt a forráskivonás is a területről. Pest megye egyértelmű vesztese volt ezeknek a folyamatoknak, ezen túl az elmúlt időszakban egyetlen Pest megyei kórház sem részesülhetett olyan érdemi nagyságrendű fejlesztési támogatásban, mint a budapesti kórházak, vagy konvergencia régiók megyei kórházainak többsége. Nem csak a fejlesztések maradtak el ezekben az intézményekben (Flór Ferenc Kórház, váci és ceglédi kórházak), hanem az államgondozás is. A lepusztult infrastruktúra azon túl, hogy a lakosság százazreinek egyre zuhanó színvonalú ellátását teszi csak lehetővé, magával vonta az egészségügyi személyzet motiváltságának csökkenését is, ami az ellátás biztonságát veszélyezteti. Ezen sürgősen és azonnal változtatni kell.

A szakellátás és házi orvosi ellátás némileg kedvezőbb infrastrukturális helyzetben van, de a fenntartásban és üzemeltetésben további jelentős megtakarításokat lehetne elérni. Ezekben az intézményekben a használt eszközök átlagéletkora is jelentős probléma, ugyanis a műszerpark életkora elmarad az európai átlag műszerpark életkortól, ami 5-7 év.

Magyarország bizonyos ágazatokban (fogászat, balneológia, stb.) célországja az egészségügyi turizmusnak. A Pest megyében rendelkezésre álló gyógyvizek, vagy a Börzsöny természeti környezete a rekreáció, az egészségipar, az alkonygazdaság speciális ágazatainak kibontakoztatására ad lehetőséget. További jó lehetőségeink lehetnének a szív- és érrendszeri prevenció, illetve műtéti utógondozás terén. A növekedés egyik pillére a fekvő és járó beteg ellátásban dolgozók életpályájának javítása, szakmai fejlődésének, képzésének elősegítése.

10.2 Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése [TM6-intézkedés]

a) beavatkozás: Egészséges életmódra és prevencióra irányuló szemléletformáló programok [TM6.a]

A beavatkozás keretében komplex egészségnevelő programok, egészséges életmódot népszerűsítő, annak elemeit bemutató kezdeményezések valósulnak meg szakemberek közreműködésével. A beavatkozás célja a lakosság egészségműveltségének növelése, ezért a programok integrálódnak a közoktatási programokba is. Kiemelt területként szükséges kezelni a függőségek, különösen a kábítószer negatív, személyiséget romboló hatásának bemutatását.

Eredmény: Csökken az egészségügyi ellátásban részt vevők száma, javul a gazdaság termelékenysége, növekszik az egészségesen megélt évek száma, csökken a deviáns magatartások aránya.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, civil szervezetek, egészségügyi intézmények, oktatási intézmények, egyházak.

b) beavatkozás: Lelki egészség megteremtése [TM6.b]

A személyi és közösségi szolgáltatások keretében támogatjuk az anti-stressz, lelki egészséget szolgáló és egyéb jól-léti – mint a fizikai rekreáció mellett megjelenő, a lelki rekreációt segítő – szolgáltatások, programok innovatív fejlesztését. A beavatkozás során a lelki egészséggel kapcsolatos tanácsadás, támogatás, a még ki nem alakult mentális betegségek korai felismerése és megelőzése, a helyi szerveződések erősítése történik. Olyan programok megvalósítását tartjuk fontosnak, amelyek az élethelyzetükből adódóan magas kockázatú csoportok számára nyújtanak rövid, célzott konzultációs lehetőséget, továbbá támogatják a színtereken (iskola, munkahely, közösség) zajló lelki egészségfejlesztési programok elindítását.

Eredmény: Csökken az egészségügyi ellátásban részt vevők száma, javul a gazdaság termelékenysége, növekszik az egészségesen megélt évek száma, csökken a deviáns magatartások aránya.

Potenciális kedvezményezettek köre: önkormányzatok, civil szervezetek, egészségügyi intézmények, oktatási intézmények, egyházak.

c) beavatkozás: Lakossági szűrőprogramok indítása [TM6.c]

A települések, egészségügyi intézmények aktív közreműködésével lakossági szűrőprogramok indítását javasoljuk, mely szintén fontos a betegségek megelőzésében, vagy komolyabb betegség megelőző kezelésében. A kezelések helyett az ún. megelőző vizsgálatok preferálása, az abban való munkaadói és munkavállalói részvétel ösztönzése is támogatásra kerül. A beavatkozás a humán oldala annak a fejlesztésnek, mely az egészségügyi intézmények fejlesztésére koncentrál.

Eredmény: Az emberek tisztában lesznek szervezetük állapotával, fokozottabban fognak magukra vigyázni, a komolyabb betegségek és szövődmények korai stádiumban kiszűrhetőek. Nő a munkavállalói lojalitás.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, civil szervezetek, egészségügyi intézmények, oktatási intézmények, egyházak.

d) beavatkozás: Sportoláshoz alkalmas környezet megteremtése [TM6.d]

Az egészséges életvitel alapvető eleme a rendszeres testmozgás, ezért az aktív életmódhoz szükséges feltételrendszer megteremtése, a tömegsport intézményi és infrastrukturális hátterének kialakítása valósul meg a beavatkozás kapcsán. Támogatandó komplex szolgáltatást nyújtó létesítmények, tornatermek, uszodák építése, felújítása, mely magában foglalja a fenntartható üzemeltetést is. Hangsúlyos a megújuló energetikai felhasználása a projektekben. A beavatkozás célja a lakosság szabadidejének hasznos eltöltésére ösztönzése, rekreációs és sporttevékenységének elősegítése.

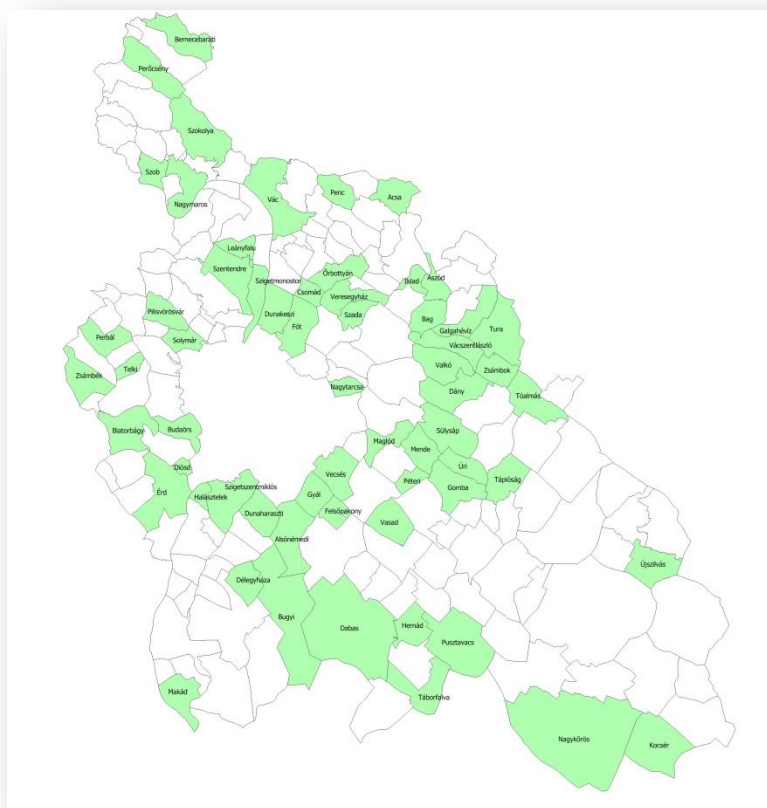
Eredmény: A lakosság egészségi állapota javul, a tömegsport lehetőséget ad a tehetségek fiatal korban való megtalálására, az élsport társadalmi bázisa növekszik, gazdasági potenciálja pedig kiterjed.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, intézményfenntartó központok, egyházak

10.3 Egészségügyi intézményrendszeri fejlesztése [TM7-intézkedés]

a) beavatkozás: Egészségügyi alap-, és szakellátás intézményeinek fejlesztése [TM7.a]

A települési egészségügyi alapellátást biztosító és térségi szakellátást biztosító intézmények fejlesztésével a fenntartási költségek csökkenne. (pl. hőszigetelések, klímaberendezés, nyílászárók cseréje) Továbbá üzemeltetéshez kapcsolódó fejlesztések valósulhatnak meg, (vezetékek felülvizsgálata, szennyvízelvezetési problémák orvosolása, elektromos hálózat cseréje). Harmadrészt az elavult eszközállomány cseréje is megtörténhet. A lakossági szűrőprogramokhoz kapcsolódóan fontos a korai diagnosztikai eszközök fejlesztése, a szűrővizsgálatokhoz nélkülözhetetlen eszközök beszerzése.

21. ábra: Települési javaslatok egészségügyi alapellátás fejlesztésére (forrás: Projektgyűjtés)

Eredmény: Fenntarthatóbb épületek és egészségügyi ellátás, a korai diagnosztika fejlesztésével pedig a prevenció javulása, a gyógyításra fordított idő és pénz csökkenése. Az intézmények műszerparkjának átlagéletkora közeledni fog az európai átlaghoz.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, egészségügyi alap és szakellátás intézményei.

b) beavatkozás: Pest megyei kórházak fejlesztése [TM7.b]

A beavatkozás a leginkább leromlott állapotban lévő megyei kórházak, különös tekintettel a kistarcsai Flór Ferenc Kórház fejlesztésére koncentrál. A 2007-2013 időszakban a Pest megyei kórházak nem kaptak érdemi fejlesztési támogatást, miközben szinte valamennyi megyei és számos fővárosi, megyei jogú városi kórház megújult. A beteg utak átszervezése kapcsán tágabb térségben is feladatot ellátó Flór Ferenc Kórház sem kapott lehetőséget fejlesztésekre. Az épület infrastruktúrájában olyan fokú leépülés következett be az elmúlt évtizedek alatt, hogy az már a működést is veszélyezteti, illetve energetikai szempontból annak fenntartása pazarló. Kisebb mértékben, de hasonló a helyzet a ceglédi és a váci kórházak esetében is.

Eredmény: Fenntarthatóbb épületek és egészségügyi ellátás. Az intézmények műszerparkjának átlagéletkora közeledni fog az európai átlaghoz. Az érintett intézményekben dolgozó humán erőforrás motiváltabb lesz, javul 500 ezer ember egészségügyi ellátása.

Potenciális kedvezményezettek köre: Flór Ferenc Kórház, ceglédi kórház, váci kórház.

10.4 A VII. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz

Kapcsolódó EU célkitűzés:

- *Kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása (3);*
- *Alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás (4);*
- *A foglalkoztatás bővítése és a munkavállalói mobilitás ösztönzése (8);*
- *A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (9);*
- *Az oktatásba és az egész életen át tartó tanulásba beruházás (10);*

Kapcsolódó EU beruházási prioritás:

ERFA 5. cikk (4) c): Az energiahatékonyság, az intelligens energiamenedzsment és a megújuló energiák használatának elősegítése a köztulajdonú infrastruktúrákban, beleértve (ERFA esetében a középületeket) és a lakásépítési ágazatot.

ERFA 5. cikk (8) b): Munkavállalást ösztönző növekedés támogatása, a belső lehetőségek kiaknázásával, egy területfejlesztési stratégia részeként beleértve a hanyatló ipari területek átalakítását, a specifikus természeti és kulturális erőforrások elérhetőségének javítását és fejlesztését.

ERFA 5. cikk (9) b): A rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint a gazdasági és társadalmi fellendülésnek támogatása.

ESZA 3. cikk (1) c) ii.: a felsőfokú vagy annak megfelelő szintű oktatás minőségének, hatékonyságának és hozzáférhetőségének javítása az oktatásban való részvétel növelése és a végzettségi szintek emelése érdekében.

10.5 Indikátorok meghatározása [VII. prioritás]

Azonosító (specifikus cél)	Indikátor	Mérték- egység	Az adat forrása	Célérték
Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése (TM6)	Megvalósult komplex egészségnevelő programok száma	db	EMIR	n.k.*
Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése (TM6)	Lelki egészséggel kapcsolatos tanácsadó központok száma	db	EMIR	n.k.*
Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése (TM6)	Lelki egészségfejlesztési programok, szolgáltatások száma	db	EMIR	n.k.*
Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése (TM6)	Lakossági szűrőprogramok száma	db	EMIR	n.k.*
Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése (TM6)	Sportolási lehetőséget biztosító új/felújított épületek, építmények	db	EMIR	n.k.*

	száma			
Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése (TM6)	Támogatásban részesülő közszolgáltatást nyújtó intézmények száma	db	EMIR	n.k.*
Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése (TM7)	Támogatásban részesülő egészségügyi alap- és szakellátást biztosító intézmények száma	db	EMIR	n.k.*
Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése (TM7)	Fejlesztett szakellátó ellátó helyek száma	db	EMIR	n.k.*
Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése (TM7)	Épített/felújított rendelők száma	db	EMIR	n.k.*
Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése (TM7)	Fejlesztéssel érintett fekvőbeteg férőhelyek száma	db	EMIR	n.k.*
Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése (TM7)	Megújult kórházi ellátással érintett lakosok száma	fő	EMIR	n.k.*
Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése (TM7)	Fejlesztéssel érintett kórházban dolgozó egészségügyi foglalkoztatottak száma	fő	EMIR	n.k.*

n.k.* Nem Kalkulálható a végleges VEKOP és végleges forrásmegosztás ismerete nélkül

10.6 Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [VII. prioritás]

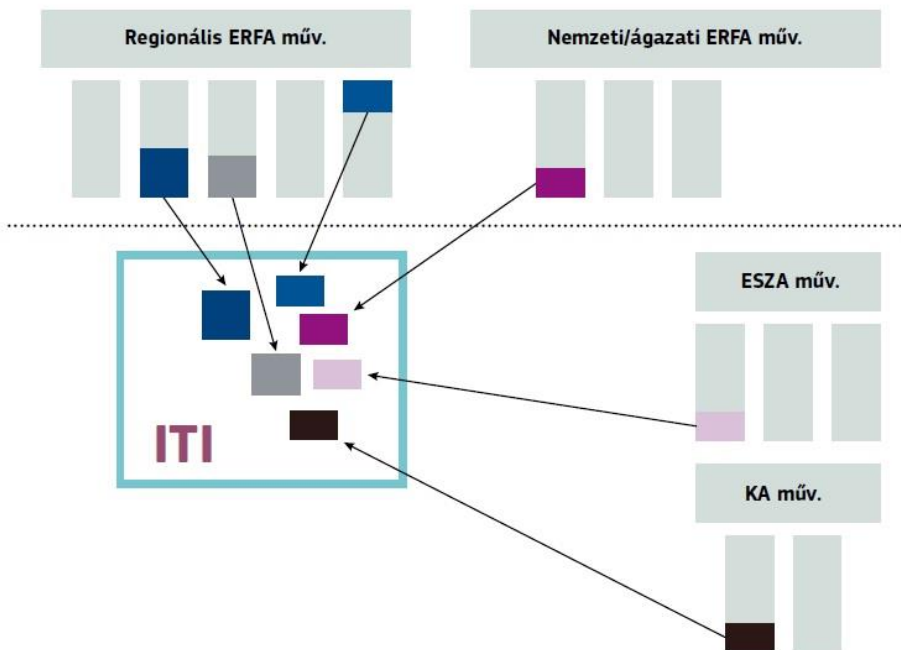
Intézkedés neve	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)
Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése	48,75
Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése	31

11 Integrált területi beavatkozások Pest megyében (ITI -Integrated Territorial Investment)

Az integrált területi beavatkozás egy új típusú beavatkozás az Európai Unió területfejlesztési eszköztárában, melyet a tervek szerint a 2014-2020 időszakban lehet első alkalommal alkalmazni. Olyan területi fókuszú fejlesztést jelent, amely megvalósulhat egy régió belül, de akár több régiót is magában foglalhat. Jellemzője az integrált megközelítés, vagyis nem egyetlen operatív program célkitűzéseinek van alárendelve, hanem több operatív program több prioritástengelyének egy időben, egy helyen történő alkalmazására ad lehetőséget. További jellemzője, hogy az ITI-re előre elkülönített forráskeret áll rendelkezésre és önálló –a megvalósításért felelős- menedzsmet. Az ITI igazi jelentősége, hogy különösen hatékonyan képes a szinergikus hatásokat kihasználni. Lehetőség nyílik tehát arra, hogy ha egy adott térség, vagy terület fejlesztését szeretnénk megvalósítani, akkor a fejlesztés ne ütközzön egy operatív program korlátaiba sem, vagyis egy jelentősebb projekt valamennyi eleme támogatható legyen uniós forrásból (pl: útfejlesztés, ipari park fejlesztés, eszközvásárlás, szervezetfejlesztés, marketing). A jelenlegi pályázati rendszer szerint ezek a fejlesztések külön-külön, más-más operatív programból lennének támogathatók. Megvalósításuk bonyolultabbá válna, vagy egyes elemei nem is lennének finanszírozhatóak.

11.1 Ferihegyi Gazdaságfejlesztési Övezet ITI

A nemzetközi repülőterek és vonzáskörzetük minden országban kiemelt jelentőséggel bírnak a gazdaságfejlesztés szempontjából, hiszen rendkívül nagy személy- és áruforgalmat bonyolítanak le, ehhez magas szintű és színvonalú szolgáltatói háttér kapcsolódik, amely szolgáltatók eleve fejlett vállalkozói együttműködésekkel alapulnak. Tendencia, hogy az értékteremtési folyamatok közül is egyre több termelő és feldolgozó kapacitás is ezekbe az övezetekbe összpontosul, különösen azokban az ágazatokban, ahol a termék „elbírja” a magasabb szállítási költségeket.

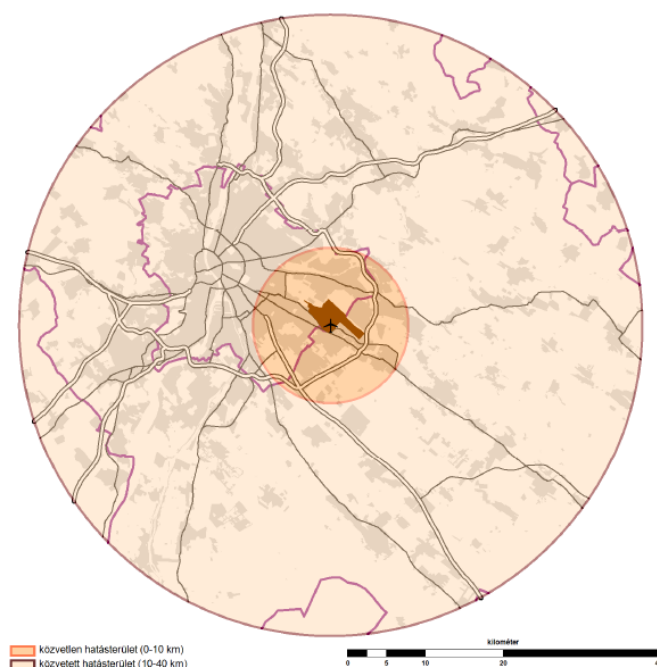
Esetünkben ezeket a lehetőségeket bővíti, hogy a Budapest és a megye határán lévő repülőtér egy egyébként is dinamikusan fejlődő logisztikai övezet, intermodális csomópont része, hogy a vasúti és közúti kapcsolatrendszer, az autópályák, az MO-ás körgyűrű rendkívül kedvező fejlesztési és elérhetőségi feltételeket biztosítanak.

A térségben többnyire rendelkezésre áll a szükséges potenciális munkaerő, vannak termelési és logisztikai hagyományok, s az övezet önkormányzatai is nyitottak a fejlesztések felé.

Annak érdekében, hogy Pest megye illetve a Közép-magyarországi Régió egésze, mint Metropolisz Régió európai szinten meghatározó szerepet tölthessen be a jövőben, kiemelkedő fontosságú a nemzetközi közlekedési hálózatok fejlesztése, a makrotérségi logisztikai funkciók erősítése, a multimodális közlekedési kapcsolatrendszer fejlesztése, a befektetések széleskörű ösztönzése, valamint a térség versenyképességének javítása. Ennek érdekében ösztönözni és támogatni kell a térségi befektetési programokat, biztosítani szükséges a megfelelő arányú szakképzett munkaerő rendelkezésre állását, elő kell segíteni a befektetőket, a kormányzati és területi szereplők közötti kapcsolatfelvételt és kommunikációt, támogatni kell a befektetésekhez szükséges környezet és infrastruktúra létrehozását. A gazdaság dinamizálása és a területfejlesztési koncepcióban felvázolt „kapu” szerep betöltése megköveteli a közúti, vasúti, vízi és légi közlekedési kapcsolatrendszer összehangolt fejlesztését, valamint a megye érdekeinek egységes és hatékony érvényesítését a nemzeti és nemzetközi szinten.

A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció helyzetfeltárása is bizonyítja, Pest megye jelentős potenciállal bír a multimodális és logisztikai központok kialakítása és fejlesztése terén. Ezek közül a Ferihegyi Gazdasági Övezet (a Liszt Ferenc Repülőtér tágabb környezetét magában foglaló terület) az, amely talán a legnagyobb gazdaságfejlesztési lehetőségeket hordozza magában. Ahhoz, hogy a multimodális közlekedési csomóponti szerepre építve a makroregionális logisztikai funkciók és a rászerveződő értékteremtő képesség erősítése megtörténjen a repülőtér környezetében, komplex térség- és gazdaságfejlesztési program elindítása indokolt. E program keretében meg kell kezdeni a fejlesztési területek előkészítését, meg kell határozni azokat az infrastrukturális és funkcionális fejlesztési irányokat, amelyek kedveznek a vállalati központok és az üzleti, logisztikai szolgáltatások letelepedésének, a technológiák és az innovatív vállalkozások bővítésének, a szakképzett munkaerő biztosításának. Ezen komplex program megvalósítása (mind pénzügyi, mind területi, mind együttműködési szempontból) igényli az integrált megközelítést, így indokolt az ITI, mint területfejlesztési eszköz alkalmazása.

Forrás: airLed Status Quo elemzés

22. ábra: Liszt Ferenc Repülőtér elsődleges és másodlagos hatásterülete

A Ferihegyi Gazdasági Övezet újrapozícionálása, a térség elismertségének és márkaerejének erősítése, az európai, kelet-európai csomóponti funkciók bővítése érdekében, Budapest leginkább érintett kerületei, illetve Pest megye érintett települési önkormányzatai együttműködésével 2009-2011 között a "BUDAPEST LÉGIKAPUJA integrált területfejlesztési program" címmel koncepció készült.

Szükséges kiemelni az airLED projektet is. 2013-ban Budapest XVIII. kerületi és Vecsés városa önkormányzatai a terület vonatkozásában helyzetelemzést készítettek. A dokumentumban meghatározták a gazdaságfejlesztés lehetséges beavatkozási területeit és becsült forrásigényét is:

- a Magyar Állam által megvalósítandó infrastrukturális beruházások (elsősorban út és autópálya hálózatfejlesztés);
- a repülőtér fejlesztéséhez közvetlenül kapcsolódó beavatkozások. („BUD” future program);
- egyéb infrastrukturális beavatkozások (logisztikai parkok, ipari területek, kereskedelmi és szolgáltató központok stb.)

A fenti dokumentumok jó kiindulópontot jelentenek egy, a térségre vonatkozó komplex fejlesztési program integrált területi beruházásként történő megvalósításához.

Pest megye Önkormányzata Közgyűlése határozatot hozott a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér Vonzáskörzetének Térségi és Gazdaságfejlesztési Programja című tanulmány elkészítéséről, amely munka további megalapozását jelentheti az ITI megvalósításának.

Az integrált beruházást Pest Megye Önkormányzata, a Fővárosi Önkormányzat, az érintett fővárosi kerületi önkormányzatok és pest megye települési önkormányzatai, valamint a térségben meghatározó súllyal jelen lévő gazdasági szereplők partneri összefogása és együttműködése keretében szeretnénk megtervezni és megvalósítani, természetesen számítva a kormányzati szereplők aktív együttműködésére is. Úgy gondoljuk, hogy ennek a térségnek a tudatos, tervezett fejlesztése országunk egészének érdeke, hiszen a repülőtér minden magyarországi megye fő globális kapcsolódási pontja, illetve azért is, mert ezeknek a fejlesztéseknek a hatása az egész nemzetgazdaságban továbbgyűrűzik majd.

A Ferihegyi Gazdasági Övezet integrált fejlesztése illeszkedik a PDS, így az EUDRS célkitűzéseire is.

11.2 Homokhátság térségének komplex fejlesztése ITI

Magyarországon a három megyét érintő Duna-Tisza közti Homokhátság az éghajlatváltozással leginkább érintett terület, melyet az ENSZ-FAO félsivatagos területté nyilvánított, mert a talajvízszint csökkenése, a víz gazdasági és ökológiai célú hozzáférése egyre nagyobb gondot okoz. A terület vízháztartási helyzete az utóbbi négy évtizedben folyamatosan romlott, a vízhiány mértéke olyan nagy, hogy pusztán vízvisszatartással nem lehet az aszályosodást megállítani. Területileg Pest megye déli települési is érintettek, nekik is szembe kell nézniük a klímaváltozásból adódó gazdasági-társadalmi problémákkal.

Pest megye Bács-Kiskun megyével és Csongrád megyével együttműködve közösen kívánnak fellépni a Homokhátságot veszélyeztető problémák ellen. 2013. február 20-án az érintett megyei önkormányzatok megalakították a Duna-Tisza Közi Homokhátsági Térségi Fejlesztési Tanácsot. A tanács feladata koordinálni az érintett megyei önkormányzatoknak és egyéb, a térségi fejlesztési tanács munkájában résztvevő szervezeteknek a Homokhátság vízutánpótlása érdekében végzett tevékenységét. A kormány 2012. november 16-án döntött arról, hogy 1,3 milliárd forint tervezési forrást biztosít a Homokhátság komplex vízgazdálkodásának, a terület akut problémáinak a megoldásához kapcsolódó tervek elkészítéséhez.

A Homokhátságot sújtó komplex problémák integrált megközelítést követelnek meg. Nem csak a vízgazdálkodás helyzetét kell rendezni, hanem szükség van az éghajlati adottságokhoz igazodó gazdálkodási formák elterjesztésére, a mezőgazdasági termékszerkezet átalakítására, a parlagon hagyott területek művelésbe vonására, a tanyás térségek fejlesztésére. A beruházás megvalósulása

hozzájárul a térségben élők életminőségének javulásához, a foglalkoztatás bővítéséhez, a gazdaság élénküléséhez.

Homokhátság térségének komplex fejlesztése illeszkedik a PDS, így az EUDRS célkitűzéseire.

11.3 Pest Megyei Duna Stratégia megvalósítása ITI

Az EU Duna Régió Stratégiája (továbbiakban: EUDRS) a Duna vízgyűjtő területéhez tartozó régiók és országok makro-regionális fejlesztési stratégiája és akcióterve. A több mint százmillió lakost számláló, az EU területének egyötödét magában foglaló Duna régió alapvető szerepet tölt be Európa életében. Ahhoz, hogy a Duna régió egy stabil, és biztonságos térséggé formálódjon, meg kell teremteni az összeköttetést az emberek, az ötleteik, illetve a szükségleteik között. A koordinált megközelítés, a meglévő uniós források hatékonyabb felhasználása, az országok közötti különbségek és határok felszámolása fontos összetevői a fejlett és virágzó közép-európai vízió megvalósításának.

Pest Megye Önkormányzata területfejlesztési koncepciójában stratégiai célként határozta meg a Pest Megyei Duna Stratégia (továbbiakban: PDS) elkészítését. A PDS célja Pest megye közigazgatási határon túlnyúló szemléletű integrált fejlesztéseinek megvalósítása a makro-regionális megközelítés gyakorlati, konkrét beavatkozásokra mutató alkalmazása által. A PDS az EUDRS-hez kapcsolódva olyan beavatkozások megvalósítását irányozza elő, melyeken keresztül a megye hatékonyabban kezdeményezhet makroregionális együttműködések, és projekteket (vagy kapcsolódhat be ezekbe) a régió versenyképességének javítása, befektetések ösztönzése, jó gyakorlatok és technológiák átadása, vállalkozásai erősítése és külföldi piacokon való megjelenése érdekében.

A PDS átfogó céljának elérése a makro-regionális stratégia által megfogalmazott prioritások és módszertan helyi szintre történő vetítése által valósulhat meg, a makro-szinten megfogalmazott célok helyi szintű kihívásokkal és lehetőségekkel való összekapcsolása révén. Ezen keresztmetszetek azonosítása alapján lettek meghatározva a konkrét beavatkozási területek, és készült el 2013-ban a Pest Megyei Duna Stratégia, melyet Pest Megye Közgyűlése 77/2013. (11.29.) PMÖ határozatával fogadott el.

A PDS által kijelölt fejlesztési irányok megvalósítása, az azonosított célkitűzések és projektek végrehajtása nagymértékben hozzájárulhat a foglalkoztatás javításához, ezáltal pedig a gazdaság növekedéséhez. Pest megye földrajzi elhelyezkedéséből és gazdasági fejlettségéből, illetve további növekedési potenciáljából fakadóan Közép-Európa gazdasági motorja lehet a következő időszakban. A Pest Megyei Duna Stratégia megvalósítása lehetőséget kínál arra, hogy a fejlődés számos új területen is megkezdődjön, illetve felgyorsuljon.

A PDS az EUDRS négy pillére mentén az alábbi intézkedések (konkrét beavatkozásokat nevesítve) megvalósítását tűzte ki célul:

- Pest megye KAPU térség integrált fejlesztése
- Dunakanyar integrált fejlesztése
- Ráckeve és térsége integrált fejlesztése
- Ipoly mente felzárkóztatása
- Környezetipari és energetikai fejlesztések
- Intézményi kapcsolatok erősítése

A Pest Megyei Duna Stratégiában meghatározott intézkedések beavatkozásai önállóan, elszigetelten egymástól nem valósíthatók meg. A beavatkozási területek integrált megközelítését indokolja a Duna jelenlegi elválasztó szerepe, magának a folyónak és mellékfolyóinak kölcsönös egymástól való függése, ágazati szempontból pedig a feladatok szerteágazó volta. A Duna-menti ITI résztvevője Pest megyén kívül Budapest lehet, aki konkrét fejlesztéseket fogalmazott meg a Dunával határos területeire.

11.4 Integrált Területi Beavatkozások megjelenése a Pest Megyei Területfejlesztési Programban

Beavatkozások megnevezése		Ferihegy ITI	Homok-hátság ITI	PDS ITI	
I. PRIORITÁS	Vállalkozások versenyképességének javítása				
	GD1.a	Megyei befektetés-ösztönző szervezet létrehozása és működtetése	√		√
	GD1.b	Vállalkozások foglalkoztatásának ösztönzése	√		
	GD1.c	Vállalkozások telephely feltételeinek javítása	√		√
	GD1.d	Vállalati technológia fejlesztések	√		√
	GD1.e	Pénzügyi eszközökhöz való hozzáférés feltételeinek javítása	√		
	GD1.f	Üzleti környezet fejlesztése	√		√
	GD1.g	Vállalkozásokat segítő tanácsadói program indítása	√		√
	GD1.h	Vállalkozói együttműködések ösztönzése	√		√
	GD1.i	Vállalati K+F tevékenység erősítése	√		√
	GD1.j	Vállalatok és kutatóhelyek közötti együttműködés támogatása	√		√
	GD1.k	Start-up, Spin-off, Spin-out vállalkozások fejlesztése	√		√
	GD1.l	Kutatóintézeti infrastruktúra fejlesztése	√		√
	Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése				
	GD2.a	Kiemelt jelentőségű ágazatok (Pl.: járműgyártás, elektronikai, híradástechnika, gyógyszeripar) fejlesztése	√		√
	GD2.b	Mezőgazdaság és élelmiszeripar növekedésének biztosítása		√	√
	GD2.c	Életmód, egészségipar és alkonygazdaság fejlesztése			
	GD2.d	Turizmus, mint stratégiai ágazat fejlesztése			√
	GD2.e	Kreatív ipar fejlesztése			
GD2.f	Versenyképes IKT szektor fejlesztése	√		√	
GD2.g	Ipari- logisztikai-szolgáltató területek kialakítása és fejlesztése	√		√	
II. PRIORITÁS	Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése				
	GD3.a	Ipoly mente (Szobi) térség fejlesztése			√
	GD3.b	Tápió mente (nagykátai) térség fejlesztése	√		
	GD3.c	Aszódi térség fejlesztése	√		
	GD3.d	Ceglédi térség fejlesztése	√	√	

Beavatkozások megnevezése		Ferihegy ITI	Homokhátság ITI	PDS ITI	
GD3.e	Dabas/Ráckevei térség fejlesztése	√	√	√	
III. PRIORITÁS	Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése				
	TF1.a	Nemzetközi közúti kapcsolatok fejlesztése	√		√
	TF1.b	Nemzetközi vasúti kapcsolatok fejlesztése	√		√
	TF1.c	Duna szerepének erősítése a nemzetközi szállítmányozásban	√		√
	Közösségi közlekedés fejlesztése				
	TF2.a	Elővárosi közlekedési rendszer fejlesztése	√		√
	TF2.b	Közösségi közlekedés kisléptékű fejlesztése			√
	TF2.c	Kistérségi és járási központok elérhetőségének javítása			√
	Közúthálózat fejlesztése				
	TF3.a	Belterületi utak fejlesztése			
	TF3.b	Külterületi utak fejlesztése			
	TF3.c	Kerékpárút hálózat fejlesztések			√
	TF3.d	Közlekedésbiztonsági beavatkozások			√
IV. PRIORITÁS	Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében				
	TF4.a	Járasközpontok fejlesztése, funkcióbővítő településfejlesztési beruházások	√		
	TF4.b	Önkormányzati szolgáltatások javítása			
	TF4.c	Szociális városrehabilitációs beavatkozások			
	Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása				
	TF5.a	Települési környezet megújítása, a települések zöldfelületeinek növelése			
	TF5.b	Természeti területek és értékek megóvása, a megye ökológiai térszerkezetének fejlesztése		√	√
	TF5.c	Környezet-, levegőminőség-, zaj-, talaj- és földvédelem	√	√	√
TF5.d	Barnamezős területek megyei kataszterének elkészítése, kármentesítési-, hasznosítási tervek elkészítése	√		√	
V. PRIORITÁS	Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése				
	TF6.a	Önkormányzati tulajdonú intézmények és bérlakások energetikai megújítása			√
	TF6.b	Lakossági fejlesztések támogatása			√

Beavatkozások megnevezése		Ferihegy ITI	Homokhátság ITI	PDS ITI
TF6.c	Gazdasági társaságok energiahatékonysági beruházásai			√
TF6.d	Települések közvilágításának energiatakarékos megújítása			√
TF6.e	Szemléletformálás az energiatakarékosság tekintetében			√
Vízgazdálkodás, vízvisszatartás létesítményeinek fejlesztése				
TF7.a	Megyei ár-és belvízvédelmi program(ok) kidolgozása		√	√
TF7.b	Felszíni csapadékvíz elvezetés létesítményeinek fejlesztése		√	√
TF7.c	Vízvisszatartás, vízpótlás létesítményeinek kialakítása		√	√
TF7.d	Belvizek elleni védekezés		√	√
TF7.e	Élővizeink (folyók, tavak, patakok) és környezetük rendbetétele, revitalizációja			√
TF7.f	Szemléletformálás az ésszerű vízgazdálkodás tárgyában		√	√
Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése				
TF8.a	Pest megyei Megújuló Energia Stratégia kidolgozása			√
TF8.b	Megújuló energiatermelő rendszerek kialakításának támogatása			√
TF8.c	Szemléletformálás a megújuló energiák felhasználása tekintetében, mintaprojektek megvalósításával is.			√
Hulladékgazdálkodás fejlesztése				
TF9.a	Hulladék újrahasznosítás növelése			√
TF9.b	Zöldhulladék újrahasznosítás szerepének növelése			√
TF9.c	Újra nem hasznosítható hulladék energiatermelő szerepének növelése			√
TF9.d	Az illegális hulladéklerakás megakadályozása, meglévő lerakók felszámolása.			
TF9.e	Szemléletformálás a hulladékhasznosítás kapcsán			√
Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében				
TF10.a	Közcsatorna rendszerek fejlesztése, szennyvíztisztító művek korszerűsítése			√
TF10.b	Az egészséges ivóvízhez való hozzáférés javítása			√
TF10.c	Szemléletformálás az egészséges ivóvíz-felhasználás kapcsán		√	√

Beavatkozások megnevezése		Ferihegy ITI	Homokhátság ITI	PDS ITI	
VI. PRIORITÁS	Pest megyei humán erőforrás fejlesztése				
	TM1.a	Duális képzés erősítése	√	√	√
	TM1.b	Térség-specifikus igények biztosítása az oktatásban	√	√	
	TM1.c	Pályaválasztási orientáció fejlesztése			
	TM1.d	Egész életen át való tanulás ösztönzése		√	
	TM1.e	Vállalkozóvá válás ösztönzése az iskolarendszerben történő képzés részeként			
	TM1.f	Helyi közszolgáltatásokat nyújtó humán erőforrás fejlesztése	√		
	TM1.g	Egészségügyben dolgozók kompetencia fejlesztése			
	Pest megyei intézmények fejlesztése és építése				
	TM2.a	Oktatási alapintézmények (bölcsőde, óvoda, családi napközi, általános iskola) fejlesztése			
	TM2.b	Kulturális intézmények szolgáltatásainak és infrastruktúrájának fejlesztése			
	TM2.c	Szociális intézmények fejlesztése			
	Pest megye kulturális értékeinek megőrzése, helyi és megyei identitástudat erősítése				
	TM3.a	Helyi és megyei identitás erősítése			√
	TM3.b	Pest megyei kastélyprogram megvalósítása			√
	Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció				
	TM4.a	Pest megye térségmenedzselési kapacitásainak kialakítása és működtetése	√	√	√
	TM4.b	Partneri kapcsolatok intézményesített fejlesztése	√	√	√
	Társadalmi programok megvalósítása				
	TM5.a	Családbarát Pest megye			
TM5.b	Közösség építése és társadalmi bizalom erősítése				
TM5.c	Szegénység elleni küzdelem, más leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása				
VII. PRIORITÁS	Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése				
	TM6.a	Egészséges életmódra és prevencióra irányuló szemléletformáló programok			√
	TM6.b	Lelki egészség megteremtése			

Beavatkozások megnevezése		Ferihegy ITI	Homokhátság ITI	PDS ITI
TM6.c	Lakossági szűrőprogramok indítása			√
TM6.d	Sportoláshoz alkalmas környezet megteremtése			√
Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése				
TM7.a	Egészségügyi alap-, és szakellátás intézményeinek fejlesztése			
TM7.b	Pest megyei kórházak fejlesztése			

12 A VEKOP-ban és ágazati Operatív Programokban megvalósítani kívánt kulcsprojektek megnevezése

A Pest Megyei Területfejlesztési Program prioritásai mentén meghatározott beavatkozásoknak a 2014-2020-as fejlesztéspolitikai időszakhoz készülő operatív programokkal való kapcsolata egyértelműen kimutatható. A prioritások, intézkedések, beavatkozások a helyzetfeltárás során azonosított problémákra, az adottságokra és lehetőségekre tekintettel adnak megoldási javaslatokat. Természetesen ahhoz, hogy ezek a fejlesztések Pest megye gazdasági megerősödését szolgálják, vagyis egészségesebb és hatékonyabb társadalom épülését, valamint a természeti környezetével összhangban lévő térséget „hozzanak létre”, szükséges a programokat, beavatkozásokat prioritálni.

Pest megyében mintegy 187 települési önkormányzat felelős a lakókörnyezet és a közszolgáltatások egy részének működtetéséért, közel százezer működő vállalkozása alkotja a megye gazdaságának gerincét. Pusztán az önkormányzati körből közel 1300 projektjavaslat érkezett hozzánk a megyei tervek készítése során, ha minden vállalkozást megkérdeznénk, valószínűleg ez a lista több tízezresre nőne. Nagyon nehéz tehát ebben a léptékben a szó eredeti jelentése szerinti kulcsprojekteket nevesíteni. Sokkal inkább kulcs programokról tudunk számot adni, olyan programokról, amelyek vagy komplex területi megközelítésük miatt fontosabbak a többinél, vagy az adott tématerület, megoldandó probléma van a fontossági sorrend élén, és amely több, akár több tucat projekt egymáshoz kapcsolásával áll össze.

A következő táblázat tartalmazza az azonosított kulcsprojektek (programok) listáját, illetve azok kapcsolódását a Pest megyei stratégiai program releváns prioritásaihoz, valamint a megfelelő országos operatív programokhoz (VEKOP, ágazati).

Kulcsprojekt (program) megnevezése	Pest Megyei Területfejlesztési Programhoz való kapcsolódás	Operatív Programhoz való kapcsolódás	
	Prioritás	OP	Prioritástengely
Megyei befektetés ösztönző szervezet létrehozása és működtetése	I. Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása	VEKOP	8. Technikai segítségnyújtás
Ferihegyi Gazdasági Övezet komplex gazdaságfejlesztési programja	I. Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása	VEKOP	1. Vállalkozások versenyképességének javítása, a foglalkoztatás ösztönzése és a tudásgazdaság fejlesztése
		GINOP	1. Vállalkozások versenyképességének javítása, foglalkoztatásának ösztönzése
		EFOP	3. infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében 4. Gyarapodó tudástőke
Lemaradásban lévő térségek (Szobi, Nagykátai, Aszódi, Ceglédi, Dabas/Ráckevei) gazdaságfejlesztési programjainak	II. Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése	VP	1. A gazdaságok életképességének és versenyképességének fokozása a mezőgazdasági termelés valamennyi típusa és valamennyi régió esetében, az innovatív mezőgazdasági technológiák és a fenntartható erdőgazdálkodás elősegítése

<p>megvalósítása</p>		<p>VEKOP</p>	<p>4. Térségi integrált közösségvezérelt fejlesztési programok – CLLD</p>
		<p>GINOP</p>	<p>1. Vállalkozások versenyképességének javítása, foglalkoztatásának ösztönzése</p> <p>5. Foglalkoztatás ösztönzés és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése</p>
		<p>EFOP</p>	<p>3. Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében</p> <p>4. Gyarapodó tudástőke</p>
<p>Duális képzés rendszerének kialakítása</p>	<p>VI. Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem</p>	<p>EFOP</p>	<p>2. Befogadó társadalom</p> <p>4. Gyarapodó tudástőke</p> <p>5. Jó állam</p>
<p>Vállalati technológia fejlesztések Pest megyében</p>	<p>I. Pest megye több lábón álló gazdaságának dinamizálása</p>	<p>VEKOP</p>	<p>1. Vállalkozások versenyképességének javítása, a foglalkoztatás ösztönzése és a tudásgazdaság fejlesztése</p>
<p>A Pest megyei vállalkozások pénzügyi eszközhöz való hozzáférés feltételeinek javítása</p>	<p>I. Pest megye több lábón álló gazdaságának dinamizálása</p>	<p>VEKOP</p>	<p>2. Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése</p>
<p>Pest Megyei Flór Ferenc Kórház fejlesztése</p>	<p>VII. Testben és lélekben egészséges Pest megye</p>	<p>EFOP</p>	<p>1. Infrastrukturális beruházások a társadalmi befogadás területén</p>
<p>M4 Budapest és Cegléd közötti szakaszának megépítése</p>	<p>III. Közlekedés-fejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében</p>	<p>IKOP</p>	<p>1. Nemzetközi (TEN-T) közúti és vízi elérhetőség javítása</p>
<p>Hiányzó Ipoly hidak megépítése</p>	<p>III. Közlekedés-fejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében</p>	<p>IKOP</p>	<p>1. Nemzetközi (TEN-T) közúti és vízi elérhetőség javítása</p>
<p>Alapellátást biztosító önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai megújítása</p>	<p>V. Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása</p>	<p>VEKOP</p>	<p>5. Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások alkalmazása</p>

<p>Vízgazdálkodás fejlesztése Pest megyében</p>	<p>V. Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása</p>	<p>KEHOP</p>	<p>1. A klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás</p>
<p>Pest megye térségmenedzselési kapacitásainak kialakítása és működtetése</p>	<p>VI. Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem</p>	<p>VEKOP</p>	<p>8. Technikai segítségnyújtás</p>
<p>Pest megyei kastélyprogram megvalósítása</p>	<p>VI. Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem</p>	<p>GINOP</p>	<p>5. Közszolgáltatások infrastrukturális hátterének energia-hatékonysági célú fejlesztései, illetve a szolgáltatások minőségének javítása</p>

13 A végrehajtásban közreműködő szervezetek közti munkamegosztás, együttműködés és információcsere meghatározása, az érdekérvényesítés rendszere

A Pest Megyei Területfejlesztési Program végrehajtásának elsőszámú felelőse, közreműködője a Pest Megye Önkormányzata. Az egyéb közreműködő szervezetek pontos meghatározása, az együttműködések mikéntje, valamint az érdekérvényesítés lehetőségei a tervezés jelen fázisában még nem tekinthető véglegesnek (országos intézményi és eljárásrendi keretek tisztázása szükséges).

13.1 Jogsabályi háttér

A 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról szóló 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat rendelkezik a Közösségi Támogatási Keret (KTK) hazai intézményrendszerének átalakulásáról.

A Kormány döntése értelmében az uniós fejlesztési források felhasználását központi koordinációval működő decentralizált intézményrendszernek kell támogatnia, amelyben hatékony központi koordináció mellett érvényesül az ágazati szakpolitikákért felelős tárcák tervező és irányító szerepe. Ennek érdekében a források felhasználásában meghatározó szereppel bír, az egyes operatív programokhoz kapcsolódó Irányító Hatóságok (IH) az ágazati szakpolitikákért felelős tárcákhoz kerülnek.

Az Irányító Hatóságok átszervezésével párhuzamosan várhatóan változás kíséri majd az alapok kezelése során eljáró szervezeteket, azaz a Közreműködő Szervezetek (KSZ) is. A 1545/2013. (VIII. 15.) Korm. határozat rendelkezik az európai uniós programok lebonyolítását támogató intézményrendszer felállításának módjáról, melynek értelmében a Kormány döntött arról, hogy a Regionális Fejlesztési Ügynökségek 2014. január 1-től a területileg érintett megyei önkormányzatok irányítása alá kerülnek. Az intézményrendszer átalakítása részeként a Kormány 1046/2013. (II.5.) Korm. határozata alapján a Széchenyi Programirodának adott felhatalmazást egyes területfejlesztéssel kapcsolatos feladatok ellátására.

A kifizetési kérelmek összeállítására és benyújtására, a kifizetések fogadására kijelölt szervezet, az igazoló hatóság jelenleg a Magyar Államkincstár (MÁK). Az irányítási és ellenőrzési rendszerek hatékony, eredményes és gazdaságos működésének biztosításáért az ellenőrzési hatóság, a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal (KEHI) felel.

A már korábban hivatkozott 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat a megyék területfejlesztésben betöltött szerepét tovább erősítette, melynek értelmében a megyék meghatározó szerepet kaptak a területfejlesztési források felhasználásának tervezésében. A megyei önkormányzatok e tekintetben meghatározott feladatait a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény módosításáról szóló 2013. évi CCXVI. törvény definiálja. A törvény értelmében a megyei önkormányzat dönt a hatáskörébe utalt fejlesztési források felhasználásáról, továbbá monitoring bizottság vagy más döntéshozó szerv útján közreműködik a területi operatív programok irányításában, megvalósításuk végrehajtásában. Mindez a 2014-2020 közötti programozási időszak operatív program struktúrája vonatkozásában különösen a területi operatív programokkal (VEKOP, TOP) és részben a Vidékfejlesztési Programmal (VP) összefüggő feladatokat jelenti.

13.2 Partnerségi program

Mind a megyei tervezés, mind pedig a programok végrehajtása a partnerség, az együttműködés elvén nyugszik. Pest megye vonatkozásában a Pest Megyei Területfejlesztési Konceptióban foglalt **partnerségi terv** alapján az alábbi szereplők (leendő kedvezményezettek, a végrehajtás felelősei) együttműködésével valósulhat meg Pest Megye Területfejlesztési Programja:

- Pest Megye Önkormányzata,
- Budapest Főváros Önkormányzata,

- Érd Megyei Jogú Város Önkormányzata,
- Várostérségek, kistérségek és városok képviselői (helyi önkormányzatok),
- Gazdasági érdekképviseletek, kamarák és egyéb ernyőszervezetek (munkaadók és munkavállalók),
- Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány,
- A térségben meghatározó vállalatok, vállalkozások,
- Egyetemek, kutató intézetek,
- Szakmai tanácsadó vállalkozások; turizmus ernyőszervezete, szolgáltatók,
- A mezőgazdaság, vidékfejlesztés intézményei, Agrárkamara, LEADER – csoportok,
- Közlekedési vállalatok,
- Egészségügy; oktatás, foglalkoztatás intézményei,
- Szakminisztériumok, Nemzeti Tervezési Hivatal,
- Pest Megyei Kormányhivatal,
- Civil szervezetek, társadalmi szervezetek, egyházak,

A végrehajtásban várhatóan közreműködő szereplők jelenlegi együttműködése a tervezési fázisban több szintéren, többek között a partnerségi fórumok keretében valósul meg.

2012 májusában alakult meg a **Pest Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum**, melyet Pest Megye Önkormányzata és Érd Megyei Jogú Város Önkormányzata hozott létre.

A fórum feladatai a 2014-2020-as programozási periódushoz kapcsolódóan elsősorban az alábbiak:

- egyeztetési – az Országos Területfejlesztési Konceptióval összhangban – a megye hosszú távú területfejlesztési koncepcióját, illetve – a megyei területfejlesztési koncepció és területrendezési terv figyelembevételével – a megye fejlesztési programját, és az egyes alprogramokat,
- egyeztetési a Pest megye területét érintő koncepciókat, az Országos Területfejlesztési Konceptiót, a kiemelt térségek területfejlesztési koncepcióit és a megye területrendezési tervét, valamint előzetesen véleményezi az illetékes területi közigazgatási szervek fejlesztéspolitikai pályázatait,
- közreműködik pályázati források felkutatásában a fejlesztési programok megvalósításához,
- javaslatokat dolgoz ki Pest megye fejlesztési programjaihoz, fejlesztéspolitikai javaslatokat tesz a hatáskörrel rendelkező szervezeteknek,
- Pest megye fejlesztési programjainak megvalósítása érdekében együttműködik Budapest Főváros Önkormányzatával, a megye fejlesztésében közvetlenül és közvetve közreműködő területi államigazgatási szervekkel, települési önkormányzatokkal, a gazdasági kamarákkal, piaci szereplőkkel, továbbá a megye területén működő társadalmi szervezetekkel.

2012 júliusában alakult meg a **Közép-magyarországi Regionális Területfejlesztési Konzultációs Fórum**, melynek tagjai Budapest Főváros Főpolgármestere és Pest Megye Közgyűlésének elnöke.

A fórum feladatai a 2014-20-as programozási periódushoz kapcsolódóan elsősorban az alábbiak:

- folyamatosan figyelemmel kíséri a régió társadalmi-gazdasági helyzetét, környezeti állapotát, adottságait;
- egyeztetési – az Országos Területfejlesztési Konceptióval összhangban – a régió hosszú távú területfejlesztési koncepcióját, illetve a régió fejlesztési programját, és annak munkarészeit;
- egyeztetési a régió területét érintő koncepciókat, az Országos Területfejlesztési Konceptiót,
- eljár a regionális döntést, állásfoglalást, véleményezést igénylő ügyekben;

- összehangolja a megyei önkormányzat és a fővárosi önkormányzat döntéshozatalát;
- képviseli a megyei önkormányzat és a fővárosi önkormányzat egyezős döntését, mint a régió álláspontját;
- közreműködik pályázati források felkutatásában a fejlesztési programok megvalósításához;
- javaslatokat dolgoz ki a régió fejlesztési programjaihoz, fejlesztéspolitikai javaslatokat tesz a hatáskörrel rendelkező szervezeteknek;
- a régió fejlesztési programjainak megvalósítása érdekében együttműködik a régió fejlesztésében közvetlenül és közvetve közreműködő területi államigazgatási szervezetekkel, települési önkormányzatokkal, a gazdasági kamarákkal, piaci szereplőkkel, továbbá a régió területén működő társadalmi szervezetekkel;
- javaslatot tesz a Kormánynak a Régiók Bizottságában (CoR) a régiót képviselő tag személyére;
- javaslatot tesz a régiót egyéb szervezetekben, testületekben történő képviselőre;
- javaslatot tesz a regionális operatív programokból megvalósuló projektek azonosítására;
- javaslatot tesz a régiót érintő nemzetközi megállapodások, nemzetközi együttműködésekben való részvétel tárgyában;
- javaslatot tesz a korábban a regionális fejlesztési tanács hatáskörébe tartozó fejlesztési előirányzatokhoz kapcsolódó szükséges döntések meghozatalára mindkét fél érintettsége esetén.

A két konzultációs fórum a számos közös fejlesztési, tervezési, programozási és egyéb feladatból adódóan rendszeresen ülésezik ügyrendjének megfelelően. A programozási és a későbbiekben kialakuló végrehajtási feladatok megkívánják a szorosabb szakmai együttműködést a fórumban résztvevő önkormányzatok között, így azt célszerű a jövőben kiterjeszteni szakértői szintre is.

A koncepcióban foglaltaknak megfelelően a partnerségi terv a programkészítés és a programok tartalmának egyeztetése mellett várhatóan kiterjed a projekt kiválasztási kritériumok meghatározására, az ex-ante értékelésre, majd a későbbiekben a projekt kiválasztás, menedzsment, monitoring és értékelés tevékenységeire.

A program végrehajtás során szükséges együttműködések kialakítása, fejlesztése érdekében a Pest Megyei Önkormányzat meghatározta a **„Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció”** intézkedését. Az intézkedés keretében (TM4.a, TM4.b beavatkozások) Pest megye térségmenedzselési kapacitásának kialakítását és működtetését, valamint a partnerségi kapcsolatokat kívánja intézményesíteni.

13.3 Kedvezményezettek

Minden beavatkozás esetében megtörtént a kedvezményezetti kör meghatározása. A fő kedvezményezetteket prioritásonkénti megbontásban az alábbi táblázat tartalmazza:

Ssz.	Prioritás megnevezése	Kedvezményezettek köre
I.	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása	Önkormányzatok; gazdasági társaságok; szövetkezetek; egyéni vállalkozók; magánszemélyek; pénzügyi intézetek; vállalkozásfejlesztést segítő szervezetek; egyetemek; felsőoktatási intézmények; kutatóintézetek; technológia transzfer és tudásmenedzsment irodák; TDM irodák; Tourinform irodák
II.	Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése	Önkormányzatok; gazdasági társaságok, szövetkezetek; egyéni vállalkozók; nonprofit szervezetek; egyházak; NIF Zrt.; Magyar Közút Zrt.; BKK; vállalkozásfejlesztő és befektetés-ösztönző szervezetek; kulturális, közművelődési, nevelési/oktatási intézmények; szakképző intézmények
III.	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében	NIF Zrt., Belügyminisztérium, ORFK, ÁAK Zrt., Magyar Közút Zrt., MÁV Zrt., Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., MÁV-START Zrt., GYSEV Zrt., BKK, Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ illetve előbbieik esetleges jogutódai; MAHART; önkormányzatok; vízügy; gazdasági társaságok
IV.	Települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért	Önkormányzatok; önkormányzati társulások; önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok; gazdasági társaságok; egyházak; civil szervezetek; városfejlesztő társaságok; szövetkezetek; nemzeti parkok
V.	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása	Önkormányzatok; lakosság (magánszemélyek, társasházak, lakásszövetkezetek); civil szervezetek; egyházak; energiaszolgáltatók; vízgazdálkodási társaságok; gazdasági társaságok, szövetkezetek; egyéni vállalkozók;
VI.	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	Önkormányzatok; gazdasági szervezetek; civil szervezetek; egyházak; kulturális, közművelődési, oktatási intézmények; továbbképző központok; TISZK
VII.	Testben és lélekben egészséges Pest megye	Önkormányzatok; civil szervezetek; egészségügyi intézmények; nevelési/oktatási intézmények; egyházak; gazdasági szervezetek

14 Érd Megyei Jogú Város Prioritásai

14.1 Településközpont megújítása, települési alközpontok kialakítása, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések megvalósítása Érd MJV területén

Érd MJV a szuburbanizációs folyamatok gyors lefolyását nem volt képes követni az infrastruktúra kialakításával. Több települési funkció is hiányos, továbbá kertvárosi jellegének köszönhetően a térben elterülő városból hiányoznak a települési alközpontok. A fejlesztési elképzelések között első helyen jelenik meg – amely településszervezési és hatékonysági szempontból kiemelten fontos téma – az alközpontok kialakítása, mely fejlesztés által a központi funkciók elérhetővé válnak a város elszigeteltebb pontjain élők számára is. Kiemelt hangsúlyt szeretnénk fektetni az integrált, egymással ésszerű együttműködésben lévő városrészek kialakítására, egy többközpontú, a gazdaság és a lakosság igényeit helyben kiszolgálni képes települési struktúra megvalósítására. Egyes elképzelések megvalósítása már a 2007-13-as időszakban elkezdődött, és az Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) stratégiájában már megjelent, de volumenük miatt több programozási időszakot felölelő a megvalósításuk.

A térségi szervező és irányító szerep megköveteli, hogy funkcióit tekintve Érd MJV minél szélesebb körben, kiterjedtebb hálózattal képes legyen ellátni feladatait, járásközponti szerepkörének megfelelően. A központi funkciók szerepe meghatározó a megyei jogú város életében, ugyanis a várostérségi fejlődés fenntarthatósága érdekében jól működő erős vonzással rendelkező, egységes városrészekre van szükség. A térségi szervező erő legfontosabb eleme az irányításhoz szükséges funkciók megléte. Az előző tervezési ciklusban megfogalmazott stratégiai célok között szerepel a városi bíróság, levéltár és egy korszerű rendőrkapitányság létrehozása (funkció áttelepítése). A szerepkör bővítésével helyben és könnyebben elérhetővé válnak a szolgáltatások, gyorsul az ügymenet.

A korszerű technológiával felszerelt és a racionalizált eljárási keretek közé terelt önkormányzati rendszer kialakításának szándéka már az IVS-el együtt megjelent, de a 2014-2020 tervezési időszakra hárul megvalósítása. A közigazgatási eljárási rend és a rendszer működésének gördülékenyebbé tétele elvárás a szolgáltatást igénybe vevők és az önkormányzati intézmények részéről egyaránt. A befektetések ösztönzésében is elengedhetetlen szerepe van a különféle közigazgatási eljárások minél egyszerűbb és gyorsabb formában történő ügyintézésének (egy ablakos ügyintézés).

14.1.1 Települési alközpontok funkcióbővítő fejlesztése

Az intézkedésben Érd MJV területén alközpontok kialakítását tervezi. A funkcióbővítő integrált településfejlesztés és/vagy szociális település-rehabilitáció során a már meglévő, leromlott állapotú önkormányzati tulajdonú épületek korszerűsítésére és környezetük rendezésére kerül sor. Az elképzelések megjelentek már az előző tervezési időszak Integrált Városfejlesztési Stratégiájában, melyeket folytatva az elkövetkező időszakban szeretne a város megvalósítani.

Az Érd-parkvárosi alközpont tervezett fejlesztése között szerepel a Bem téri szolgáltatóház kialakítása valamint, közterület kialakítása. Az M7-es autópálya lehajtó és az Iparos utca fejlesztése, a Parkvárosi Közösségi Ház és környezetének revitalizációja. A tervezett fejlesztések összekapcsolódnának az oktatási infrastruktúra megújítása és fejlesztése fejezetben jelölt Teleki Sámuel iskola középfokú intézménnyé történő bővítésével.

A Városközpont projekt megvalósítása után indokolt a közvetlen közelében található, korábban ipari telephelyként használt terület rehabilitációja. Ugyanakkor a korszerűtlen, magas költségekkel üzemeltethető Polgármesteri Hivatal és Művelődési Központ helyett új helyen egy korszerű, alacsony energiaigényű és XXI. századi járásközpontozat illő, a városi intézményeknek otthont adó épület kialakítása valósulhat meg.

Az Érdligeti alközpont fejlesztései: közösségi ház, Fürdő utca kiépítése, szolgáltatóház, kispiac építése, idősök otthonának és posta épületének felújítása, közösségi terek kialakítása, Iskola felújítása.

Természetesen energia hatékony rendszerekkel ellátva, melyekkel biztosítható a költségmegtakarítás, illetve hosszú távon a közszolgáltatások fenntartható működtetése.

További funkcióbővítés során Érd megyei jogú város az EATT-ben megjelölt városrészekben elérhetővé és hatékonyra teszi a közszolgáltatásokat. A közösségi tér megújulása és az életminőség valamint az ellátási színvonal emelésén túl közösségépítő szerepe is megjelenik, valamint a fejlesztés elősegíti a szén-dioxid mentes gazdaság megvalósítását.

Projektek megnevezése:

- Érd-felső vasútvonal Érdligeti megállóhelyhez kapcsolódó alközpont rehabilitáció;
- Érdligeti alközpont fejlesztése;
- Új igazgatási-kulturális központ kialakítása;
- Parkvárosi alközpont fejlesztése;
- Érd városi köztemető fejlesztése, bővítése.

Kedvezményezetti kör bemutatása: helyi önkormányzat, konzorciumok, civil és gazdasági szervezetek.

14.1.2 Egyablakos ügyintézés kialakítása

Érd MJV önkormányzatának célja a beruházások ösztönzése az adminisztratív terhek csökkentése által. Az ügyfélközpontú, gyors kiszolgálás személyi paramétereinek, eszközszükségletének, szoftverigényének kötelező feladatellátáshoz kapcsolódó fejlesztése során a települési közszolgáltatások elérhetősége és minősége javul, gyorsabbá válik az ügyintézés. A gazdasági szereplők adminisztrációs terheinek csökkentése vonzó tényező lehet a várost megcélzó befektetések számára. A helyi gazdaság fejlesztése önkormányzati feladat és érdek egyaránt, a helyi adóbevételek növekedésével a munkahelyek megteremtése mellett a közszolgáltatások finanszírozhatósága is jelentős mértékben javulhat.

Projektek megnevezése:

- Egyablakos ügyintézés az érdi járási gazdaságfejlesztési program keretében;

Kedvezményezetti kör bemutatása: önkormányzati hivatalok, helyi, járási tisztviselők,

14.1.3 A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz

Kapcsolódó EU célkitűzés:

- *Kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása (3);*
- *Alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás (4);*
- *Intézményi kapacitás és hatékony közigazgatás megteremtése (11);*

Kapcsolódó EU beruházási prioritás:

ERFA 5. cikk (9) b): A rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint a gazdasági és társadalmi fellendülésnek támogatása.

14.1.4 Indikátorok meghatározása

Azonosító (specifikus cél)	Indikátor	Mérték- egység	Az adat forrása	Célérték
Települési alközpontok funkcióbővítő fejlesztése	Funkcióbővítő beruházással érintett terület nagysága	ha	EMIR	n.k.*

Egyablakos ügyintézés kialakítása	Közüntézmények szolgáltatásával elégedett gazdasági szereplők aránya	%	EMIR	n.k.*
Települési alközpontok funkcióbővítő fejlesztése	Funkcióbővítő beruházással érintett lakosok száma	fő	EMIR	n.k.*

n.k.* Nem Kalkulálható a végleges VEKOP és végleges forrásmegosztás ismerete nélkül

14.1.5 Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban

Intézkedés neve	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)
Települési alközpontok funkcióbővítő fejlesztése	8.95
Egyablakos ügyintézés kialakítása	0.05

14.2 A kis-, és középvállalkozások, a helyi gazdaság szerepének erősítése

Érd MJV és térsége számára kardinális feladat a helyi kkv-k helyzetbe hozása, a helyi gazdaság fejlesztése. A kkv-k szerepe a város és térsége életében meghatározó, kitörési pontot jelentenek az élelmiszergazdaság, a feldolgozóipar, a logisztika, az ipar, továbbá IKT és innovatív technológiákat alkalmazó vállalati beruházások. A város térségi szerepkörének erősítése, továbbá a fővárostól való függésének csökkentése érdekében integráltan, a vállalatok szakosodását tekintve differenciáltan történő fejlesztések megvalósítását tartja elsődlegesnek. A részprogramban a kkv-k számára (inkubátorházaként működő) vállalkozói falu jönne létre, amely elősegítené a helyben maradásukat. A városközponti, lakófunkcióhoz közeli, vagy épp abban létrejött vállalkozások egy vállalkozói övezetbe költözésének lehetőségét javítaná a fejlesztés, továbbá az újonnan betelepülőknek is telephelyet biztosítana a működéshez. A részprogram kapcsolódik a VEKOP a vállalkozások versenyképességének javításához, a foglalkoztatás ösztönzése és a tudásgazdaság fejlesztésével.

14.2.1 A kkv-k versenyképességének fokozása, a vállalkozói szellem előmozdításával, valamint új cégek alapításának ösztönzésével

Az M6 autópálya Érdi-tető csomópontjának közelében, a pusztaszabolcsi vasút, 7. sz. elkerülő út, Ercsi út által határolt térségben kijelölt gazdaságfejlesztési terület a kiváló közlekedési kapcsolatokat felhasználva alkalmas vállalkozói falu kialakítására. A terület elsősorban azon kis- és középvállalások számára ideális, akik nehezen tudják felvállalni az egyéni telephely kialakításának költségeit, ill. amelyek zavaró tevékenységükkel kiszorulnak a város nagy kiterjedésű kertvárosi lakóterületeiről. A fejlesztés – előzetes elképzelések szerint – komplex módon fejleszti a vállalkozásokat, inkubátorházak kialakításával a kezdő vállalkozásokat, tanácsadással és egyéb szolgáltatások biztosításával a már működő, de telephelyükről kiszorult vállalkozásokat is támogatni kívánja Érd Megyei Jogú Város.

A kiváló közlekedési lehetőségekkel rendelkező Érd négy autópályán és két vasútvonalon érhető el, fontos kereskedelmi útvonalak közelében, a főváros nyugati kapujában helyezkedik el. Közvetlenül érinti az M7, M6, M4-es autópálya. A 6-os, 7-es főutak Érdnél találkoznak, továbbá a leendő Százhalombatta-Zsámbék autópálya Érdnél valósítja meg az M1-es autópálya csatlakozását. Ezért logisztikai szempontból ideális helyen fekszik az ország nyugati felét és a fővárost ellátó nagybani zöldség- és gyümölcs piac kialakítására (Érden nagy hagyománya van a barack és alma termesztésnek, ezáltal Érd és környéke termelői is könnyebben piachoz juthatnak). Érd MJV önkormányzata élénkítené a város-vidék kapcsolatot, melynek fejében a térségi szereplők megtermelt áruikkal a fővárosi agglomeráció déli területeinek ellátásában fontos szerepet tölthetnének be.

Projektek megnevezése:

- Érdi Nagybani Piac kialakítása;
- kkv-k számára kijelölt gazdasági területek vállalkozói falu fejlesztése Érd–Mihálytelep részén.

Kedvezményezett kör bemutatása: helyi önkormányzat, gazdasági társaságok.

14.2.2 A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniói tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz

Kapcsolódó EU célkitűzés:

- *Kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása (3);*
- *Alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás (4);*

Kapcsolódó EU beruházási prioritás:

ERFA rendelet 5. cikk (8) (b): a foglalkoztatás barát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése révén, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint a konkrét természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását.

ERFA 5. cikk (3) a): a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével, üzleti inkubátorok segítségével is.

ESZA rendelet 3. cikk (1) b) iv.: a megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat.

ERFA 5. cikk (3) c): a termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló fejlett kapacitás megteremtésének és kiterjesztésének elősegítése.

14.2.3 Indikátorok meghatározása

Azonosító (specifikus cél)	Indikátor	Mérték- egység	Az adat forrása	Célérték
A kkv-k versenyképességének fokozása, a vállalkozói szellem előmozdításával, valamint új cégek alapításának ösztönzésével	Inkubátorházba költözött KKV-k száma	db	EMIR	n.k.*
A kkv-k versenyképességének fokozása, a vállalkozói szellem előmozdításával, valamint új cégek alapításának ösztönzésével	Telephelyet váltó cégek száma	db	EMIR	n.k.*
A kkv k versenyképességének fokozása, a vállalkozói szellem előmozdításával, valamint új cégek	Létrejött beszállítói kapcsolatok száma a nagybani piacon	db	EMIR	n.k.*

alapításának ösztönzésével				
----------------------------	--	--	--	--

n.k. * Nem Kalkulálható a végleges VEKOP és végleges forrásmegosztás ismerete nélkül

14.2.4 Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban

Intézkedés neve	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)
A kkv-k versenyképességének fokozása, a vállalkozói szellem előmozdításával, valamint új cégek	9

14.3 Testben és lélekben egészségés Érd

Érd MJV elkötelezett a városban lakók egészségi állapotának javítását elősegítő programok, projektek támogatásában, az egészségügyi alap-, és szakellátás magasabb színvonalának, és elérhetőségének biztosításában. A részprogramban kapcsolódva az alközpontok kialakításához, az egészségügyi alapellátást biztosító intézmények korszerűsítésén, létrehozásán felül a város elszigeteltebb területeire is egyformán elérhetővé kívánjuk tenni a szolgáltatásokat. A fenntartási költségek csökkentése céljából energiatakarékos megoldások (pl. hőszigetelések, klímaberendezés, nyílászárók cseréje, vezetékek felülvizsgálata, szennyvízelvezetési problémák orvosolása, elektromos hálózat cseréje) bevezetése, korszerűsítés szükséges. Valamint lehetőséget kell adni az elavult eszközállomány cseréjére is, hogy megközelítsék az európai átlagot.

Az egészséges életmód, és a hozzá kapcsolódó szolgáltató funkciók valamint a preventív programok megvalósítása fontos részét képezik a város elképzeléseinek. A város elképzelései szerint is legjobb megelőzni a hosszú és költséges betegségeket, amihez egy fejlett preventív eszköztár alkalmazása a legmegfelelőbb beavatkozás. Tömegsportra sajnos nem áll rendelkezésre megfelelő minőségű és mennyiségű terület. A tömegsport infrastruktúrájának megteremtése széles közeg számára képes hasznos és egészséges szabadidő eltöltést biztosítani, ami hozzájárul a testi egészség megőrzéséhez. A megvalósítás az előző tervezési időszakban elkezdődött (sportközpont, sportcsarnok bővítése, uszoda) új kapacitások kiépítésével, korszerűsítésével, szem előtt tartva a természeti környezet megóvására vonatkozó szempontokat, és a kertvárosi jelleg megőrzését. Ennek érdekében a fejlesztések mellé preventív, és figyelemfelhívó, illetve szemléletformáló programok kerültek megtervezésre. A programmal elérhetővé válnak a legfiatalabbtól az aktív korúakon túl az idősebb generációk is. Ezáltal széles körben megvalósulhat a családok és idősök tevékeny életmódjának, a nemzedékek közötti együttműködésének támogatása és a gyermekvállalás elősegítése. A részprogram kapcsolódik, a szociális intézményi háló fejlesztése, a befogadó társadalom erősítése, valamint a humán segítő szervezetek fejlesztése, képzésük támogatása elnevezésű VEKOP specifikus céljaihoz. Megyei szinten az egészségügyi ellátás infrastrukturális fejlesztése, a preventív és szemléletformáló szabadidős programok megvalósításához kapcsolódik, valamint a családbarát megye kialakításában is nagy szerepe lehet a megvalósítandó projekteknek.

14.3.1 Egészségügyi alap és szociális ellátás infrastrukturális fejlesztése

A beavatkozásban - kapcsolódva az alközpontok kialakításhoz – funkcióbővítést, valamint a már meglévő egészségügyi létesítmények megújítását, korszerűsítését tervezi a város. Kiemelten fontos a településen élők számára, az egészségügyi alapszolgáltatások elérhetősége. A meglévő Bölömbika utcai lerobbant háziorvosi rendelőknek otthont adó épület felhasználásával Érd Újtelep és Sasváros területeinek ellátására létrehozandó Egészségházban történik majd ez egészségügyi alapellátás. Érd M7-es autópályától Északra eső részén kb. 5.000 ember ellátására indokolt új háziorvosi rendelőket, gyógyszerterát, védőnői szolgálatot magába foglaló Egészségházat kialakítani, Érd Fenyves Parkváros részén.

Az egészségügyi intézmények mellett a szociális ellátás intézményei vannak a legrosszabb infrastrukturális állapotban. Működtetésük gazdaságosabbá tételéhez járul hozzá leginkább a beavatkozás. A különböző szociális szolgáltatások több telephelyen való ellátása, régi, korszerűtlen épületekben igen magas költséggel jár. A telephelyek összevonása csökkentené az üzemeltetési költséget és növelné az érdi szociális ellátásban részesülők számára nyújtott szolgáltatások színvonalát.

Projektek megnevezése:

- Bölömbika utcai egészségház fejlesztése;
- Egészségház kialakítása Fenyves Parkvárosban;
- Érdi Szociális Intézményrendszer telephelyeinek összevonása;

Kedvezményezett kör bemutatása: helyi önkormányzat, civil szervezetek, egyházak

14.3.2 Tömegsportozáshoz köthető és a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló fejlesztések

Az egészséges életmód alapvető eleme a rendszeres testmozgás, ezért az aktív élethez szükséges feltételrendszer megteremtése, a tömegsport intézményi és infrastrukturális hátterének kialakítása valósul meg a beavatkozás kapcsán. Támogatandó komplex szolgáltatást nyújtó létesítmények, tornatermek, uszodák építése, felújítása, amelyek magában foglalják a fenntartható üzemeltetést is (hangsúlyos a megújuló energetikai felhasználása a projektekben). A beavatkozás célja a lakosság szabadidejének hasznos eltöltésére ösztönzése, rekreációs és sporttevékenységének elősegítése.

A korspecifikus programok segítségével a gyermekek a saját motivációjuknak és a tehetségüknek megfelelően tudnak bekapcsolódni az iskola és a klubok által biztosított edzés és versenyzési lehetőségekbe. Emellett széles körben biztosítja a hobby szintű sportot a gyerekek számára, amit későbbi és felnőtt korban folytatni tudnak. Érd Parkvárosban tervezett fejlesztés a terület kertvárosias részein élőknek egy igényes, egészséges és mozgásban gazdag életmódot lehetővé tevő sportcentrum fejlesztése, mintegy 40.000 embert érinthet. Továbbá a megyei jogú városban a működő tanuszodában zajló eredményes úszásoktatás mellett népszerű vízilabda sportélet is elindulhat, és versenyek rendezése is lehetővé válik. A mindennapos testedzés, mozgás, a rendszeres futás népszerűsítése pedig az érdi Duna-parti gáton történhet, cél a rendszeres sportesemények szervezése, a rendezvények népszerűsítése, és minél szélesebb társadalmi rétegek bevonása.

Projektek megnevezése:

- Németh Helga Utánpótlás Program kiterjesztése;
- Parkvárosi Sportcentrum kialakítása;
- Városi uszoda, sport- és rendezvénycsarnok épületében uszoda üzembe helyezése;
- "Gát-futás" - egészséges életmód program az érdi Duna parton;

Kedvezményezett kör bemutatása: Önkormányzat, civil szervezetek, sportegyesületek, intézményfenntartó központok,

14.3.3 A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniói tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz**Kapcsolódó EU célkitűzés:**

- *A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (9);*
- *Alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás (4);*

Kapcsolódó EU beruházási prioritás:

ESZA rendelet 3. cikk (1) b) iv.: a megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat.

ERFA 5. cikk (9) b): A rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint a gazdasági és társadalmi fellendülésnek támogatása.

14.3.4 Indikátorok meghatározása

Azonosító (specifikus cél)	Indikátor	Mérték- egység	Az adat forrása	Célérték
Egészségügyi alap és szociális ellátás infrastrukturális fejlesztése	Támogatásban részesülő közszolgáltatást nyújtó intézmények száma	db	EMIR	n.k.*
Egészségügyi alap és szociális ellátás infrastrukturális fejlesztése	Fejlesztéssel érintett járóbeteg férőhelyek száma	db	EMIR	n.k.*
Egészségügyi alap és szociális ellátás infrastrukturális fejlesztése	Fejlesztett szakellátó ellátó helyek száma	db	EMIR	n.k.*
Tömegsporthoz köthető és a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló fejlesztések	Tömegsport események szám	db	EMIR	n.k.*
Tömegsporthoz köthető és a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló fejlesztések	Utánpótlásprogramban részt vettek száma	fő	EMIR	n.k.*

n.k.* Nem Kalkulálható a végleges VEKOP és végleges forrásmegosztás ismerete nélkül

14.3.5 Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban

Intézkedés neve	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)
Egészségügyi alap és szociális ellátás infrastrukturális fejlesztése	1.14
Tömegsporthoz köthető és a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló fejlesztések	1.42

14.4 Az oktatás intézményrendszerének infrastrukturális és tartalmi megújítása, a kultúra, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése, a térségi- és helyi identitás erősítése

Az Érd MJV területén működő oktatási intézmények sajátos helyzetben vannak, mivel két negatív tényező egyszerre jelentkezik az életükben. Egyrészt az intézmények leromlott állapotban, pazarló energiahatékonysággal működnek, másrészt a szuburbanizációs folyamatoknak köszönhetően nagy mértékű kapacitáshiány lépett fel. Emellett fontos megjegyezni, hogy mindazok, akik nem tudják helyben igénybe venni a szolgáltatást, a fővárosba kényszerülnek, ezzel is terhelve a fővárosi infrastruktúrát. A kapacitások növelésével egy komplex probléma kezelésére is sor kerülhetne, mert amennyiben a város képessé válik helyben tartani a szolgáltatást igénybe vevőket, akkor csökkenhetne a fővárosba ingázók és a fővárosi infrastruktúrát használók száma. Az intézkedés keretében megtörténik a bölcsődei, óvodai kapacitáshiányok felszámolása új intézmények építésével, megújul az alap- és középfokú oktatási intézmények infrastruktúrája, eszközállománya, új alap és középfokú intézmények épülhetnek. Energiatakarékossági beruházásokkal fenntarthatóbbá válnak az intézmények, kisebb terhet jelentenek fenntartóiknak és a nemzetgazdaságnak. Továbbá Érd MJV az intézkedések által gyengítené az alvóvárosi (negatív) attitűdjét az ingázás csökkentésével, végül hozzájárulna a szén-dioxid mentes gazdaság megvalósításához.

A helyi értékek segítenek a helyi identitás megőrzésében, erősítésében, a helyi márkásításban, turisztikai jelentőségük van, továbbá a gazdaságra is kihatásuk van. A beavatkozás két módon támogatja a helyi értékek megőrzését, egyrészt segít az épített örökség értékmegőrzésében, másrészt támogatja a helyi értékhez köthető rendezvények, identitást erősítő fesztiválok megtartását. Az intézkedések hozzájárulnak, hogy a város egységesebb és élhetőbb környezetté alakuljon, a tevékeny lakosok által pedig aktív közösséggé váljon, amelynek tovagyűrűző hatásai megjelenhetnek a helyi gazdaságban.

Érd MJV Közgyűlésének döntése, és a magasabb szintű jogszabályok alapján 2013. májusban megalakult a Települési Értéktár Bizottság, valamint helyi civil kezdeményezéssel az Érdi Hungarikum Klub. Célja a magasabb rendű jogszabályok - Hungarikum Törvény - keretei között a város teljes területén a tárgyi és szellemi értékek számbavétele, gyűjtése. A környezetünkben fellelhető értékek nevesítése, számbavétele a lakóhelyhez kötődést, identitást, helyi közösségek együttműködését erősíti. Az egész település területére kiterjedő értékgyűjtésbe sok fiatal, önkéntest is mozgósítani lehet, amely tovább erősítheti a helyi közösséget. A munkát segíti összejövetelek, vásárok, kiállítások szervezésének, valamint kiadványok megjelentetésének lehetősége. Anyagi forrást igényel pl. a tárgyi emlékek elhelyezésének, bemutatásának biztosítása. Az értékek felkutatása a helyi gazdaság fellendülését is eredményezheti. A részprogram kapcsolódik a VEKOP Köszolgáltatások infrastrukturális háttérének és szolgáltatásainak megújításához, megyei szinten az oktatási alapintézményének fejlesztésének és építésének, valamint a helyi értékek megőrzésének a helyi identitás erősítésének projektcsomagjaihoz.

14.4.1 Érd MJV oktatási és gyermekjóléti alapintézmények (bölcsőde, óvoda, családi napközi, általános iskola) fejlesztése és építése, továbbá a középfokú oktatás fejlesztése

A városban az utóbbi évtizedek szuburbanizációs folyamatai végett nagyszámú kapacitásbeli hiányok léptek fel. Az Érdre migrálók többsége fiatal, családos, amely rendkívüli mértékben megnövelte az oktatási intézmények kapacitásszükségletét. A bölcsődei és óvodai férőhelyek tekintetében becslések szerint 2000 hely hiányzik, az általános iskolák épületállománya leromlott, műszaki és energetikai felújítást, korszerűsítést igényelnek. A középfokú oktatás terén a város szintén kapacitáshiánnyal rendelkezik, a jelenleg működő 2 gimnázium és 1 szakközépiskola nem tudja megfelelő mértékben ellátni a helyi igényeket. Ezért a város az általános iskolák rekonstrukciójával egybekötve több esetben a kapacitások növelésével, és funkcióbővítéssel gimnáziumi évfolyamok indítását tűzte ki célul. A Tisztviselő telep, Újtelep, Sasváros városrészek gyermekeinek, valamint a városi sport iskola iránt érdeklődőknek szükséges megfelelő minőségű oktatási intézmény feltételeinek megteremtése a cél a Batthyány Általános iskola rekonstrukciója és bővítése során. Érd Parkváros dinamikusan fejlődő

városrészben is igény van a minőségi oktatási intézményekre, illetve a gimnáziumi oktatás elérhetőségére, ahol a város egyik legrégebbi, erősen leromlott infrastruktúrájú iskolájának rekonstrukciója, gimnázium indítási feltételeinek megteremtése a feladat. Az intézmények korszerűsítése és energetikai racionalizálása pedig hozzájárul a szén-dioxid mentes gazdaság megvalósításához.

Projektek megnevezése:

- Óvodafejlesztés Érd, Darukezelő utcában;
- Óvodafejlesztés Dombos Parkváros-Tusculanum területen;
- Teleki Sámuel Általános Iskola és Batthyány Általános Iskola rekonstrukciója, bővítése;

Kedvezményezett kör bemutatása: helyi önkormányzat, intézményfenntartó központok

14.4.2 Érd fellelhető helyi értékek megőrzése és helyi identitás erősítése

A projektcsomagban az Érd területén fellelhető kulturális örökség részét képező elemek megóvása, karbantartása és helyreállítása, valamint további értékek felkutatása (Helyi Értéktár Bizottság segítségével), és oltalom alá helyezése a cél. Mindazonáltal minden olyan program támogatása, amely erősíti a helyi identitás kialakulását, a településhez kötődést, és a már létező, de elszigetelten működő kisebb közösségek összekapcsolódását. Érd több történelmi időszakot is őrző, és megjelenítő településmagjában a török emlék a Minaret és környékének rehabilitációja a Mecset utca, Hamzsabég tér területén. A műemlék Minaret mellett lehetővé válna a Dzsámi helyreállítása, és az egykori palánkvár rekonstrukcióját célzó további régészeti feltárás is. A közelben lévő Hamzsabég térhez kapcsolódó egykori Ispotály és volt bikaistálló területén karavánszeráj jellegű török kulturális központ és kézműves mesterségek oktatóbázisának kialakítása lehetséges.

A Hivatalnok utcában több éve tervezett könyvtárbővítés megvalósítása a cél. A jelenlegi Hivatalnok utcai telephely bővítésére az önkormányzat korábban megvásárolta a szükséges ingatlant, amelyben a városi könyvtár fejlesztése szükséges.

Esztergomtól Máriagyúdig, a Duna mentén haladó zarándokút jelenleg hivatalosan nem érinti Érdet, azonban az ófalusi keresztény emlékek, különösen Bogner Mária Margit emlékének őrzése, és az ide szervezett zarándoklatok indokolják, hogy a gyalogos útvonal a történelmi településmagot is érintse. A projekt az egyházi tulajdonban lévő épületben zarándokház kialakítását, és a zarándokútvonal Érdre eső infrastruktúrájának kialakítását célozza. A település legrégebbi, ófalusi Szent Mihály templom melletti iskolájának épülete fele részben visszaépítésre szorul. Közvetlenül a templomkerttel szemben helyezkedik el. Az ott lévő Bogner Mária Margit sírhoz jelenleg is nagyszámú zarándok érkezik, a boldoggá avatás után várhatóan még nagyobb létszámban érkeznek nem csak hazánkból, hanem a Kárpát-medence minden részéről, különösen a Délvidékről, Bogner Mária Margit szülőhelyéről.

A Szapáry kastély különleges történelmi, építészeti és településképi értéket jelentő, részben elpusztított együttes Érd kiemelkedően értékes emléke, emlékhelye. Az egykori kastélyt lebontották, a gazdatiszti ház, és a volt kastély alatti jelentős méretű pincerendszer felújításra szorul. A múlt században – az elpusztítása előtt több nevezetes funkciója is volt. Itt működött a KALOT népfőiskolai központ az 1940-es években. Az akkori használat ma is aktuális lehet agrárszakemberek képzése, skandináv népfőiskolai modellhez hasonlóan, illetve a gyógyturizmus szolgálatába állítható idegenforgalmi funkció is elképzelhető.

Sikeres régészeti útfeltárást követően Érd is világörökségi várományos településé vált. A légiós táborokat, Camponát, és a százhalombattai Matricát összekötő hadiút érinti Ófalut, és az érdi-fennsíkon halad Százhalombatta irányába. A világörökségi cím elnyerése várhatóan turisztikai fellendülést eredményez, azonban tematikus programokkal, és elsősorban a szomszédos Százhalombattával közreműködve képzelhető el Érd-Ófalu komplex turisztikai termék alakítása. Érd város csatlakozott a Magyar Limes Szövetséghez, így a többi helyszínnel együttműködésben

valósulhatnak meg a turisztikai programok. A turisták vonzása mellett kiemelt cél az, hogy a város lakói is ismerjék meg településük gazdag történelmi múltját, ezáltal a városhoz kötődésük is erősödjön.

Projektek megnevezése:

- Érd-Ófalu, volt Szapáry kastély és környezetének helyreállítása, hasznosítása;
- Érdi Értéktár Bizottság, Érdi Hungarikum Klub működtetése;
- Érd-Ófalu Minaret és környezetének rehabilitációja;
- Csuka Zoltán Városi Könyvtár telephelyének fejlesztése;
- Zarándokúthoz csatlakozás Ófaluban;
- Római Limes - történelmi időutazás Érden;

Kedvezményezett kör bemutatása: helyi önkormányzat, önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság, egyházak, civil szervezetek, amelyek helyi értéknek minősülő épülettel, szokással rendelkeznek, azt a helyi értéktárba felvették.

14.4.3 A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniói tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz

Kapcsolódó EU célkitűzés:

- *A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (9);*
- *Alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás (4);*

Kapcsolódó EU beruházási prioritás:

ESZA rendelet 3. cikk (1) b) iv.: a megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat.

ERFA 5. cikk (4) c) az energiahatékonyság, az intelligens energiamenedzsment és a megújuló energiák használatának elősegítése a köztulajdonú infrastruktúrákban, beleértve (ERFA esetében a középületeket) és a lakásépítési ágazatot.

14.4.4 Indikátorok meghatározása

Azonosító (specifikus cél)	Indikátor	Mérték- egység	Az adat forrása	Célérték
Érd MJV oktatási és gyermekjóléti alapintézmények (bölcsőde, óvoda, családi napközi, általános iskola) fejlesztése és építése, továbbá a középfokú oktatás fejlesztése	Fejlesztett nevelési-oktatási feladat ellátási helyeken ellátott/tanuló gyermekek száma	fő	EMIR	n.k.*
Érden fellelhető helyi értékek megőrzése és helyi identitás erősítése	Felújított kastélyok száma	db	EMIR	n.k.*
Érd MJV oktatási és gyermekjóléti alapintézmények (bölcsőde,	A közoktatási intézmények fejlesztéssel érintett	db	EMIR	n.k.*

óvoda, családi napközi, általános iskola) fejlesztése és építése, továbbá a középfokú oktatás fejlesztése	telephelyeinek száma			
Érden fellelhető helyi értékek megőrzése és helyi identitás erősítése	Tematikus túraútvonalhoz kapcsolódó fejlesztések száma	db	EMIR	n.k.*

n.k.* Nem Kalkulálható a végleges VEKOP és végleges forrásmegosztás ismerete nélkül

14.4.5 Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban

Intézkedés neve	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)
Érd MJV oktatási és gyermekjóléti alapintézmények (bölcsőde, óvoda, családi napközi, általános iskola) fejlesztése és építése, továbbá a középfokú oktatás fejlesztése	3,9
Érden fellelhető helyi értékek megőrzése és helyi identitás erősítése	3,6

14.5 A térségi nemzetközi és országos multimodális közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése a transzfer szerep ellátása és a hálózatos térstruktúra kialakulása érdekében

Magyarország közúti, vasúti, vízi és légi közlekedési létesítményei Európa közlekedési érrendszerének központi jelentőséggel bíró részét képezik. A földrajzi elhelyezkedés előnyei csak akkor érvényesíthetők, ha a tranzitforgalom egy része a szállítási hálózat csomópontjaiban telepített intermodális és multifunkcionális logisztikai központokban, illetve ezekhez kapcsolódó ipari parkokban elérhető szolgáltatások és tovább feldolgozás révén, magasabb hozzáadott értéket termel a nemzetgazdaság számára. Érd és térsége kiváló földrajzi elhelyezkedésének köszönhetően több országos jelentőségű útvonal csomópontjában helyezkedik el. A Duna Intermodális Logisztikai Központ projekt Érd és Budapest XXII. kerület határán a rendkívül kedvező közlekedéslogisztikai elhelyezkedési potenciál kiaknázására épülő új trimodális logisztikai központ. Azonban a tervezett fejlesztés – mivel várhatóan kiemelt beruházásként kezelik – a párhuzamosságot elkerülendően megyei szintű koordináció alá kerül, ezért ebben a dokumentumban nem kerül bővebb kifejtésre és forrást sem rendelünk hozzá.

Érd város a helyi jelentőségű úthálózatok magasabb szintű rendszerekhez való intenzívebb kötődés, valamint a térségi szintű úthálózatok összekapcsolásával javítani kívánja a térség belső elérhetőségét, kohézióját, integritásának mértékét. A program megvalósítása során az érdi járás települései között várhatóan javul az elérhetőség, az Érden keresztül vezető két vasútvonal fejlesztése pedig nem visszaveti majd a település fejlődését, hanem a megvalósuló közlekedési fejlesztéseknek köszönhetően új dinamikát kap. A célcsoport a járás lakossága, mintegy 120.000 fő.

14.5.1 A térség kohéziójának érdekében a város belső közlekedési kapcsolatrendszerének magasrendű hálózatokhoz kapcsolása

Érd MJV a térség kohéziójának érdekében a települések közötti hálózati kapcsolatot erősíteni kívánja új összeköttetések létrehozásával. Továbbá a helyi jelentőségű úthálózat magasabb rendű utakhoz kapcsolódásának intenzifikálására törekszik, melynek segítségével növekedhet a térségi kohézió. A fejlesztés tervezetében a szerepel az M7-es autópálya Iparos utcai csomópont, Iparos utca átépítése,

M7-es autópálya új le- és felhajtó megépítése Törökbálint térségében, az M0 és M7-es autópályák találkozásánál, új M7-es autópálya le- és felhajtók kialakítása a Fűtő- és Fuvaros utcában. Továbbá az Érd Ötvös utca folytatásában Törökbálint bevásárlóközpont felé településközi összekötő út kiépítése, a Bagoly utcai felüljáró és a Tolmács utca kiépítése. Valamint a Tárnoki út Szent István utca és településhatár közötti kiépítése és a Tárnok Szőlőhegy utcán keresztül a Zámori útig húzódó összekötő út létesítése a feladat. Az intézkedések következtében az érdi járás települései között javul az elérhetőség és az Érden keresztül vezető két vasútvonal fejlesztése nem visszaveti majd a település fejlődését, hanem a megvalósuló közlekedési fejlesztéseknek köszönhetően új dinamikát kap.

Projektek megnevezése:

- DILK megvalósítása;
- Közlekedésfejlesztése;

Kedvezményezetti kör bemutatása: NIF Zrt, Nemzeti Autópálya Zrt, helyi önkormányzat,

14.5.2 A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniói tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz

Kapcsolódó EU célkitűzés:

- *Alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás (4);*
- *Kis- és középállalkozások versenyképességének javítása (3);*
- *Fenntartható közlekedés megteremtése és a hálózati infrastruktúrák szűk keresztmetszeteinek feloldása (7);*

Kapcsolódó EU beruházási prioritás:

KA rendeletervezet 3. cikk a) v) pont: „alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó stratégiák támogatása a városi területeken,”

KA rendeletervezet 3. cikk d) ii) pont: „Környezetbarát és karbonszegény közlekedési rendszerek kifejlesztése...”

14.5.3 Indikátorok meghatározása

Azonosító (specifikus cél)	Indikátor	Mérték- egység	Az adat forrása	Célérték
A térség kohéziójának érdekében a város belső közlekedési kapcsolatrendszerének magasrendű hálózatokhoz kapcsolása	Felújított belterületi úthálózat hossza	km	EMIR	n.k.*
A térség kohéziójának érdekében a város belső közlekedési kapcsolatrendszerének magasrendű hálózatokhoz kapcsolása	Belterületi utak építése	km	EMIR	n.k.*
A térség kohéziójának érdekében a város belső	Megvalósított közlekedéstechnikai	db	EMIR	n.k.*

közlekedési kapcsolatrendszerének magasrendű hálózatokhoz kapcsolása	fejlesztés			
---	------------	--	--	--

n.k. * Nem Kalkulálható a végleges VEKOP és végleges forrásmegosztás ismerete nélkül

14.5.4 Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban

Intézkedés neve	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)
A térség kohéziójának érdekében a város belső közlekedési kapcsolatrendszerének magasrendű hálózatokhoz kapcsolása	8

14.6 Energiagazdálkodás, vízgazdálkodás, közmű és környezetvédelemi fejlesztések Érd MJV fejlődésének szolgálatában

A részprogramban széleskörű energiatakarékosági intézkedések, megújuló energiára alapozott fejlesztések, a hulladékgazdálkodás fejlesztése, a közműhálózatok modernizálása és a felszíni vizekkel kapcsolatos vízgazdálkodási beavatkozással kapcsolatos fejlesztéseket terveztünk megvalósítani a klímaváltozásra való felkészüléssel összefüggésben. A fejlesztési elképzelések megfelelnek a Nemzeti Fejlesztés 2020 dokumentumban lefektetett céloknak, valamint az Európai Uniónak tett vállalásoknak. A város számára az energiahatékonyságot, költségmegtakarítást jelentő beruházások fontos kiadáscsökkentési lehetőséget jelentenek.

A részprogramban megjelenik a település meglévő közvilágítási hálózatának rekonstrukciója, valamint a hiányzó területek energia hatékony rendszerrel történő ellátása.

A klímaváltozás nyomán az egyre gyakoribb szélsőséges időjárási viszonyok között a csapadék egyszerre, kis területen, intenzíven, nagy mennyiségben lezúduló víztömege jelentős károkat okozhat az épített környezetben. Továbbá a csapadékszegény időszakokban hatalmas (pénzügyi) erőforrásokat igényel az öntözéshez szükséges víz eljuttatása a magasan fekvő városrészekhez. Ennek okán záportározók kialakítása a cél, hogy a bő csapadékkal, illetve a csapadékhiánnyal rendelkező időjárási viszonyokat gazdaságosan és hatékonyan sikerüljön áthidalni. A záportározók vízgazdálkodási funkciókon túlmenően turisztikai célokat is szolgálhatnak. A programban a felszíni csapadékvíz elvezetésének megoldása, és az elavult, veszteségeket okozó ivóvízhálózat rekonstrukciója és a házi esővízgyűjtés népszerűsítése szerepel.

A részprogramhoz tartozik továbbá az érdi járási szennyvíziszap-hasznosító központ kialakítása. A megvalósult szennyvízelvezető- és tisztítási rendszerek jelentős mennyiségű szennyvíziszapot termelnek. A projekt ezek feldolgozását tenné lehetővé az Érd MJV Önkormányzat tulajdonában levő volt Benta telep területén kialakítandó, újszerű technológiákat alkalmazó központ kialakításával.

Végül Érd MJV közösségi közlekedésének fejlesztése hiányzó közösségi közlekedési vonalak infrastruktúrájának kialakítása, helyi közösségi közlekedési hálózat kialakítása a cél eszközbeszerzéssel és a háttér-infrastruktúra biztosításával. Az Érd-Ófalu Duna-Express menetrendszerinti személyhajó kikötő létesítése nevű projektben az új típusú közösségi hajózási szolgáltatás – menetrendszerinti dunai gyors hajózás – fejlesztését, kikötő, és a kapcsolódó infrastruktúrák kialakítását célozza. Az érintett terület a Beliczay-sziget északi végén helyezkedik el, cca. 3,5 ha nagyságú.

14.6.1 Település közvilágításának energiatakarékos megújítása

Érd MJV területén a közvilágítási hálózat kiépítettsége kiváló, azonban a hálózat korszerűsítésre szorul. A következő programozási időszakban kiemelt szerepet kapnak a megújuló

energiahasznosítást, valamint az energiafogyasztás csökkentését biztosító innovatív beruházások. A város területén csekély mértékű a kiépítetlen területek aránya; cél ezek hálózati rendszerbe csatolása energiatakarékos technológiák alkalmazásával, valamint a meglévő elavult hálózat korszerűsítése, amelyek hozzájárulnak a felhasznált energia mennyiségének csökkentéséhez, továbbá a szén-dioxid mentes gazdaság megvalósításához.

Projektek megnevezése:

- Érd közvilágítási infrastruktúrájának fejlesztése;

Kedvezményezetti kör bemutatása: helyi önkormányzat, hálózat tulajdonosa,

14.6.2 A vízgazdálkodás javítása a felszíni vízvezetés fejlesztésével, záportározók létrehozásával, ivóvízhálózat rekonstrukciójával

A vízgazdálkodási rendszer részeként a város fő vízgyűjtőin szükséges olyan záportározók építése, amelyek a területen tartják a vizet és szükségtelemmé teszik a nagy kapacitású elvezető rendszerek építését. Lehetséges helyszínek a Papi Földek (Érdliget), a Tárnoki út-Kolozsvári út és a Sulák patak mentén. A fejlesztési tevékenység célja a település csapadékvíz-elvezető rendszereiben tapasztalható kiépítettségi és működési hiányosságok megszüntetése. Célként fogalmazódik meg annak elérése, hogy a város valamennyi utcájában valamilyen típusú vízvezetési objektum, vagy megoldás álljon rendelkezésre, illetve működjön. További cél a feliszapolódott, feltöltődött befogadó vízfolyások medrének eredeti állapotba történő visszaállítása, illetve rendbetétele. Ezzel a patakmedrekben összegyűlő és oda bevezetett felszíni vizek mederbe történő befogadásának a biztosítása, valamint a felszíni vízfolyásokon levonuló árhullámok csúcsvízhozamának csökkentése, a hirtelen felgyülemelő felszíni és csapadékvíz többletek biztonságos módon, megfelelő helyre történő elvezetése. A vízvezetési rendszerek kialakítása továbbá előfeltétele annak, hogy a városban további utak épülhessenek (jelenleg Érd úthálózatának 65%-a földút). Ezért a projekt mintegy 40.000 ember életminőségét javítaná, az anyagi javakat védelmezné.

Az agglomerációs településeken a lakosságszám növekedést nem tudta megfelelő mértékben követni az infrastruktúra fejlesztése. Ezért a jelenlegi lakosságszámot kiszolgáló több évtizedes ivóvízhálózaton még mindig nagyok a veszteséges és a következő évtizedben várhatóan tovább fog növekedni a meghibásodások száma és a hálózati veszteség. Ennek megelőzésére és az üzemeltetési költségek csökkentésére jelentős beruházások szükségesek a régi hálózati elemek cseréjére.

Végül a város számára fontos a szemléletformálás, az esővíz gyűjtése, tárolása, öntözésre vonatkozó akciók segítségével hatékonyabbá válhat a lakossági vízhasználat. Kertvárosias környezetben a családi házaknál összegyűjtött és tárolt csapadékvizek egyrészt tehermentesítik a vízvezető-rendszereket, másrészt megtakarítást eredményeznek abban a tekintetben, hogy nem kell ivóvízzel locsolni a kerteket. Ehhez a városlakók részéről szemléletváltásra van szükség. A csatornázási program nyomán felszabaduló emésztők átalakításával, új házi tárolók kialakításával megtámogathatók a célok.

Projektek megnevezése:

- Vízgazdálkodási rendszer továbbfejlesztése záportározók építésével;
- Érd vízvezetési rendszerének továbbfejlesztése;
- Érd-Diósd-Nagytétény vízgazdálkodási projekt;
- Érd, Tárnok települések csatlakozása az ercsi ivóvízbázisra;
- Ivóvízhálózat rekonstrukciója;
- Házi esővíz gyűjtés népszerűsítése;

Kedvezményezetti kör bemutatása: helyi önkormányzat, hálózat tulajdonosa, lakosság,

14.6.3 Az alacsony szén-dioxid kibocsátásra való áttérés támogatása minden ágazatban, az energiahatékonyság és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a közcélú infrastruktúrákban

A hiányzó közösségi közlekedési vonalak infrastruktúrájának kialakítása, helyi közösségi közlekedési hálózat kialakítása, eszközbeszerzéssel, háttér infrastruktúra biztosításával. Érd településen, amennyiben kiépül a ráhordó hálózat, várhatóan növekszik az új elővárosi vasút valamint a hozzá kapcsolódó M4-es metró kihasználtsága.

A projektcsoportban az új típusú közösségi hajózási szolgáltatás – menetrendszerinti dunai gyors hajózás – fejlesztését, kikötő, és a kapcsolódó infrastruktúrák kialakítását célozza. Az érintett terület nagyon jó adottságokkal rendelkezik mind szárazföldi, mind vízi oldalon. A megközelítés biztosítható kerékpárral, személygépkocsival (autópálya lehajtó felől bekötőút kiépíthető) autóbusz-forduló is kiépíthető. A kikötő mellett egyéb kereskedelmi, szolgáltató egységek is kialakíthatók. A terület közvetlen szomszédságban van a tervezett új városliget, és sportközpont területével. Az új szolgáltatás kialakítása Érd és térségéről pl. Budapestre ingázók környezetbarát, gyors tömegközlekedési lehetőségét teremtené meg, ezáltal hozzájárulna a szén-dioxid mentes gazdaság megvalósításához.

Projektek megnevezése:

- Érd MJV közösségi közlekedési infrastruktúrájának fejlesztése;
- Érd-Ófalu Duna-Expresss menetrendszerinti személyhajó kikötő létesítése.

Kedvezményezett kör bemutatása: helyi önkormányzat, BKK, MAHART, NIF Zrt.

14.6.4 A hulladékgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése a környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében

EU-s elvárás, hogy a szennyvízelvezető és tisztító rendszereken keletkező, víztelenített szennyvíz iszap kezelése megfelelő módon történjen. Érd, Diósd, Tárnok, Százhalombatta települések vállalták, hogy kidolgozzák a szennyvíziszap koncepciót és meg is valósítják. A megvalósult szennyvízelvezető- és tisztítási rendszerek jelentős mennyiségű szennyvíziszapot termelnek. A projekt ezek feldolgozását tenné lehetővé az Érd MJV Önkormányzat tulajdonában levő volt Benta telep területén megvalósítandó, újszerű technológiákat alkalmazó központ kialakításával.

Projektek megnevezése:

Érdi járási szennyvíziszap hasznosító központ kialakítása;

Kedvezményezett kör bemutatása: helyi önkormányzatok konzorciuma,

14.6.5 A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniói tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz

Kapcsolódó EU célkitűzés:

- *Alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás (4);*
- *Kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása (3);*
- *Fenntartható közlekedés megteremtése és a hálózati infrastruktúrák szűk keresztmetszeteinek feloldása (7);*
- *Környezetvédelem és erőforrás-hatékonyság ösztönzése (6);*

Kapcsolódó EU beruházási prioritás:

ERFA 5. cikk (4) c) Az energiahatékonyság, az intelligens energiamedzsment és a megújuló energiák használatának elősegítése a köztulajdonú infrastruktúrákban, beleértve (ERFA esetében a középületeket) és a lakásépítési ágazatot.

KA rendelet-tervezet 3. cikk b) i.: Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó beruházások támogatása.

KA rendelet-tervezet 3. cikk c) ii.: A vízgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése az uniós környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében.

KA rendelet-tervezet 3. cikk c) i.: A hulladékgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése az uniós környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében.

KA rendelet-tervezet 3. cikk a) iii.: Az infrastrukturális létesítményekben és a lakásépítési ágazatban az energiahatékonyság és a megújuló energia támogatása.

ERFA rendelet-tervezet 5. cikk 4. a): A megújuló energiaforrások előállításának és elosztásának támogatása.

14.6.6 Indikátorok meghatározása

Azonosító (specifikus cél)	Indikátor	Mérték- egység	Az adat forrása	Célérték
Település közvilágításának energiatakarékos megújítása	A fejlesztések eredményeként megtakarított energia mennyisége	KWh	EMIR	n.k.*
Vízgazdálkodás javítása a felszíni vízvezetés fejlesztésével, záportározók létrehozásával, ivóvízhálózat rekonstrukciójával	A támogatott projektek keretében bel- és csapadékvíz károktól megvédett lakosság	fő	EMIR	n.k.*
Vízgazdálkodás javítása a felszíni vízvezetés fejlesztésével, záportározók létrehozásával, ivóvízhálózat rekonstrukciójával	Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítésével megvédett terület nagysága	ha	EMIR	n.k.*
Vízgazdálkodás javítása a felszíni vízvezetés fejlesztésével, záportározók létrehozásával, ivóvízhálózat rekonstrukciójával	Jobb vízellátásban részesülő lakónépesség száma	fő	EMIR	n.k.*
A hulladékgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése a környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében	Újra nem hasznosítható hulladékból energiatermelő rendszerek villamos energiatermelése	KWh	EMIR	n.k.*

A hulladékgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése a környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében	Szennyvíziszap-hasznosítást célzó projektek száma	db	EMIR	n.k.*
Az alacsony szén-dioxid kibocsátásra való áttérés támogatása minden ágazatban, az energiahatékonyság és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a közcélú infrastruktúrákban	A megvalósult megújuló energia fejlesztési projektek száma	db	EMIR	n.k.*
Vízgazdálkodás javítása a felszíni vízvezetés fejlesztésével, záportározók létrehozásával, ivóvízhálózat rekonstrukciójával	Összekapcsolt vízközmű hálózatok száma	db	EMIR	n.k.*

n.k.* Nem Kalkulálható a végleges VEKOP és végleges forrásmegosztás ismerete nélkül

14.6.7 Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban

Intézkedés neve	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)
Település közvilágításának energiatakarékos megújítása	0,5
Vízgazdálkodás javítása a felszíni vízvezetés fejlesztésével, záportározók létrehozásával, ivóvízhálózat rekonstrukciójával	12,56
Az alacsony szén-dioxid kibocsátásra való áttérés támogatása minden ágazatban, az energiahatékonyság és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a közcélú infrastruktúrákban	9
A hulladékgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése a környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében	0,2

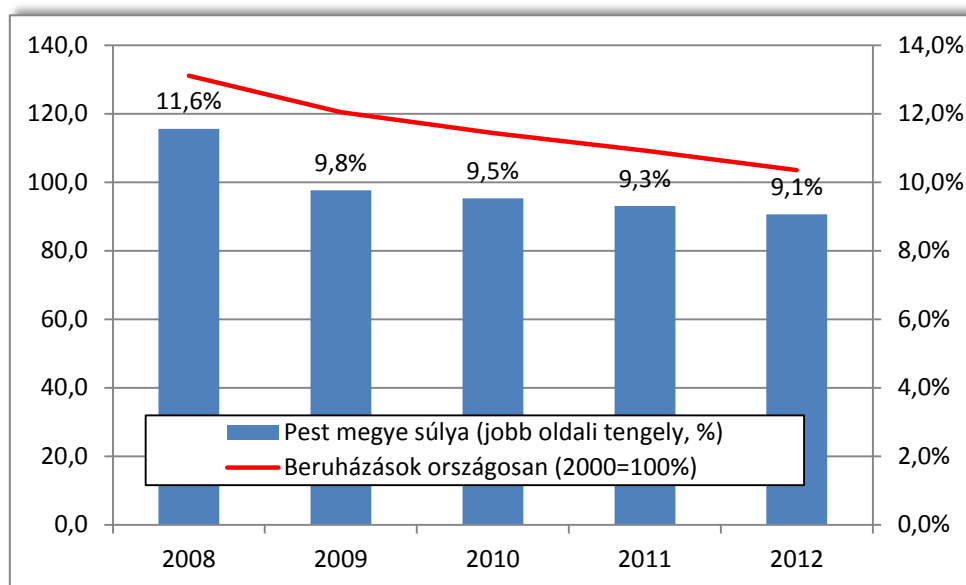

Operatív Program Munkarész

15 A Pest megyei vállalkozások fejlesztési tervei

A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció, illetve jelen dokumentum stratégiai munkarésze alapján látható, hogy Pest megye „európai térben versenyképes, minőségi életfeltételeket biztosító” térséggé válásának egyik feltétele a gazdaság növekvő pályára állítása. A gazdasági környezet megújítása, mint általános cél azt fejezi ki, hogy jelentős hatékonyságnövelésre van szükség az endogén erőforrások, a térszerkezeti adottságok kihasználásában, valamint a vállalkozások és intézmények együttműködésében.

A statisztikai adatok egyértelműek: Magyarországon a beruházások a gazdasági válságot követően jelentősen visszaestek, ráadásul Pest megyében a csökkenés nagyobb volt, mint országosan. Míg 2008-ban még a beruházások 11,6 százalékát ebben a megyében aktiválták, addig ez az arány 2012-re 10 százalék alá süllyedt.

23. ábra: A beruházások alakulása és Pest megye részesedése az összes beruházásból, 2008-2012 (Forrás: KSH)

Ha a beruházásokat kizárólag a gazdasági szervezetek tekintetében vizsgáljuk, akkor látható, hogy Pest megye mindössze 7 százalékban részesedik a gazdasági szféra által megvalósított beruházásokból, pedig az összes regisztrált vállalkozás 11 százaléka Pest megyében van a 2012-es adatok alapján (a fővárossal együtt a Közép-magyarországi régió esetében ez 40,5%).

Az aktuális konjunktúra-felmérések (országos adatfelvétel) szerencsére már némi fordulatot jeleznek. A vállalkozások várakozásai lassan elérik, vagy meghaladják a válság előtti szintet. Az elmúlt években elmaradt fejlesztések – a finanszírozási források elérhetőségétől függően – várhatóan jelentős beruházási keresletet támasztanak az elkövetkező években. Ennek természetesen kedvez az a tény, hogy az Európai Unió fejlesztési források 60%-át gazdaságfejlesztésre fogja Magyarország fordítani. Viszont a Közép-magyarországi régióban a 2014-2020-as időszakban előirányzott csökkenő fejlesztési források, a szigorúbb forrásallokáció megköveteli a megyei tervezéstől, hogy a gazdaság dinamizálása cél elérése érdekében minél pontosabban ismerjék a vállalkozók tapasztalatait, a jövőbeli terveit.

15.1 Munkamódszer, igényfelmérés

Pest Megyei Önkormányzata a Széchenyi Programiroda (SZPI) és a Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány (PMVA) segítségével, szakmai támogatásával 2013 október, november és december hónapban kérdőíves felmérést végzett a Pest megyei vállalkozások körében. A felmérés célja az volt,

hogy láthatóvá váljanak a 2007-2013-as fejlesztési időszak tapasztalatai, valamint az, hogy milyen elvárásokat támasztanak az üzleti élet szereplői a 2014-2020-as tervezési időszakokkal szemben, milyen fejlesztési elképzelésekkel vágnak neki a következő uniós költségvetési időszaknak.

A felmérés három tématerületre fókuszált:

- a vállalkozások legfontosabb jellemzői, gazdasági szerepük;
- 2007-2013-as időszakban végrehajtott fejlesztések;
- 2014-2020-as időszakban tervezett fejlesztések.

A válaszok nem tekinthetők reprezentatívnak, de azok hozzásegítik a megyei tervezést a gazdasági szereplők várható fejlesztési terveik megszerezésére. 2014. január 31-ig, 102 db vállalkozás töltötte ki a kérdőívet, minden Pest megyei kistérségből érkeztek értékelhető válaszok.

Kistérség	Válaszadó vállalkozások száma (db)
Aszódi	11
Budaörsi	8
Budapest	2
Ceglédi	19
Dabasi	7
Dunakeszi-i	2
Érdi	6
Gödöllői	3
Gyáli	4
Monori	5
Nagykátai	6
Pilisvörösvári	3
Ráckevei	7
Szentendre	4
Szobi	1
Váci	6
Veresegyházi	8
MINDÖSSZESEN	102

Forrás: Kérdőíves felmérés, 2013

24. ábra: Megkeresett vállalkozások megoszlása kistérségenként

A válaszadók aránya eltér a vállalkozások tényleges megyei eloszlásától, hiszen arányaiban túlréprezentáltak a közepes vállalkozások. (mikrovállalkozás 42 db; kisvállalkozás 45 db; közepes vállalkozás 15 db; nagyvállalkozás 1 db;) Ez azonban nem csorbítja, inkább növeli a válaszok érvényességét, hiszen a vállalatmérettel nő a beruházási potenciál is.

A vállalkozások (kiemelten a kkv-k) fejlesztési tervei, irányai fejezet elkészítésénél természetesen nem kizárólag a kérdőívek alapján nyert információkra támaszkodtunk, hanem:

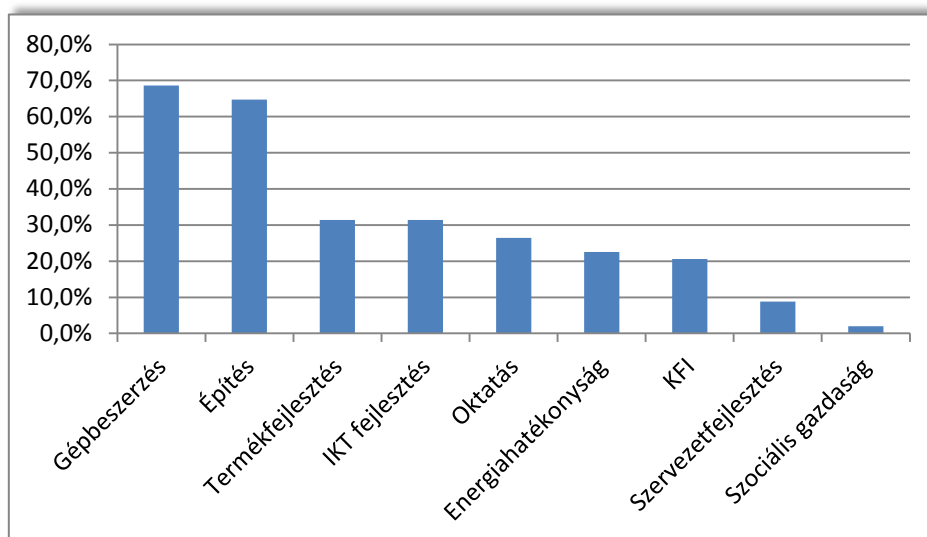
- a Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció elkészítése, a helyzetfeltárás során kapott inputokra;

- a Pest megyei vállalkozókkal közvetlen kapcsolatban álló szervezetektől (Széchenyi Programiroda, Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány, Nemzeti Vidékhálózat) érkezett információkra;
- a Pest megye fejlődésben lemaradó térségei (Szobi, Nagykátai, Aszódi, Ceglédi és Dabas/Ráckevei) integrált közösségvezérelt fejlesztése érdekében létrehozott gazdaságfejlesztési munkacsoport ülésein elhangzottakra (A munkacsoportok célja a térségek felzárkóztatása érdekében a helyi adottságokhoz igazodó gazdaságfejlesztési komplex program elkészítése).

15.2 Az építés és eszközbeszerzés továbbra is az első helyen

A fejlesztést tervező vállalkozások közel 70%-a gépbeszerzésben és infrastrukturális jellegű (építés, felújítás, bővítés) beruházásban gondolkodik. Az egyéb, SOFT jellegű fejlesztések, mint például az oktatás, képzés, a kutatás-fejlesztés és innováció vagy a szervezetfejlesztés jóval kisebb vállalkozói kört foglalkoztat. Ez utóbbi típusú igények elsősorban a fejlettebb kistérségekben merülnek fel (Gödöllői, Veresegyházi, Érdi, Budaörsi). A beérkezett kérdőívekből kapott információk is ezt támasztják alá:

Forrás: Kérdőíves felmérés, 2013

25. ábra: A tervezett fejlesztések jellege

A gazdasági szervezetek több mint negyede azt gondolja, hogy a vállalkozás működését-fejlődését legjobban gátló tényező a „telephely probléma”. Az infrastrukturális jellegű beavatkozásoknak, a telephelyfejlesztéseknek tehát a vállalkozók szerint van tere az elkövetkező időszakban. Szintén komoly növekedési akadályként határozták meg a gazdasági szereplők az alkalmazott technológia fejletlenségét. Például a kérdőívet kitöltő válaszadók 21% szerint növekedési problémákért elsősorban ez a hiányosság okolható.

15.3 Új irányok: export, megújuló energia, IKT

A formálódó KKV Stratégia¹⁶ prioritásként kezeli a hazai vállalkozások export piacra jutásának elősegítését. Ennek szükségessége Pest megyében is igazolt. A megkérdezett vállalkozások 33% gondolja úgy, hogy nem tervezi a külpiacra lépést, a többiek valamilyen módon – különböző, megnevezett akadályok feloldását követően – készen állnának az exportra. 17% egyértelműen – akadályok megnevezése nélkül – a külpiacra tervezi a termékei értékesítést. A Pest megyei gazdasági

¹⁶ Társadalmi egyeztetés alatti verzió:

http://www.kormany.hu/download/1/c2/e0000/KKV_strat_t%C3%A1rsadalmi_egyeztet%C3%A9s.pdf

szervezetek export piacra jutását mindenképpen támogatni kell, hiszen a fejlődési, működési akadályok között a megkérdezettek 26% nevesítette a piac szűköségét. A méretkategória emelkedésével egyre több cég szeretne exportálni (a mikrovállalkozásoknál elenyésző százalékban említették, hogy exportálnának, míg a közepes vállalkozásoknál éppen fordítva, alig volt vállalkozás ebben a kategóriában, aki ne számolt volna valamilyen export-fejlesztéssel középtávon).

Az IKT fejlesztés – holtversenyben a termékfejlesztéssel – a harmadik leggyakrabban megfogalmazott fejlesztési elképzelés. A vállalkozások egyre nagyobb köre látja be, hogy az infokommunikációs beruházások most már nem annyira valamilyen „luxus” innovációs tevékenységként, mint inkább a piacon maradás elengedhetetlen feltételeként kezelendők.

A fentiek mellett kiemelendő, hogy mind a kitöltött kérdőívekből, mind az egyéb forrásokból beérkezett információkból az látszik, a vállalkozások magas aránya számol előre jól kidolgozott energiahatékonysági fejlesztési elképzelések megvalósításával a fenntartható, a környezet iránt elkötelezett, a költségracionalitásra törekvő működésük érdekében.

15.4 Szervezet- és management-fejlesztés

A kérdőívekben a vállalkozások alacsony aránya említette, hogy szüksége van valamilyen típusú management-fejlesztésre, a szervezetfejlesztést pedig a felsorolt lehetőségek közül – a szociális gazdaság után – a legkevesebben jelölték meg, mint fejlesztési igényt.

Mindezekkel szemben az egyéb egyeztetések eredményei, a Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció helyzetfeltárása, illetve számos országos elemzés is azt mutatja, hogy a vállalkozások működéséből, fenntartásából számos kompetencia hiányzik (lásd a fent hivatkozott kkv Stratégia helyzetelemzését). A CIB Bank Zrt. megbízásából a GfK Hungária a magyar kkv-k körében végzett kutatást 2013 szeptemberében¹⁷ a magyarországi kis- és közepes vállalkozások tervezési gyakorlatáról. A válaszadók 80% ugyan rendelkezik üzleti tervvel, de 63% még a válság hatására sem módosította azt, azaz egyfajta szükséges rosszként tekintenek a jelentés szerint a vállalkozások a stratégiai tervezésre. A többségnél a kényszer szüli az üzleti tervet, azaz elenyésző azok aránya, akik tudatosan terveznek. A stratégiai tervezés időtávja átlagosan 1,2 év, vagyis a többség csak egy évre tekint előre. Nagyon ritka a KKV-k körében a hosszú távú tervezés és annak folyamatos nyomon követése, éves frissítése – állapítja meg a kutatási jelentés.

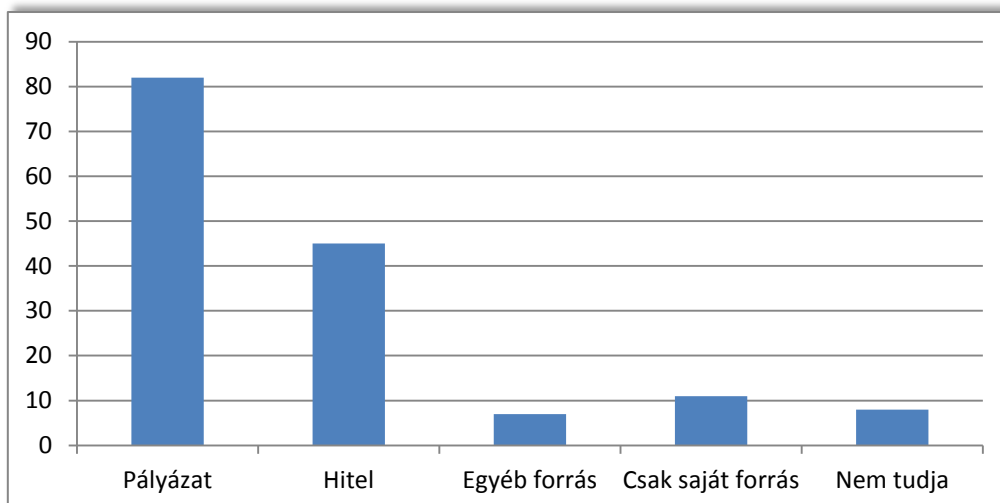
Az előző fejezetekben hivatkozott fejlesztési igényekhez (export, marketing stb.) és az ezekhez kapcsolódó forrásbevonásokhoz feltételezhető, hogy a vállalkozások tanácsadói jellegű tevékenységekre is rászorulnak.

15.5 A fejlesztésekhez továbbra is szükség van pályázati forrásra

A 2014-2020-as időszakban fejlesztést tervező megkérdezett vállalkozások legnagyobb része (82%) pályázati forrásból kívánja finanszírozni beruházását. Ezt követi a hitel (45%) és egyéb (7%) forrás. A válaszadók 11% számol azzal, hogy fejlesztését kizárólag saját forrásból is meg tudja oldani. Ebből (is) lehet arra következtetni, hogy a vállalkozások alulfinanszírozottak, nem áll rendelkezésre megfelelő magán- illetve idegen tőke a beruházásaik megvalósításához.

¹⁷

http://cib.hu/system/filesystem?isFlashCompliant=true&session_id=6E2d6M2wWIAscq0Welbwzcxq&flashVersion=2&b=121&w=1920&h=1080

Forrás: Kérdőíves felmérés, 2013.

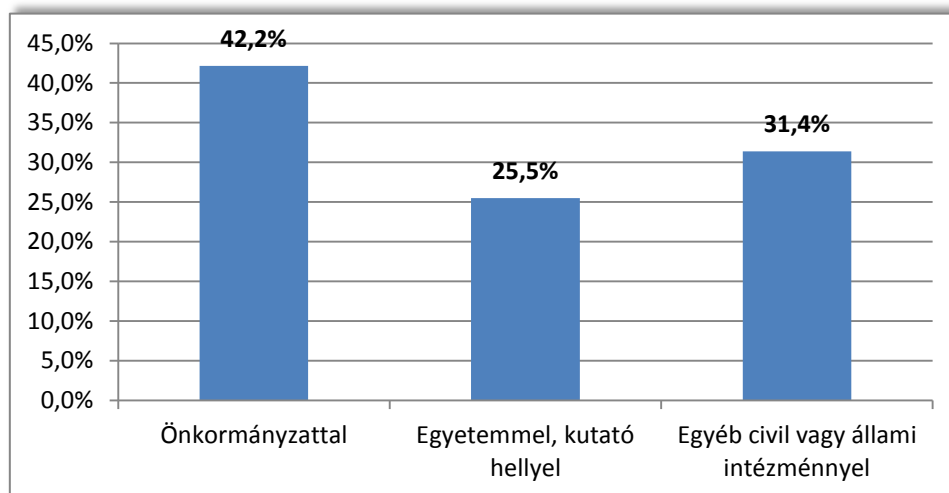
26. ábra: Tervezett fejlesztésekhez rendelt források

A 2007-2013 közötti időszakban kiírt pályázati konstrukciókkal, a megvalósuló pályázatokkal a megkérdezett pest megyei vállalkozások közepes mértékben voltak elégedettek, míg huszonöt százalékuk teljesen elégedett volt. Válaszaik alapján azok megfelelő mértékben és módon szolgálták a vállalkozások növekedését. A válaszadók tíz százaléka szerint viszont a pályázat egyáltalán nem járult hozzá a vállalkozások fejlődéséhez.

15.6 Vállalkozói együttműködések

Az együttműködés kultúrája sokat javult az utóbbi években. Ezt tükrözi a Vállalkozók Országos Szövetségének 2013. novemberi kutatása is, amely szerint a vállalkozások egyre nagyobb hányada tervez valamilyen együttműködést más piaci szereplőkkel. Az NGM gondozásában elkészített és hamarosan megjelenő kvv évkönyvhöz végzett kérdőíves felmérés szintén a hálózatos együttműködések terjedésére utal.

A Pest megyében végzett kérdőíves felmérés alapján a helyi vállalkozások jelentős része már most is részt vesz valamilyen együttműködésben (például a kérdőívet kitöltők fele utalt valamilyen formára). A vállalkozásokon túlmutatóan egyéb intézményi és civil szereplőkkel is jelentős számban alakítottak ki kapcsolatot a cégek az elmúlt években.

Forrás: Kérdőíves felmérés, 2013.

27. ábra: Pest megyei vállalkozók együttműködései

A vállalatok tudás iránti kereslete folyamatosan nő, a műszaki haladás gyorsul, és olyan új piacok nyílnak meg, amelyek közvetlenül a tudományos eredmények hasznosításán alapulnak. Pest megye gazdasági teljesítményének növelése érdekében a gazdasági szereplők is úgy látják, szükséges a vállalatok és a kutatóhelyek közötti együttműködések jövőbeli (mennyiségi és minőségi) erősítése is.

15.7 Vállalkozások fejlesztési igényei Pest megyében

A Stratégiai Program „Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása” prioritásának konkrét beavatkozásait Pest Megye Önkormányzata részben a vállalkozói kérdőívre adott válaszok alapján dolgozta ki. A gazdasági szervezetek fejlesztési terveivel, szükségleteivel összhangban fontosnak tartjuk a vállalkozások telephely feltételeinek (ipari parkok, vállalkozói parkok, inkubátorházak stb.) javítását, a technológia fejlesztések megvalósítását, az üzleti környezet fejlesztését is. Ösztönözni kell a foglalkoztatást, a horizontális és vertikális együttműködések, erősíteni szükséges a vállalati K+F tevékenységet és a kutatási infrastruktúrát. A fejlesztések megvalósításához szükséges pénzügyi eszközök hozzáférési feltételeit is szükséges megteremteni.

A felmerült szükségleteknek megfelelően Pest Megye Önkormányzata a megye fenntartható fejlődése, a hiányzó uniós fejlesztési források pótlása érdekében befektetés-ösztönzési program elindítását szorgalmazza, melynek koordinálását, integrált menedzselését megyei befektetés ösztönző szervezet fogja végezni.

VÁLLALKOZÁSOK VERSENYKÉPESSÉGÉNEK JAVÍTÁSA

Megyei befektetésösztönző szervezet létrehozása és működtetése
Vállalkozások foglalkoztatásának ösztönzése
Vállalkozások telephely feltételeinek javítása
Vállalati technológia fejlesztések
Pénzügyi eszközökhöz való hozzáférés feltételeinek javítása
Üzleti környezet fejlesztése
Vállalkozásokat segítő tanácsadói program indítása
Vállalkozói együttműködések ösztönzése
Vállalati K+F tevékenység erősítése
Vállalatok és kutatóhelyek közötti együttműködés támogatása
Start-up, Spin-off, Spin-out vállalkozások fejlesztése
Kutatóintézeti infrastruktúra fejlesztése

Forrás: Saját szerkesztés

28. ábra: Beavatkozások a vállalkozások versenyképessége javítása érdekében

A fenti ábra a gazdasági szervezetek fejlesztési terveire tekintettel készült, a vállalkozások versenyképességének javítása érdekében megvalósítani tervezett beavatkozásokat tartalmazza. Az operatív program későbbi fejezeteiben ezek részletes tartalma is bemutatásra kerül.

16 Együttműködésben megvalósuló programok

Már a stratégiai program is kiemeli, hogy mind a megyei tervezés, mind pedig a programok végrehajtása a partnerség az együttműködés elvén nyugszik. Meghatározásra került a megvalósítók közti munkamegosztás, az együttműködés és az információcsere formája is (partnerségi program).

Jelen területfejlesztési dokumentum egy komplex programnak tekinthető, mely több intézkedésből és beavatkozásból tevődik össze. Minden beavatkozás esetében megtörtént a kedvezményezett kör meghatározása, ki lettek jelölve a végrehajtás koordinátorai, felelősei. Ahhoz, hogy a program elérje célját, nem csak beavatkozás és intézkedés, hanem programok szintjén is nélkülözhetetlen az önkormányzatok közötti, az önkormányzat és az üzleti szféra, valamint az önkormányzat és a civil szektor közötti együttműködés megvalósítása. A partnerség természetesen túlmutat Pest megye határain.

Az együttműködés kialakítása, fejlesztése érdekében Pest megye térségmenedzselési kapacitás kialakítását és működtetését, valamint a partnerségi kapcsolatok intézményesítését kívánja létrehozni, mely megjelenik a „Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció” intézkedés beavatkozásaiban is (TM4.a, TM4.b).

- „Pest megye térségmenedzselési kapacitásának kialakítása és működtetése” beavatkozás (TM4.a): A megyei területfejlesztési program végrehajtása érdekében belső intézményfejlesztés és menedzsmenedzselési rendszer felállítása szükséges. A programkoordinációhoz, a közös projektek végrehajtásához az önkormányzat humán erőforrás állományának kapacitásbővítését, a feladatok ellátáshoz szükséges pénzügyi, infrastrukturális feltételeket (pl.: IKT és egyéb eszközök) meg kell teremteni.
- „Partneri kapcsolatok intézményesített fejlesztése” beavatkozás (TM4.b): Pest Megye Önkormányzata hivatalán és a Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.-n keresztül az elmúlt években igen intenzív munkát folytatott egy együttműködési rendszer kiépítésén, jelentősen javult a kommunikáció a térségi szereplők között. A programok eredményes végrehajtása még inkább igényli a partnerkapcsolatok, együttműködések erősítését, ezért a térségi szereplőkkel (Budapest, Érd, önkormányzatok, civil szervezetek, gazdasági szereplők szomszédos megyék stb.) való intézményesített partnerkapcsolat kiépítése, működtetése nélkülözhetetlen.

Az együttműködések fontosságát igazolja az is, hogy Európai Unió a területfejlesztés terén preferálja az integrált megközelítést, az integrált területi eszközök (integrált területi beruházás – ITI, közösségek által irányított helyi fejlesztések - CLLD) alkalmazását. A vonatkozó uniós szabályozást biztosító rendelet tervezetek még nem kerültek elfogadásra, így a tervezés jelen fázisában még nem lehet az ITI és CLLD területeket egyértelműen kijelölni, feladataikat beazonosítani.

Pest megye esetében az alábbi térségi együttműködésen alapuló komplex programok megvalósítása tekinthető relevánsnak:

- Integrált területi beruházásként:
  - **Ferihegyi Gazdasági Övezet komplex fejlesztése:** A térség az ország egyik legnagyobb fejlődési potenciállal rendelkező területe, mely a repülőtér tágabb környezetét foglalja magában. A magán- és közsféra szereplőinek összefogásával a Ferihegyi Gazdasági Övezetben célszerű egy komplex térség- és gazdaságfejlesztési program elindítása. Ez nem csak Pest megye, hanem a Közép-magyarországi Régió és egész Magyarország érdeke. A fejlesztés továbbgyűrűző hatása Pest megye szempontjából többek között a megye déli-keleti leszakadó területeinek felzárkóztatását is jelentheti.
  - **Homokhátság komplex fejlesztése:** A Duna-Tisza közti Homokhátság vízháztartási helyzete az utóbbi négy évtizedben folyamatosan romlik, a vízvisszatartás

lehetőségei kimerőben vannak, a vízhiány mértéke olyan nagy, hogy pusztán vízvisszatartással nem lehet az aszályosodást megállítani. Pest megye területének déli települései közül több küzd ezzel a problémával, ami miatt Pest megye Bács-Kiskun megyével és Csongrád megyével együttműködve közösen kívánnak fellépni a Homokhátságot veszélyeztető problémák ellen. A Homokhátság vízutánpótlási problémáival érintett térségek megyei önkormányzatai 2013.02.20. napján tartották az alakuló ülését a Duna-Tisza Közi Homokhátsági Térségi Fejlesztési Tanácsnak.

- **Pest Megyei Duna Stratégia (PDS) megvalósítása:** Az elkészült, a Pest Megye Közgyűlése 77/2013. (11.29.) PMÖ határozatával elfogadott Pest Megyei Duna Stratégiában meghatározott beavatkozások önállóan, egymástól elszigetelten nem valósíthatók meg. A beavatkozási területek integrált megközelítését indokolja a Duna jelenlegi elválasztó szerepe, magának a folyónak és mellékfolyóinak kölcsönös egymástól való függése, ágazati szempontból pedig a feladatok szerteágazó volta. Ezek a feladatok egy bonyolult belső összefüggésrendszert alkotnak melyben az egyik beavatkozás szorosan épül a másikra. Egyszerre kell választ adni az ökológiai, gazdasági, területrendezési és turisztikai kihívásokra. Ezen okból kifolyólag az érintett PDS beavatkozási területekhez sorolható intézkedéseket közösen javasolt megvalósítani, a Duna-menti településekkel, a fővárossal, a szomszédos megyékkel és a fejlesztésekben érintett tárcákkal.
- **Közösségvezérelt helyi fejlesztésként: Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése – Szobi, Nagykátai, Aszódi, Ceglédi és Dabas/Ráckevei kistérségek helyi gazdaságfejlesztési programjaik alapján megvalósuló fejlesztése.**

Az előző fejezetből látható, hogy Pest Megye Önkormányzata intenzíven együttműködött az üzleti szféra szereplőivel, az ő munkájukat segítő szervezetekkel (Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Pest Megyei Agrárkamara, PMVA, SZPI, Nemzeti Vidékhalózat). A vállalkozások fejlesztési tervei megvalósítása során ezen együttműködések az Önkormányzat továbbra is fenn kívánja tartani, intézményesített partnerkapcsolat kiépítésére és működtetésére törekszik.

Az önkormányzati és gazdasági szereplőkön túl természetesen kiemelten fontos a civil szervezetek szereplőivel való partneri kapcsolatok erősítése. A civil szervezetekkel együttműködésben megvalósítandó programok meghatározásában Pest Megye Önkormányzata segítségére többek között a 2013 júniusában megalakult Pest Megyei Civil Kerekasztal volt. Továbbá a gazdasági szereplőkön kívül kérdőíves közvélemény kutatás keretében a civil szervezetek véleményét is kikértük az együttműködésben megvalósítandó projektekről¹⁸. A válaszoló szervezetek kivétel nélkül fontosnak tartották, illetve megemlítették az együttműködés szükségességét valamilyen önkormányzati intézménnyel vagy egyéb civil szervezettel. Ötleként merült fel egy megyei civil adatbázis létrehozásának lehetősége is, amely akár interaktív, internetes felületen adna lehetőséget a pest megyei civilek partnerkeresésének. A felmérésben részt vevő szereplők együttműködésben megvalósítható beavatkozásként az alábbi tématerületeket jelölték meg: infrastrukturális fejlesztések elsősorban telephely-fejlesztési céllal, közösségi terek kialakítása; kulturális attrakciók fejlesztése; energetikai beruházások; térségi komplex fejlesztések.

17 Támogatás segítségével megvalósítandó programok

A 2014-2020 között a Pest Megyei Területfejlesztési Programban lévő valamennyi beavatkozás megvalósítása európai uniós támogatás bevonásával tervezett. Az egyes beavatkozásokat finanszírozó uniós források a következő, 18. fejezetben lettek megjelölve.

¹⁸ Három kistérségből nem érkezett válasz (Aszódi, Nagykátai, Veresegyházi), a többi tizenhárom térségből összesen 39 kitöltött kérdőívet kaptunk vissza.

A 2014-2020-as időszak vonatkozásában Pest megye szempontjából releváns operatív programok a következők:

- Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP)
- Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)
- Integrált Közeledésfejlesztési Operatív Program (IKOP)
- Vidékfejlesztési Program (VP)

Az Európai Területi Együttműködés (ETE) természetesen a kohéziós politika önálló célkitűzése marad 2013 után is, amelyet az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) finanszíroz. Az európai területi együttműködési programok három kategóriába sorolhatóak:

- Határokon átívelő együttműködések (Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program);
- Transznacionális együttműködés (a PDS megvalósítása szempontjából kiemelt: Duna Transznacionális Program);
- Régiók közötti együttműködési programok (az innovációval, energiahatékonysággal, városfejlesztéssel és egyéb területekkel kapcsolatos bevált gyakorlatok egymással való megosztásának elősegítésére).

A fentiekben részletezett uniós források kiegészülhetnek még egyéb (tisztán hazai, egyéb nemzetközi) támogatásokkal is. „Egyéb nemzetközi” kategória vonatkozásában a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján Pest megye szempontjából a Norvég Alap és EGT Alap kiemelése releváns.

Norvég Alap, EGT Alap:¹⁹ A Norvég Alap Norvégia által, az EGT Alap Norvégia, Liechtenstein és Izland által létrehozott támogatási alap. A donor országok (Norvégia, Liechtenstein, Izland) az Európai Gazdasági Térség (EGT) tagjai, azonban nem tagjai az Európai Uniónak. Ennek következtében nem járulnak hozzá pénzügyileg az EU közös politikáihoz, viszont az Európai Gazdasági Térség országai közti különbségek kiegyenlítését a szolidaritás jegyében e külön támogatási alapokkal segítik. Az EGT és Norvég Alap átfogó céljai a gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, valamint a kétoldalú kapcsolatok erősítése a donor országok és a kedvezményezett országok között. A Magyarország mindkét alap tekintetében kedvezményezett országnak tekinthető. Norvégia, Izland és Liechtenstein képviselői 2011. október 12-én írták alá Magyarországgal azokat a mintegy 40 milliárd forint felhasználását lehetővé tevő Együttműködési Megállapodásokat, ami alapján a finanszírozás történik a 2009-2014-es támogatási időszakban. A hosszas tárgyalási és előkészítési folyamatokat követően a pályázati felhívások meghirdetése 2013-ban kezdődött el. A nyertes projektek megvalósítási időszaka 2016. április 30-ig tarthat. Az EGT Alap által támogatott hét programterület a következő: Energiahatékonyság, Megújuló energia, Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz, Civil szervezetek támogatása, Veszélyeztetett gyermekek és fiatalok, Kulturális és természeti örökség megőrzése, Ösztöndíjak. A Norvég Alap által támogatott öt programterület a következő: Zöld ipari innováció, Méltányos munka és háromoldalú párbeszéd, Kétoldalú kutatási együttműködés, Kapacitásfejlesztés és intézményközi együttműködés, Népegészségügy.

¹⁹ Forrás: www.norvegalap.hu

18 Az operatív program intézkedéseinek, beavatkozásainak ismertetése

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Beavatkozás	Megyei befektetés-ösztönző szervezet létrehozása és működtetése [GD1.a]
Beavatkozás célja	Az uniós forrásokat meghaladó hazai és nemzetközi befektetések létrejötte térségi szintű koordináció mellett, egy befektetés ösztönző szervezet felállításán keresztül. A befektetés ösztönző program célja a megyében megvalósuló beruházások szintjének növelése, a foglalkoztatottság javítása, egészséges térszerkezet kialakítása.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye fenntartható fejlődése, a hiányzó uniós fejlesztési források pótlása miatt befektetés ösztönzési program indítása vált szükségessé. Ezen programot koordináló, integráltan menedzselő megyei befektetés ösztönző szervezet létrehozását indokolja: a régióban nem működik HITA iroda; a csökkent EU forrásokat célzottan és hatékonyan kell felhasználni, azokat a magánszektor befektetéseivel szükséges kiegészíteni.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Megyei (térségi) befektetés ösztönző szervezet felállítása; - Megyei (térségi) befektetés ösztönző szervezet működtetése Feladatai: márkamenedzsment; a térségek nemzetközi pozicionálása; befektetésre alkalmas területek feltérképezése és pozicionálása, befektetők felkutatása, sajátos adatok gyűjtése és értékelése; az innováció területi rendszerének irányítása.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Pest Megyei Önkormányzat, Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat, Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.
Forrásigény	1,2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A prioritástengely keretében létrejött beruházás ösztönzést támogató szervezet (db); - A befektetés ösztönző tevékenység által generált fejlesztések nagysága (EUR); - A tevékenység eredményeképpen fejlesztett területek nagysága (ha); - Tanácsadói programban részt vevő vállalkozások száma (db); - Befektetés ösztönzés hatására betelepült vállalkozások száma (db);
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Beavatkozás	Vállalkozások foglalkoztatásának ösztönzése [GD1.b]
Beavatkozás célja	A vállalkozások munkahelyeinek megőrzése és új munkahelyek teremtése, munkaerő-mobilitás javítása, atipikus és családbarát foglalkoztatási formák alkalmazásának elősegítése, a munkavállalók képességeinek javítása.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megyében az átlagot meghaladó gazdasági visszaesés a foglalkoztatás terén is éreztette a hatását. A foglalkoztatottság növelésének egyik eszköze a vállalkozások munkahelymegőrző és munkahelyteremtő támogatása.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Foglalkoztatás bővítését, munkahelymegőrzést szolgáló támogatások; - Munkavállalói képességek fejlesztésére irányuló képzések; - Atipikus és családbarát foglalkoztatási formák alkalmazását elősegítő fejlesztések (táv munka, részmunkaidős foglalkoztatás, vállalati gyermekfelügyelet infrastrukturális feltételeinek megteremtése stb.); - Munkaerőpiaci programok, melyek térségi foglalkoztatási célok megvalósítására, munkaerő-piaci folyamatok befolyásolására, a mobilitás ösztönzésére valamint a munkaerő-piacon hátrányos helyzetben lévő rétegek foglalkoztatásának elősegítésére irányulnak.
Kedvezményezett kör meghatározása	Gazdasági társaságok,
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
Forrásigény	3 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott vállalkozások által teremtett új munkahelyek száma (fő), - A támogatott vállalkozások által teremtett új munkahelyek száma – ebből hátrányos helyzetű (fő), - A támogatott vállalkozások által megtartott munkahelyek száma (fő), - A támogatott vállalkozások által megtartott munkahelyek száma – ebből hátrányos helyzetű (fő), - Képzésben résztvevők száma (fő), - Megtartott munkaerő-piaci programok száma (db), - Létrejött családbarát foglalkoztatást elősegítő infrastruktúra (db),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015 I. hó - 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Beavatkozás	Vállalkozások telephely feltételeinek javítása [GD1.c]
Beavatkozás célja	Az ipari parkok, vállalkozói parkok, inkubátorházak infrastruktúrájának szolgáltatói környezetének fejlesztése.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megyében a KKV-k jelentős része lakóövezetben folytatja tevékenységét, ezért szükségessé vált olyan ipari parkok, vállalkozói parkok, inkubátorházak fejlesztése, ahová ezek a cégek ki tudnak települni. A befektetés-ösztönző tevékenység eredményeképpen várhatóan további igények fognak keletkezni a meglévő területeken.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Térségi vállalkozói parkok, inkubációs parkok létrehozása, fejlesztése; - Olyan kisléptékű infrastruktúra fejlesztés, amely a meglévő telephelyek, üzemek energiaellátásának, közúti megközelíthetőségének javítását szolgálja; - Az ipari-vállalkozói parkokban igénybe vehető szolgáltatások fejlesztése; - Az ipari-vállalkozói parkba, inkubátorházba való kiköltözés támogatása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Gazdasági társaságok, önkormányzatok, vagy ezek konzorciumai.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara; Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány; Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott inkubátorházak, ipari, illetve tudományos technológiai parkok, ipari területek, valamint logisztikai központok által nyújtott szolgáltatásokat igénybevevő vállalkozások száma (db), - Támogatott vállalkozói parkok, inkubációs parkok száma (db), - Kitelepülő vállalkozások száma (db), - Jobb megközelíthetőséggel rendelkező ipari parkok száma (db),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015 I. hó - 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Beavatkozás	Vállalati technológia fejlesztések [GD1.d]
Beavatkozás célja	A vállalkozások (elsősorban KKV-k) jövedelemtermelő képességének növelése technológiai fejlesztésen, korszerűsítésen keresztül. Cél új munkahelyek létrehozása, elsősorban a nagyobb hozzáadott értékkel bíró munkakörökben. Az új kapacitások színvonalával a vállalkozások munkaerő iránti kereslete sokszínűbbé válik, gazdasági tevékenysége több lábon áll.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A területi célkitűzések egyik legfontosabb szegmense a KKV-k szerepének növelése. Bár jelenlétük meghatározó részarányú és nagyságú a régióban, jó részük számos problémával küzd. Nem megfelelő a termelékenységük, aktivitásuk a megyére korlátozódik csupán. Az okok leggyakrabban a nem kielégítő technológiai fejlettségükben keresendő. A Pest megyei gazdasági szervezetek körében 2013 október/december hónapban történt kérdőíves igényfelmérés is a vállalati technológiai fejlesztések végrehajtásának szükségességét igazolja.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Technológiai fejlesztést eredményező beruházások (eszközbeszerzés); - Információs technológia fejlesztés (hardver, szoftver); - Honlapfejlesztés; - Minőség-, környezet- és egyéb irányítási, vezetési, hitelesítési rendszerek szabványok bevezetése és tanúsíttatása.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Gazdasági társaságok,
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara; Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány
Forrásigény	10 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Támogatott vállalkozások száma (db), - Megújult/új honlapok száma (db), - Támogatott minőség-, környezet- és egyéb irányítási, vezetési, hitelesítési rendszerek szabványok bevezetés, tanúsítás száma (db),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Beavatkozás	Pénzügyi eszközökhöz való hozzáférés feltételeinek javítása [GD1.e]
Beavatkozás célja	A gazdaság fenntartható növekedésének biztosítása a vállalkozások teljesítményének erősítése, a versenyképességének javítása által. A finanszírozási forrásokhoz nem, vagy nem megfelelő mértékben hozzájutó vállalkozások verseny- és foglalkoztatási képességének fejlesztése a forrásbevonási lehetőségeik javításával.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A magyar vállalkozások alulfinanszírozottak, nem áll rendelkezésre megfelelő magán illetve idegen tőke a beruházásaik megvalósításához.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Hitel-, faktoring-, lízing-, illetve tőkeprogramok, nagyobb kockázatvállalást ösztönző garanciatermékek kidolgozása; - Frissen induló (start-up) vállalkozások finanszírozási lehetőségeinek szélesítése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Pénzügyi intézetek, vállalkozásfejlesztést segítő szervezetek
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara; Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány; Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	11 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Pénzügyi eszközöket igénybe vevő vállalkozások száma (db), - Pénzügyi eszközöket igénybe vevő frissen induló (start-up) vállalkozások száma (db), - Pénzügyi eszközöket nyújtó pénzügyi intézetek száma (db),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábbon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Beavatkozás	Üzleti környezet fejlesztése [GD1.f]
Beavatkozás célja	Elsősorban a vállalkozások indulásának ösztönzése, olyan szolgáltatások és üzleti környezet biztosításával, mely elősegíti a kezdést és megerősíti a kritikus szakaszban lévő kezdő vállalkozások fejlődését.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A területi célkitűzések egyik legfontosabb szegmense a KKV-k szerepének növelése. Bár jelenlétük meghatározó részarányú és nagyságú a régióban, jó részük számos problémával küzd. Nem megfelelő a termelékenységük, aktivitásuk a megyére korlátozódik csupán, nem rendelkeznek megfelelően képzett munkaerővel, alacsony a menedzsment ismeretük, alultőkésítettek, vagy egészsében véve gyenge az üzleti modelljük. A KKV-k jó része az adóelkerülésben látja bevételeinek optimalizálását, fejlesztéseiket emiatt visszafogják.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Adott szektorhoz kötődő tematikus inkubátorházak, tudományos, ipari technológiai parkok létrehozása (különösen felsőfokú oktatási intézmények környezetében); - Üzleti szolgáltatások fejlesztése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Egyetemek, települési önkormányzatok, gazdasági társaságok,
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara; Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány
Forrásigény	2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Létrejött inkubátorházak, tudományos, ipari, technológiai parkok (db), - Inkubátorházak, tudományos, ipari, technológiai parkok által nyújtott szolgáltatásokat igénybevevő vállalkozások száma (db),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Beavatkozás	Vállalkozásokat segítő tanácsadói program indítása [GD1.g]
Beavatkozás célja	A vállalkozáshoz olyan szakember rendelése meghatározott időtartamra, aki tanácsadással segíti a vállalkozás tevékenységét, mely lehet életrszakaszhoz, új technológiai bevezetéshez, exportképesség fejlesztéséhez, vagy pénzügyi eszköz alkalmazásához kötött.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye vállalkozásainak 98% családi kisvállalkozás, foglalkoztatotti létszámuk 10 fő alatti, amelyeknek vállalkozáson belüli ismeret- és kapacitáshiányuk miatt gyenge az exportképessége, vállalkozásmenedzsmenti képessége.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Vállalkozásokat segítő mentorprogram indítása a szakterületen jártas szakember részvételével, amely segíti a vállalkozásokat azokon a területeken, ahol a cégen belüli szaktudás hiányzik; - Kapcsolódó eszközbeszerzés és eszközfejlesztés.
Kedvezményezett kör meghatározása	Gazdasági társaságok, vállalkozásfejlesztést segítő szervezetek
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara; Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány
Forrásigény	0,5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	- Tanácsadói programban résztvevő vállalkozások száma (db),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015 I. hó - 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Beavatkozás	Vállalkozói együttműködések ösztönzése [GD1.h]
Beavatkozás célja	A területi jó gyakorlatok alapján meghatározható megoldások, együttműködések kialakulásának és továbbfejlesztésének támogatása következő területeken: közös piaci fellépés; a stratégiai partnerségen, beszállítói kapcsolatokon alapuló, illetve értékesítési együttműködések; innováció és közös fejlesztés; export. Növelni a nemzetközi piacra lépni képes vállalatok számát.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A megye gazdasága messze nem tudja jól kiaknázni a fővárosi régió és a centrális elhelyezkedés adta lehetőségeket és ehhez nagyban hozzájárul, hogy hiányosak a vállalkozók közötti együttműködések.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Beszállítói hálózatok, klaszterek valamint egyéb vállalati együttműködések kialakítása; - Meglévő beszállítói hálózatok, klaszterek, egyéb vállalati együttműködések továbbfejlesztése, bővítése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Gazdálkodó szervezetek, valamint egyesületek, köztisztviselők, alapítványok és vállalkozásfejlesztést segítő szervezetek.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara; Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány
Forrásigény	2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott klaszterekben, beszállítói hálózatokban és vállalati együttműködésekben résztvevő vállalkozások száma (db), - Létrejött új együttműködések száma (db),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Beavatkozás	Vállalati K+F tevékenység erősítése [GD1.i]
Beavatkozás célja	A kutatás-fejlesztési ráfordítások növelése Pest megyében. A szolgáltatások fejlesztésének támogatása, valamint az innováció menedzsment humán kapacitásának folyamatos készség és kompetenciafejlesztése, helyben tartása. Cél az innovációs lánc különböző szakaszainak támogatása, a célzott alapkutatástól kiindulva akár a létrehozott termék piacra vitelének elősegítéséig.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megyén belül a gazdaság teljesítménye nem egyenletes, a kistérségek központi elhelyezkedése, a főváros közelsége nem jelent automatikus növekedést. Pest megye jelentősen el van maradva az országos átlagtól kutatás-fejlesztés terén. Az országban Budapest a legfejlettebb, de külföldi összehasonlításban még az ő teljesítménye sem jelentős. Pest megye földrajzi adottságai a vállalati K+F erősítéséhez kiválóak, hiszen abban a magtárségben helyezkedik el, melyben jelentős egyetemi és nagyvállalati kapacitás van jelen.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - A KKV-k, a nagyvállalatok és az egyetemek, kutatóintézetek közötti stratégiai együttműködések létrejötte, a tudás- és technológiatranszfer hatékonyságának növekedése, - Új vállalati K+F munkahelyek teremtése valamint a kapcsolódó K+F infrastruktúra létrehozása,
Kedvezményezett kör meghatározása	K+F+I tevékenységet végző vállalkozások, kutatóintézetek, K+F együttműködések, technológia transzfer és tudásmenedzsment irodák
Végrehajtásért felelős szervezetek	NGM
Forrásigény	3,5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott K+F együttműködésben résztvevő vállalkozások száma (db), - A támogatott K+F együttműködések száma (db), - Támogatás által indukált beruházások nagysága (EUR),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Beavatkozás	Vállalatok és kutatóhelyek közötti együttműködés támogatása [GD1.j]
Beavatkozás célja	A tudásbázisok és vállalatok közötti, egy bizonyos fejlesztés érdekében történő, vagy ágazati, illetve tudományos szempontból stratégiai jelentőségű) együttműködések ösztönzése, a tudás- és technológiatranszfer hatékonyságának növelése.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A vállalatok tudás iránti kereslete folyamatosan nő, a műszaki haladás gyorsul, és olyan új piacok nyílnak meg, amelyek közvetlenül a tudományos eredmények hasznosításán alapulnak. Pest megye gazdasági teljesítményének növelése érdekében szükséges a vállalatok és a kutatóhelyek közötti együttműködések támogatása. Ehhez az adottságok megfelelőek, a régióban kellő egyetemi kapacitás van jelen.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Együttműködésben végzett kutatás-fejlesztési tevékenységek támogatása; - A nemzetközi piacokon versenyképes, magyar K+F eredményekre alapuló vállalkozások létrejöttének és fejlődésének elősegítése.
Kedvezményezetti kör meghatározása	K+F+I tevékenységet végző vállalkozások, kutatóintézetek, egyetemek, gazdasági társaságok, K+F együttműködések, technológia és tudásmenedzsment irodák
Végrehajtásért felelős szervezetek	NGM
Forrásigény	1,5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott kutatási intézményekkel együttműködő vállalkozások száma (db), - A támogatott együttműködésben résztvevő kutatóhelyek száma (db), - A támogatások eredményeként létrejött kutató-fejlesztő munkahelyek száma (fő),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Beavatkozás	Start-up, Spin-off, Spin-out vállalkozások fejlesztése [GD1.k]
Beavatkozás célja	Egy egységes, és teljes spin-off és start-up ökoszisztéma kiépítése és működtetésének elősegítése. A beavatkozás célja a nemzetközi piacokon versenyképes, magyar K+F eredményekre alapuló vállalkozások létrejöttének és fejlődésének elősegítése, valamint az ezt támogató ökoszisztéma kiépítése.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A Pest megyében a frissen induló start-up, spin-off, spin-out vállalkozások tőkeellátottsága nem megfelelő. Szükséges a finanszírozási lehetőségeik szélesítése pénzügyi eszközök, magvető tőke bevonásával. A Pest megyei start-up ökoszisztéma fejlesztése szükségszerűen kapcsolódik a Runaway Budapest 2.0.2.0 keretében megfogalmazott célokhoz, illetve annak végrehajtásához. A program részleteinek kidolgozásától függően lehet szükség annak esetleges kiegészítésére a megye számára specifikusan fontos célcsoportok tekintetében (pl. vállalati spin-off és spin-out, valamint növekedési szakaszba lépő vállalkozások célzott telephelyfejlesztése és letelepítése, Pest megyei tudásközpontokban fejlesztett inkubációs központok).
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - K+F tevékenység javítása; - A tudás- és technológia intenzív vállalkozások számának növelése; - A nemzetközi piacokon versenyképes, magyar K+F eredményekre alapuló vállalkozások létrejöttének és fejlődésének elősegítése; - Támogató ökoszisztéma építése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Start-up, spin-off és spin-out vállalkozások, egyetemek
Végrehajtásért felelős szervezetek	NGM
Forrásigény	1 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott start-up, spin-off, spin-out vállalkozások száma (db), - A támogatott kutatási intézményekkel együttműködő vállalkozások száma (db),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Beavatkozás	Kutatóintézeti infrastruktúra fejlesztése [GD1.I.]
Beavatkozás célja	A hazai költségvetési kutatóhelyek bázisán olyan központok kialakítása, amelyek egy nyitott, minden gazdasági szereplő számára elérhető együttműködési keretet biztosítanak a technológia- és tudástranszfer, valamint a közös K+F tevékenység számára.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A Nemzeti kutatás-fejlesztési és innovációs stratégia 2020 alapján a kutatók és kreatív szakemberek képzése, valamint nemzetközileg versenyképes kutatóbázisok fejlesztése fontos célkitűzése Magyarországnak. A K+F szektor egyre nehezebben képes lépést tartani a globális tudományos kiválósági versenyben, ugyanis a kutatási infrastruktúra színvonala elmarad a fejlettebb országokétól; a nemzetközi együttműködésekben való hazai részvétel szintje alacsony; illetve az egyéni és az intézményi kiválóság és versenyképesség egyaránt erősítésre szorul.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Kiválósági központok létrehozása; - Kutatási infrastruktúra fejlesztése; - Nemzetközi K+F kapcsolatok fejlesztése.
Kedvezményezett kör meghatározása	K+F+I tevékenységet végző kutatóintézetek, egyetemek, gazdasági társaságok
Végrehajtásért felelős szervezetek	NGM
Forrásigény	2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott vállalkozások száma (db), - A támogatások eredményeként létrejött kutató-fejlesztő munkahelyek száma (fő), - A támogatott kutatási intézményekkel együttműködő vállalkozások száma (db),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése [GD2]
Beavatkozás	Kiemelt jelentőségű ágazatok (járműgyártás, elektronika, híradástechnika, gyógyszeripar) fejlesztése [GD2.a]
Beavatkozás célja	A beavatkozás középpontjában különösen a járműgyártás, elektronikai és híradástechnikai iparágak, valamint a gyógyszeripar versenyképességének fokozása áll, azok üzleti környezetének, termelési feltételeinek javításán keresztül. A beavatkozás beruházásaihoz szorosan kapcsolódik a kutatás-fejlesztés, innovatív megoldások alkalmazása.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A gépipar a megye gazdasági versenyképességének meghatározó tényezője. A járműgyártás, az elektronikai ipar, a híradástechnika kitörési lehetőségeket hordoznak, amelyekre fókuszálva jelentősen bővíthető a vállalati szeplők köre és összetétele. A Pest megyében jelen lévő nemzetközi vállalatok pedig lehetőséget biztosítanak arra, a kapcsolódó beszállító és szolgáltató vállalkozások hozzáférjenek a nemzetközi piacokhoz és szolgáltatásokhoz. Pest megye számos gyógyszeripari vállalkozásnak is telephelyet nyújt, akik szoros kapcsolatban vannak tudásközpontokkal, az alkalmazottak száma évről-évre nő. Ezekre a meglévő adottságokra építve kell e kiemelt jelentőségű ágazatok háttér és kapcsolódó tevékenységeit komplexen fejleszteni, a K+F-et és a tudásbázisokkal való együttműködést erősíteni, és a vállalkozások fejlesztését az értékláncban kapcsolódó, innovációs lehetőségekre alapozva megvalósítani.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Kiemelt iparágak üzleti környezetének, termelési feltételeinek javítása: pl.: ipari és technológiai parkok; - A humán erőforrás piaci igényekhez igazodó képzése; - Beszállítói hálózatok, klaszterek, vállalkozói együttműködések kialakítása; - Tudásbázisokkal való együttműködés kialakítása és erősítése.
Kedvezményezett kör meghatározása	gazdasági társaságok, vállalkozásfejlesztési szervezetek
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat; Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
Forrásigény	2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott vállalkozások száma (db), - Képzési programokban résztvevők száma (fő), - A támogatott klaszterekben, beszállítói hálózatokban és vállalati együttműködésekben résztvevő vállalkozások száma (db), - A támogatás által indukált beruházások nagysága (EUR), - Teremtett új munkahelyek száma (fő),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése [GD2]
Beavatkozás	Mezőgazdaság és élelmiszeripar növekedésének biztosítása [GD2.b]
Beavatkozás célja	A meglévő tudásra, egyetemi bázisra alapozva modern technológiák és megoldások elterjedésével a termelékenység fokozása és bázisának kiszélesítése. Fontos az élelmiszeripar szakosodása a korábbi hagyományoknak megfelelően, de kiemelt jelentőségű a magas minőségű, feldolgozott termékek előállítására is. Cél a mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozások versenyképességének javítása.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye jó természeti adottságokkal, tekintélyes termelési tradíciókkal, és nagy kiterjedésű, jó ökológiai állapotú mezőgazdasági területekkel, jelentős víz-készletekkel rendelkezik. E pozitív adottságok ellenére a megye agrártermelése, azon belül is a magasabb hozzáadott értékű zöldség- és gyümölcsstermelés, valamint az élelmiszer-feldolgozás drasztikusan visszaesett az elmúlt évtized során.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Általános technológiai fejlesztések megvalósítása, szükséges infrastrukturális háttér kialakítása; - Termékpályák megszervezése, a termelési és feldolgozóipari kapacitások bővítése; - Térségi adottságokra épülő élelmiszergazdaság kiépítése; - Közvetlen értékesítési csatornák bővítése, innovatív értékesítési platformok, alternatív értékesítési csatornák megerősítése; - A kistermelői kört integrálni képes, feldolgozó és értékesítő vállalkozások megtelepedésének, a termelők ilyen célú szövetkezeti társulásának támogatása (TÉSZ-ek, beszállítói hálózatok, ellátási láncok) kialakítása; - Kapcsolatok erősítése a térségben működő élelmiszer-feldolgozó vállalatok, illetve agrár- és mezőgazdasági kutatásokat, K+F tevékenykedő kutatóintézetek, felsőoktatási intézményrendszer között, különösen a Szent István Egyetem (Gödöllő) innovációs szerepére alapozva.
Kedvezményezetti kör meghatározása	gazdasági társaságok, vállalkozásfejlesztési szervezetek
Végrehajtásért felelős szervezetek	VM, Pest Megyei Agrárkamara, Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
Forrásigény	5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA/EMVA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Támogatott vállalkozások száma (db), - Új értékesítési csatornák száma (db), - Létrejövő szövetkezeti társulások, beszállítói hálózatok, ellátási láncok száma (db), - Kutatóintézetekkel együttműködő vállalkozások száma (db),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése [GD2]
Beavatkozás	Életmód, egészségipar és alkonygazdaság fejlesztése [GD2.c]
Beavatkozás célja	Az egészségiparhoz kapcsolódóan a megyei gyógy- és termálfürdők szolgáltatásainak fejlesztése, azok összekapcsolása és egységes csomagként való megjelenítése történik meg. Budapesttel közösen megvalósul a Duna vízfelületének jobb kihasználása. Az egészségipar kiegészül továbbá a biogazdálkodás, gyógynövénytermesztés és feldolgozás kapacitásainak fejlesztésével. A Börzsöny vidékén, a Tápió-mentén lehetőséget kívánunk adni az alkonyipar fejlesztéseinek is.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megyében számos olyan adottság áll rendelkezésre, amelyek az egészségipar, mint a jövő egyik ígéretes területe fejlesztésének jó alapjául szolgál, ilyenek az egészséges természeti környezet, a meglévő termálfürdő-készlet és az azon alapuló gyógyászati, egészségipari szolgáltatói tevékenységek. Az alkonygazdaság megtelepedésének elősegítése az időskorba lépő népesség speciális ellátórendszerének kialakítására, fejlesztésére irányul.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Egészségipari központok létrehozása; - Pest megyei gyógyítás és gyógyító tudásgazdaság erősítése; - Az egészségipar és a termál- és egészségturizmus fejlesztése; - Az egészségiparhoz kapcsolódó szakképzés komplex fejlesztése; - A térség egészségügyi alap- és szakellátó rendszerének fejlesztése; - Az alkonygazdaság megtelepedéséhez szükséges infrastrukturális, humán és tárgyi feltételek biztosítása.
Kedvezményezett kör meghatározása	gazdasági társaságok, vállalkozásfejlesztési szervezetek
Végrehajtásért felelős szervezetek	EMMI, GYEMSZI
Forrásigény	5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Létrejött egészségipari központok száma (db), - Létrejött egészségipari központok szolgáltatásait igénybevevők száma (fő), - Támogatott turisztikai attrakciók száma (db), - Támogatott turisztikai attrakció látogatottsága (fő), - Létrejött időskorba lépő népesség ellátását szolgáló intézmények, központok száma (db), - Ellátott időskorú emberek száma (fő), - Teremtett új munkahelyek száma (fő), - Beavatkozás határára indukált magánérs beavatkozás nagysága (EUR)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése [GD2]
Beavatkozás	Turizmus, mint stratégiai ágazat fejlesztés [GD2.d]
Beavatkozás célja	A beavatkozás keretében a megyében található turisztikai attrakciók infrastruktúrájának, tematikus kínálatának, szolgáltatási palettájának fejlesztése valósul meg, a természeti látnivalók, kulturális és épített örökség, valamint rekreációs-szabadidős kapacitások kiépítésével. A rekreációs turizmus keretében elsősorban a lovas túra útvonalak és annak infrastrukturális hátterének fejlesztése (lovardák) épülnek ki.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye számára a turizmus stratégiai ágazat; amely a legtöbb kistérségben fontos addicionális beruházási és jövedelemtermelési lehetőséget biztosít a vállalkozások és a munkavállalók számára. A megye turisztikai forgalma növekszik, relatív részesedése is javul; a szállóhelyek forgalma egyenletesen követi a kapacitások növekedését. A jelenleg meghatározó attrakciók alacsony bevételt generálnak. Jelentős változásra van szükség annak érdekében, hogy az igényeknek, az erősödő nemzetközi versenynek a jövőben is megfeleljen a Pest megyei turizmus.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Tudatos vonzerőfejlesztés: meglévő vonzerők fejlesztése, új vonzerők kialakítása; - Szálláshely kapacitások növelése; - Programkínálat szélesítése; - Konferenciaturizmus erősítése; - Ökoturizmus erősítése; - Vonalas és tematikus infrastruktúrák és az ahhoz kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése (pl: Mária út); - Duna vízfelületének jobb kihasználása: hajóállomások, jacht kikötők számának növelése; - Termál- és strandfürdők, gyógy turisztikai szolgáltatások fejlesztése; - Lovas túra útvonalak fejlesztése, fedett lovardák kialakítása; - Egész évben nyitva tartó témaparkok létrehozása; - Desztinációs marketing tevékenység fejlesztése; - Információs látogatóközpontok fejlesztése; - Turisztikai szereplők együttműködéseinek és partnerségi kapcsolatainak erősítése; - Képzések szervezése.
Kedvezményezetti kör meghatározása	gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek, vállalkozásfejlesztési szervezetek, TDM irodák, Tourinform irodák
Végrehajtásért felelős szervezetek	NGM, Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	8 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA

Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Támogatott turisztikai attrakciók száma (db), - Támogatott turisztikai attrakciók látogatottsága (fő), - Támogatott turisztikai szolgáltatások száma (db), - Fejlesztett szálláshelyen eltöltött vendégéjszakák száma (éj), - A TDM szervezet által a desztináció turisztikai szolgáltatói közül bevont szolgáltatók száma (db), - Kialakított új TDM turisztikai információs szolgáltatások száma (db),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése [GD2]
Beavatkozás	Kreatív ipar fejlesztése [GD2.e]
Beavatkozás célja	A metropolisztérség központi szerepének megerősítése, a kreatív ipar nemzetközi jelenlétének, az előremutató szakosodási lehetőségeinek bővítése, a helyi identitás markáns tétele a közösségek életében.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A Pest megyei kreatív ipar szorosan összekapcsolódik a fővárossal, hozzájárul a térség nemzetközi versenyképességének, pozíciójának erősítéséhez. A megyében sajátos jelentőséggel bír a regionális média, a szoftverfejlesztés, az építészet, az előadó művészet, az iparművészet, a képzőművészet, a kézművesség, a filmgyártás. A térség erőssége a kiterjedt közművelődési és kulturális intézményrendszer. A kreatív iparban jellemző a KKV szereplők aktivitása. A kreatív ipar fejlesztése sokat tehet azért, hogy a helyi identitás markáns szerepet kapjon a közösségek életében.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Infrastrukturális beavatkozások (építés, felújítás, bővítés) és eszközbeszerzés; - Helyi és szakmai együttműködések, platformok létrehozása, erősítése; - Helyi védjegy, területi minősítés és országos szabályozás összehangolása; - Kreatív ipar specifikus inkubáció és tanácsadó hálózatának kiépítése; - A kreatív ipar sajátos üzleti modelljének megfelelő szakmai és vállalkozási képzési tartalom, a közoktatás helyi specifikus tartalmának bővítése
Kedvezményezett kör meghatározása	gazdasági társaságok, vállalkozásfejlesztési szervezetek,
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Támogatott vállalkozások száma (db), - A támogatott együttműködésekben résztvevő vállalkozások száma (db), - A tanácsadói hálózat szolgáltatásait igénybevevők száma (db), - Teremtett új munkahelyek száma (fő), - Képzésben résztvevők száma (fő),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése [GD2]
Beavatkozás	Versenyképes IKT szektor fejlesztése [GD2.f]
Beavatkozás célja	Az infokommunikációs technológiák, különösen az informatika világában a folyamatos tanulás, a technika és technológia folyamatos nyomon követésének támogatása. IKT innováció, termék- és szolgáltatásfejlesztés megvalósítása a versenyképesség és a foglalkoztatottság növelése érdekében.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	<p>Pest megye gazdasági teljesítményében az IKT ipar meghatározó szerepet tölt be, a gazdasági húzótersegek, illetve a vállalati övezet fejlődésében.</p> <p>Pest megye számára az IKT, azon belül az informatika nagy lehetőséget hordoz; motorja lehet egy regionális csomóponti, szolgáltató szerepnek; amelyhez azonban erősebb szakosodásra, több vállalkozásra, megfelelő piaci orientációra, valamint megfelelő üzleti modellek térnyerésére van szükség.</p>
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - IKT humán kapacitásának vállalati igényeknek megfelelő létrehozása, a szakosodás megvalósítása; - IKT munkaerő fejlesztését célzó képzések, programok; - Vállalatok oktatási rendszer együttműködése; - Kompetencia központok, kutatási együttműködések, oktatási kabinetek létrehozása; - Innováció támogatása, specifikus inkubáció és tanácsadás hálózatának kiépítése; szakmai és információ háttérszolgáltatások bővítése; - Tudatosabb inkubáció és telephelyfejlesztés, az ipari parkok helyzetének és szerepének újragondolása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Gazdasági társaságok, vállalkozásfejlesztési szervezetek, települési és megyei önkormányzatok
Végrehajtásért felelős szervezetek	NGM
Forrásigény	5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott vállalkozások száma (db) - Megtartott munkahelyek száma (fő) - Teremtett új munkahelyek száma (fő) - Programból való kilépéskor magasabb munkaerő piaci státuszban lévők száma (db) - IKT szektorban létrejött együttműködések száma (db) - Specifikus inkubációs és tanácsadás hálózatában résztvevő vállalkozások száma (db) - Újonnan bevezetett IKT alkalmazások száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése [GD2]
Beavatkozás	Ipari- logisztikai-szolgáltató területek kialakítása és fejlesztése [GD2.g]
Beavatkozás célja	<p>A logisztikai funkciók további erősítése kifejezetten összekapcsolva azt a magasabb hozzáadott értéket jelentő termeléssel és egyéb szolgáltatásokkal, mely javítani képes a vállalkozói aktivitást és hozzájárul a KKV versenyképességének növeléséhez.</p> <p>Kiemelt, országos hatású fejlesztési célterületek: Ferihegyi Gazdasági Övezet; DILK multimodális logisztikai központ.</p>
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	<p>A hazai logisztika az elmúlt évtizedben pozíciót veszített térségbeli versenytársaihoz (elsősorban Bécshöz) képest, ugyanis a növekvő forgalomból csökkent a részesedése. Magyarország elhelyezkedése nem jelent automatikus előnyt, változásokra van szükség, a befektetések összpontosítására, az értéktartalom növelésére, a támogató üzleti környezet fejlesztésére. Új iparterületek fejlesztését azokban a Pest megyei térségekben lehetségesek, amelyek esetében a fejlesztés összhangban van a környezet és táji értékek védelmével, ahol a fejlesztés lemaradó Pest megyei térségben valósul meg, vagy azok felzárkóztatását is szolgálja.</p> <p><u>Ferihegyi Gazdasági Övezet:</u> A terület a legnagyobb gazdaságfejlesztési potenciállal bír, a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér közelében található térség.</p> <p><u>DILK:</u> Kiváló elérhetőségi adottságok (európai közlekedési korridorok), a terület a V4 és V5 európai vasúti tengelyeket összekötő V0 vasúti körgyűrű nyomvonalának 15 kilométeres vonzaskörzetében található. Ez a térség nyújtja a legjobb hálózati feltételeket egy intermodális forgalmi csomópont létrehozásához és az ezzel járó nemzetgazdasági előnyök kiaknázásához.</p>
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Inkubátorházak, ipari, illetve tudományos és technológiai parkok, ipari területek megújítása, továbbfejlesztése, létesítése; - Logisztikai központok kialakítása, fejlesztése; - Szállítmányozási és telephelyi technológiai fejlesztések; - Ferihegyi Gazdasági Övezet, mint komplex gazdaságfejlesztési program megvalósítása: a multimodális közlekedési csomóponti szerepre építve makroregionális logisztikai funkciók és a rászerveződő értékteremtő képesség erősítésének elérése a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér térségében. Kereskedelmi-, logisztikai és gazdasági terület; településközponti vegyes terület, a gazdaságfejlesztéshez kapcsolódóan lakóterület, és turisztikai rekreációs terület összehangolt fejlesztése valósul meg. - DILK multimodális logisztikai központ létrehozása.
Kedvezményezett kör meghatározása	gazdasági társaságok, önkormányzatok
Végrehajtásért felelős szervezetek	NGM, Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	20 Mrd Ft

Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott inkubátorházak, ipari, illetve tudományos technológiai parkok, ipari területek, valamint logisztikai központok által nyújtott szolgáltatásokat igénybevevő vállalkozások száma (db) - A támogatott vállalkozások száma (db) - A támogatott vállalkozások által teremtett új munkahelyek száma (fő) - A támogatással érintett területen telephellyel rendelkező vállalkozások számának növekedése (db) - A támogatás hatására indukált magánberuházások nagysága (EUR) - A fejlesztés eredményeként korszerű infrastruktúrával ellátott ipari parkok, ipari területek és telephelyek nagysága (ha)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése
Intézkedés neve	Lemaradásban lévő térségek fejlesztése [GD3]
Beavatkozás	Ipoly mente (szobi) térség fejlesztése [GD3.a]
Beavatkozás célja	<ul style="list-style-type: none"> - Térségi szintű, foglalkoztatás-bővítési célú turizmusfejlesztés: turisztikai termékcsomagok és kisléptékű fejlesztések a foglalkoztatás növelése érdekében. - Alternatív, helyi, térségi és hálózati gazdaságfejlesztés: Helyi gazdaságfejlesztési akciókkal a vállalkozások megerősítése, a helyi termékek és szolgáltatások piacának bővítése. - Határmentiségből adódó hátrányok felszámolása: Periférikus helyzet, mint előny felhasználása, a hátrányok minimalizálásával. - Települések energia önellátó képességének fokozása: Lokális adottságokra és potenciálra épülő energiaellátási rendszerek kialakítása. - Alkonygazdaság (Silever Economy) megtelepedésének elősegítése: Időskori népesség speciális igényeit kielégítő ellátórendszer kialakítása. - Fiatalkorúak helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: Népességmegtartó-erő növelése, a helyi lakosok kulturális, szórakozási és sportolási lehetőségeinek bővítése.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	<ul style="list-style-type: none"> - Térségi szintű, foglalkoztatás-bővítési célú turizmusfejlesztés: Az utóbbi években megtorpant a turizmus fejlődése, a beruházások elmaradtak, így az infrastruktúra több helyen leépült, a látogatók elmaradtak. - Alternatív, helyi, térségi és hálózati gazdaságfejlesztés: A térségben jellemző a vállalkozások alacsony száma és tőkeszegénysége, az innovativitás és összefogás teljes hiánya, mely hátráltatja a fejlődést. A helyzetet a technológiai elmaradás is súlyosbítja. - Határmentiségből adódó hátrányok felszámolása: Az elégtelen közlekedési lehetőségek és elérhetőségi viszonyok szükségessé teszik újfajta megoldások keresését. - Települések energia önellátó képességének fokozása: A településekre a csökkenő lakosságszám mellett egyre nagyobb terhet ró a kötelező szolgáltatások biztosítása, így alternatív útvonalak, költségcsökkentő és -hatékony módszerek kerülnek bevezetésre. - Alkonygazdaság (Silever Economy) megtelepedésének elősegítése: A térség természeti adottságai, nyugodt környezete kiváló lehetőséget teremt idősebb emberek ellátására. - Fiatalkorúak helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: A képzett és fiatal, vállalkozó kedvű lakosok elvándorlása nehéz helyzetbe hozza a településeket, így szükséges a fiatalok helyben tartása.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Térségi szintű, foglalkoztatás-bővítési célú turizmusfejlesztés: Szolgáltatások bővítése, kerékpár, lovas és aktív turizmus, szálláshely fejlesztés, koordinációs szervezet. - Alternatív, helyi, térségi és hálózati gazdaságfejlesztés: Helyi termékek termelését és feldolgozását összefogó együttműködések, piacra vitel támogatása, tanácsadás, mentor programok, vállalkozásfejlesztés. - Határmentiségből adódó hátrányok felszámolása: Megyei és országhatáron átnyúló együttműködések, közlekedési kapcsolatok

	<p>javítása (kiemelt: Ipoly hidak megépítése), közösségi közlekedés fejlesztése, természeti adottságok megőrzése.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Települések energia önellátó képességének fokozása: Térségi jelentős mennyiségű biomassa potenciál felhasználásával lokális energiaellátó rendszer kialakítása. - Alkonygazdaság (Silver Economy) megtelepedésének elősegítése: Időskorú lakosság speciális igényeit kiszolgáló ellátórendszer kialakítása nyugodt környezetben és természeti adottságok között. - Fiatalkorúak helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: Kulturális rendezvények, sportolási és szórakozási lehetőségek biztosítása (helyszín, infrastruktúra, marketing, stb.).
Kedvezményezetti kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati társaságok, általános és középiskolák, továbbképző központok, vállalkozások, Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, civil szervezetek, egyházak.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA/EMVA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Komplex programok által érintett lakosság száma (fő) - A megyében végrehajtott komplex térségi fejlesztési programok száma (db) - Beavatkozás hatására indukált magánérvős beavatkozás nagysága (EUR) - Teremtett munkahelyek száma (db) - Támogatott KKV projektek száma (db) - A támogatásban részesülő gazdasági társaságok által bevezetett új helyi termékek száma (db) - A térségbe látogatók számának növekedése (%) - Minőségi fejlesztésen átesett közösségi és szabadidős terek és létesítmények nagysága (m²) - Megvalósított közösségépítő rendezvények száma (db) - Közösségépítő rendezvényeken részt vevők száma (fő) - Megépült hiányzó hidak, utak száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése
Intézkedés neve	Lemaradásban lévő térségek fejlesztése [GD3]
Beavatkozás	Tápió mente (nagykátai) térség fejlesztése [GD3.b]
Beavatkozás célja	<ul style="list-style-type: none"> - Agrárvertikum jövedelemtermelő képességének fokozása: Termelési struktúra egészét összefogó rendszer kialakítása. - A turizmus dinamikus pályára állítása: Látogatószám emelésével a foglalkoztatás és az ágazat jövedelemtermelő képességének növelése. - Térségi kapcsolatok megerősítése: Elérhetőség javításával kedvezőbb szállítási és kereskedelmi feltételek kialakítása. - A térség humán erőforrás fejlesztése – egész életen át tartó tanulás: Lakosság képzettségének emelése, kompetenciáinak fejlesztése, foglalkoztatási lehetőségeinek javulása. - Alkonygazdaság (silver economy) megtelepedésének elősegítése: Időskorú lakosság számára kialakított ellátórendszer meghonosítása. - Fiatalkorúak helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: Népeségmegtartó-erő növelése, a helyi lakosok kulturális, szórakozási és sportolási lehetőségeinek bővítése.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	<ul style="list-style-type: none"> - Agrárvertikum jövedelemtermelő képességének fokozása: Utóbbi években leépült, megszűnő kapacitások jelentős munkanélküliséget generáltak, cél ennek csökkentése. - A turizmus dinamikus pályára állítása: Alacsony foglalkoztatottság és látogatószám miatt kevésbé jelentős gazdasági ág, amit súlyosbít a szezonális problematikája is. - Térségi kapcsolatok megerősítése: Belterületi utak elavultsága, közösségi közlekedés rugalmatlansága, munkaerő-piac nehéz elérése jellemző. - A térség humán erőforrás fejlesztése – egész életen át tartó tanulás: A lakosság alacsony képzettsége az akadálya a fejlettebb technológiát térségbe hozó vállalatok térségbe településének. Lehetőségek híján az aktív, fiatal lakosok elvándorolnak a térségből. - Alkonygazdaság (silver economy) megtelepedésének erősítése: Komoly igény mutatkozik az idősebb korosztály részéről a magas színvonalú ellátórendszer igénybevételére, nyugodt környezetben. - Fiatalkorúak helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: A fiatalkorú, aktív lakosság számára nincsenek meg a megfelelő szabadidős tevékenység keretei, legyen szó kulturális, sport, vagy szórakoztató programról.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Agrárvertikum jövedelemtermelő képességének fokozása: Új technológiák alkalmazásával a termelékenység fokozása, komplex ellátási rendszerek kialakításával a feldolgozóipar alapanyag ellátásának biztosítása és kapacitásfejlesztése, új piacok szerzése, gazdák közti együttműködések kialakítása. - A turizmus dinamikus pályára állítása: Öko-, lovas-, kerékpáros- és vadászturizmus feltételrendszerének fejlesztése, attrakció és szolgáltatásfejlesztés, fürdők rekreációs célú fejlesztése. - Térségi kapcsolatok megerősítése: Főbb közlekedési folyosók fejlesztése, a mellékúthálózat felújításával a ráhordó szerep fokozása, menetrend harmonizáció, kerékpáros közlekedés kialakítása. - A térség humán erőforrás fejlesztése – egész életen át tartó tanulás:

	<p>Át- és továbbképző programok, intézmények fejlesztése, képzések kialakítása a piaci igényeknek megfelelően. Egész életen át tartó tanulás szemléletének elterjesztése.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alkonygazdaság (silver economy) megtelepedésének erősítése: Időskori speciális ellátórendszer kialakítása, különböző szabadidős tevékenységek szervezése. - Fiatalkorúak helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: Kulturális rendezvények, sportolási és szabadidős tevékenység gyakorlásának keretei, közösségi és közösségépítő programok.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, gazdasági szervezetek, vállalkozások, mezőgazdasági termelők és feldolgozók, NIF Zrt., Magyar Közút Zrt., BKK, közlekedési vállalatok, nonprofit szervezetek.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	4 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA/EMVA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Komplex programok által érintett lakosság száma (fő) - A megyében végrehajtott komplex térségi fejlesztési programok száma (db) - Beavatkozás hatására indukált magánérvös beavatkozás nagysága (EUR) - Teremtett munkahelyek száma (db) - Támogatott KKV projektek száma (db) - A támogatásban részesülő gazdasági társaságok által bevezetett új helyi termékek száma (db) - Agrár-feldolgozóiparban fejlesztett vállalkozások száma (db) - Át- és továbbképzéseket eredményesen teljesítők száma (fő) - A térségbe látogatók számának növekedése (%) - Minőségi fejlesztésen átesett közösségi és szabadidős terek és létesítmények nagysága (m²) - Megvalósított közösségépítő rendezvények száma (db) - Közösségépítő rendezvényeken részt vevők száma (fő) - Felújított közúthálózat hossza (km)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése
Intézkedés neve	Lemaradásban lévő térségek fejlesztése [GD3]
Beavatkozás	Galga mente (Aszódi) térség fejlesztése [GD3.c]
Beavatkozás célja	<ul style="list-style-type: none"> - Magas hozzáadott értékű élelmiszeripar kialakítása: Mezőgazdaság teljesítményének fokozásával fejlett feldolgozóipar kialakítása, a foglalkoztatás növelése és értékteremtés. - Komplex turisztikai kínálat kialakítása: Gazdag kulturális és építészeti örökség megőrzése és hasznosítása, a látogatók számának növekedése, a termálpotenciál kihasználásával egészségturisztikai és rekreációs fejlesztések. - Közúti, közösségi és fenntartható közlekedési hiányosságok felszámolása: Budapest, a környező munkaerő-piacok, a kistérségi központ elérhetőségének javítása a térség településeiről. - Ipari telephelyfejlesztés: Színvonalas termelési környezet kialakítása új technológiák és esztközpark biztosításával. - Fiatalkorúak helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: Népeségmegtartó-erő növelése, a helyi lakosok kulturális, szórakozási és sportolási lehetőségeinek bővítése. - Geotermikus energia felhasználásának növelése
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	<ul style="list-style-type: none"> - Magas hozzáadott értékű élelmiszeripar kialakítása: A térség jelentős hagyományokkal rendelkezik intenzív kultúrák esetében, Budapest ellátásában játszik fontos szerepet. Az utóbbi évek válsága következtében leépülő feldolgozóipari kapacitás újrainyitása szükséges. - Komplex turisztikai kínálat kialakítása: A térség gazdag építészeti és kulturális öröksége körében szükséges az állagmegóvás, további hasznosítás. A meglévő termálvízkinccs jelenleg alulhasznosított, miközben a természeti adottságok miatt sokan keresik fel a térséget. - Közúti, közösségi és fenntartható közlekedési hiányosságok felszámolása: A kiemelkedő közlekedési kapcsolatok ellenére a mellékúthálózat elavult állapota nem teszi lehetővé a térség gyors elérését. A közösségi közlekedés több hiányossággal is küzd, a kerékpáros vonalak egymástól elszigetelten jelennek meg. - Ipari telephelyfejlesztés: A termelési struktúra hatékonyságának növelése valósul meg, így lehetőség nyílik beszállítói hálózatokhoz csatlakozni. Alacsony vállalkozási kedv fejlesztésére külön program indul. Cél a jelen koncentrációk és magvállalatok helyzetbe hozása. - Fiatalkorúak helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: A képzett és fiatal, vállalkozó kedvű lakosok elvándorlása nehéz helyzetbe hozza a településeket, így szükséges a fiatalok helyben tartása.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Magas hozzáadott értékű élelmiszeripar kialakítása: Új technológiák átvétele innovációs mentor segítségével és geotermikus energia felhasználásával. Fiatal gazda program az aktív, kezdeményező vállalkozások érdekében, szövetkezeti jellegű együttműködések. - Komplex turisztikai kínálat kialakítása: Kastélyok és kúrák felújítása, kulturális-oktatási célú hasznosítása, egészség és rekreációs turizmus feltételeinek javítása, kerékpáros nyomvonalak hálózatba fogása, lovas és aktív turizmus fejlesztése. - Közúti, közösségi és fenntartható közlekedési hiányosságok

	<p>felszámolása: Mellékúthálózat, illetve a belterületi utak felújítása, fő közlekedési útvonalakra ún. ráhordó szerep erősítése. Községi közlekedés fejlesztése (utasforgalmi létesítmények), kerékpár hálózatok létrehozása a meglévő szakaszokból.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ipari telephelyfejlesztés: Ipari park és telephelyfejlesztés, szolgáltatási kínálat erősítése, megújuló eszközpark és technológiai háttér biztosítása, együttműködésekben és integrációkban való részvétel, befektetés-ösztönzés, vállalkozásfejlesztés, mentorprogramok. - Fiatalkorúak helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: Kulturális rendezvények, sportolási és szórakozási lehetőségek biztosítása (helyszín, infrastruktúra, marketing, stb.). - Geotermikus energia felhasználásának növelése: a hévíz és intenzív kertészeti tevékenység összekapcsolása és fejlesztése
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, gazdasági szervezetek, vállalkozások, mezőgazdasági termelők és feldolgozók, élelmiszeripari vállalatok, fürdők, NIF Zrt., Magyar Közút Zrt., BKK, közlekedési vállalatok, vállalkozásfejlesztő és befektetés-ösztönző szervezetek, nonprofit szervezetek, civil szervezetek, egyházak
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA/EMVA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Komplex programok által érintett lakosság száma (fő) - A megyében végrehajtott komplex térségi fejlesztési programok száma (db) - Beavatkozás hatására indukált magánérs beavatkozás nagysága (EUR) - Teremtett munkahelyek száma (db) - Támogatott KKV projektek száma (db) - A támogatásban részesülő gazdasági társaságok által bevezetett új helyi termékek száma (db) - Agrár-feldolgozóiparban fejlesztett vállalkozások száma (db) - Át- és továbbképzéseket eredményesen teljesítők száma (fő) - A térségbe látogatók számának növekedése (%) - Minőségi fejlesztésen átesett közösségi és szabadidős terek és létesítmények nagysága (m²) - Megvalósított közösségépítő rendezvények száma (db) - Közösségépítő rendezvényeken részt vevők száma (fő) - Felújított közúthálózat hossza (km) - Együttműködésekben, hálózatokban részt vevő vállalatok (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése
Intézkedés neve	Lemaradásban lévő térségek fejlesztése [GD3]
Beavatkozás	Ceglédi térség fejlesztése [GD3.d]
Beavatkozás célja	<ul style="list-style-type: none"> - Agrár-öko potenciálra épülő feldolgozóipar kialakítása: Célja a kiváló adottságok felhasználásával versenyképes agrárvertikum kialakítása, melyre színvonalas feldolgozóipar települ. A növekvő foglalkoztatás hatására lassul a népességcsökkenés üteme. - Rekreációs, regenerációs egészségmegőrzés keretfeltételeinek erősítése: A térség gazdag termálpotenciáljának összekapcsolása a térség rehabilitációs intézményekkel, melynek hatására az egészséges életmód életvitelszerűvé válik. Nő a térségbe látogatók száma, fejlődnek az aktív turizmus szegmensei. - Vállalkozások nagytérségi kapcsolatának megerősítése: Helyi vállalkozások fejlesztésével hazai szerepük növelése beszállítói hálózatokban, csatlakozás ipari-gazdasági körzetek tevékenységéhez. - Oktatás, szakképzés képzési struktúrájának megújítása: Képzett, gyakorlattal rendelkező, térségi igényeknek megfelelő munkaerő kibocsátása, ami kiváló elhelyezkedési lehetőségekkel rendelkezik. - Fiatalkorúak helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: Fiatal, képzett, vállalkozói és munkakedvvel rendelkező csoportok térségben maradása, az elköltözők számának csökkenése.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	<ul style="list-style-type: none"> - Agrár-öko potenciálra épülő feldolgozóipar kialakítása: Az utóbbi évtizedben visszaszorult a mezőgazdaság, a termelés visszaesése miatt feldolgozóüzemek zártak be. A hagyományos termékstruktúra továbbra is erős néhány nagyvállalatnak köszönhetően. - Rekreációs, regenerációs egészségmegőrzés keretfeltételeinek erősítése: Egyelőre kevésbé kihasznált a termálpotenciál, a fürdők több helyen fejlesztésre szorulnak a kórházak mellett. Növekszik az öko- és aktív turizmus iránti érdeklődés, így szükséges a feltételek bővítése. - Vállalkozások nagytérségi kapcsolatának megerősítése: Kiváló közlekedési adottságok lehetőséget adnak többirányú kapcsolódással (Budapest, Kecskemét-Szeged, Szolnok) színvonalas termelési rendszer kialakítására, melyek befektetéseket, újabb kapacitásokat hozhatnak a térségbe. - Oktatás, szakképzés képzési struktúrájának megújítása: Jelenleg az alacsony képzettség akadályozza több vállalat fejlesztéseit, mivel nem találnak megfelelő képzettségű munkaerőt. A szakképzés teljesen leépült, elmélet központúvá vált. - Fiatalkorúak helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: A fiatalok életkörülményei, szabadidejük hasznos és egészséges eltöltésének módjai jelentősen korlátozottak, hiányoznak a lehetőségek, mely egyik összetevője az elvándorlásnak. Jelen intézményi struktúra kevésbé alkalmas kiegészítő tevékenységek folytatására.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Agrár-öko potenciálra épülő feldolgozóipar kialakítása: Környezeti feltételeknek megfelelő tájhasználat alkalmazása fiatal gazdákra bevonásával. Intenzív kultúrák, innovatív technológiák (geotermikus energia) preferálása. Feldolgozóipar fejlesztése, kapacitásbővítése mellett piaci résekben speciális termékek kialakítása.

	<ul style="list-style-type: none"> - Rekreációs, regenerációs egészségmegőrzés keretfeltételeinek erősítése: Az egészségmegőrzés szempontjai alapján kerülnek fejlesztésre a fürdők, valamint speciális rehabilitációs intézmények (Cegléd, Nagykőrös). Komplex rekreációs, rehabilitációs szolgáltatási csomagok kerülnek kialakításra. Az öko- és aktív turizmus infrastruktúrája is fejlesztésre kerül. - Vállalkozások nagytérségi kapcsolatának megerősítése: Üzleti és termelési környezet modernizálásával beszállítói hálózatokba kerülés elősegítése, együttműködések, klaszterek kialakítása. Aktív befektetés-ösztönzés, vállalkozásfejlesztés. - Oktatás, szakképzés képzési struktúrájának megújítása: Az oktatás és szakképzés gyakorlatorientált módon alakul át (új tananyag), gyakorlati helyek jönnek létre a vállalkozások bevonásával a piaci igényeik kielégítése érdekében, megújul az intézményi struktúra is. - Fiatalkorúak helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: Kulturális rendezvények, sportolási és szórakozási lehetőségek épülnek ki, az egészséges életmód feltételrendszere kerül kialakításra.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati társaságok, fürdők, mezőgazdasági termelők, vállalkozások, szövetkezetek, egészségügyi intézmények, vállalkozásfejlesztő és befektetés-ösztönző szervezetek, oktatási intézmények, szakképző intézmények, civil szervezetek, egyházak, kulturális és sportegyesületek.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	4 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA/EMVA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Komplex programok által érintett lakosság száma (fő) - A megyében végrehajtott komplex térségi fejlesztési programok száma (db) - Beavatkozás hatására indukált magán-erős beavatkozás nagysága (EUR) - Teremtett munkahelyek száma (db) - Támogatott KKV projektek száma (db) - A támogatásban részesülő gazdasági társaságok által bevezetett új helyi termékek száma (db) - Agrár-feldolgozóiparban fejlesztett vállalkozások száma (db) - Gyakorlati képzésben részt vevők száma (fő) - A térségbe látogatók számának növekedése (%) - Minőségi fejlesztésen átesett közösségi és szabadidős terek és létesítmények nagysága (m²) - Megvalósított közösségépítő rendezvények száma (db) - Közösségépítő rendezvényeken részt vevők száma (fő) - Felújított telephelyek nagysága (ha) - Gyógyfürdők látogatottságának növekedése (%) - Gyakorlati képzésben részt vevő vállalatok száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése
Intézkedés neve	Lemaradásban lévő térségek fejlesztése [GD3]
Beavatkozás	Dabas/Ráckevei térség fejlesztése [GD3.e]
Beavatkozás célja	<ul style="list-style-type: none"> - Mezőgazdaság struktúrájának piaci viszonyokhoz alakítása: Helyi mezőgazdaság és ráépülő feldolgozóipar, valamint egyéb kapcsolódó iparágak dinamikus fejlődési pályára állítása. - Több lábon álló turizmus vonzókéességének fokozása: Színvonalasabb szolgáltatásokon keresztül több látogató térségbe vonzása, a hétvégi üdülések kiterjesztése hosszabb időszakra; a szezon kitolásával foglalkoztatás növelés. - Helyi, térségi foglalkoztatás bővítő és technológiafejlesztő gazdaságélénkítés: Prosperáló gazdaság, fokozódó termelékenység és hatékonyság, növekvő foglalkoztatás. - Vállalkozások hálózatosodása és logisztikai potenciáljának fejlesztése: Csatlakozás az MO mentén kialakuló ipari-logisztikai tengely termelési tevékenységéhez. - Piacorientált oktatási-képzési programok: Rugalmas, a vállalatok speciális igényeihez igazodó munkakultúra és kompetenciák kialakítása, piacorientált, gyakorlatias képzési programok. - Helyi kultúra-, közösségfejlesztés: Helyi kultúra felvirágzása, népességmegtartó erejének növekedése.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	<ul style="list-style-type: none"> - Mezőgazdaság struktúrájának piaci viszonyokhoz alakítása: Jelentősen nő az igény a speciális, gondosan feldolgozott termékek iránt, amiben a térségnek jelentős potenciálja van. Intenzív kultúrák és újítások elterjesztésével és együttműködésekkel tovább erősíthető a vertikum, valamint a feldolgozóipari kapacitás is erősödik. - Több lábon álló turizmus vonzókéességének fokozása: Jelentős látogató jellemző manapság is, mely fokozható a szolgáltatások és attrakciók minőségi fejlesztésével, az turizmus infrastruktúrájának bővítésével, feltételeinek fejlesztésével. - Helyi, térségi foglalkoztatás bővítő és technológiafejlesztő gazdaságélénkítés: Kicsi tőkevonzó képesség, illetve a helyi KKV-k alacsony tőkéje és termelési szintje. - Vállalkozások hálózatosodása és logisztikai potenciáljának fejlesztése: A logisztikai-ipari tengely egyelőre csak a környező mentén alakult ki, nem terjed tovább, ezért szükséges a térségi vállalkozások bekapcsolódásának elősegítése. - Piacorientált oktatási-képzési programok: Az alacsony képzettségi szint korlátozza a helyi vállalkozások fejlődését, új technológiák bevezetését. Támogatja a gyakorlatorientált tananyag és képzési modellek kialakítását, alkalmazását, a rugalmas munkaerő érdekében. - Helyi kultúra, közösségfejlesztés: A térségben fontos a helyi és kisebbségi kultúra, mely fontos közösség összetartó erő. Az identitás erősítésével a közösség népességmegtartó ereje javul.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Mezőgazdaság struktúrájának piaci viszonyokhoz alakítása: Intenzív kultúrák ösztönzése, új technológiák és kultúrák megjelenése. Hagyományos feldolgozás infrastruktúrájának erősítése mellett magas minőségű termékek előállítás, újak kialakítása. Aktív piackeresés. - Több lábon álló turizmus vonzókéességének fokozása: Öko-, aktív- és

	<p>vízi turizmus feltételrendszereinek fejlesztése, fürdőzési lehetőségek fejlesztése, a Duna környezetének rendezése, falusi turizmus bővítése, marketingakciók és csomagok kialakítása. Meglévő infrastrukturális hiányosságok pótlása.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Helyi, térségi foglalkoztatás bővítő és technológiafejlesztő gazdaságélénkítés: Szerkezetváltás, fejlettebb technológiák alkalmazásával hatékonyság és termelékenység növelése, befektetés-ösztönzés és vállalkozásfejlesztés, beszállítói hálózatokhoz való csatlakozás. - Vállalkozások hálózatosodása és logisztikai potenciáljának fejlesztése: Új üzleti modellek kialakítása, technológiai újítások, feldolgozóipari és logisztikai értékláncokhoz való csatlakozás elősegítése, hálózatosodás támogatása, vállalkozások erősítése, fejlesztése. - Piacorientált oktatási-képzési programok: Tananyag fejlesztés, gyakorlatorientált szakképzés, vállalati együttműködések és gyakorlóléhelyek kialakítása, munkavállalói továbbképzési programok, speciális képesítés biztosítása a vállalati igényeknek megfelelően. - Helyi kultúra, közösségfejlesztés: Hagyományok megőrzéséhez kötődő rendezvények, fesztiválok rendezése, kapcsolatok elmélyítése, tájházak, múzeumok működése válik lehetővé.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati társaságok, mezőgazdasági termelők, vállalkozások, szövetkezetek, vállalkozásfejlesztő és befektetés-ösztönző szervezetek, oktatási intézmények, szakképző intézmények, civil szervezetek, egyházak, kulturális és sportegyesületek.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	4 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA/EMVA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Komplex programok által érintett lakosság száma (fő) - A megyében végrehajtott komplex térségi fejlesztési programok száma (db) - Beavatkozás hatására indukált magánérs beavatkozás nagysága (EUR) - Teremtett munkahelyek száma (db) - Támogatott KKV projektek száma (db) - A támogatásban részesülő gazdasági társaságok által bevezetett új helyi termékek száma (db) - Agrár-feldolgozóiparban fejlesztett vállalkozások száma (db) - Gyakorlati képzésben részt vevők száma (fő) - A térségbe látogatók számának növekedése (%) - Minőségi fejlesztésen átesett közösségi és szabadidős terek és létesítmények nagysága (m²) - Megvalósított közösségépítő rendezvények száma (db) - Közösségépítő rendezvényeken részt vevők száma (fő) - Együttműködésekben, hálózatokban részt vevő vállalatok (db) - Felújított telephelyek nagysága (ha) - Fejlesztéssel érintett attrakciók száma (db) - Fejlesztéssel érintett szolgáltatások száma (db)

		<ul style="list-style-type: none"> - Beszállítói hálózathoz csatlakozó vállalatok száma (db) - Gyakorlati képzésben részt vevő vállalatok száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése		2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében
Intézkedés neve	Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése [TF1]
Beavatkozás	Nemzetközi közúti kapcsolatok fejlesztése [TF1.a]
Beavatkozás célja	Makroregionális elérhetőség javítása, a megye nemzetközi áruszállítási, kereskedelmi folyamatokba való aktív, árumegállítást, hozzáadott érték termelést indukáló bekapcsolódása, szétválasztható nemzetközi és országon belüli közlekedés, kiszámíthatóbb utazási idő, csökkenő baleseti statisztikák, csökkenő közlekedéshez köthető káros anyag kibocsátás.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye centrális, Budapestet övező elhelyezkedésének köszönhetően számos, nemzetközi szinten jelentős főút keresztezi, érinti. A gyorsforgalmi és főutak hálózata azonban nem folyamatos, helyenként csak szakaszosan kiépített. A sugaras-gyűrűs hálózat gyűrű irányú elemeinek hiányzó szakaszai a fővároson áthaladó utak telítődéséhez, állandó közlekedési konfliktusokhoz vezet, amely a megyei útszakaszok zsúfoltságának is egyik okozója. A torlódások csökkentéséhez, megszüntetéséhez és a térség geostratégiai pozíciójának jobb kihasználása érdekében elengedhetetlen a nemzetközi közúti közlekedési hálózat hiányzó szakaszainak mielőbbi megvalósítása. Az Ipoly mente (szobi) térség fejlődése, a munkavállalási lehetőségek bővítése érdekében az Ipoly hidak megépítése sürgető feladat.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - M0 befejezése a teljes gyűrű kiépítésével; - M4 Budapest és Cegléd közötti szakaszának megépítése; - M11 gyorsforgalmi út (a Ploce – Szarajevo – Budapest V/C Helsinki folyosó, illetve a Léva – Krakkó – Gdansk irányú VI. Helsinki folyosó Budapest Léva közötti szakasza Esztergom és Párkány érintésével a TEN-T hálózat részeként); - Az M8 autópálya Veszprém – Szolnok közötti szakaszának ütemezett megvalósítása, ezzel a megye tranzitforgalomtól való részleges mentesítése, illetve az ország középső vonalában e nagyjelentőségű TEN-T útvonalakat összekapcsoló – hálózati elemmel a központi gazdasági zóna déli irányba való kiterjesztése; - Az M2 autóút Budapest – Vác közötti szakaszán második pálya megépítése; - Ipoly hidak és a kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése.
Kedvezményezetti kör meghatározása	NIF Zrt., Belügyminisztérium, ORFK, ÁAK Zrt., Magyar Közút, illetve előbbieik esetleges jogutódai
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM
Forrásigény	N.a. Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Érintett lakosság száma (db) - Felújított utak hossza (km) - Megépült/új utak hossza (km) - Megépült Ipoly hidak száma (db)

Végrehajtás ütemezése	időbeli	2015. I. hó – 2030. XII. hó
----------------------------------	----------------	-----------------------------

Prioritás megnevezése	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében
Intézkedés neve	Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése [TF1]
Beavatkozás	Nemzetközi vasúti kapcsolatok fejlesztése [TF1.b]
Beavatkozás célja	Makroregionális elérhetőség javítása, vasúti közlekedés ütemezettségének javulása, a közlekedésre fordított időráfordítás csökkenése, környezetkímélő fuvarozási mód szerepének növekedése, jelenleginél magasabb szolgáltatási színvonal elérése. A fejlesztések járuljanak hozzá a CO ₂ mentes gazdasághoz.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A meglévő vasúti nyomvonalakon a lassújelek megszüntetése, új vasútvonalak megépítése, a kapcsolódó korszerű vasúti infrastruktúra kialakítása szükséges.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - A Fővárost délről elkerülő V0 tehervonal megépítése; - NSV megvalósítása; - Pest megyét keresztező két kiemelt európai vasúti infrastruktúra kialakítása.
Kedvezményezett kör meghatározása	NIF Zrt., MÁV Zrt., Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., MÁV-START Zrt., GYSEV Zrt., Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ illetve előbbieik esetleges jogutódai
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM
Forrásigény	N.a. Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Érintett lakosság száma (db) - Felújított vasútvonal hossza (km) - Megépült/új vasútvonal hossza (km)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. II. hó – 2020.XII. hó

Prioritás megnevezése	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében
Intézkedés neve	Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése [TF1]
Beavatkozás	Duna szerepének erősítése a nemzetközi szállítmányozásban [TF1.c]
Beavatkozás célja	Makroregionális elérhetőség javítása, folyami, környezetkímélő fuvarozási mód szerepének növekedése az áruszállításban, Duna nemzetközi hajózási, kapcsolati szerepének növelése.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A külső közlekedési kapcsolatok gyengék, a vízi áruszállításban rejlő lehetőségek kihasználatlanok. A nagyvárosi régió Magyarországon belüli, illetve a Kárpát-medencében betöltött csomóponti pozíciójának, versenyképességének javítása érdekében elengedhetetlen a Duna szerepének erősítése a nemzetközi szállítmányozásban. A beavatkozás hozzájárul a tőkevonzó-képesség növekedéséhez, mely a szerepkörök erősödését, újabb ágazatok megjelenését és a gazdasági struktúra bővülését eredményezik.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - A folyót, kikötőit és hajóparkját érintő összehangolt fejlesztés; - Folyami hajózhatóság javítása; - Áruszállításra alkalmas kikötői infrastruktúra kialakítása; - Kikötők közúti és vasúti elérhetőségének javítására; - Parti infrastruktúra megteremtése.
Kedvezményezett kör meghatározása	MAHART, önkormányzatok, vízügy, gazdasági társaságok
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM
Forrásigény	N.a. Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Érintett lakosság száma (db) - Folyón szállított áru mennyisége (t) - Fejlesztéssel érintett kikötők száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében
Intézkedés neve	Közösségi közlekedés fejlesztése [TF2]
Beavatkozás	Elővárosi közlekedési rendszer fejlesztése [TF2.a]
Beavatkozás célja	A felújított vasútvonalakon mérséklődjön az utazási idő, javuljon az utazók komfortérzete, csökkenjen az ingázás okozta stressz, javuljon a menetrendszerűség; növekedjen a létrehozott infrastruktúrát használó és így jobb közlekedési lehetőségekkel kiszolgált utasok száma; a Magyarországra érkezőknek magasabb szolgáltatási színvonal nyújtása váljon lehetségessé az elővárosi közlekedés tekintetében, különösen a Liszt Ferenc Repülőtér és a városközpont között; a fejlesztések járuljanak hozzá a CO ₂ mentes gazdasághoz.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Budapest és Pest megye között nincs valódi integrált elővárosi közösségi közlekedési rendszer. Amennyiben bevezetésre kerül a dugódíj, akkor azokban a zónákban, ahol közlekedési eszközt kell majd váltani, ennek nincsenek meg a feltételei. Fejleszteni szükséges azokat a „KAPU” területeket, ahol a közösségi közlekedés elemei koncentrálnak.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - B+R, P+R parkolók kialakítása; - Vasúti csomópontok fejlesztése; - Állomásépület épület-energetikai korszerűsítése, akadálymentesítés; - Végállomások Budapest közigazgatási határán kívüli kialakítása; - É-D-i gyorsvasút (HÉV hálózat); - S-bahn rendszerű integrált közösségi közlekedés; - Intelligens utas-tájékoztató rendszerek kialakítása; - Közutakon folyó közösségi közlekedés korszerűsítése (gépjárműpark megújítása is).
Kedvezményezetti kör meghatározása	NIF Zrt., MÁV Zrt., Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., MÁV-START Zrt., GYSEV Zrt., BKK, a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ illetve előbbiek esetleges jogutódai
Végrehajtásért felelős szervezetek	BKK, Budapest Főváros Önkormányzata, Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	70 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	KA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Fejlesztett elővárosi közlekedéssel érintett lakosság száma (fő) - Felújított állomásépületek száma (km) - Megépített P+R parkolók száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében
Intézkedés neve	Közösségi közlekedés fejlesztése [TF2]
Beavatkozás	Közösségi közlekedés kisléptékű fejlesztése [TF2.b]
Beavatkozás célja	Közösségi közlekedési pályaudvarok, csomópontok felújítása, valós idejű, intelligens információs tájékoztató rendszerek kiépítése. P+R parkolók és csomópontok fejlesztése, közösségi közlekedés előnyben részesítését szolgáló beruházások, kistérségi, települési kapcsolatok javítását célzó új közösségi közlekedési viszonylatok kialakítása. Cél az egészségesebb életmód, az utazási komfort növekedése, az utazási stressz csökkenése, a közösségi közlekedést igénybe vevők számának növelése.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Az ingázók, a közösségi közlekedést igénybe vevők helyzete nem irigylésre méltó. Naponta egy-két, vagy több órát töltenek közösségi közlekedési eszközön. Az utazás körülményei pedig sokszor kívánni valót hagynak maguk után. A leromlott infrastruktúra – a busz- és vasúti megállók állapota – nem hat ösztönzőleg a közösségi közlekedés igénybevételére. A kistérségi, települési közösségi közlekedési kapcsolatok viszonylataiban tapasztalt hiányosságok (nincs vagy nem megfelelő járatsűrűség) orvoslása is szükséges.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Buszvárók építése; - Vasúti állomások modernizálása; - További közlekedési eszközök becsatornázása (P+R, B+R); - Közösségi közlekedés népszerűsítését célzó rendezvények, programok (SOFT tevékenységek).
Kedvezményezetti kör meghatározása	NIF Zrt., MÁV Zrt., Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., MÁV-START Zrt., GYSEV Zrt., BKK., a Közlekedésfejlesztési Koordinációs, önkormányzatok, Volán társaságok.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	KA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Megújult közösségi közlekedés szolgáltató állomások száma (db) - Fejlesztéssel érintett lakosság száma (fő) - Megépített P+R és B+R parkolók száma (db) - Új közösségi közlekedési kapcsolat a településen, kiteréségen belül (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében
Intézkedés neve	Közösségi közlekedés fejlesztése [TF2]
Beavatkozás	Kistérségi és járási központok elérhetőségének javítása [TF2.c]
Beavatkozás célja	A megye egyes településein belül a közlekedési kapcsolatok térségi, környezeti, gazdasági sajátosságok szerinti differenciált fejlesztése, a kistérségi és járási központok időben és eszközben (közösségi közlekedés) való jobb elérhetőségének biztosítása, a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása, a közlekedésbiztonság javítása.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Évtizedek óta súlyos környezeti és közlekedési problémát okoz a települések belső úthálózatát terhelő átmenő forgalom, a térségi átjárhatóságot csökkentő haránt irányú kapcsolatok hiánya, a kétszámjegyű utak túlterheltsége.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Az M10 gyorsforgalmi út 2*2 sávós megyei szakaszának megvalósítása, a 10-es számú főút nyomvonalának kiváltása egy, a településeket elkerülő főút új nyomvonalú megépítésével; - A Tápió-menti feltáró út megvalósítása a 31-es út új nyomvonalú megépítésével; - A Csepel-szigeti gerincút déli szakaszának ütemezett megépítése; - A Zsámbéki-medence településeinek elkerülésére tervezett 2*1 sávós 100-as út kiépítése; - A kerékpáros közlekedés infrastrukturális, hálózati és eszköz feltételeinek javítása, a közösségi közlekedési megállókhöz kapcsolása átszállási lehetőségek megvalósításával; - A kistérségi és járásközpontok közötti új közösségi közlekedési kapcsolatok (Duna híd építése Vác térségében) vagy a járatsűrűség növeléséhez szükséges infrastrukturális beavatkozások végrehajtása.
Kedvezményezett kör meghatározása	NIF Zrt., MÁV Zrt., Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., MÁV-START Zrt., GYSEV Zrt., BKK., a Közlekedésfejlesztési Koordinációs, önkormányzatok, Volán társaságok.
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM, Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	28,5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Felújított utak hossza (km) - Fejlesztéssel érintett lakosság száma (fő) - A közösségi közlekedést igénybe vevők száma (fő) - Létrehozott önálló kerékpárforgalmi létesítmények száma (db) - Végrehajtott közlekedésbiztonsági fejlesztések száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében
Intézkedés neve	Közúthálózat fejlesztése [TF3]
Beavatkozás	Belterületi utak fejlesztése [TF3.a]
Beavatkozás célja	A települések belterületi közlekedési infrastruktúrájának fejlesztésével a közlekedésbiztonság javítása, az életminőség emelése, a szolgáltatások igénybevételi lehetőségei javítása.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A Pest megyei települések belső úthálózata fejlesztésre szorul. Szükséges a meglévő útállomány javítása, a hiányzó kapacitások kiépítése mind a közutak, mind a járdák és a kerékpárutak vonatkozásában.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Belterületi utak fejlesztése, felújítása; - Belterületi földutak burkolása, vízelvezetése; - A burkolt utak elavult szakaszainak megújítása; - Az utak mentén járdák, kerékpársávok kialakítása a közlekedésbiztonság javítása érdekében.
Kedvezményezett kör meghatározása	Helyi önkormányzatok, útkezelők
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM, Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	72,9 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Fejlesztett közlekedéssel érintett lakosság száma (fő) - Fejlesztéssel érintett utak hossza (km) - Utak mentén kialakított/felújított járdák, kerékpársávok hossza (km)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében
Intézkedés neve	Közúthálózat fejlesztése [TF3]
Beavatkozás	Külterületi utak fejlesztése [TF3.b]
Beavatkozás célja	A külterületi utak fejlesztésével a közlekedés feltételei, a közlekedésbiztonság, a munkába járás körülményeinek javítása, a beruházások növekedése, hozzájárulás a hátrányos helyzetű térségek tőkevonzó képességének növeléséhez.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A megye településeit összekötő utak jelentős része túlterhelt, és ebből következően leromlott állapotú, mely gátolja a helyi gazdaságfejlesztést, és a mobilitást.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - A városok közötti úthálózat fejlesztése; - A települések megközelíthetőségének javítása, a térségi úthálózatba történő bekötése; - A településeket elkerülő utak építése; - Ipari, logisztikai területek megközelítését szolgáló közútfejlesztések.
Kedvezményezett kör meghatározása	Helyi önkormányzatok, útkezelők
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM, Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	78,7 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Fejlesztett közlekedéssel érintett lakosság száma (fő) - Fejlesztéssel érintett utak hossza (km)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében
Intézkedés neve	Közúthálózat fejlesztése [TF3]
Beavatkozás	Kerékpárút hálózat fejlesztése [TF3.c]
Beavatkozás célja	A kerékpáros hivatásforgalom és turizmus biztonságos kiszolgálásának megteremtése, a közlekedésbiztonság javítása az érintett szakaszokon (csökken a balesetek száma); az egészségesebb életmódra és környezettudatosságra nevelés megvalósítása; hozzájárulás a turisztikai attrakciók megközelíthetőségének javításához.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megyében a kerékpárutak nem minden esetben képeznek összefüggő rendszert, vagy jelentős elemek hiányoznak ahhoz, hogy rendszerként lehessen tekinteni rájuk. A 2014-2020 uniós ciklusban a kerékpárút hálózatok építését kifejezetten regionális összefogáshoz rögzítjük. További fontos szempont, hogy a kerékpárútnak a hivatásforgalomban is fontos szerepet kell játszania, tehát gazdaságfejlesztési szerepének kimutathatónak kell lennie.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Belterületi kerékpárutak kiépítése közösségi közlekedési csomópontig, kerékpártárolók kialakítása a tömegközlekedési csomópontok környezetében; - Regionális kerékpárutak hiányzó szakaszainak megépítése (Rákospatak menti kerékpárút, Ipoly menti kerékpárút, Dél-Buda térségi kerékpárút, Dél-Pest megyei térségi kerékpárút); - Duna-völgyi kerékpárút hiányzó szakaszainak megvalósítása, valamint folytatása Pest megyében.
Kedvezményezett kör meghatározása	Helyi önkormányzatok, útkezelők
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM, Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	33,1 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Fejlesztett közlekedéssel érintett lakosság száma (fő) - Felújított kerékpárút hossza (km) - Megépült kerékpárút hossza (km)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében
Intézkedés neve	Közúthálózat fejlesztése [TF3]
Beavatkozás	Közlekedésbiztonsági beavatkozások [TF3.d]
Beavatkozás célja	A biztonságos közlekedési lehetőségek kialakítását, a halálos balesetek számának csökkenését kell elősegíteni korszerű csomópontok kiépítésével, körforgalom kialakításával, a meglévő csomópontok korszerűsítésével.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Az úthálózat települési belterületi szakaszain, főleg a kétszámjegyű utakon rendkívül sok baleset történik. Külön ki kell emelni az 51-es út, 4. sz. főút és 3. sz. főút szakaszait. Ezeken az utakon növelni kell a közlekedés biztonságát.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Kerékpársávok kialakítása; - Járdák építése, felújítása; - Gyalogos átkelők, forgalomlassítók kialakítása; - Korszerű csomópontok kiépítése; - Körforgalmak kialakítása; - A meglévő csomópontok korszerűsítése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Helyi önkormányzatok, útkezelők
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM, Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	29,8 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Megvalósult közlekedésbiztonsági célú fejlesztések száma (db) - Fejlesztések által érintett lakosság száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Települési infrastruktúrafejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért
Intézkedés neve	Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében [TF4]
Beavatkozás	Járásközpontok fejlesztése, funkcióbővítő településfejlesztési beruházások [TF4.a]
Beavatkozás célja	Integrált stratégiai alapokon nyugvó vonzó városi környezet és infrastruktúra kialakítása, a településszerkezet javítása, a helyi közösségi élet feltételeinek megteremtése, a helyi gazdaság erősítése, járási funkciók megerősítése.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A nagy kiköltözési boom hirtelen okozott jelentős népességnövekedést az erre egyébként nem kellően felkészült településeken. A népességnövekedés által térben is szétterjedő települések közül sokan kisvárosok lettek, valódi városi funkció, városi szerepkör, városi mag, vagy alközpont nélkül. A településeken pedig igény mutatkozik erre, ugyanis a megnövekedett számú népesség szeretne a lakóhelyéhez minél közelebb megfelelő színvonalú ellátást, vagy szolgáltatást kapni. A 218/2012. Kormányrendelet által nevesített járási székhely települések esetében a járási feladatok ellátásához szükséges infrastruktúra tekintetében hiányosságok mutatkoznak.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Integrált Településfejlesztési Stratégiák (ITS) elkészítése, felülvizsgálata; - A funkcióhiányos városrészekben a településközpont új funkciókkal való bővítése, települési alközpont kialakítása; - A kapcsolódó zöldterületi, zöldfelületi fejlesztések, illetve a közlekedési elemek fejlesztése (városi funkció); - Előtérbe kerül a családok számára vonzó és biztonságos feltételek megteremtése, és a klímaadaptáció; - A városokban fenntartható köztér-rehabilitáció és közterület-felújítási fejlesztések valósulnak meg; - Közszolgálati feladatellátás megerősítése érdekében a járási központok infrastrukturális intézményi ellátottságának megvalósítása; - A helyi identitást, közösségformálást, környezettudatosságot erősítő, a helyi foglalkoztatást javító programok (SOFT tevékenységek).
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, gazdasági társaságok, egyházak, nonprofit szervezetek, városfejlesztő társaságok, szövetkezetek, Kormányhivatal
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	68,8 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Elkészült, felülvizsgált ITS dokumentumok száma (db) - Funkcióbővítő beavatkozások által érintett terület nagysága (ha) - Funkcióbővítő beavatkozások által érintett lakosság száma (fő) - Fejlesztéssel érintett épületek száma (db) - Megnövekedett/megújított zöldfelületek nagysága (ha) - Megvalósult programok száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért
Intézkedés neve	Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében [TF4]
Beavatkozás	Önkormányzati szolgáltatások javítása [TF4.b]
Beavatkozás célja	A települési közszolgáltatások elérhetősége és minősége javul. Gyorsabbá válik az ügyintézés, az energiahatékonysági célú fejlesztések költséghatékonyabb fenntartást eredményeznek.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Egyes önkormányzati közigazgatási és közszolgáltatási funkciók igénybevételeinek lehetőségei (kapacitáshiány, minőségi problémák) nem felelnek meg az érintett lakosság által támasztott igényeknek. Támogatni kell az olyan fejlesztéseket, amelyek a közsféra intézményi megjelenését, az ügyfélbarát szolgáltató funkciójának erősítését valósítják meg. Az önkormányzati közszolgáltatások minőségének javítása nagymértékben meghatározza a Pest megye települései által kínált életminőséget.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Az ügyfélközpontú, gyors kiszolgálás személyi paramétereinek, eszközszükségletének, szoftverigényének biztosítása; - A kötelező feladatellátáshoz kapcsolódó infrastrukturális beavatkozások, elsősorban energiahatékonysági célú korszerűsítések megvalósítása.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati társulások, gazdasági társaságok
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	1,5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Fejlesztéssel érintett önkormányzati szolgáltatások száma (db) - Fejlesztéssel érintett lakosok száma (fő) - Fejlesztéssel elért energia-megtakarítás (TJ)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért
Intézkedés neve	Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében [TF4]
Beavatkozás	Szociális városrehabilitációs beavatkozások [TF4.c]
Beavatkozás célja	A tőkevonzó képesség javítása, a társadalmi szempontból szegregálódó és környezeti szempontból kockázatot jelentő területek megújítása, a társadalmi feszültségek csökkentése, a társadalmi kohézió erősítése. Javul az élet minősége. Erősödik a helyi gazdaság.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye települései között jelentős fejlődésbeli eltérések tapasztalhatóak. A gazdasági, társadalmi, környezeti problémákat a piac önmagában nem oldja meg, vagy nem kezeli kellő hatékonysággal. A városok egyes társadalmi – fizikai - gazdasági szempontból is leszakadó, vagy leszakadással fenyegetett településrészei állapota erősen leromlott, lakosságcsoportjaik társadalmi helyzete, foglalkoztatási színvonala, életkörülményei szegényes, a településrész városi és közösségi funkciókkal való ellátottsága alacsony szintű, a településrész nem képes bekapcsolódni a város gazdasági-társadalmi vérkeringésébe. Egyes területeken koncentráltan jelentkezik a munkanélküliség, melyet tovább súlyosbítanak a hátrányos helyzetű csoportok jelenlétéből, és a közbiztonság romlásából származó problémák.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Integrált Településfejlesztési Stratégiák (ITS) elkészítése, felülvizsgálata; - A szegregátumok vagy a szegregációval veszélyeztetett területeken infrastrukturális beavatkozások megvalósítása; - Felzárkóztató programok, akciók megvalósítása.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Önkormányzatok, gazdasági társaságok, egyházak, nonprofit szervezetek, városfejlesztő társaságok, szövetkezetek
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Elkészült, felülvizsgált ITS dokumentumok száma (db) - Szociális városrehabilitációs beavatkozással érintett terület nagysága (ha) - Szociális városrehabilitációs beavatkozással érintett szegregátum, szegregációval terület nagysága (ha) - Érintett lakosok száma a rehabilitált településrészen (fő) - Felzárkóztató programokban, akciókban résztvevők száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Települési infrastruktúrafejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért
Intézkedés neve	Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása [TF5]
Beavatkozás	Települési környezet megújítása, a települések zöldfelületeinek növelése [TF5.a]
Beavatkozás célja	Településkörnyéki zöldfelületek megóvása, területének növelése, a települések indokolatlan, a fenntartható fejlődés környezeti aspektusát figyelmen kívül hagyó terjeszkedésének megakadályozása. A települési közcélú zöldfelületek területének, állapotának fejlesztése, a hiányosságok kiküszöbölése. Tudatformálás, szemléletváltás.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Az élhető település az emberek számára elsődlegesen környezeti ártalmaktól mentes, komfortos, megfelelő rekreációs feltételekkel rendelkező, biztonságos lakóhelyet jelent. Ennek megteremtésében fontos szerepe van a megfelelő mennyiségű és minőségű zöldfelületek rendelkezésre állásának: hozzájárulnak a település levegőminőségének javításához, a zajterhelés csökkentéséhez. A szélsőségesebbé váló időjárás hatásaira városépítészeti szempontból is szükséges felkészülni. Fontos a városszerkezet tagolása beépítetlen területekkel, zöldterületekkel és a természetes szellőzést biztosító zónákkal.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Településkörnyéki zöldfelületek növelése, megújítása; - Települési zöldfelületek növelése, megújítása; - A zöldfelületek fenntartását szolgáló eszközpark korszerűsítése; - Zöldterületek megfelelő nyilvántartása; - Környezettudatosságot erősítő akciók, programok.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati társulások, nemzeti parkok, gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	13 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Megújított/megnövekedett zöldfelületek nagysága (ha) - Megújított/megnövekedett zöldfelületek nagysága - ebből településkörnyéki (ha) - Megújított/megnövekedett zöldfelületek nagysága – ebből települési (ha) - Fejlesztéssel érintett lakosság száma (fő) - Környezettudatosságot erősítő akciókban, programok száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Települési infrastruktúrafejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért
Intézkedés neve	Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása [TF5]
Beavatkozás	Természeti területek és értékek megóvása, a megye ökológiai térszerkezetének fejlesztése [TF5.b]
Beavatkozás célja	Pest megye természetvédelmi területei biológiai sokféleségének megóvása, a fajok és élőhely típusok hosszú távú fennmaradásának biztosítása. A táji, természeti értékek megőrzésén túl elő kell segíteni a szerkezeti változtatások tájba illesztését.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye természetvédelmi területekben (a Duna-Ipoly Nemzeti Park, a tájvédelmi körzetek, NATURA 2000 és egyéb védett és nem védett, ökológiai területek) gazdag, így szükség van a különböző életközösségek, geológiai, vízrajzi, tájképi értékek megóvására különös figyelemmel lenni. Pest megyében, mint erősen urbanizált és sugaras rendszerű hálózati elemekkel átszőtt térben alapvető fontosságú az ökológiai térszerkezet területének és állapotának megőrzése és fejlesztése.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Természetvédelmi területek biológiai sokféleségének megóvása; - A fajok és élőhely típusok hosszú távú fennmaradásának, természetes elterjedésének biztosítása; - NATURA2000 területen megvalósuló fejlesztések; - Környezettudatosságot erősítő akciók, programok.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati társulások, nemzeti parkok, gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek.
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM
Forrásigény	4 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Fejlesztéssel érintett természetvédelmi terület (ha) - Fejlesztéssel érintett NATURA2000 terület (ha) - NATURA2000 területen megvalósult fejlesztések száma (db) - Fejlesztéssel érintett lakosság száma (fő) - Környezettudatosságot erősítő akciókban, programokban résztvevők száma (fő) - A NATURA2000 fogalmát ismerő állampolgárok aránya (%)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért
Intézkedés neve	Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása [TF5]
Beavatkozás	Környezet-, levegőminőség-, zaj-, talaj- és földvédelem [TF5.c]
Beavatkozás célja	A környezeti levegő jelenleg jellemzően jó minőségének megőrzése, az ipari létesítmények, a mezőgazdaság poremissziójának, az érintettség és a konfliktusok (immisszió) csökkentése, a nagy forgalmú főutak zaj- és rezgésterhelésének mérséklése. A termőföld minőségének védelme, termékenységének megóvása és javítása. Tudatformálás, szemléletváltás.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye ipari szerkezete miatt nem rendelkezik olyan szennyező anyag kibocsátással, ami veszélyeztetné az itt élők egészségét, itt jellemzően a legnagyobb környezeti terhelést a közlekedési ágazat gerincvonalai okozzák a szállópor megjelenésével, illetve a zajterheléssel. A termőföld Pest megye kiemelt értéke, melyet leginkább fenyegető veszélyek a kiszáradás, a felszín alatti vizek mélyebbre húzódása, illetve azok elszennyeződése.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Térségi immissziós monitoring-hálózat kiépítése; - Zajterhelést mérséklő közlekedéstechnikai beavatkozások (akusztikai védelem); - Talajvédelmi és vízgazdálkodási eljárások alkalmazása; - Környezettudatosságot erősítő akciók, programok.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati társulások, NIF Zrt., MÁV Zrt., gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek.
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM, VM, Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	4 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA/KA/EMVA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Fejlesztéssel érintett lakosság száma (fő); - Fejlesztéssel érintett terület nagysága (ha); - Megépült zajvédelmi létesítmények száma (db); - Környezettudatosságot erősítő akciókban, programokban résztvevők száma (fő);
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Települési infrastruktúrafejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért
Intézkedés neve	Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása [TF5]
Beavatkozás	Barnamezős területek megyei kataszterének elkészítése, kármentesítési-, hasznosítási tervek elkészítése [TF5.d]
Beavatkozás célja	Barnamezős beruházások ösztönzése a zöldmezős beruházások helyett, ennek érdekében megyei kataszter, nyilvántartás elkészítése. A felhagyott ipar és egyéb területek környezetbarát, ipari, kereskedelmi célra történő használatának ösztönzése, előkészítése
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye fenntartható, optimális területhasználata, a környezet védelme érdekében indokolt a barnamezős területek gazdasági célú hasznosítását preferálni a zöldmezős beruházások helyett. A Pest megyében lévő barnamezős területekről jelenleg pontos információk, adatbázis nem áll rendelkezésre.
Beavatkozás tartalma	- Barnamezős területek megyei kataszterének elkészítése; - Kármentesítési, hasznosítási tervek elkészítése.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Pest Megyei Önkormányzat, önkormányzatok, önkormányzati társulások, gazdasági társaságok.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	0,4 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	- Elkészült megyei kataszter (db) - Kármentesítési, hasznosítási tervvel érintett terület nagysága (ha) - Elkészült kármentesítési, hasznosítási tervek száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2016. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése [TF6]
Beavatkozás	Önkormányzati tulajdonú intézmények és bérlakások energetikai megújítása [TF6.a]
Beavatkozás célja	A települési energiahatékonyság növelése, klímavédelmi és energiahatékonysági szempontokat előtérbe helyező infrastrukturális fejlesztések megvalósítása, az ökológiai lábnyom csökkentése.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye az energiagazdálkodás szintjének optimális kialakításában országos szinten jelentős szerepet játszik. Az energiatülszórás csökkentése, az intézményi fenntarthatóság növelése, valamint az erőforrásokkal való takarékoskodás érdekében szükséges az alapellátásokat nyújtó intézmények, valamint a helyi önkormányzat kötelező feladatait ellátó intézményrendszer infrastrukturális fejlesztése, a megújuló energia alkalmazásának ösztönzése.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Gyermejköltségi alapellátást nyújtó intézmények infrastrukturális fejlesztése (bölcsőde, óvoda, családi napközik); - Alap- és középfokú oktatási intézmények infrastrukturális fejlesztése, korszerűsítése; - Szociális szolgáltatást nyújtó intézmények infrastrukturális fejlesztése; - Egészségügyi ellátást nyújtó intézmények infrastrukturális fejlesztése; - A helyi önkormányzat kötelező feladatait ellátó intézményrendszer (beleértve az önkormányzati bérlakásokat is) infrastrukturális fejlesztése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, egyházi és civil szervezetek, intézményfenntartók
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	39 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott beavatkozás keretében megújult intézmények száma (db) fejlesztések eredményeként elért energia-megtakarítás (TJ) - A fejlesztéssel érintett intézményekben ellátottak száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése [TF6]
Beavatkozás	Lakossági fejlesztések támogatása [TF6.b]
Beavatkozás célja	A lakóépületek, nonprofit szektor által használt épületek energiahatékonysági korszerűsítésének támogatása.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye lakosságának használatában levő épületek, rendszerek fenntartása sokba kerül, különösen a téli időszakban. A lakóépületek, nonprofit szektor által használt épületek energiahatékonysági szempontból korszerűtlenek, az épületállomány elavult. Az erőforrások pazarlásának csökkentése és a klímaváltozás hatásainak mérséklése, a javakkal való takarékoskodás érdekében a tervezett energetikai fejlesztésekhez támogatást kell nyújtani a lakosoknak.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Lakóépületek energiahatékonysági korszerűsítésének támogatása; - Nonprofit szektor által használt épületek energiahatékonysági korszerűsítésének támogatása; - Megújuló energiák alkalmazása.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Lakosság (magánszemélyek, társasházak, lakásszövetkezetek), nonprofit szervezetek?
Végrehajtásért felelős szervezetek	Helyi önkormányzatok
Forrásigény	10 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A jobb energiafogyasztási osztályba sorolt háztartások száma (db) - A fejlesztések eredményeként elért energia-megtakarítás (TJ) - Érintett lakosság száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése [TF6]
Beavatkozás	Gazdasági társaságok energiahatékonysági beruházásai [TF6.c]
Beavatkozás célja	A gazdasági szektor energiahatékonyságának növelése, megújuló energiafelhasználás ösztönzése, fejlesztések támogatása.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye gazdasági súlya és magas lakosságszáma miatt a megújuló energiahordozók arányának növelésében jelentős szerepet játszik az országban. A gazdasági szektor energiafelhasználása azonban nem hatékony, a vállalkozások még mindig inkább meg nem újuló energiaforrásokat használnak, holott a verseny része az energia racionalizáció, akár a telephely energiafelhasználása, akár a technológia működése közben megtakarítható energia tekintetében. Az energiatermelő rendszerek elavultak.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - A gazdasági szektor energiahatékonyságának növelése; - A vállalkozások megújuló energiafelhasználását és energiahatékonyság növelését célzó fejlesztéseinek támogatása; - Kisléptékű energiatermelő rendszerek fejlesztése és helyi felhasználás ösztönzése; - Távhő rendszerek komplex energetikai korszerűsítésének támogatása; - Gazdasági társaságok energia racionalizációjának támogatása akár telephely energiafelhasználása, akár a technológia működése közben megtakarítható energia tekintetében.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Gazdasági társaságok,
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara; Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány
Forrásigény	10 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott projekt eredményeként elért energia-megtakarítás (TJ); - A támogatott projekt keretében megújuló energiatermelő rendszerek száma (db); - A támogatott projekt keretében megújuló energiatermelő rendszerek által foglalkoztatottak száma (fő);
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Energiatakarékosság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése [TF6]
Beavatkozás	Települések közvilágításának energiatakarékos megújítása [TF6.d]
Beavatkozás célja	A települések közvilágításának megújítása az energiatakarékosság és az energiatakarékosság fokozása érdekében.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A közvilágítás energiatakarékos megújítása az önkormányzatok számára kedvezőbb energiaköltségek melletti üzemeltetést tesz lehetővé. Mindemellett az energetikai hatékonyság fokozását célzó valamennyi beavatkozás, hozzájárul az energiaellátás biztonságának a növeléséhez, az igen magas, (75%-ot is meghaladó) magyarországi energiaimport-függőség mérsékléséhez és a környezeti ártalmak csökkentéséhez, ezzel pedig az ország nemzetközi kötelezettségvállalásainak teljesítéséhez.
Beavatkozás tartalma	- A települési közvilágítás energia-rationális felújítása a lámpatestek, fényforrások, előtéték és az energia-megtakarítás szempontjából indokolt vezetékek felújítása, vagy cseréje útján.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati gazdasági társaságok, energiaszolgáltatók
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM
Forrásigény	5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	- A támogatott projekt keretében megtakarított villamos energia (watt) - Fejlesztéssel érintett lakosság száma (fő) - Energiatakarékos közvilágítással rendelkező települések száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése [TF6]
Beavatkozás	Szemléletformálás az energiatakarékosság tekintetében [TF6.e]
Beavatkozás célja	Az energiatakarékosság, mint környezeti szempont tudatosítását szolgáló tematikus kampányok és tevékenységek megvalósítása, az energiafogyasztási szokások megváltoztatása, a klímatudatosság felébresztését célzó intézkedések révén előmozdítani a fenntartható fejlődés elérését.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A hazai és uniós környezetügyi célok, így az energiatakarékosságra törekvés csak a társadalom széles és aktív részvételével, az erőforrások megőrzéséhez, a környezetterhelés megelőzéséhez szükséges eszközrendszer sokfélesége révén valósíthatóak meg, amelyhez kapcsolódóan elengedhetetlen a szemléletformálás. Az energiaköltségek meghatározó hányadát teszik ki a pest megyei családok költségvetésének is, így a motiváció az energiatakarékos életmód kialakítására adott. Ehhez azonban kevés a rendelkezésre álló információ, szakmai anyag, program.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Köznevelési intézmények, energiaszolgáltató cégek önkormányzatok, civil szervezetek együttműködésében megvalósuló tanulási alkalmak megteremtése: környezeti nevelési programsorozat, erdei iskolák, tematikus táborok, ismeretterjesztő programok családi programok; - Lakossági tájékoztatás programok, rendezvények, kiadványok keretében.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Önkormányzatok, nevelési/oktatási intézmények, energiaszolgáltatók, non-profit szervezetek, egyházak
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	0,2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Szemléletformáló programokon, rendezvényeken résztvevők száma (fő) - Elkészült kiadványok száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Vízgazdálkodás, vízvisszatartás létesítményeinek fejlesztése [TF7]
Beavatkozás	Megyei ár- és belvízvédelmi program(ok) kidolgozása [TF7.a]
Beavatkozás célja	A hatékonyabb ár- és belvízvédelem megvalósításához szükséges közös fellépés alapjainak megteremtése, egységes program kidolgozása a beavatkozási területek meghatározása érdekében.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye szinte valamennyi településén komoly gondokat okozott az elmúlt másfél évtizedben a klimatikus és csapadékviszonyok megváltozása, azok kiszámíthatatlansága. A jelentős új beépítések többnyire nem jártak együtt a vízvezetési rendszerek újragondolásával, megépítésével. A korábbi időszak csapadékszegényebb időjárása miatt a meglévő csapadékvíz elvezető rendszerek is elhanyagolt állapotba kerültek, illetve a belvízvezető rendszerek egy része is hiányos, gondozatlan, továbbá vízjárta területek is beépítésre kerültek. A vízgazdálkodás és vízvisszatartás beavatkozásait program alapon, térségi szemlélettel kívánjuk megvalósítani, mivel ezeken a területeken csak rendszerként megtervezett beavatkozások vezethetnek tartós megoldásra. A programok megtervezése előkészíti a későbbi fejlesztéseket.
Beavatkozás tartalma	- Megyei ár- és belvízvédelmi program(ok) kidolgozása
Kedvezményezett kör meghatározása	önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, nonprofit szervezetek
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat, Vízügyi Igazgatóság
Forrásigény	0,1 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA, kohéziós alap
Indikátorok	- Elkészült ár- és belvízvédelmi program (ok) száma (db) - Elkészült ár- és belvízvédelmi programmal érintett terület nagysága (ha) - Érintett lakosság száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2016. VI. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Vízgazdálkodás, vízviszatarlás létesítményeinek fejlesztése [TF7]
Beavatkozás	Felszíni csapadékvíz elvezetés létesítményeinek fejlesztése [TF7.b]
Beavatkozás célja	Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítése, meglévők felülvizsgálata, kapacitásuk növelése
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye felszíni vízvezetése nem teljes körűen megoldott, a hirtelen lezúduló csapadékot a csatornák nem tudják elvezetni a nem kellő kiépítettség, nem megfelelő kapacitás, valamint az elhasználódás következtében, ezáltal ismétlődően számszerűsíthető károk keletkeznek nagyobb esőzések alkalmával. A klímaváltozás miatti szélsőséges időjárás miatt szükséges új csapadékvíz elvezető rendszerek, tározók kiépítése, a meglévők felülvizsgálata.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítése, meglévők felújítása, karbantartása - A csapadékvíz elvezetéséhez szükséges kapacitások újraméretezése és megvalósítása
Kedvezményezeti kör meghatározása	Önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, lakosság.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Illetékes vízügyi igazgatóság
Forrásigény	48 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott projekt keretében bel- és csapadékvíz károktól megvédett lakosság (fő) - Megépült, felújított csapadékvíz elvezető rendszerek hossza (km) - Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítésével megvédett terület nagysága (ha) - Belvízelvezető csatornák kiépítésével, felújításával és karbantartásával csökkentett belvizes terület nagysága (m2)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Vízgazdálkodás, víz visszatartás létesítményeinek fejlesztése [TF7]
Beavatkozás	Víz visszatartás, vízpótlás létesítményeinek kialakítása [TF7.c]
Beavatkozás célja	Átfogó térségi vízgazdálkodási feltételek kialakítása, a víz visszatartás és a vízvezetés egyensúlyának megteremtése, a szárazság okozta károk csökkentése.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	<p>A felszíni vizek egyenlőtlen területi és időbeni eloszlása miatt kiemelten fontos a vízkészletekkel való tervszerű gazdálkodás térségi, települési és lakossági szinten egyaránt.</p> <p>A Duna-Tisza közti Homokhátság területe a globális éghajlati változások által leginkább érintett magyarországi térség. A talajvízszint tartós csökkenése, a víz gazdasági és ökológiai célokból történő hozzáférése egyre komolyabb gondokat okoz, és a térség felzárkóztatása, adottságainak kihasználása, természeti értékeinek megőrzése szempontjából.</p>
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Záportározók kialakítása; - Lakossági csapadékvíz-gyűjtés és hasznosítás elterjedésének támogatása; - Tájra jellemző növényfajok telepítése (különösen a leejtős területeken); - Gyepgazdálkodás alkalmazása; - A Homokhátság vízgazdálkodási problémáinak rendezése; vízutánpótlás, víz visszatartás (komplex program keretében).
Kedvezményezetti kör meghatározása	Önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, lakosság.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok
Forrásigény	17 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/EMVA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A fejlesztések eredményeként visszatartható víz mennyisége (m³); - Megépült víztározó kapacitás (m³); - Fenntartható térségi vízszétosztás fejlesztést célzó projektek száma (db);
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Vízgazdálkodás, vízviszatarítás létesítményeinek fejlesztése [TF7]
Beavatkozás	Belvizek elleni védekezés [TF7.d]
Beavatkozás célja	Belvízvédelmi létesítmények fejlesztése, a rendszerek rekonstrukciójának és fenntarthatóságának biztosítása, illetve a rendszeresen belvízzel veszélyeztetett területek csökkentése.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye településeinek egy részét a belvizek is veszélyeztetik. Részben a vízvezetési rendszerek hiányosságából, részben a gyorsforgalmi utak megépítésével kialakult zárványterületek vízfolyásának lassulásából adódóan növekedtek a belvízzel sújtott területek, amelyek a belvízi károkon túl a talaj szikesedéséhez vezetnek.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Belvízvezető csatornák felújítása, karbantartása; - Víz tározók létesítése; - Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, lakosság
Végrehajtásért felelős szervezetek	Illetékes vízügyi igazgatóság
Forrásigény	5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítésével megvédett terület nagysága (ha); - Megépült víz tározó kapacitás (m3); - Belvízvezető csatornák építésével illetve azok felújításával és karbantartásával csökkent belvizes területek nagysága (m2); - Fejlesztéssel érintett lakosság száma (fő);
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó - 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Vízgazdálkodás, vízvisszatartás létesítményeinek fejlesztése [TF7]
Beavatkozás	Élővizeink (folyók, tavak, patakok) és környezetük rendbetétele, revitalizációja [TF7.e]
Beavatkozás célja	Élővizek ökológiai állapotának megőrzése, védelme, vizes élőhelyek revitalizációja. Hiányzó zöldfelületi kapcsolatok pótlása. Bányatavak rekultivációja.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció helyzetfeltárása alátámasztja a Duna part, a kis vízfolyások, tavak rendezetté tételét, valamint a lefolyás nélküli bányatavak védelmét és hasznosítását. A beavatkozás hozzájárul Pest megye vízgazdálkodása fejlesztésére irányuló célkitűzése teljesüléséhez.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Élővizek ökológiai állapotmegőrzését, partjainak rendbetételét, vízgazdálkodásának javítását célzó beavatkozások (pl.: Duna, Rákos patak, Hosszúrési patak). - Bányatavak rekultivációja; - Rekreációs területek kialakítása; - Horgászturizmus feltételeinek megteremtése.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Lakosság, önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, gazdasági szervezetek.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Illetékes vízügyi igazgatóság
Forrásigény	24,5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Élővizek ökológiai állapotmegőrzését, vízgazdálkodásának javítását célzó projektek száma (db) - Rákultivált bányató száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó - 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Vízgyűjtőkezelés, vízvízszinttartás létesítményeinek fejlesztése [TF7]
Beavatkozás	Szemléletformálás az ésszerű vízgyűjtőkezelés tárgyában [TF7.f]
Beavatkozás célja	Az ésszerű vízgyűjtőkezelés tudatosítását szolgáló tematikus kampányok és tevékenységek megvalósítása, a vízfogyasztási szokások megváltoztatása, a klímatudatosság felébresztését célzó intézkedések révén előmozdítani a fenntartható fejlődés elérését.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A hazai és uniós környezetügyi célok, így a víztakarékosságra törekvés csak a társadalom széles és aktív részvételével, az erőforrások megőrzéséhez, a környezetterhelés megelőzéséhez szükséges eszközrendszer sokfélesége révén valósíthatóak meg, amelyhez kapcsolódóan elengedhetetlen a szemléletformálás.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Köznevelés intézményrendszerével együttműködve megvalósuló nem formális és informális tanulási alkalmak megteremtése a még tanuló fiataloknak: környezeti nevelési programsorozat, erdei iskolák, tematikus táborok, ismeretterjesztő programok; - Lakossági tájékoztatás programok, rendezvények, kiadványok keretében. Pl.: a csapadékvíz hasznosítás elterjesztése (helyben tárolás, locsolás, WC öblítés).
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, vízgyűjtőkezelési társaságok nevelési/oktatási intézmények, nonprofit szervezetek, egyházak
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	0,2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Szemléletformáló programokon, rendezvényeken résztvevők száma (fő) - Szemléletformáló kiadványok száma(db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése [TF8]
Beavatkozás	Megyei Megújuló Energia Stratégia kidolgozása [TF8.a]
Beavatkozás célja	A pontszerű fejlesztések helyett stratégiai szemlélet kialakítása, stratégiai fejlesztések megvalósítása.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest Megye III. Környezetvédelmi Programjában (2009-2013) stratégiai programként szerepelt a megújuló energiaforrások felhasználásának elterjesztése és az energiahatékonyság (MEF) növelése, amihez két fontos intézkedést fogalmazott meg a Program. Az egyik a Megyei Megújuló Energia Stratégia kidolgozása lett volna azzal a céllal, hogy a megújuló energiaforrások hasznosítását elősegítse Pest megyében, valamint a Stratégia koncepcionális kereteit, a megújuló energiaforrások stratégiai, jogi, pénzügyi, műszaki, környezetvédelmi feltételrendszerét határozta volna meg annak érdekében, hogy az önkormányzatok és vállalkozások nagyobb figyelmet fordítsanak a megújuló energiaforrások felhasználására. A beavatkozás a stratégia kidolgozását támogatja.
Beavatkozás tartalma	- Megyei Megújuló Energia Stratégia kidolgozása a megújuló energiaforrások felhasználásának terjesztése és az energiahatékonyság növelése érdekében.
Kedvezményezett kör meghatározása	Pest Megyei Önkormányzat
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	0,025 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	- Megyei Megújuló Energia Stratégia száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2015.XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése [TF8]
Beavatkozás	Megújuló energiatermelő rendszerek felhasználásának támogatása [TF8.b]
Beavatkozás célja	Az energiafüggőség csökkentése, települések CO ₂ kibocsátásának csökkentése a cél.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye energiaigényeit primer energiahordozó vonatkozásában, ahogy az országban mindenhol, döntően import, és csak részben hazai energiahordozókkal elégítik ki. Az energiafüggőség csökkentése Magyarország kiemelt célja. Magyarország Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Terve (2010-2020) szerint is az energiahatékonyságra és a megújuló energiák előtérbe helyezésére kell törekedni. Magyarország jelenlegi célkitűzés a megújuló energiaforrások bruttó fogyasztásának legalább 120,56 PJ-ra történő növelése 2020-ra, ami a teljes bruttó energiafogyasztás 14,65%-a. Pest megye területén belül, az egyes térségek adottságainak figyelembe vételével kell a megújuló energiatermelés lehetőségeit kihasználni.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Közvetlenül hálózatra termelő geotermikus energiát hasznosító rendszerek kiépítése; - Napenergia, szélenergia, biogáz hasznosítását szolgáló rendszerek kiépítése; - Kis- és térségi léptékű energiatermelő rendszerek fejlesztése; - Helyi felhasználás ösztönzése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, gazdasági társaságok
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM
Forrásigény	86 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott projektek keretében megújuló energiatermelő rendszerek száma (db); - A támogatott projektek keretében megújuló energiatermelő rendszerek villamos energiatermelése (watt); - A támogatott projektek keretében megújuló energiatermelő rendszerek által foglalkoztatottak száma (fő);
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése [TF8]
Beavatkozás	Szemléletformálás a megújuló energiák felhasználása tekintetében, mintaprojektek megvalósításával is [TF8.c]
Beavatkozás célja	A megújuló energiahasznosítás tudatosítását szolgáló tematikus kampányok és tevékenységek megvalósítása, a megújuló energia népszerűsítése, a klímatudatosság felébresztését célzó intézkedések révén előmozdítani a fenntartható fejlődés elérését. A szemléletformálás hatékony eszközeként mintaprojektek megvalósítása.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A hazai és uniós környezetügyi célok, így az energiatakarékosságra törekvés csak a társadalom széles és aktív részvételével, az erőforrások megőrzéséhez, a környezetterhelés megelőzéséhez szükséges eszközrendszer sokfélesége révén valósíthatóak meg, amelyhez kapcsolódóan elengedhetetlen a szemléletformálás. Pest megye lakosságában az igény megvan erre, a tájékozódást és a lehetőségek megismerését szeretnénk segíteni ezzel a programmal.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Köznevelés intézményrendszerével együttműködve megvalósuló nem formális és informális tanulási alkalmak megteremtése: környezeti nevelési programsorozat, tematikus táborok, ismeretterjesztő programok; - Lakossági tájékoztatás programok, rendezvények, kiadványok keretében; - Mintaprojektek megvalósítása és népszerűsítése.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Önkormányzatok, nevelési/oktatási intézmények, non-profit szervezetek, egyházak
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	0,2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Szemléletformáló programokon, rendezvényeken résztvevők száma (fő) - Megvalósult mintaprojektek száma (db) - Tájékoztató kiadványok száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Hulladékgazdálkodás fejlesztése [TF9]
Beavatkozás	Hulladék újrahasznosítás növelése [TF9.a]
Beavatkozás célja	A szelektív gyűjtés megerősítése, illetve a gyűjtött hulladék továbbkezelése és hasznosítása eredményeképp a hasznosított hulladék mennyisége nő.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A szelektív gyűjtés megerősítése és a gyűjtött hulladék továbbkezelése és felhasználása hiányos. Szükséges a válogatás és hasznosítás infrastruktúrájának fejlesztése is. Jelenleg a rendszeres szelektív hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya jóval az Európai Unió átlag alatt van.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Gyűjtőakciók szervezése; - Hulladékgyűjtő szigetek elhelyezése; - Hulladékgyűjtési rendszerek fejlesztése (infrastruktúra, eszköz/gépjármű beszerzés): újrahasznosítható, nem újrahasznosítható hulladék szétválogatása); - Gyűjtött hulladék továbbkezelést, felhasználását biztosító rendszerek kiépítése.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Önkormányzatok, gazdasági társaságok
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM
Forrásigény	9 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Hasznosított települési szilárd hulladék aránya az összes keletkezett mennyiségből (%); - Kihelyezett hulladékgyűjtő szigetek száma (db); - Gyűjtőakciók száma (db); - Érintett lakosság száma (fő);
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Hulladékgazdálkodás fejlesztése [TF9]
Beavatkozás	Zöldhulladék újrahasznosítás szerepének növelése [TF9.b]
Beavatkozás célja	A településeken keletkező zöldhulladék gyűjtése, feldolgozása és hasznosítása, illetve biogáz hasznosításának erősítése, helyben termelődött komposzt felhasználása a települések zöldfelületének fenntartásában, melioráció a mezőgazdaságban.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A térségben teljes körűen megvalósult a hulladékgyűjtés. Azonban a hasznosítás nem halad a megtervezett módon: a keletkező zöldhulladékot Pest megye vidékies térségeiben nem hasznosítják. A környezettudatosság a lakosság széles rétegeiben igen alacsony szinten áll. Magyarország célkitűzése továbbá, hogy 2020-ig a jelenlegi közel 200 ezer tonna/év biológiai hulladékkezelő kapacitást meg kell kétszerezni.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Zöldhulladék gyűjtése, komposztáló telepek létesítése; - Hulladékkezelők melléktermékei hasznosítása biogáz előállítására. - Lakossági zöldhulladék kezelés népszerűsítése, támogatása.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Önkormányzatok, gazdasági társaságok
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM
Forrásigény	4 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA/EMVA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Létrejött zöldhulladék-gyűjtő, komposztáló telep (db) - Biogáz előállítását célzó projektek száma (db) - Biológia hulladékkezelő kapacitás növelése (t/év) - Támogatott lakossági komposztáló (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó - 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Hulladékgazdálkodás fejlesztése [TF9]
Beavatkozás	Újra nem hasznosítható hulladék energiatermelő szerepének növelése [TF9.c]
Beavatkozás célja	A településeken keletkező, újra nem hasznosítható hulladék energiatermelésre való hasznosítása, az energiafüggőség csökkentése, település CO2 kibocsátásának csökkenése, foglalkoztatás növelés, gazdasági szektor energiahatékonyágának növekedése.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A településeken keletkező, újra nem hasznosítható hulladék kezelése gondot okoz. A hulladék lerakatok folyamatosan telítődnek, ezáltal a környezet terhelése fokozatosan nő.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Újra nem hasznosítható hulladékok felhasználására épülő energiatermelő rendszerek létesítése (infrastruktúra és technológia); - Hulladékgyűjtési rendszerek fejlesztése (infrastruktúra, eszköz/gépjármű beszerzés): szelektív hulladékgyűjtés feltételeinek megteremtése (újrahasznosítható, nem újrahasznosítható hulladék szétválogatása). - veszélyes hulladékok gyűjtésének rendszerének kialakítása
Kedvezményezetti kör meghatározása	Önkormányzatok, gazdasági társaságok
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM
Forrásigény	5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Újra nem hasznosítható hulladék energiatermelő rendszerek villamos energiatermelése (watt) - Újra nem hasznosítható hulladék energiatermelő rendszerekben foglalkoztatottak száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó -2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Hulladékgazdálkodás fejlesztése [TF9]
Beavatkozás	Az illegális hulladéklerakás megakadályozása, meglévő lerakók felszámolása [TF9.d]
Beavatkozás célja	A környezetvédelem, az élhető, kulturált települési környezet megteremtése, az emberi egészség védelme érdekében a meglévő illegális hulladéklerakók felszámolása, újak kialakulásának megakadályozása.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A meglévő jogszabályok, a szemléletformáló programok nem elégséges eszközei az illegális hulladéklerakással kapcsolatos problémák orvoslásának. Térségi, többszereplős (köz- és magánszféra) összefogásra van szükség.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Hatékonyabb hatósági ellenőrző és megelőző rendszer létrehozása modern infokommunikációs eszközök beszerzésével (pl.: térfigyelő kamerarendszer) - Együttműködés erősítése a hatóságok, önkormányzatok között, a lakossági részvétel arányának növelése a megelőzésben; - Illegális hulladéklerakók felszámolása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, gazdasági társaságok, egyesületek, rendvédelmi szervezetek, polgárőrség.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Települési önkormányzatok
Forrásigény	2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Felszámolt illegális hulladéklerakók száma (db) - Kiepült hatósági ellenőrző és megelőző rendszerek száma (db) - Érintett lakosság száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó -2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Hulladékgazdálkodás fejlesztése [TF9]
Beavatkozás	Szemléletformálás a hulladékhasznosítás kapcsán [TF9.e]
Beavatkozás célja	A hulladékhasznosítás tudatosítását szolgáló tematikus kampányok és tevékenységek megvalósítása, a klímatudatosság felébresztését célzó intézkedések révén előmozdítani a fenntartható fejlődés elérését. A keletkező hulladék mennyiségének csökkentése (pl. tudatos vásárlás), a létrejött hulladék szelektív módon történő gyűjtése, a hulladék újrahasznosításának növelése.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A hazai és uniós környezetügyi célok csak a társadalom széles és aktív részvételével, az erőforrások megőrzéséhez, a környezetterhelés megelőzéséhez szükséges eszközrendszer sokfélesége révén valósíthatóak meg, amelyhez kapcsolódóan elengedhetetlen a szemléletformálás.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Köznevelés intézményrendszerével együttműködve megvalósuló nem formális és informális tanulási alkalmak megteremtése: környezeti nevelési programsorozat, tematikus táborok, ismeretterjesztő programok; - Lakossági tájékoztatás programok, rendezvények, kiadványok keretében.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Önkormányzatok, nevelési/oktatási intézmények, non-profit szervezetek, egyházak
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	0,2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Szemléletformáló programokon, rendezvényeken résztvevők száma (fő) - Szemléletformáló kiadványok száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében [TF10]
Beavatkozás	Közcatorna rendszerek fejlesztése, szennyvíztisztító művek korszerűsítése [TF10.a]
Beavatkozás célja	Közcatorna rendszerek fejlesztése, szennyvíztisztító művek korszerűsítése révén csökken a környezet terhelése, javul a vízháztartás.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Ugyan a csatornázottság meghatározó részben kiépült a településeken, azonban még mindig maradtak ellátatlan területek. A fejlesztésekkel javítani kívánjuk a tisztított szennyvíz arányát, a tisztító művekben keletkező iszap elhelyezését és feldolgozását. A megye csatornázottsága a 2001-es évi 38 %-ról 2005-re 55 %-ra, 2010-re pedig 67,3 %-ra nőtt. Az elmúlt évtizedekben kiépített vezetékes ivóvízellátással párhuzamosan lényegesen megnőtt a fajlagos vízfelhasználás, s ezzel együtt a keletkező szennyvíz mennyisége is.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Szennyvíztisztító telepek létesítése, korszerűsítése; - Szennyvíziszap kezelők létesítése, - Vízi közmű rendszer hatékonyabb működtetése; - Szennyvízkezelés fejlesztése; - Szennyvízkezelés és szennyvízcsatorna-hálózat fejlesztése, korszerű egyedi megoldású szennyvíz elhelyezési kislétesítmények alkalmazása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati társulások, gazdasági társaságok.
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM
Forrásigény	22 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Épített, felújított csatornahálózat hossza (km); - Épített, felújított szennyvíziszap kezelők száma (db); - Csatornázottság aránya (%); - Épített, felújított szennyvíztisztító művek (db);
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó -2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében [TF10]
Beavatkozás	Az egészséges ivóvízhez való hozzáférés javítása [TF10.b]
Beavatkozás célja	Egészséges ivóvíz elérhetővé tétele minden településen, ellátásbiztonság növelése térségi hálózatokhoz való csatlakozással.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Az egészséges ivóvízhez való hozzáférés állampolgári jog. Az elmúlt években jelentős fejlesztések történtek a közműhálózat záródásának elősegítése érdekében, azonban a vízminőség és szolgáltatásbiztonság nem kielégítő valamennyi Pest megyei településen: az egészségügyi határértéket meghaladó a szennyező anyag mértéke az ivóvízben. Sok településen a közműhálózat elöregedése okoz komoly gondot az ellátásbiztonságban és a hatékonyság terén. Azokban a településekben, ahol a hálózat kapacitásai már nem megfelelőek, ott pedig a kapacitásnövelésre lesz lehetőség a beavatkozás keretében.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Vízi közmű hálózatok fejlesztése; - Ivóvízhálózat rekonstrukciója; - Vízkezelés, vízminőség javítás; - Más vízbázisra való áttérés; - Más vízellátó rendszerhez való csatlakozás (térségi hálózatok kialakítása)
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati társulások, gazdasági társaságok
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM
Forrásigény	18 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Felújított ivóvízhálózat hossza (km) - Megépült ivóvízhálózat hossza (km) - Vízminőség javító fejlesztésben érintett lakosok száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó - 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében [TF10]
Beavatkozás	Szemléletformálás az egészséges ivóvíz-felhasználás kapcsán [TF10.c]
Beavatkozás célja	Az egészséges ivóvíz-felhasználás tudatosítását szolgáló tematikus kampányok és tevékenységek megvalósítása, a vízfogyasztási szokások megváltoztatása, a klímatudatosság felébresztését célzó intézkedések révén előmozdítani a fenntartható fejlődés elérését. Az egyéni vízgazdálkodás erősítése az ivóvíz pazarlásának megszüntetése érdekében.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A hazai és uniós környezetügyi célok, így a víztakarékosságra törekvés csak a társadalom széles és aktív részvételével, az erőforrások megőrzéséhez, a környezetterhelés megelőzéséhez szükséges eszközrendszer sokfélesége révén valósítható meg, amelyhez kapcsolódóan elengedhetetlen a szemléletformálás.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Köznevelés intézményrendszerével együttműködve megvalósuló nem formális és informális tanulási alkalmak megteremtése: környezeti nevelési programsorozat, erdei iskolák, tematikus táborok, ismeretterjesztő programok; - Lakossági tájékoztatás programok, rendezvények, kiadványok keretében. Pl.: az egyéni vízgazdálkodás erősítése az ivóvíz pazarlásának megszüntetése érdekében; az esővíz tudatos kezelésének elterjesztése.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Önkormányzatok, nevelési/oktatási intézmények, non-profit szervezetek, egyházak
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	0,2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	- Szemléletformáló programokon, rendezvényeken résztvevők száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megyei humán erőforrás fejlesztése [TM1]
Beavatkozás	Duális képzés erősítése [TM1.a]
Beavatkozás célja	A diákok gyakorlati képzésének erősítésével a munkaerő piaci igényeknek jobban megfelelő szakképzettség biztosítása, a pályakezdeők elhelyezkedésének javítása.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A Pest megyei humán erőforrásban, a képzési szerkezetben hiányosságok mutatkoznak. A szakképzés, a megszerzett gyakorlati tudás minősége nem követi elég rugalmasan a munkaerőpiacon jelentkező piaci igényeket. A gyakorlati tapasztalatok azt igazolják, hogy az alaposabb szakmai ismeretek megszerzése érdekében minél nagyobb arányban szükséges, hogy a diákok a szakmai gyakorlati ismereteiket a vállalkozások képzési helyein szerezzék meg.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Infrastrukturális beavatkozások, eszköz korszerűsítések a képzőhelyek kialakításához, fenntartásához; - Képzés támogatása; - Duális képzési program (ok) kidolgozása; - Vállalatok és oktatási/képző intézmények közötti együttműködések kialakítása; - Minőségbiztosítási rendszer bevezetése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Közép- és felsőoktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, vállalkozások, Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, KLIK
Forrásigény	1 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Oktatási intézmények fejlesztéssel érintett telephelyeinek száma (db); - Duális képzésben résztvevő tanulók száma (fő); - Duális képzésben résztvevő vállalkozások száma (db); - Duális képzésben résztvevő oktatási/képző intézmények száma (db); - Létrejött vállalati képzőhelyek száma (db);
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megyei humán erőforrás fejlesztése [TM1]
Beavatkozás	Térség-specifikus igények biztosítása az oktatásban [TM1.b]
Beavatkozás célja	Az alap- és középfokú oktatás kiegészítése a helyi, települési, kistérségi speciális ismeretekkel. Pályakezdő fiatalok vállalkozó válásának ösztönzése. KKV-k számára képzések biztosítása. Álláskereső át- és továbbképzésének támogatása.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Hiányoznak a megye gazdasági szereplőinek igényeihez igazodó szakképzések. Speciális szakember igényre van szükség pl. az IKT iparban, a logisztika területén, a gyógyszeriparban, építőiparban, gépiparban, szociális szférában.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Speciális oktatási/képzési tartalmak kidolgozása és integrálása az oktatási rendszerbe; - Tananyagfejlesztés; - Szakképzések támogatása; - Vállalatok és oktatási/képző intézmények közötti együttműködések kialakítása; - A kapcsolódó, szükséges eszköz korszerűsítés, eszközbeszerzés (tartalomfejlesztést kiegészítő jelleggel).
Kedvezményezett kör meghatározása	Közép- és felsőoktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, vállalkozások, Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, KKV szektor, nagyvállalatok, ipari parkok
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, KLIK
Forrásigény	0,5 Mrd
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Oktatási intézmények fejlesztéssel érintett telephelyeinek száma (db) - A térség igényeihez igazodó új képzések bevezetése (db) - Szakképzésben résztvevő tanulók száma (fő) - Szakképzésben résztvevő vállalkozások száma (db) - Szakképzésben résztvevő oktatási/képző intézmények száma (db) - Vállalatok és oktatási/képző intézmények közötti együttműködések száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megyei humán erőforrás fejlesztése [TM1]
Beavatkozás	Pályaválasztási orientáció fejlesztése [TM1.c]
Beavatkozás célja	Az iskolaelhagyás csökkentése, a pályakezdő munkanélküliek számának csökkentése, a gazdaság munkaerő ellátásának javítása, a tőkevonzó képesség növelése megyei, illetve regionális szinten. Kiszámítható életpálya biztosítása fiatalok számára, valamint a családok életminőségének javítása. Elsődlegesen a pályaválasztás előtt álló gyermekek és családjaik orientációja a cél.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A szakképzésben rendkívül nagy a lemorzsolódás. Ennek egyik valószínűsíthető oka az, hogy sem a pályaválasztás előtt álló diákok, sem az ő szüleik nincsenek tisztában az egyes szakmák mibenlétében, a képzés tartalmát, annak követelményrendszerét illetően, a tanulót érő fizikai és szellemi hatások tekintetében.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Pályaválasztási orientáció támogatása; - Pályaválasztási orientációs programokhoz kapcsolódó eszközbeszerzés, eszköz korszerűsítés (tartalomfejlesztést kiegészítő jelleg); - Vállalatok és oktatási/képző intézmények közötti együttműködések kialakítása; - Általános iskolák és szakképző intézmények közötti együttműködés kialakítása, erősítése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Alapfokú és középfokú oktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, gazdasági szervezetek
Végrehajtásért felelős szervezetek	KLIK
Forrásigény	0,1 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Oktatási intézmények fejlesztéssel érintett telephelyeinek száma (db) - A térség igényeihez igazodó új képzések bevezetése (db) - Pályaválasztási orientációs programban tanulók száma (fő) - Pályaválasztási orientációs programban résztvevő vállalkozások száma (db) - Pályaválasztási orientációs programban résztvevő oktatási/képző intézmények száma (db) - Vállalatok és oktatási/képző intézmények közötti együttműködések száma (db) - Tájékoztató/információs napok száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megyei humán erőforrás fejlesztése [TM1]
Beavatkozás	Egész életen át tartó tanulás ösztönzése [TM1.d]
Beavatkozás célja	A lakosság szakmai képzettségének javítása, a felsőfokú képzettséggel rendelkezők arányának növelése, a lakosság jövedelmi viszonyainak javítása, munkahelyteremtés. Kiemelt cél a nyelvoktatás és nyelvtanulás fejlesztése, a nyelvi sokszínűség és az interkulturális érzékenység népszerűsítése.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye egyaránt lemaradóban van a versenytárs nagyvárosi régiókhoz képest a felnőttképzés és a felsőfokú végzettségűek arányában is. A beavatkozás ezt a lemaradást kívánja megszüntetni közvetlenül a munkavállalók támogatásával és olyan vállalatok megtelepedését segíti elő a térségben, melyek működésük során a képzett munkaerőt részesítik előnyben. Az oktatás, a képzés és a nem formális tanulás fontos tényező a munkahelyteremtésben és Pest megye versenyképességének növelésében.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Mobilitás támogatása: személyzet és szakemberek, felnőttképzésben, felsőoktatásban tanuló diákok mobilitása - Együttműködések: innováció és jó gyakorlatok cseréje: stratégiai partnerségek, tudásfejlesztési szövetségek létrehozása, ágazati szakképzettség-fejlesztési szövetségek, informatikai támogató platformok kialakítása és működtetése; - Tájékoztató, információs napok szervezése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Alapfokú és középfokú oktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, gazdasági szervezetek
Végrehajtásért felelős szervezetek	KLIK
Forrásigény	0,75 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A térség igényeihez igazodó új képzések bevezetése (db) - Beavatkozás hatására felnőttképzésben, szakképzésben felsőoktatásban tanulók száma (fő) - Vállalatok és oktatási/képző intézmények közötti együttműködések száma (db) - Teremtett új munkahelyek száma (fő) - Tájékoztató/ információs napok száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megyei humán erőforrás fejlesztése [TM1]
Beavatkozás	Vállalkozóvá válás ösztönzése az iskolarendszerben történő képzés részeként [TM1.e]
Beavatkozás célja	A működő vállalkozások arányának növelése érdekében az oktatás tartalmi megújítása.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Az oktatás tartalmi megújításának részeként Pest megyében szükséges a vállalkozói ismeretek, vállalkozóvá váláshoz köthető ismeretek oktatásának támogatása. Az oktatásban sikeres vállalkozók bevonásával vonzóbbá kívánjuk tenni a vállalkozói életformát, az önálló felelősségvállalást. Továbbá olyan ismereteket kívánunk oktatni, melyek segíthetnek egy induló vállalkozás létrehozásánál.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Speciális oktatási/képzési tartalmak kidolgozása és integrálása az oktatási rendszerbe; - Tananyagfejlesztés; - Vállalatok és oktatási/képző intézmények közötti együttműködések kialakítása; - Tájékoztató/információs napok szervezése; - A kapcsolódó, szükséges eszköz korszerűsítés, eszközbeszerzés (tartalomfejlesztést kiegészítő jelleggel).
Kedvezményezett kör meghatározása	Alapfokú és középfokú oktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, gazdasági szervezetek
Végrehajtásért felelős szervezetek	KLIK
Forrásigény	1,5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Speciális oktatási/képzési tartalom oktatásában érintett tanulók száma (db) - Vállalatok és oktatási/képző intézmények közötti együttműködések száma (db) - Tájékoztató/ információs napok száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megyei humán erőforrás fejlesztése [TM1]
Beavatkozás	Helyi közszolgáltatásokat nyújtó humán erőforrás fejlesztése [TM1.f]
Beavatkozás célja	A közszolgálatok intézményi kapacitásának és hatékonyságának növelése megyei, járási és helyi önkormányzati szinteken
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A közszolgálatok intézményi kapacitásának és hatékonyságának növelése szükséges megyei, járási és helyi önkormányzati szinteken is, hiszen a gyors és hatékony kiszolgálás tudja elégedetté tenni a közigazgatási eljárások során az ügyfeleket. A gyorsabb ügyintézés hatására javul a befektetési környezet, a bürokrácia nem lassítja, hanem előmozdítja a hatósági, engedélyezési folyamatokat.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Gyorsabb és hatékonyabb ügyintézés kialakítása; - LLL a közigazgatásban; - Az elektronikus ügyfélkapcsolatok kiépítése/fejlesztése; - Minőségbiztosítási rendszerek bevezetése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzati, megyei és járási hivatalok, helyi, járási és megyei tisztviselők
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat, Megyei Kormányhivatal
Forrásigény	1 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Új elektronikus ügyfél-kapcsolattartási rendszerek kiépítésének száma (db) - Már meglévő elektronikus ügyfél-kapcsolattartási rendszerek fejlesztésének száma (db) - LLL közigazgatásban résztvevők száma (fő) - Végrehajtott racionalizálási programok száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megyei humán erőforrás fejlesztése [TM1]
Beavatkozás	Egészségügyben dolgozók kompetencia fejlesztése [TM1.g]
Beavatkozás célja	Az egészségügyi ellátó rendszer, az egészségipar igényeihez alkalmazkodó szakmai feltételek megteremtése, a kompetenciák fejlesztése, a humán erőforrás minőségi és mennyiségi szempontból történő optimalizálása. Cél az egész életen át tartó tanulás támogatása az egészségügyi ágazatban, ezen belül a szakképzéshez való hozzáférés segítése.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Az egészségipar jelentős szerepet tölt be a megye gazdasági ökoszisztémájában, mind a foglalkoztatottak számát, a bevételek nagyságát, mind pedig a szolgáltatásokat igénybe vevő hazai és külföldi betegek számát tekintve országos viszonylatban is kiemelkedő helyet foglal el. Az ágazatban dolgozók életpályájának javítása, képzési, előlépési lehetőségek megteremtése, valamint a tudásszerzéshez kapcsolódó mobilitás (gyakornoki programok) feltételeinek javítása a munkavállalók számára jelent ösztönzést a hatékonyabb munkavégzés érdekében. Reagálni kell a jelenlegi és a trendeket figyelembe vevő, jövőben várhatóan megjelenő igényekre a megfelelő képzési rendszer kialakításával.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Egészségügyben dolgozók szakképzése; - Egészségügyben dolgozók egyéb (elméleti továbbképzés, hatáskörbővítésre felkészítő stb.) képzése a hiányszakmák betöltése és a szükséges hatáskörfejlesztés érdekében; - A képzéshez szükséges technikai feltételek (eszközbeszerzés és korszerűsítés) megteremtése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Egészségügyi dolgozók, egészségügyi képzést nyújtó szervezetek, gazdasági társaságok, önkormányzatok.
Végrehajtásért felelős szervezetek	GYEMSZI
Forrásigény	1 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Szakképzésben résztvevő egészségügyi dolgozók száma (fő) - Egyéb képzésben résztvevő egészségügyi dolgozók száma (fő) - Teremtett új munkahelyek száma (fő) - Megtartott munkahelyek száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megyei intézmények fejlesztése és építése [TM2]
Beavatkozás	Oktatási alapintézmények (bölcsőde, óvoda, családi napközi, általános iskola) fejlesztése [TM2.a]
Beavatkozás célja	Bölcsődék, óvodák, családi napközök, alapfokú oktatási intézmények férőhelybővítése és célirányos beruházásainak (infrastruktúra- és eszközfejlesztés) megvalósítása és annak fenntartása a minőségi nevelés/oktatás megteremtéséhez szükséges feltételek biztosítása érdekében. A gyermekek elhelyezéséhez, gondozásához/ neveléséhez/oktatáshoz egészséges, motiváló környezetet teremteni, javítva így a szülei munkába állási feltételeit.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye településeinek mintegy negyedében egyáltalán nincs bölcsődei ellátás, az óvodák különösen az agglomerációban túlterheltek, kevés a családi napközi. A meglévő nevelési/oktatási intézmények rossz energiahatékonyságú épületekben működnek, fenntartásuk energiapazarló és fenntartóikra komoly terheket ró. A fejlesztések hozzájárulnak a családok életkörülményeinek javításához, a munkavállalás, a munkába állás feltételeinek javításához.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Infrastrukturális beavatkozások (felújítások, bővítések, új építések) - Eszközbeszerzések, eszköz korszerűsítések - Energiatakarékosági/hatékonysági beruházások megvalósítása
Kedvezményezett kör meghatározása	Nevelési, oktatási intézmények fenntartó szervezetei
Végrehajtásért felelős szervezetek	KLIK
Forrásigény	54 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Nevelési, oktatási, szociális intézmények fejlesztéssel érintett telephelyeinek/feladat-ellátási helyeinek száma (db) - Energiakorszerűsítéssel érintett intézmények száma (db) - Létrehozott új nevelési, oktatási, szociális intézmények száma (db) - Fejlesztéssel érintett intézményben ellátott/tanuló gyermekek átlagos létszáma (fő) - Fejlesztéssel érintett intézményben létrejött új férőhelyek száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2018. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megyei intézmények fejlesztése és építése [TM2]
Beavatkozás	Kulturális intézmények szolgáltatásainak és infrastruktúrájának fejlesztése [TM2.b]
Beavatkozás célja	A közművelődési intézmények, a könyvtárak és a múzeumi intézmények tartalmi és infrastrukturális fejlesztése. Országos programok megvalósításának támogatása a Pest megyei intézményekben, melyek az iskolarendszeren kívüli tanulásban, tanításban nyújtanak segítséget.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A közművelődési intézmények, a könyvtárak és a múzeumi intézmények szerepe az iskolán kívüli képzésben, felnőttképzésben és a lakosság kulturális igényeinek kielégítésében is rendkívül fontos szereppel bír. Ezen intézmények képesek a munkaerő-piacon lévők, illetve az oda belépni kívánó munkavállalók esélyét növelni a jobb foglalkoztatási feltételek eléréséhez képzéseik és a tudás megszerzését támogató szolgáltatásaik révén. A pest megyei emberek számára az általános műveltség megszerzéséhez, a hozzáférés esélyének növeléséhez járul hozzá ezen beavatkozás.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Infrastrukturális beavatkozások; - Eszköz korszerűsítések/eszközbeszerzések; - Képzések támogatása; - Programok támogatása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Közművelődési intézmények, a könyvtárak és a múzeumi intézmények
Végrehajtásért felelős szervezetek	Közművelődési intézmények, a könyvtárak és a múzeumi intézmények
Forrásigény	25 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Fejlesztett közművelődési intézmények, könyvtárak és múzeumi intézmények száma (db) - Sikeresen megvalósított képzések száma (db) - Sikeresen megvalósított programok száma (db) - Képzést sikeresen elvégzők száma (fő) - Programokon részt vett lakosok száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megyei intézmények fejlesztése és építése [TM2]
Beavatkozás	Szociális intézmények fejlesztése [TM2.c]
Beavatkozás célja	A szociális intézmények infrastrukturális, és tárgyi feltételeinek javítása, a férőhelyek bővítése, mellyel több ember számára válnak elérhetővé a kínált szolgáltatások. Pest megyében a szociális és gyermekvédelmi ellátások területi egyenlőtlenségének csökkentése, a tárgyi és személyi feltételek fejlesztése, annak érdekében, hogy minden rászoruló személy egyenlő feltétel mellett juthasson hozzá a szükséges szolgáltatáshoz.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megyében az egészségügyi intézmények mellett a szociális ellátás intézményei vannak a legrosszabb infrastrukturális állapotban. Működtetésük gazdaságtalan, eszközállományuk korszerűtlen, a férőhelyek száma alacsony, továbbá egyes esetekben az akadálymentesítés feltételei is hiányoznak.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - A szociális intézmények infrastrukturális fejlesztése; - A szociális intézmények férőhelyeinek bővítése; - A szociális intézmények tárgyi eszközeinek korszerűsítése; - Új szociális intézmények kialakítása.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak
Végrehajtásért felelős szervezetek	GYEMSZI
Forrásigény	19,3 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Szociális intézmények férőhelyeinek növekedése (%) - Fejlesztett szociális intézmények száma (db) - Szociális ellátással elért lakosság (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2018. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megye kulturális értékeinek megőrzése, helyi és megyei identitás erősítése [TM3]
Beavatkozás	Helyi és megyei identitás erősítése [TM3.a]
Beavatkozás célja	Épített örökség értékmegőrzése, a helyi értékhez köthető rendezvények, identitást erősítő fesztiválok megrendezésének támogatása.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Az épített örökségünk, a helyi értékek segítenek a helyi és megyei identitás megőrzésében, erősítésében, a helyi és megyei márkásításban, turisztikai jelentőségük van, továbbá a gazdaságra is kihatásuk van. Az értékek ismerete, szeretete, felismerése annak, hogy tartozunk valahova, horgonyt ad a mai multikulturális világban. Ezek az értékek jelentik a lokális márkát. A helyi kreatív ipar ezekre alapozva tud olyan hozzáadott értéket megjeleníteni, ami gazdasági előnyt is jelent.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Helyi és megyei értékhez köthető rendezvények megtartása; - Identitást erősítő fesztiválok megrendezése; - Épített örökség, a védelem alatt álló épületek, építmények felújítása, állagmegóvása
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok, egyházak, civil szervezetek, amelyek helyi értékek minősülő épülettel, szokással rendelkeznek, azt a helyi értéktárba felvették.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Helyi önkormányzatok
Forrásigény	5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Megvalósult programok, akciók,, rendezvények száma (db); - A rendezvényeken részt vett lakosok száma (fő); - Felújított védelem alatt álló épületek, építmények száma (db);
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megye kulturális értékeinek megőrzése, helyi és megyei identitástudat erősítése [TM3]
Beavatkozás	Pest megyei kastélyprogram megvalósítása [TM3.b]
Beavatkozás célja	A Pest megyében található nemzeti értéket képző kastélykincseket (Gyömrő, Ráckeve, Martonvásár, Pécel, Aszód, Tura, Fót, Vácrátót stb.) egy rendszerbe foglalni, a gödöllői kastélyprogram következő ütemét megvalósítani.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Fontos, hogy a megújult műemlékek ne csak folyamatos kiadást jelentsenek fenntartójuknak, tulajdonosuknak, hanem bevételt is. A fejlesztéssel nő a turizmus, mely további munkahelyteremtést és bevételt jelent olyan helyi szereplőknél, melyek nem tudtak volna megjelenni a piacon a turisztikai látványosság nélkül. Az épített örökség következő generációk számára történő megóvása nemzetünk történelmi ismeretei, identitástudata megőrzése miatt is kötelességünk.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Épületek megújítása; - Megjelenési lehetőség biztosítása a helyi kézművesipar, a KKV-k számára; - Tematikus programok megvalósítása; - Programok, kulturális és szakmai rendezvények számára helyszín biztosítása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok, egyházak, gazdasági társaságok, alapítványok
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	32 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Fejlesztéssel érintett műemlék épületek száma (db) - Felújított műemlék által generált bevétel növekedés mértéke (%) - Együttműködő gazdasági szereplők száma (db) - Megvalósult programok, akciók, rendezvények száma (db) - Programokon, rendezvényeken, akciókban részt vett lakosok száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció [TM4]
Beavatkozás	Pest megye térségmenedzselési kapacitásainak kialakítása és működtetése [TM4.a]
Beavatkozás célja	Hatékony térségmenedzselési struktúra és szervezet felállítása a megyei területfejlesztési, területrendezési, vidékfejlesztési feladatok ellátásához. Cél, hogy a menedzseléshez, megfelelő struktúrában rendelkezésre álljanak a szükséges szaktudások, képességek, az intézményrendszer segítse elő a tudás generálását és megosztását, adaptálását az érintettek irányába.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Ahhoz, hogy Pest megye érdekérvényesítő szerepe és forrásadaptációs képessége növekedjen nem elegendő csupán a külső partneri együttműködési viszonyok kialakítására, erősítésére fókuszálni. Azokat a képességeket és készségeket is fejleszteni szükséges, amelyek egy hatékony térségmenedzselési struktúra és szervezet felállításához és működtetéséhez szükségesek.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Belső intézményfejlesztés és menedzsmenetszerv felállítása és működtetése a megyei területfejlesztési program végrehajtása érdekében; - A kapcsolódó, szükséges infrastrukturális feltételek megteremtése; - Munkaerő képzése, szemléletformálás.
Kedvezményezett kör meghatározása	Pest Megyei Önkormányzat
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	0,35 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Megyei területfejlesztési program végrehajtás menedzsmenetszervében részvevő munkatársak száma (fő) - Képzési, szemléletformáló programban résztvevő munkatársak száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció [TM4]
Beavatkozás	Partneri kapcsolatok intézményesített fejlesztése [TM4.b]
Beavatkozás célja	Térségi szereplőkkel (Budapest, Érd, önkormányzatok, civil szervezetek, gazdasági szereplők szomszédos megyék stb.) való intézményesített partnerkapcsolat kiépítése, működtetése a komplex programok tervezése és megvalósítása érdekében. Cél a térségi integritás erősítése, az összekapcsolódó térségek újrapozícionálása.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A Pest Megyei Önkormányzat hivatalán és a Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.-n keresztül az elmúlt két év folyamán igen intenzív munkát folytatott egy együttműködési rendszer kiépítésén, jelentősen javult a kommunikáció a térségi szereplők között. A térségi fejlesztési programok eredményes végrehajtása még inkább igényli a partnerkapcsolatok, együttműködések erősítését.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Széles körű partnerkapcsolat kiépítése és működtetése a térségi fejlesztési programokban meghatározott célok elérése érdekében; - Közös előkészített programok eredményes végrehajtása; - Szemléletformálás, a térségi partnerek közötti bizalom erősítése; - Budapest és Pest megye stratégiai partnerségének megvalósítása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Pest Megyei Önkormányzat, Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft., önkormányzatok, önkormányzati társulások, civil szervezetek, gazdasági szereplők
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	0,35 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A megye közigazgatási határát átlépő komplex programok száma (db) - Megyén belül együttműködésben megvalósuló programok (db) - Pest megyével együttműködő partnerek száma (db) - Szemléletformáló programok, rendezvények száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Társadalmi programok megvalósítása [TM5]
Beavatkozás	Családbarát Pest megye [TM5.a]
Beavatkozás célja	A családdal kapcsolatos szemléletváltás elindítása, a gyermekvállalási kedv ösztönzése, a családnak, mint a társadalom alappilléreinek megerősítése, mely hozzájárul a gazdaság fellendüléséhez. Atipikus foglalkoztatási formák terjesztésével, a családbarát munkahelyek kialakításával a nők munkába való visszatérésének segítése, mellyel a gyermekvállalás időszak kiszámíthatóbbá válik, a munkáltatók nem vesznek el képzett, betanult munkatársaikat, a nők foglalkoztatása növekszik.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megyében bár összességében nem csökken a lakónépesség száma, ez a megyébe való beköltözőknek köszönhető. Jól működő társadalomhoz kiegyensúlyozott családok szükségesek. A nők számára a munka és a család összehangolását biztosítani szükséges.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - A munkába való visszatérés támogatása; - Munkahelyek teremtése; - Atipikus foglalkozási formák megerősítése; - Családbarát munkahelyek kialakításának ösztönzése; - Családi vállalkozások ösztönzése - Rugalmas gyermekgondozási hálózat kialakítása; - Folyamatos segítségnyújtás, tanácsadás a családi élettel kapcsolatos kérdésekben; - Családi életre nevelés, családi közösségek megerősítése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Gyermekjóléti és/vagy családsegítő szolgálatok, civil szervezet, egyházak, gazdasági társaságok, természetes személyek
Végrehajtásért felelős szervezetek	GYEMSZI, Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Családbarát vállalkozások száma (db) - Családbarát intézmények száma (db) - Foglalkoztatott nők aránya (%) - Gyermek napközbeni ellátását biztosító intézmények száma (db) - A szociális, gyermekvédelmi, gyermekjóléti intézmények által szervezet programokon résztvevők családok száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015 I. hó - 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Társadalmi programok megvalósítása [TM5]
Beavatkozás	Közösség építése és társadalmi bizalom erősítése [TM5.b]
Beavatkozás célja	A kölcsönös bizalom alapuló társadalmi közösség erősítése, amelyben az emberek azonosulni tudnak a közös célokkal és értékekkel, és amelyben a saját céljaik korlátozására is hajlandóak. A magasabb bizalmi szint megvalósítása a deviáns magatartásformák, a gazdaság teljesítményének növelése érdekében.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A közösségek szerepének országosan tapasztalt gyengülése, az egyéni érdekek előtérbe helyezése az egész társadalom megújulásának akadályát jelenti, amelynek következményei kihatnak a megye és települései fejlődésére, de különösen a lakosság szemléletmódjára. A társadalmi tőke egyik legfontosabb eleme a társadalmi bizalom. A beavatkozás fontosságát a megyei programozási időszakában a civilek és egyházak kérdőíves közvélemény kutatásának eredményei is igazolják.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - A civil szféra és az egyházak szerepének megerősítése a szociális és gyermekvédelmi ellátások terén; - Területi egyenlőtlenségek csökkentése: az egyenlő esélyű hozzáférés feltételeinek megteremtése; - Közösségépítést célzó programok, rendezvények megvalósítása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, egyházak, civil szervezetek
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	0,7 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Közösségépítést célzó programok, rendezvények száma (db) - Közösségépítést célzó programok, rendezvények résztvevőinek száma (fő) - Érintett civilek és egyházi szereplők száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015 I. hó - 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Társadalmi programok megvalósítása [TM5]
Beavatkozás	Szegénység elleni küzdelem, más leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása [TM5.c]
Beavatkozás célja	Olyan programok kidolgozása, amelyek megakadályozzák a mélyszegénység újratermelődését, csökkentik a szegregációt, növelik a szociális biztonságot.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megyében jelentős azoknak a száma, akik nem megfelelő lakhatási körülmények között élnek, jövedelmi, nemi, etnikai hovatartozás, lakóhely, illetve fogyatékoság miatt hátrányosabb helyzetben vannak embertársaiknál. Az alapvető közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférésük nem megfelelően biztosított.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - A szolgáltatásokhoz történő hozzáférés esélyeinek növelése; - Felzárkóztató programok megvalósulása; - Szegregáció felszámolása; - Leszakadó támogató rétegek szakmához való hozzájárulásának támogatása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak
Végrehajtásért felelős szervezetek	GYEMSZI
Forrásigény	5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Felzárkóztató programok száma (db) - Felzárkóztató programban résztvevők száma (fő) - Felszámolt szegregátumok száma (db) - Képzésben résztvevők száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Testben és lélekben egészséges Pest megye
Intézkedés neve	Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése [TM6]
Beavatkozás	Egészséges életmódra és prevencióra irányuló szemléletformáló programok [TM6.a]
Beavatkozás célja	Komplex egészségnevelő programok, egészséges életmódot népszerűsítő, annak elemeit bemutató kezdeményezések megvalósítása.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A lakosság egészségműveltségének növelése kiemelten fontos és prioritásként szükséges kezelni a függőségek, különösen az alkohol és a kábítószer negatív, személyiséget romboló hatásának bemutatását. Pest megye lakosságának egészségügyi állapota rossz, melyben a fokozott stressz mellett szerepe van az egészségtelen életmódnak és a szenvedélybetegségeknek is.
Beavatkozás tartalma	- Komplex egészségnevelő programok, egészséges életmódot népszerűsítő, annak elemeit bemutató kezdeményezések megvalósítása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, civil szervezetek, egészségügyi intézmények, oktatási intézmények, egyházak
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat, GYEMSZI
Forrásigény	1,25 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	- Megvalósult komplex egészségnevelő programok száma (db) - Programokon részt vett lakosok száma (fő) - Foglalkoztatottak betegállományban eltöltött idejének csökkenése (nap)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Testben és lélekben egészséges Pest megye
Intézkedés neve	Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése [TM6]
Beavatkozás	Lelki egészség megteremtése [TM6.b]
Beavatkozás célja	A lelki egészségmegőrzés támogatása, az egészségügyi ellátásban részt vevők számának csökkentése, a gazdasági termelékenység javítása, az egészségesen megélt évek száma növelése érdekében.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Viszonylag nagy az élethelyzetükből adódóan magas kockázatú csoportok (jelen beavatkozás megvalósítása szempontjából érintettek) száma Pest megyében. Számukra javasolt az egyedi tanácsadói szolgáltatás biztosítása. Támogatni kell a színtereken (iskola, munkahely, közösség) zajló lelki egészségfejlesztési programok elindítását is.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Anti-stressz, lelki egészséget szolgáló és egyéb jól-léti – mint a fizikai rekreáció mellett megjelenő, a lelki rekreációt segítő – szolgáltatások, programok innovatív fejlesztése; - Lelki egészséggel kapcsolatos tanácsadás, a még ki nem alakult mentális betegségek korai felismerése és megelőzése, a helyi szerveződések erősítése érdekében.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, civil szervezetek, egészségügyi intézmények, oktatási intézmények, egyházak
Végrehajtásért felelős szervezetek	EMMI
Forrásigény	1,5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Lelki egészséggel kapcsolatos tanácsadó központok száma (db) - Lelki egészségfejlesztési programok, szolgáltatások száma (db) - Programokban résztvevők száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Testben és lélekben egészséges Pest megye
Intézkedés neve	Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése [TM6]
Beavatkozás	Lakossági szűrőprogramok indítása [TM6.c]
Beavatkozás célja	Lakossági szűrőprogramok indítása a betegségek megelőzése, az egészség megőrzése, az egészségi állapot javítása érdekében. A prevenció fontosságának hangsúlyozása.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megyében a várható élettartam (nőknél és férfiaknál is egyaránt) az országos átlagnál magasabb értéket mutat. A leggyakoribbak mégis a megyében a magasvérnyomás-betegségek, agyi keringési zavarok, gyomor-, nyombél- és májbetegségek, rosszindulatú daganatok. Ezen betegségek gyógyítása vonatkozásában a korai felismerésnek rendkívül fontos szerepe van. Természetesen az elsődleges cél a betegségek megelőzése, az egészséget veszélyeztető magatartások elkerülése.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Lakossági szűrőprogramok megvalósítása; - Együttműködések kialakítása a települések, az egészségügyi intézmények, gazdasági szereplők között; - A kezelések helyett az ún. megelőző vizsgálatok preferálása, az abban való munkaadói és munkavállalói részvétel ösztönzése; - Kapcsolódó eszközbeszerzés megvalósítása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, civil szervezetek, egészségügyi intézmények, oktatási intézmények, egyházak
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat; GYEMSZI
Forrásigény	1,5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Települések, egészségügyi intézmények, munkaadó szervezetek közötti együttműködések száma (db) - Lakossági szűrőprogramok száma (db) - Születéskor várható élettartam javulása (év)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Testben és lélekben egészséges Pest megye
Intézkedés neve	Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése [TM6]
Beavatkozás	Sportoláshoz alkalmas környezet megteremtése [TM6.d]
Beavatkozás célja	Az egészséges életvitel alapvető eleme a rendszeres testmozgás, ezért az aktív életmódhoz szükséges feltételrendszer megteremtése, a tömegsport intézményi és infrastrukturális hátterének kialakítása valósul meg a beavatkozás kapcsán. A lakosság egészségi állapota javul, a tömegsport lehetőséget ad a tehetségek fiatal korban való megtalálására, az élsport társadalmi bázisa növekszik, gazdasági potenciálja pedig kiterjed.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	A mozgásszegény életmód alapvető jellemzője az emberek életének, mely számos betegség, egészségügyi probléma okozója. A sportoláshoz alkalmas környezet megteremtése a betegség-megelőzés, a prevenció fontos eszköze. A köznevelési törvény az egészségesebb társadalom megteremtésének célját szem előtt tartva nagy hangsúllyal kezeli a testnevelés és az egyéb iskolai sporttevékenységek szervezését. A heti öt testnevelés óra bevezetésével jelentős lépést tesz a mindennapos testmozgás tényleges megvalósulása felé, melyhez jelenleg az infrastrukturális feltételek (tornatermek hiánya) Pest megyében nem biztosítottak.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Komplex szolgáltatást nyújtó létesítmények, tornatermek, uszodák építése, felújítása, bővítése és kapcsolódó eszközbeszerzés; - Települési sportpályák, parkok, rekreációs létesítmények építése, felújítása, bővítése és kapcsolódó eszközbeszerzés; - Energetikai korszerűsítés, megújuló energia használata; - Sportolással, mozgással kapcsolatos rendezvények, programok megvalósítása.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Önkormányzatok, intézményfenntartó központok, egyházak.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	44,5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Támogatásban részesülő közszolgáltatást nyújtó intézmények száma (db) - Sportolási lehetőséget biztosító új/felújított épületek, építmények száma (db) - Jobb összesített energetikai jellemzőkkel rendelkező épületek száma (db) - Elért energia megtakarítás (TJ) - Megtartott rendezvények, programok száma (db) - Rendezvényeken, programokon résztvevők száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Testben és lélekben egészséges Pest megye
Intézkedés neve	Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése [TM7]
Beavatkozás	Egészségügyi alap- és szakellátás intézményeinek fejlesztése [TM7.a]
Beavatkozás célja	A települési egészségügyi alapellátást biztosító és térségi szakellátást biztosító intézmények fejlesztése, melynek eredményeképpen a fenntartási költségek csökkennek, üzemeltetéshez kapcsolódó fejlesztések valósulnak meg, valamint megtörténik az elavult eszközállomány cseréje. A korai diagnosztika fejlesztésével javul a prevenció, így a gyógyításra fordított idő és pénz is csökkenni fog.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Minden Pest megyében élő lakos számára biztosítani kell a megfelelő infrastrukturális ellátottsággal rendelkező egészségügyi intézmények szolgáltatásainak hozzáférhetőségét. Az ellátás színvonalának fokozatos javítása és a lakóhely-közelbeli hozzáférés biztosítás érdekében szükség van a leromlott infrastruktúrák fejlesztésére, az eszközállomány korszerűsítésére. Az intézmények műszerparkjainak átlagéletkora elmarad az európai uniós átlagtól (5-7 év). Az egészségügyi intézményrendszer fejlesztésével az egészségügyi személyzet munkafeltételei is javulnak.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Fenntartási költségek csökkenését célzó intézkedések (pl. hőszigetelések, klímaberendezés, nyílászárók cseréje); - Üzemeltetéshez kapcsolódó fejlesztések (vezetékek felülvizsgálata, szennyvízelvezetési problémák orvosolása, elektromos hálózat cseréje); - Elavult eszközállomány cseréje; - A korai diagnosztikai eszközök fejlesztése, a szűrővizsgálatokhoz nélkülözhetetlen eszközök beszerzése;
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, alap és szakellátás intézményei
Végrehajtásért felelős szervezetek	GYEMSZI
Forrásigény	21 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Támogatásban részesülő egészségügyi alap- és szakellátást biztosító intézmények száma (db) - Épített/felújított rendelők száma (db) - Jobb összesített energetikai jellemzőkkel rendelkező épületek száma (db) - Elért energia megtakarítás (TJ) - Fejlesztéssel érintett egészségügyi intézmény által ellátott lakosok száma (fő) - Fejlesztéssel érintett intézményben dolgozó egészségügyi foglalkoztatottak száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Testben és lélekben egészséges Pest megye
Intézkedés neve	Egészségügy intézményrendszer fejlesztése [TM7]
Beavatkozás	Pest megyei kórházak fejlesztése [TM7.b]
Beavatkozás célja	A kórházi szolgáltatásokat egyenlő eséllyel lehessen igénybe venni a megye területén.
Beavatkozás indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megyében a kórházi infrastruktúra erősen le van amortizálódva, az épületek jelentős része energetikailag és épületgépészetileg rossz állapotú, az orvostechnikai berendezések, eszközök elavultak, többségük az uniós átlagéletkortól le van maradva. Az elmúlt időszakban nem csak a fejlesztések maradtak el ezekben az intézményekben (Pest megyei Flór Ferenc kórház, váci és ceglédi kórházak), hanem az állagmegóvás is. A lepusztult infrastruktúra azon túl, hogy a lakosság százezreinek egyre zuhanó színvonalú ellátását teszi csak lehetővé, magával vonta az egészségügyi személyzet motiváltságának csökkenését is, ami az ellátás biztonságot veszélyezteti.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Pest Megyei Flór Ferenc Kórház</u>: Kórházi ellátáshoz kapcsolódó fejlesztések; épületenergetikai, orvostechnikai jellegű és Informatikai, betegtájékoztatási fejlesztések. - <u>Jávorszky Ödön Kórház</u>: Ingatlan épület fejlesztés; jármű, gép, berendezések; orvosi, és orvostechnikai eszközök beszerzése; energetikai, épületgépészeti berendezések; hőszolgáltatás, fűtés; informatikai berendezések. - <u>Toldy Ferenc Kórház</u>: Betegétkeztetés javítása; baleseti sebészet épületének felújítása; orvos technológiai eszközök beszerzése; kórház főbejáratának, a hozzá vezető út modernizálása; kórtermek modernizálása; víz-csatornahálózat alapvezetékének cseréje.
Kedvezményezett kör meghatározása	Pest Megye területén működő fekvőbeteg ellátást végző intézmények.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megye területén működő fekvőbeteg ellátást végző intézmények.
Forrásigény	10 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Fejlesztéssel érintett fekvőbeteg férőhelyek száma (db) - Épített/felújított rendelők száma (db) - Jobb összesített energetikai jellemzőkkel rendelkező épületek száma (db) - Elért energia megtakarítás (TJ) - Megújult kórházi ellátással érintett lakosok száma (fő) - Fejlesztéssel érintett kórházban dolgozó egészségügyi foglalkoztatottak száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

19 A tervezéskísérő eljárások (különösen az előzetes programértékelés és a környezeti értékelés) dokumentációja

Az Európai Unió a fejlesztéseket megelőző környezeti hatásvizsgálatok gyakorlatát kiterjesztette a beruházásnál korábbi fázisok, pl. ágazatpolitikák, tervek és programok szintjére, hogy a tervezés minél korábbi időszakában segítse a környezeti szempontok érvényesülését. Ezt a Tanács „Bizonyos tervek és programok környezeti hatásainak vizsgálatáról” szóló 2001/42. sz. Irányelve (hazai szóhasználatban a stratégiai környezeti vizsgálatokról szóló irányelve) szabályozza. Lásd Directive 2001/42/EC of the European Parliament and of the Council on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment (27. June 2001.). **A direktíva hazai bevezetését szolgálja az egyes tervek, ill. programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet.** Az SKV —a magyar szóhasználatban környezeti vizsgálat— egyik fő „erénye”, hogy együtt készül a tervvel, így a környezeti szempontok figyelembe vételének erősítésére, a különböző érdekviszonyok közötti kompromisszum megtalálására különösen alkalmas.

A stratégiai környezeti vizsgálat (SKV) olyan eszköz, amely eredetét tekintve a környezeti hatásvizsgálatokból (KHV) „nőtt ki és önállósult”. A környezeti hatásvizsgálat általánosságban egy olyan eljárás, amely valamilyen tervezett emberi tevékenység következtében várható lényeges környezeti állapotváltozások becslésére és értékelésére szolgál, és ezen keresztül befolyásolja a tevékenységre vonatkozó döntést. (A KHV típusú szabályozás jelenleg a beruházás formájában megjelenő tevékenységekre vonatkozik.) A beruházások környezeti hatásvizsgálata során a legfontosabb eldöntendő kérdés az, hogy adott emberi tevékenység gyakorlása miatt kialakuló új környezetállapot elfogadható-e vagy sem számunkra. Más a helyzet, ha feljebb lépünk a tervezési hierarchia szintjén a stratégiai környezeti vizsgálat irányába, ugyanis ez utóbbi nem egy-egy konkrét beruházásra vonatkozik, ahol a tevékenység elfogadása, vagy el nem fogadása a tét. A stratégiai hatásvizsgálatok alapját adó ágazati fejlesztési koncepcióknál, programoknál, területi terveknel, és más, a beruházási szint felett elhelyezkedő terveknel a tervek készítésének, megvalósítási módjának („hogyanjának”) befolyásolása a cél. A stratégiák szintjén, a környezetvédelem általában nemcsak feltételrendszert, de célokat is jelent, így itt a hatásvizsgálat feladata kiegészül a környezetvédelmi célok megfelelőségének, illetve a nem környezetvédelmi célok környezeti célokkal való összhangjának vizsgálatával.

Pest Megye Területfejlesztési Programjának környezeti vizsgálata és értékelése a Területfejlesztési Program intézkedéseinek, beavatkozásainak megvalósulása során várható környezeti következményeket hivatott feltárni és a terveket ennek alapján értékelni a környezeti szempontoknak a döntéshozási folyamat minél korábbi fázisában történő integrálása és a környezetvédelmi szempontból előreláthatóan káros hatásokkal járó folyamatok kiszűrése érdekében. Az értékelés célja, hogy a tervbe szükség esetén olyan további intézkedések, feltételek kerüljenek beépítésre, melyek a környezeti elemek védelmét, a környezet károsodásának elkerülését biztosítják.

A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet (továbbiakban: Tr rendelet) meghatározásai szerint a megyei területfejlesztési program a területi tervek egyik típusa. A jogszabály szerint *a területi terv alátámasztó munkarészei a területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat és a környezeti értékelés.* A területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat (továbbiakban: THT) tartalmi követelményeit TR rendelet 9. sz. melléklete tartalmazza. A környezeti értékelés elvárt tartalmát az egyes tervek, ill. programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet (továbbiakban: KÉ rendelet) 4.sz. melléklete tartalmazza. A TR rendelet kimondja, hogy a KÉ rendelet tartalmi követelményei szerint készülő környezeti értékelés a TR rendelet szerinti területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat környezeti szempontú elemzésének minősül. A Nemzetgazdasági Tervezési hivatal és a Vidékfejlesztési Minisztérium között

lezajló egyeztetések eredményeképpen egy tervdokumentációban elkészíthető a területi hatásvizsgálat, amely magába foglalja a környezeti értékelést. ***Pest Megye e felfogásnak megfelelően a Területfejlesztési Program Területi (társadalmi és gazdasági) hatástanulmányát és Környezeti értékelését együttes tervdokumentációban készíteti el.***

A stratégiai környezeti vizsgálat anyaga mérete miatt jelen Területfejlesztési Program dokumentációjától külön kötetben található.

MELLÉKLETEK:

19.1 Ábrajegyzék:

1. ábra: 2014-2020 Operatív programok jellemzői	12
2. ábra: A területfejlesztés folyamatának bemutatása	16
3. ábra: Közreműködők névsora.....	18
4. ábra: Kistérségi fórumok	21
5. ábra: Koncepció társadalmasítása kapcsán bevont véleményezők kimutatása	23
6. ábra: Gazdaságfejlesztési megbeszélések térségi bontásban	24
7. ábra: Stratégiai program tervezésének főbb határidői	26
8. ábra: Pest megye jellemzői (forrás: KSH)	27
9. ábra: Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció célrendszere	36
10. ábra: A gazdaságfejlesztés speciális célterületei Pest megyében	37
11. ábra: FERIHEGYI gazdasági övezet közvetlen hatásterülete	38
12. ábra: EU tematikus célok a Strukturális Alapok kapcsolata (forrás Dr. Nyikos Györgyi).....	42
13. ábra: Új és meglévő iparterületek lehetséges fejlesztési területei (forrás: Projektgyűjtés)	51
14. ábra: Közösségi közlekedés fejlesztési igényei a megyei településeken (forrás: Projektgyűjtés)...	68
15. ábra: Települések úthálózat fejlesztési igényei (forrás: Projektgyűjtés).....	70
16. ábra: Települések funkcióbővítő fejlesztési elképzelései (forrás: Projektgyűjtés).....	74
17. ábra: Települések energiahatékonyságot célzó beruházás javaslatai (forrás: Projektgyűjtés).....	81
18. ábra Települések vízgazdálkodáshoz, vízvisszatartáshoz kapcsolódó projektjavaslatai (forrás: Projektgyűjtés)	83
19. ábra Települések javaslatai óvodafejlesztés tárgyában (forrás: Projektgyűjtés)	96
20. ábra Települések helyi értékmegőrzési javaslatai (forrás: Projektgyűjtés).....	97
21. ábra: Települési javaslatok egészségügyi alapellátás fejlesztésére (forrás: Projektgyűjtés)	106
23. ábra: Liszt Ferenc Repülőtér elsődleges és másodlagos hatásterülete.....	110
23. ábra: A beruházások alakulása és Pest megye részesedése az összes beruházásból, 2008-2012 (Forrás: KSH).....	142
24. ábra: Megkeresett vállalkozások megoszlása kistérségenként.....	143
25. ábra: A tervezett fejlesztések jellege	144
26. ábra: Tervezett fejlesztésekhez rendelt források.....	146
27. ábra: Pest megyei vállalkozók együttműködései	146
28. ábra: Beavatkozások a vállalkozások versenyképessége javítása érdekében	147

19.2 Pest megye és a környező megyék területfejlesztési koncepciójának illeszkedése (1. sz. melléklet)

Pest Megye	Nógrád Megye		Heves Megye		Jász-Nagykun-Szolnok Megye		Bács-Kiskun Megye		Fejér Megye		Komárom-Esztergom Megye		Budapest	
	illeszkedés	dés	illeszkedés	dés	illeszkedés	dés	illeszkedés	dés	illeszkedés	dés	illeszkedés	dés	illeszkedés	dés
<p>Európai térség versenyképes, minőségi életfeltételeket biztosító Pest megye</p>	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++
<p>Társadalmi megújulás – testben és lélekben egészséges, önigazgató, sorsától felelős egyén, együttműködés a közösségek, valamint az egyén és közösségek között</p>	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++
<p>Gazdaság dinamizálása; az érdeklődő képesség növelése a térség adottságaira építve</p>	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++
<p>Térstruktúra fejlesztése és megújítása; a lokális és makrotársadalmi erőket kihasználó, fenntartható környezet</p>	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++
<p>A Pest Megyei Duna Stratégia megvalósítása és a Homokhátság térségének komplex fejlesztése</p>	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++	++

VEKOP	GINOP	KEKOP	IKOP	VP
<p>Prioritás megnevezése</p> <p>Települési infrastruktúra-fejlesztés; Társégi integrált közösségvezérelt fejlesztési programok – CLLD; Közszolgáltatások infrastruktúrális háttérének energiahatékonysági célú fejlesztési, valamint a szolgáltatások minőségének javítása; Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése;</p>	<p>Prioritás megnevezése</p> <p>Települési és közök és szolgáltatások fejlesztése;</p>	<p>Prioritás megnevezése</p> <p>Klímaváltozásra való felkészülés; Víz- és energiatermelés fejlesztése; Megújuló energiaforrások alkalmazása, energetikai és energiahatékonysági fejlesztése; Vízvédelemmel, települési ivóvízellátással, szennyvízkezeléssel, hulladékgazdálkodással, levegőtisztasággal és zajvédelemmel kapcsolatos fejlesztések, ökoinnováció;</p>	<p>Prioritás megnevezése</p>	<p>Prioritás megnevezése</p> <p>Az erőforrás-hatékonyság előmozdítása, valamint az alacsony széndioxid kibocsátású és az éghajlatváltozás-hatásaihoz alkalmazkodni képes gazdaság irányába történő elmozdulás;</p>
<p>Prioritás megnevezése</p> <p>Települési infrastruktúra-fejlesztés; Társégi integrált közösségvezérelt fejlesztési programok – CLLD; Közszolgáltatások infrastruktúrális háttérének energiahatékonysági célú fejlesztési, valamint a szolgáltatások minőségének javítása; Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése;</p>	<p>Prioritás megnevezése</p> <p>Települési és közök és szolgáltatások fejlesztése;</p>	<p>Prioritás megnevezése</p> <p>Klímaváltozásra való felkészülés; Természetvédelmi és élővilágvédelmi fejlesztések;</p>	<p>Prioritás megnevezése</p> <p>Fenntartható városi közlekedés fejlesztése;</p>	<p>Prioritás megnevezése</p> <p>A mezőgazdaságtól és az erdészettől függő ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása;</p>
<p>Prioritás megnevezése</p> <p>Társégi integrált közösségvezérelt fejlesztési programok – CLLD; Közszolgáltatások infrastruktúrális háttérének energiahatékonysági célú fejlesztési, valamint a szolgáltatások minőségének javítása;</p>			<p>Prioritás megnevezése</p> <p>Nemzetközi (TEN-T) közúti elérhetőség javítása; Nemzetközi (TEN-T) vasúti és vízi elérhetőség javítása;</p>	
<p>Prioritás megnevezése</p> <p>Társégi integrált közösségvezérelt fejlesztési programok – CLLD; Közszolgáltatások infrastruktúrális háttérének energiahatékonysági célú fejlesztési, valamint a szolgáltatások minőségének javítása;</p>			<p>Prioritás megnevezése</p> <p>A regionális közúti elérhetőség és közlekedés-biztonság fejlesztése; A regionális vasúti elérhetőség és közlekedés-biztonság fejlesztése; Fenntartható városi közlekedés fejlesztése;</p>	

TÉRSZERKEZET FEJLESZTÉSE ÉS KIEGÉNSZÜLVŐZÁSA
a lokális- és makrorégiói érdekeket kiszolgáló, fenntartható környezet

Pest Megye Átfozó cél	Pest Megye Stratégiai cél	VEKOP Prioritás megnevezése	GINOP Prioritás megnevezése	EFOP Prioritás megnevezése	KEHOP Prioritás megnevezése
Pest Megye Társadalmi MEGÚJULÁS testben és lélekben egészséges, együttműködő egyén és közösségek	Az együttműködések intézményesítése a térségi szereplőkkel, a megye belső kapcsolati hálójának kapcsolati hálójának fejlesztése, menedzsment szervezetének felállítása	Társadalmi Befogadást Szolgáló Programok;	Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése;	Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében; Gyarapodó tudástőke; Jó állam;	Környezetügyi K+F+I, szemléletformálás;
		Társadalmi Befogadást Szolgáló Programok;	Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése;	Befogadó társadalom;	
		Társadalmi Befogadást Szolgáló Programok;	Célzott munkahelyteremtés-megőrzés, kiemelt szolgáltatás és társadalmi gazdaságfejlesztés;		
		Tudásgazdaságot és Foglalkoztatást Szolgáló Programok;	KKV-k versenyképes-ségének és hatékonyságának fejlesztése;	Infrastrukturális beruházások a társadalmi befogadás területén; Befogadó társadalom;	
	A szociális és közbiztonság megújítása, a családi értékek „családbarát” megye, a	Tudásgazdaságot és Foglalkoztatást Szolgáló Programok;	Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése;		

19.4 Érd Megyei Jogú Város fejlesztései terveinek összefoglaló táblázata (3. sz. melléklet)

IVS/ITS Stratégiai cél	s.sz.	Projektsomag megnevezése	A város tervezett beavatkozásai	Kedvezményezetti kör meghatározása	Fejlesztési csomagok költségigénye (millió Ft)
1. Településközpont megújítása, települési alközpontok kialakítása, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések megvalósítása Érd MJV területén	1.1	Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása, az intézményi kapacitás és az ERFA végrehajtáshoz kapcsolódó közigazgatási hatékonyság és közszolgáltatások megerősítése által, valamint az ESZA által támogatott intézményi kapacitásra és közigazgatás hatékonyságra irányuló intézkedések támogatása, új alközpontok létrehozása	1. Érd-felső vasútvonal Érdligeti megállóhelyhez kapcsolódó alközpont rehabilitáció 2.Érdligeti Alközpont fejlesztése 3.Új igazgatási-kulturális központ kialakítása 4. Parkvárosi Alközpont fejlesztése 5. Érd, városi köztemető fejlesztése, bővítése	Önkormányzat, általa vezetett konzorciumok, civil és gazdasági szereplők	Nettó: 8950
	1.2	Egyablakos ügyintézés az érdi járási Gazdaságfejlesztési Program keretében	Egyablakos ügyintézés az érdi járási Gazdaságfejlesztési Program keretében	Önkormányzati hivatalok, helyi, járási tisztviselők	Nettó: 50
2. A kis- és középvállalkozások szerepének növelése a foglalkoztatásban és a hozzáadott érték termelésében; a helyi gazdaság erősítése; vállalkozások versenyképességének fejlesztése	2.1	A KKV-k versenyképességének fokozása, a vállalkozói szellem előmozdítása, valamint új cégek alapításának ösztönzésével	1. Érdi Nagybani Piac kialakítása 2. Mihálytelepen KKV-k számára kijelölt gazdasági területek vállalkozói falu fejlesztése	Önkormányzat, gazdasági társaságok	Nettó: 9000
3. Egészségügyi ellátás infrastrukturális fejlesztése (alapellátás fejlesztése), szemléletformáló programok a prevenció és az egészséges életmód kapcsán, a tömegsporthoz köthető és a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló fejlesztések	3.1	Egészségügyi ellátás infrastrukturális fejlesztésének (alapellátás fejlesztése, rekonstrukciója), Szociális ellátás javításának projektsomagja	1. Bölömbika utcai egészségház fejlesztése 2. Egészségház kialakítása Fenyves Parkvárosban 3.Érdi Szociális Intézményrendszer telephelyeinek összevonása	Önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak	Nettó: 1140
	3.2	Tömegsporthoz köthető és a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló fejlesztések projektsomagja	1. Németh Helga Utánpótlás Program kiterjesztése 2. Parkvárosi Sportcentrum kialakítása 3. Városi uszoda, sport- és rendezvénycsarnok épületében uszoda üzembehelyezése 4. "Gát-futás" - egészséges életmód program az érdi Duna parton	Önkormányzat, civil szervezetek, sportegyesületek, intézményfenntartó központok	Nettó: 1425

IVS/ITS Stratégiai cél	s.sz.	Projektsomag megnevezése	A város tervezett beavatkozásai	Kedvezményezetti kör meghatározása	Fejlesztési csomagok költségigénye (millió Ft)
4. Az oktatás intézményrendszerének infrastrukturális és tartalmi megújítása, a kultúra, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése, a térségi- és helyi identitás erősítése	4.1	Érd MJV oktatási alapintézmények (bölcsőde, óvoda, családi napközi, általános iskola) fejlesztésének és építésének, középiskola oktatás alapjainak megteremtésének projektsomagja	1. Óvodafejlesztés Érd, Darukezelő utcában 2. Óvodafejlesztés Dombos Parkváros-Tusculanum területen 3. Teleki Sámuel Általános Iskola és Batthyány Általános Iskola rekonstrukciója, bővítése	Kedvezményezettek lehet az önkormányzat, egyházi és civil szervezetek, akik a település hiányzó kapacitására terveznek fejlesztést megvalósítani, vagy meglévő kapacitásokkal rendelkeznek, és beruházásuk igazoltan fenntarthatóbbá teszi az intézmény működtetését, valamint hozzájárul az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttéréshez.	Nettó: 3900
	4.2	Érden fellelhető helyi értékek megőrzésének és helyi identitás erősítésének projektsomagja	1. Érd-Ófalu, volt Szapáry kastély és környezetének helyreállítása, hasznosítása 2. Érdi Értéktár Bizottság, Érdi Hungarikum Klub működtetése 3. Érd-Ófalu Minaret és környezetének rehabilitációja 4. Csuka Zoltán Városi Könyvtár telephelyének fejlesztése; 5. Zarándokúthoz csatlakozás Ófaluban 6. Római Limes - történelmi időutazás Érden	Önkormányzatok, önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság, egyházak, civil szervezetek, amelyek helyi értékek minősülő épülettel, szokással rendelkeznek, azt a helyi értéktárba felvették.	Nettó: 3602
5. A térségi nemzetközi és országos multimodális közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése a transzfer szerep ellátása és a hálózatos térstruktúra kialakulása érdekében	5.1	A térség kohéziójának érdekében a város belső közlekedési kapcsolatrendszerének magasrendű hálózatokhoz kapcsolása.	Érdi járási közlekedésfejlesztési projekt	NIF Zrt, Nemzeti Autópálya Zrt, érintett települési önkormányzatok	Nettó: 8000
6. Energiagazdálkodás, vízgazdálkodás, közműfejlesztés és környezetvédelem Érd MJV fejlődésének szolgálatában	6.1	Település közvilágításának energiatakarékos megújítása	Érd közvilágítási infrastruktúrájának fejlesztése	Önkormányzat, hálózat tulajdonosa	Nettó: 500
	6.2	Vízgazdálkodás javítása a felszíni vízvezetés fejlesztésével, záportározók létrehozásával, ivóvízhálózat rekonstrukciójával	1. Vízgazdálkodási rendszer továbbfejlesztése záportározók építésével 2. Érd vízvezetési rendszerének továbbfejlesztése 3. Érd-Diósd-Nagytétény vízgazdálkodási projekt 4. Érd, Tárnok települések csatlakozása az ercsi ivóvízbázisra 5. Ivóvízhálózat rekonstrukciója 6. Házi esővízgyűjtés népszerűsítése	Önkormányzat, és konzorciuma, a város lakói.	Nettó: 12560
	6.3	Az alacsony szén-dioxid kibocsátásra való áttérés támogatása minden ágazatban, az energiahatékonyság és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a közcélú infrastruktúrákban	1. Érd MJV közösségi közlekedési infrastruktúrájának fejlesztése 2. Érd-Ófalu Duna-Expressz menetrendszerinti személyhajó kikötő létesítése	BKK, MAHART, NIF Zrt,	Nettó: 9000
	6.4	A hulladékgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése a környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében	Érdi járási szennyvíziszap hasznosító központ kialakítása	Érintett települési önkormányzatok	Nettó: 200

19.5 Pest megye fejlesztési terveinek összefoglaló táblázata (4. sz. melléklet)

19.5.1 Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása

Azonosító	Beavatkozások megnevezése	Támogatás összege (Mrd Ft)	Finanszírozó alap	Finanszírozó OP	
Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása					
GD1	Vállalkozások versenyképességének javítása	42,7			
	GD1.a	Megyei befektetésösztönző szervezet létrehozása és működtetése	1,2	ERFA/ESZA	VEKOP
	GD1.b	Vállalkozások foglalkoztatásának ösztönzése	3	ERFA/ESZA	GINOP
	GD1.c	Vállalkozások telephely feltételeinek javítása	5	ERFA	VEKOP
	GD1.d	Vállalati technológia fejlesztések	10	ERFA	VEKOP
	GD1.e	Pénzügyi eszközökhöz való hozzáférés feltételeinek javítása	11	ERFA	VEKOP
	GD1.f	Üzleti környezet fejlesztése	2	ERFA/ESZA	VEKOP
	GD1.g	Vállalkozásokat segítő tanácsadói program indítása	0,5	ERFA/ESZA	VEKOP
	GD1.h	Vállalkozói együttműködések ösztönzése	2	ERFA/ESZA	VEKOP
	GD1.i	Vállalati K+F tevékenység erősítése	3,5	ERFA	VEKOP
	GD1.j	Vállalatok és kutatóhelyek közötti együttműködés támogatása	1,5	ERFA	GINOP/VEKOP
	GD1.k	Start-up, Spin-off, Spin-out vállalkozások fejlesztése	1	ERFA	GINOP/VEKOP
	GD1.l	Kutatóintézeti infrastruktúra fejlesztése	2	ERFA	GINOP/VEKOP
GD2	Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése	47			
	GD2.a	Kiemelt jelentőségű ágazatok (pl: járműgyártás, elektronikai, híradástechnika, gyógyszeripar) fejlesztése	2	ERFA/ESZA	VEKOP/GINOP
	GD2.b	Mezőgazdaság és élelmiszeripar növekedésének biztosítása	5	ERFA/ESZA/EMVA	VP/VEKOP
	GD2.c	Életmód, egészségipar és alkonygazdaság fejlesztése	5	ERFA/ESZA	VEKOP
	GD2.d	Turizmus mint stratégiai ágazat fejlesztése	8	ERFA/ESZA	GINOP/VEKOP
	GD2.e	Kreatív ipar fejlesztése	2	ERFA/ESZA	GINOP
	GD2.f	Versenyképes IKT szektor fejlesztése	5	ERFA/ESZA	GINOP
	GD2.g	Ipari-logisztikai-szolgáltató területek kialakítása és fejlesztése	20	ERFA	GINOP/VEKOP

19.5.2 Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése

Azonosító	Beavatkozások megnevezése	Támogatás összege (Mrd Ft)	Finanszírozó alap	Finanszírozó OP
Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése (CLLD)				
GD3	Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése	16		
	GD3.a Ipoly mente (Szobi) térség fejlesztése	2	ERFA/ESZA-EMVA/KA	VEKOP/GINOP-EFOP/VP
	GD3.b Tápió mente (nagykátai) térség fejlesztése	4	ERFA/ESZA-EMVA/KA	VEKOP/GINOP-EFOP/VP
	GD3.c Aszódi térség fejlesztése	2	ERFA/ESZA-EMVA/KA	VEKOP/GINOP-EFOP/VP
	GD3.d Ceglédi térség fejlesztése	4	ERFA/ESZA-EMVA/KA	VEKOP/GINOP-EFOP/VP
	GD3.e Dabas/Ráckevei térség fejlesztése	4	ERFA/ESZA-EMVA/KA	VEKOP/GINOP-EFOP/VP

19.5.3 Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében

Azonosító	Beavatkozások megnevezése	Támogatás összege (Mrd Ft)	Finanszírozó alap	Finanszírozó OP
Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében				
TF1	Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése	n.a.		
	TF1.a Nemzetközi közúti kapcsolatok fejlesztése	n.a.	KA	IKOP
	TF1.b Nemzetközi vasúti kapcsolatok fejlesztése	n.a.	KA	IKOP
	TF1.c Duna szerepének erősítése a nemzetközi szállítmányozásban	n.a.	KA	IKOP
TF2	Közösségi közlekedés fejlesztése	103,5		
	TF2.a Elővárosi közlekedési rendszer fejlesztése	70	KA/ERFA	VEKOP/KEHOP
	TF2.b Közösségi közlekedés kisléptékű fejlesztése	5	KA/ERFA	VEKOP/KEHOP
	TF2.c Kistérségi és járási központok elérhetőségének javítása	28,5	ERFA	VEKOP
TF3	Közúthálózat fejlesztése	214,5		
	TF3.a Belterületi utak fejlesztése	72,9	ERFA	VEKOP/IKOP
	TF3.b Külterületi utak fejlesztése	78,7	ERFA	VEKOP/IKOP
	TF3.c Kerékpárúthálózat fejlesztések	33,1	ERFA	VEKOP
	TF3.d Közlekedésbiztonsági beavatkozások	29,8	ERFA	VEKOP

19.5.4 Települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért

Azonosító	Beavatkozások megnevezése	Támogatás összege (Mrd Ft)	Finanszírozó alap	Finanszírozó OP
Települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért				
TF4	Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében	75,3		
	TF4.a Járásközpontok fejlesztése, funkcióbővítő településfejlesztési beruházások	68,8	ERFA/ESZA	VEKOP
	TF4.b Önkormányzati szolgáltatások javítása	1,5	ERFA/ESZA	VEKOP
	TF4.c Szociális városrehabilitációs beavatkozások	5	ERFA/ESZA	VEKOP
TF5	Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása	21,4		
	TF5.a Települési környezet megújítása, a települések zöldfelületeinek növelése	13	ERFA/ESZA	VEKOP/KEHOP
	TF5.b Természeti területek és értékek megóvása, a megye ökológiai térszerkezetének fejlesztése	4	ERFA/ESZA/KA	KEHOP
	TF5.c Környezet-, levegőminőség-, zaj-, talaj- és földvédelem	4	ERFA/ESZA-EMVA/KA	KEHOP
	TF5.d Barnamezős területek megyei kataszterének elkészítése, kármentesítési-, hasznosítási tervek elkészítése	0,4	ERFA/KA	KEHOP

19.5.5 Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása

Azonosító	Beavatkozások megnevezése	Támogatás összege (Mrd Ft)	Finanszírozó alap	Finanszírozó OP
Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása				
TF6	Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése	64,2		
	TF6.a Önkormányzati tulajdonú intézmények és bérlakások energetikai megújítása	39	ERFA	VEKOP
	TF6.b Lakossági fejlesztések támogatása	10	ERFA/KA	KEHOP
	TF6.c Gazdasági társaságok energiahatékonysági beruházásai	10	ERFA/KA	KEHOP
	TF6.d Települések közvilágításának energiatakarékos megújítása	5	ERFA/KA	KEHOP
	TF6.e Szemléletformálás az energiatakarékosság tekintetében	0,2	ERFA/KA	KEHOP
TF7	Vízgazdálkodás, vízvisszatartás létesítményeinek fejlesztése	94,79		
	TF7.a Megyei ár-és belvízvédelmi program(ok) kidolgozása	0,09	ERFA/KA	VEKOP
	TF7.b Felszíni csapadékvíz elvezetés létesítményeinek fejlesztése	48	ERFA/KA	KEHOP
	TF7.c Vízvisszatartás, vízpótlás létesítményeinek kialakítása	17	ERFA/KA/EMVA	KEHOP/VP
	TF7.d Belvizek elleni védekezés	5	ERFA	KEHOP
	TF7.e Élővizeink (folyók, tavak, patakok)és környezetük rendbetétele, revitalizációja	24,5	ERFA	KEHOP
	TF7.f Szemléletformálás az ésszerű vízgazdálkodás tárgyában	0,2	ERFA/KA	VEKOP
TF8	Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése	86,225		
	TF8.a Pest megyei Megújuló Energia Stratégia kidolgozása	0,025	ERFA	VEKOP
	TF8.b Megújuló energiatermelő rendszerek kialakításának támogatása	86	ERFA/KA	KEHOP/VEKOP
	TF8.c Szemléletformálás a megújuló energiák felhasználása tekintetében, mintaprojektek megvalósításával is.	0,2	ERFA	VEKOP
TF9	Hulladékgazdálkodás fejlesztése	19,2		
	TF9.a Hulladék újrahasznosítás növelése	9	ERFA	KEHOP
	TF9.b Zöldhulladék újrahasznosítás szerepének növelése	3	ERFA/KA	VEKOP/KEHOP
	TF9.c Újra nem hasznosítható hulladék energiatermelő szerepének növelése	5	ERFA/KA	KEHOP
	TF9.d Az illegális hulladéklerakás megakadályozása, meglévő lerakók felszámolása.	2	ERFA	KEHOP
	TF9.e Szemléletformálás a hulladékhasznosítás kapcsán	0,2	ERFA/ESZA	VEKOP
TF10	Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében	40,2		
	TF10.a Közcsatorna rendszerek fejlesztése, szennyvíztisztító művek korszerűsítése	22	KA/ERFA	KEHOP/VEKOP
	TF10.b Az egészséges ivóvízhez való hozzáférés javítása	18	KA/ERFA	KEHOP/VEKOP
	TF10.c Szemléletformálás az egészséges ivóvízfelhasználás kapcsán	0,2	ERFA	VEKOP

19.5.6 Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem

Azonosító	Beavatkozások megnevezése	Támogatás összege (Mrd Ft)	Finanszírozó alap	Finanszírozó OP	
Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem					
TM1	Pest megyei humán erőforrás fejlesztése		5,85		
	TM1.a	Duális képzés erősítése	1	ESZA/ERFA	VEKOP/EFOP
	TM1.b	Térség-specifikus igények biztosítása az oktatásban	0,5	ESZA/ERFA	VEKOP/EFOP
	TM1.c	Pályaválasztási orientáció fejlesztése	0,1	ESZA/ERFA	VEKOP/EFOP
	TM1.d	Egész életen át való tanulás ösztönzése	0,75	ESZA	EFOP
	TM1.e	Vállalkozóvá válás ösztönzése az iskolarendszerben történő képzés részeként	1,5	ESZA/ERFA	EFOP
	TM1.f	Helyi közszolgáltatásokat nyújtó humán erőforrás fejlesztése	1	ESZA/ERFA	EFOP
	TM1.g	Egészségügyben dolgozók kompetencia fejlesztése	1	ESZA	EFOP
TM2	Pest megyei intézmények fejlesztése és építése		98,3		
	TM2.a	Oktatási alapintézmények (bölcsőde, óvoda, családi napközi, általános iskola) fejlesztése	54	ERFA/KA	VEKOP/KEHOP
	TM2.b	Kulturális intézmények szolgáltatásainak és infrastruktúrájának fejlesztése	25	ESZA/ERFA	VEKOP
	TM2.c	Szociális intézmények fejlesztése	19,3	ERFA	VEKOP/EFOP-KEHOP
TM3	Pest megye kulturális értékeinek megőrzése, helyi és megyei identitástudat erősítése		37		
	TM3.a	Helyi és megyei identitás erősítése	5	ESZA/ERFA	GINOP
	TM3.b	Pest megyei kastélyprogram megvalósítása	32	ERFA	GINOP
TM4	Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció		0,7		
	TM4.a	Pest megye térségmenedzselési kapacitásainak kialakítása és működtetése	0,35	ESZA/ERFA	VEKOP
	TM4.b	Partneri kapcsolatok intézményesített fejlesztése	0,35	ESZA/ERFA	VEKOP
TM5	Társadalmi programok megvalósítása		7,7		
	TM5.a	Családbarát Pest megye	2	ESZA	EFOP/VEKOP
	TM5.b	Közösség építése és társadalmi bizalom erősítése	0,7	ESZA/ERFA	EFOP/VEKOP
	TM5.c	Szegénység elleni küzdelem, más leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása	5	ESZA	EFOP/VEKOP

19.5.7 Testben és lélekben egészséges Pest megye

Azonosító	Beavatkozások megnevezése	Támogatás összege (Mrd Ft)	Finanszírozó alap	Finanszírozó OP
Testben és lélekben egészséges Pest megye				
TM6	Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése	48,75		
	TM6.a Egészséges életmódra és prevencióra irányuló szemléletformáló programok	1,25	ESZA	VEKOP
	TM6.b Lelki egészség megteremtése	1,5	ESZA	VEKOP
	TM6.c Lakossági szűrőprogramok indítása	1,5	ESZA/ERFA	VEKOP
	TM6.d Sportoláshoz alkalmas környezet megteremtése	44,5	ESZA/ERFA/KA	VEKOP/KEHOP
TM7	Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése	31		
	TM7.a Egészségügyi alap-, és szakellátás intézményeinek fejlesztése	21	ERFA/ESZA/KA	VEKOP/KEHOP
	TM7.b Pest megyei kórházak fejlesztése	10	ERFA/ESZA/KA	EFOP/KEHOP

19.6 Prioritásokra tervezett forrás nagysága mindösszesen

Prioritások	Támogatás összege (Mrd Ft)
Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása	89,70
Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése (CLLD)	16,00
Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében	318,00
Települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért	96,70
Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása	304,62
Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	149,55
Testben és lélekben egészséges Pest megye	79,75
Mindösszesen:	1 054,32

* Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése nélküli összeg.